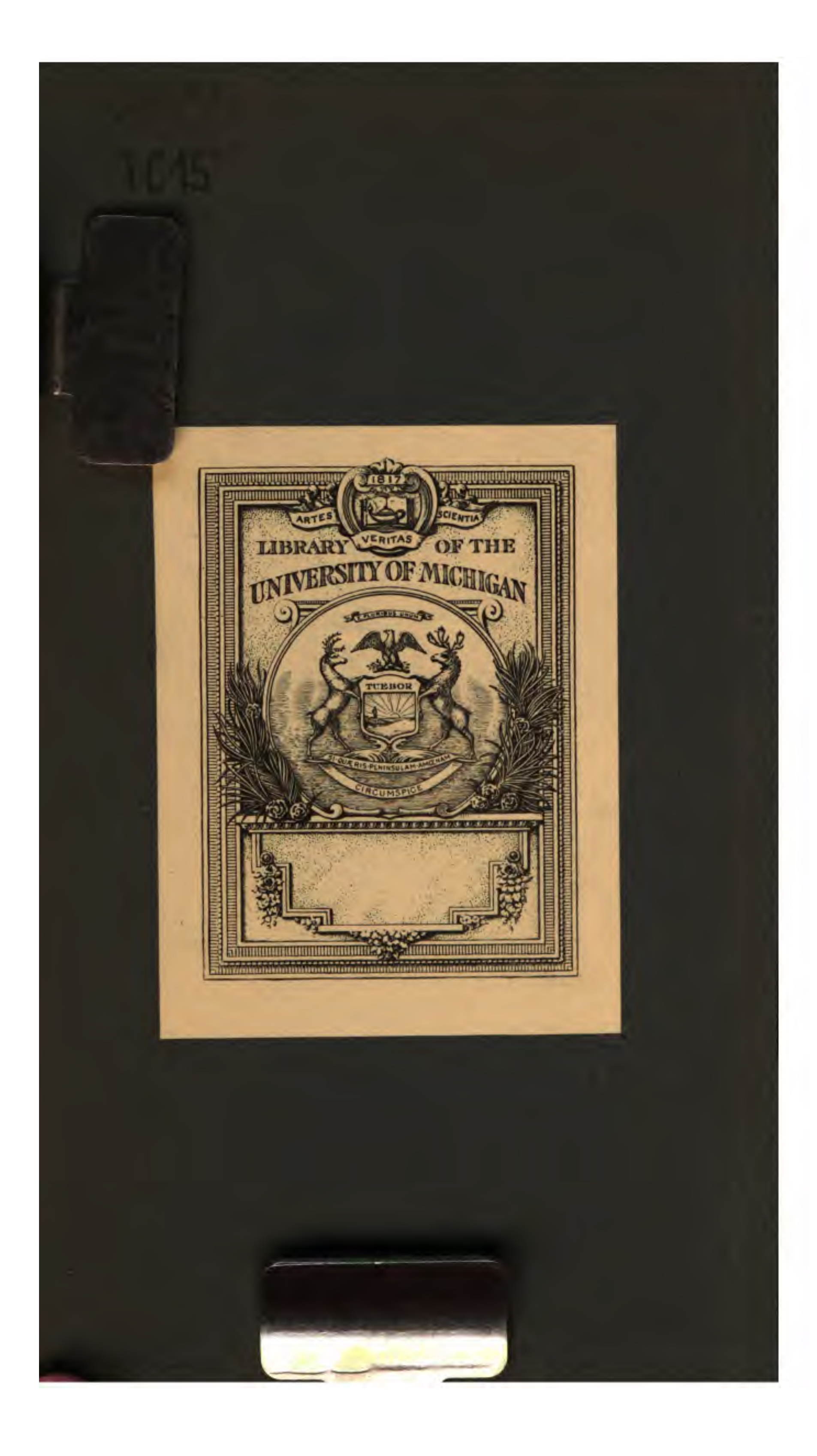
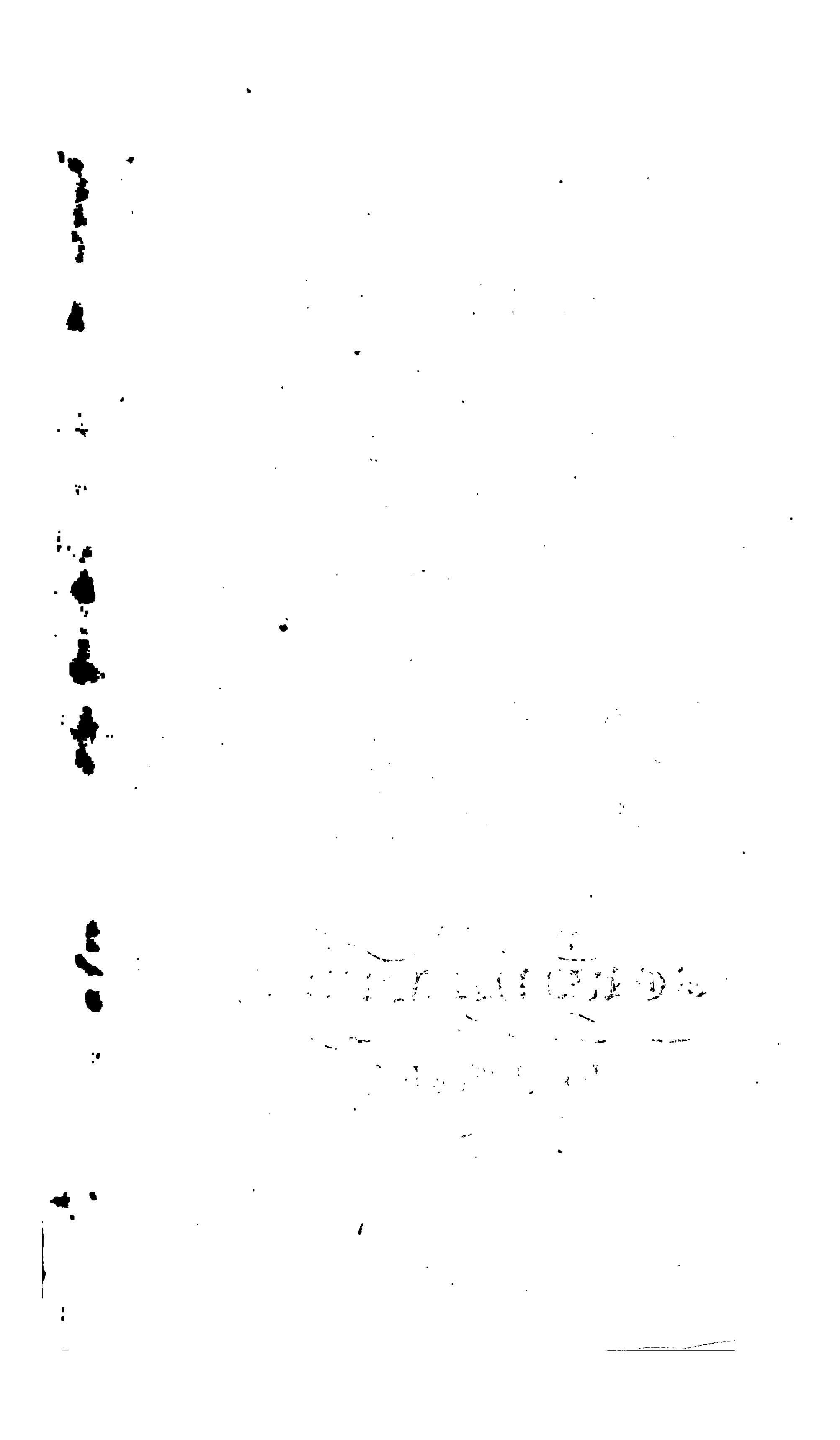

1817
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUÆRIS PENINSULAM AMŒNAM
CIRCUMSPICE

Ferdynand I.

král Český.

Machek reys. J. Berka ryl.

Přjběhowé
králowstwj Českého
zběhlj
za panowánj slawné paměti
Ferdynanda I.

kteréž wyprawuge

F. W. Zimmermann,
kněz řádu křjžow. s čerwenau hwězdau, cýs. král. kněhownj aukřednjk.

W Praze 1820.
K dostánj v Donáta Hartmanna,
knihkupce.

Czechias, antiquum, populosum et nobile Regnum

Hic fuit; atque fuisse sat est — —

Clemens Žebracenus

Laskawému čtenáři službu a hognost wsseho do-
brého wzkazugi.

Wssecky wěcy w této pusté dědině čas měnj, a cokoli časem segde, časem zapadá. — Scházegj netoliko národowé slawnj, genž na wysokých a twrdých skalách sobě města stawěli, kámen kamenem twrdili; ale y králowstwj mocná, před nimiž wůkol a wůkol obce hrůzau se kořily. Takowých proměn a gich aučinků řádnau zpráwu poněkud letopisowé poskytugj; gessto patrnau předkůw nassich způsobnost, zběhlých wěcý powahu, starožitných přjběhů a přjhod událost nám zřetedlně před oči kladau; takže se domysliti můžeme, kteraká byla předesslého swěta twářnost, zbořených hradů a měst weystawnost, kteraký rozdjl obyčegů a mrawů, kteraká národů zřjzenj a práwa. Děgospisowatelé tedy předstawugj wěcy zasslé, gakoby byly nezasslé, které pak porussenj wzaly, gakobychom ge až dosawad widěli; křjsj mrtwé a wywádějj ge ze stkwostných hrobů, kladau nám před oči gich panowánj, wládařstwj, gednánj a skutky, nikoli ale abychom gim gesstě pochlebowali; nýbrž dle zákona

wěkožiżného Boha, nehledjce nic na osobu, ge saudili. — Přitom také žádagj, abychom gich knihy ne tak zrakem, gakož obmyslnostj čjtali, to gest: abychom se domeyšsleli zběhlých wěcý ptjčin, aučinků, a giných okolnostj, též patřili na nárużiwosti přirozenj lidského. Takowým zřenjm domyslime se osob, kteréž býwaly na auřadech obecnjch, sedáwaly w radách, wzkládala se na ně péče o obecné dobré; a ať gich sláwa až do nebes se wznesla, předce neposlaužily wlasti swé, než hanbau, záhubau, a vwrženjm obce do wěčného chlapowstwj; takže gedině pochlebenstwjm gich neprawost zhola za ctnost a pěkné slussenj wážena byla. Domyslime se giných, kteréž wedlé prawé ctnosti a pauhé sslechetnosti o obecné dobré dnem y nocý pečugjce haněny, pronásledowány, důstognosti zbaweny byly, a w zraucým zármutku skončenj žiwota swého wzaly, a snad byly sláwau národu. — Domyslime se gesstě giných y pohlawj ženského, na nichžto w spráwě obecné zhola nic nezáleželo; a předce swau ssibalskau chytrostj aučinkugjce wsseliketé změny na vgmu poctiwosti a sprawedlnosti prowozowaly. Spatřjme také cesty, prameny y praudy, kteréž člowěka wedau k hodnostem, a že zysk gest gedině ona modla, kteráž obyčegně obecné dobré bauřj, hubj a trápj. Podobně také nasse rozmilá wlast, gakož giná králowstwj, když snad tomu tak časowé chtěli, rozličným

proměnám podrobena gsauc swau powahu změnila; djlem co ssslechetná panna se stkwěla, djlem co smrtonoš zbledla; djlem gako lew řwaucý sobě počjnala, djlem co beránek tichý vmlkla; djlem wálkami zděssená kwjlela, djlem bauřemi domácými vwálená klesla, o čemž náš sprawugj kronykáři nassi. Nicméně znamenitěgssj spisowatelé přjběhů králowstwj Českého, gakož Hágek a Beckowský zawřeli swé kronyky po smrti krále Ludwjka, to gest: léta Páně 1526, protož gá, nemage wlasti swé čim ginym slaužiti, tu kde tito čašu vkrogili, gsem počal, a nynj pro pochautku několik archů na swětlo wůbec wydáwám. Přiznáwám se, že děgopis tento ne tak zřjzený, gakby slussselo, na swětlo wycházý, a mnohého potřebuge oprawenj, snad giž proto, že gsem zanechal wsseho posuzowánj, osob kákánj, neprawosti wyteykánj, hlubokých přjčin wyhledáwánj, a ssibalské chytrosti aučinků wyhlássowánj. — Tážessli se proč? odpowj tobě obecné přjslowj: „Maudrému napowěz.“ Gest ale wěc wůbec wědomá, že gak se něgaký spjsek wyskytne, hned mnozý geg klowagj, nad nim krákoragj, maličkosti kolikrát wyteykagj a z hanobugj: — protož milý čtenáři! gestliže tento spiš poctiwě sauditi chceš, (nechcyť abys mne pro milost od winy očistil) postaw se kde gá stogjm, a hleď wůkol a wůkol; spatřjš, gak drsnatá byla cesta, po njž gsem kráčel, a gak mnoho

poručnjků gest, kteřjž z nj wybjhati nedagj. To wsse na mysli vwaž a suď poctiwě, aby snad haněn nebyl, že křiwě saudjš. Kterých pak gsem použil pramenů, ku koncy položjm, gakož y o literatuře České něgakau zprávu připogjm. Gsem tedy té naděge, že tuto mau prácy ode mne laskawě přigmeš, a budešli mocy w čem užiti, že poctiwě užiweš. Buď zdráw.

W Praze dne 20. Řjgna 1819.

Jan Wác. Zimmermann,
spisowatel.

Ferdynand I.

Wedlé žalostiwé zpráwy, kteráž nenadále Čechů dossla, že Ludwjk, Uherský a Český král, z bitwy nessťastně s Turky v Mohače swedené vtjkage, skončenj swého žiwota wzal, a w negakém bahnitém potoce y s koněm bjdně zahynul; hned auřednjcy a saudcowé zemsstj, y giné Českého králowstwj rady, o to, coby k obecnému dobrému celého králowstwj slaužiti mohlo, gednosworně rokowati počali. K témuž také aumyslu Zdeněk Lew z Rožmitala neywyšsij toho času purkrabj, dle swého auřadu list obsýlagjcý zhotowiti neprodlel, geg do wssech kragů téhož králowstwj rozeslati welel, a pokudž auřadu geho náleželo, wssechny tři stawy na obecnj sněm, aby se skutečně sessli, srdečně žádal a napomjnal. List tento následowně znj:

Vrozeným Pánům, Pánům Vrozeným a Statečným Pánům Rytjřům, Wladykám, Maudrým a Opatrným městům králowstwj Českého, Pánům a Přátelům mým milým, Zdeněk Lew z Rožmitala a z Blatné neywyšsij purkrabj Pražský!

Službu swau wzkazugi Wassjm Milostem, a Wám oznamugi, že slyssa o králi Geho Milosti pánu nassem milostiwým, žalostiwé a ljtostiwé nowiny, žeby Geho Milost král skrze ten bog, kterýž ráčil s cýsařem Tureckým a s Turky mjti, z

toho swěta sessel. Y gsauce zde na hradě Prazſkém páni auředlnjcy a saudcowé zemſſtj y giné rady, které se na tento čas ſem na hrad Prazſký sgeti ráčili, poſpolu ſhromážděni, a takowau wěc ſlyſſjce, to gſme společně rozwažowali, že geſt potřebj brzy ſněmu obecného, tak aby negaká těžkoſt na toto králowſtwj nepřiſſla. Z takowých přjčin a potřeb pokládám ſněm obecný tomuto wſſemu králowſtwj na hradě Prazſkém, w ſobotu po ſw. Jeronýmu neyprw přjſſtj *), tak aby se powinné a náležité potřeby tomuto králowſtwj, gakož gſau we dſkách a w zřjzenj zemſkém zapſané, náležitě rozwážiti mohly. Pročež Waſſich Miloſtj a Wás wſſech, y každého zwláſſtě žádám a napomjnám, že se w gmenowaný pátek do Prahy sgeti, a potom na zegtřj w ſobotu na hrad Prazſký w 14. hodinu wynagiti, a toho neobmeſſkati ráčjte; neboť bezpečenſtwj od panůw Pražanůw geſt dáno celé a dokonalé, wſſem wůbec y každému, kdož k ſněmu zwanému gednánj přjſluſſj, aby mohli bezpečně přigeti a odgeti w gednom čaſe, též se k nim w pokogi zachowagjce. A geſtližeby se Waſſich Miloſtj kteřj neſgeli, a na tem ſněmu býti neráčili, tedy ti, kteřj se sgedau, budau mocy wſſeckno gednati y konati, wedlé ſtarodáwnjho řádu a obyčege; na ty pak negſme powinni čekati, kteřjžby se neſgeli, a na tom ſněmu nebyli. Také Waſſim Miloſtem a Wám oznamugi, geſtližeby kdo toho w wědomoſti neb w paměti neměl, kterak gſte se Waſſe Miloſti powinni wedlé zřjzenj zemſkého zachowati, a zwláſſtě toho čaſu, geſſto nepochybugi, než že z toho žádný z wás wyſtaupiti neráčjte; náſledugjcý tři artykule pořádpſané zde

*) Dne 6. Řjgna 1528.

kladu, z nichž geden w práwjch a w zřjzenj zemském gest položen w tato slowa:

I. Nalezli wůbec za práwo, aby saud zemský před se bezewssech překážek ssel a trwal, a w tom neuchowalliby Pán Bůh krále bez dědicůw, by pak y dědicowé byli, proto wždy saud zemský před se gdi a trwey, a mocý aby žádný na druhého nesahal, než práwem aby žiw byl pod pokutau nálezůw starodáwnjch.

II. W témž zřjzenj zemském nalezli wůbec za práwo: Aby král Český wolen byl, tak gakž od starodáwna bylo, a kdyžby wolen byl a přigel, že neywyšssj purkrabj Pražský, nyněgssj y budaucý, má slibiti pánům a rytjřům y wssj obcy koruny České, a kteréhožkoliwbychom swolili, aby králem byl a do země přigel, aby mu zámek, hrad Pražský, bez odporu w moc geho, y hned po swolenj krále popustil. Pakliby weytržek w tom kdo w zemi včinil, a gakau baukku na zámky z té přjčiny pustil, chtěge někomu k králowstwj dopomocy, prwé nežliby král z obecné wůle wolen byl, tak, gakž se nahoře pjsse, aby takowý čest y hrdlo ztratil, a z země wyhnán byl. A kdožby takowého a geg fedrowati chtěl, ten aby w tuž pokutu, swrchu psanau, vpadl. A heytman hradu Pražského nyněgssj a budaucý má slibiti purkrabjmu Pražskému nyněgssjmu y budaucýmu po smrti krále Geho Milosti, že k žádnému ginému s zámkem zřenj mjti nemá, dokudžby král Český wolen nebyl, tak, gakž se nahoře pjsse; než k neywyšssjmu purkrabjmu Pražskému swé zřenj mjti má.

III. W témž zřjzenj nalezli wůbec za práwo: Chtělliby kdo mocý wtrhnauti, neb žeby wtrhl do koruny České, chtěge tudy králowstwj obdržeti; proti tomu abychom sobě

wssyckni pomocni byli, pod pokutau nahoře psanau, totiž: cti, hrdla y statků ztracenj, gakož ty pokuty ssjře w práwjch a zřjzenj zemském tohoto králowstwj gsau psané.

Protož Wassich Milostj wssecky a každého zwlásstě k té a takowé Wassim Milostem a Wám wssem hotowosti y s lidem wassim zachowati rowně napomjnám, tak abyste ráčili wssickni s lidmi swými pohotowi býti, kterýžkoliw den, čas neb hodinu wámby oznámeno bylo. A gestližeby mimo řád, práwo a swobody nasse kdo do tohoto králowstwj wtrhnauti chtěl, abyste ge opatrowali, aneb co proti práwům a swobodám nassjm činiti, abyste ge ráčili hágiti podlé práw a swobod nassjch, tak se zachowagjce, gakž přjslussj k zachowánj powinnosti Wassich Milostj, kteréž gsau prwé swrchu oznámené, pod gakými pokutami gest se gedenkaždý zachowati powinen. Co se pak dopomáhánj práwa, pro které gsem obeslánj včinil, dotýče, y s wůlj těch, kohož se dotýká, kteřjž gsau to včinili w potřebu, a nynj připadli tomuto králowstwj; ta wěc se odkládá do ponděljho dne po sw. Hawlu neyprw přjsstjho, a na ten den abyste se dali nagjti, tu na tom mjstě, gakož gest wám prwé oznámeno psanjm mým pod pokutami na to vloženými. Dán na hradě Pražském, feria II. post festum Lamberti. *) Léta 1526.

Dřjwe než tento list do wssech kragů byl rozesslán, welmi důležité prossly nowiny, a takowý hlas do Prahy přissel, žeby cýsař Turecký Budjn měl, a Pesst žeby wypálil; protož Zdeněk z Rožmitala gesstě náslebugjcý ceduli přiložil:

*) Dne 18. Zářj.

Také Wassim Milostem a Wám toto oznamugi, že gsau nowiny prossly, když list tento byl napsán, kterak Uhři cýsaři Tureckému s Bělehradem se poddali, a na prosto také giní wssickni se poddawagj; ano také cýsař Turecký že gest giž s lidem swým mimo Ráb k Wjdni se pustil. Protož takowau wěc znagjce Wassich Milostj a Wás napomjnám, abyste pro potřebu tuto též pro potřebu w listu položenau weřegně pohotowi byli, zbroge a koně sobě gednali, lidi swé k tomu napomjnali a k tomu měli, aby s wozy a děly y se wssemi potřebami náležitými k běhu wálečnému pohotowi byli; kdež giné náděge negsem, než že Wasse Milosti a Wy znagjce toho swau powinnost, y také potřebu wsseho křesťanstwa, též toho králowstwj a Wás wssech, se tak zachowati račjte. Y také znagjce to, kdyby w potřebách w tomto listu Wassim Milostem a Wám oznámených nedal se kdo skutečně nagiti, gakých znamenitých a neywětssjch pokut by se dopustil? kterých Pán Bůh rač každého zachowati! Neboť přjklad gistý můžeme wzýti na Uhřjch, co se gim stalo a děge od Turkůw, a to skrze gich neopatrnost a wáhawost, gessto skrz takowau wěc pána nasseho y swého ztratili gsau hanebně a posměssně. A gestližebychom gich přjkladem žiwi býti chtěli, strach gest, abychom brzce o králowstwj a o swá hrdla nepřissli. A také, když toto bylo napsáno, tedy ten hlas sem do Prahy přissel, žeby cýsař Turecký Budjn měl a Pesst žeby wypálil.

Dne sobotnjho *) mocý Zdenka Lwa z Rožmitala wrženého, ačkoliw gsau se páni stawowé w počtu dosti welikém

*) Dne 6. Řjgna 1526.

wssyckni pomocni byli, pod pokutau nahoře psanau, totiž: cti, hrdla y statků ztracenj, gakož ty pokuty ssjře w prawjch a zřjzenj zemském tohoto králowstwj gsau psané.

Protož Wassich Milostj wssecky a každého zwlásstě k té a takowé Wassim Milostem a Wám wssem hotowosti y s lidem wassim zachowati rowně napomjnám, tak abyste ráčili wssickni s lidmi swými pohotowi býti, kterýžkoliw den, čas neb hodinu wámby oznámeno bylo. A gestližeby mimo řád, práwo a swobody nasse kdo do tohoto králowstwj wtrhnauti chtěl, abyste ge opatrowali, aneb co proti práwům a swobodám nassjm činiti, abyste ge ráčili hágiti podlé práw a swobod nassjch, tak se zachowagjce, gakž přjslussj k zachowánj powinnosti Wassich Milostj, kteréž gsau prwé swrchu oznámené, pod gakými pokutami gest se gedenkaždý zachowati powinen. Co se pak dopomáhánj práwa, pro které gsem obeslánj včinil, dotýče, y s wůlj těch, kohož se dotýká, kteřjž gsau to včinili w potřebu, a nynj připadli tomuto králowstwj; ta wěc se odkládá do pondělnjho dne po sw. Hawlu neyprw přjsstjho, a na ten den abyste se dali nagjti, tu na tom mjstě, gakož gest wám prwé oznámeno psanjm mým pod pokutami na to vloženými. Dán na hradě Pražském, feria II. post festum Lamberti. *) Léta 1526.

Dřjwe než tento list do wssech kragů byl rozeslán, welmi důležité prossly nowiny, a takowý hlas do Prahy přissel, žeby cýsař Turecký Budjn měl, a Pesst žeby wypálil; protož Zdeněk z Rožmitala gesstě následugjcý ceduli přiložil:

---

*) Dne 18. Září.

Také Wassim Milostem a Wám toto oznamugi, že gsau nowiny prossly, když list tento byl napsán, kterak Uhři cysaři Tureckému s Bělehradem se poddali, a na prosto také giní wssickni se poddawagj; ano také cysař Turecký že gest giž s lidem swým mimo Ráb k Wjdni se pustil. Protož takowau wěc znagjce Wassjch Milostj a Wás napomjnám, abyste pro potřebu tuto též pro potřebu w listu položenau weřegně pohotowi byli, zbroge a koně sobě gednali, lidi swé k tomu napomjnali a k tomu měli, aby s wozy a děly y se wssemi potřebami náležitými k běhu wálečnému pohotowi byli; kdež giné náděge negsem, než že Wasse Milosti a Wy znagjce toho swau powinnost, y také potřebu wsseho křesťanstwa, též toho králowstwj a Wás wssech, se tak zachowati račjte. Y také znagjce to, kdyby w potřebách w tomto listu Wassim Milostem a Wám oznámených nedal se kdo skutečně nagjti, gakých znamenitých a neywětssjch pokut by se dopustil? kterých Pán Bůh rač každého zachowati! Neboť přjklad gistý můžeme wzýti na Uhřjch, co se gim stalo a děge od Turkůw, a to skrze gich neopatrnost a wáhawost, gessto skrz takowau wěc pána nasseho y swého ztratili gsau hanebně a posměssně. A gestližebychom gich přjkladem žiwi býti chtěli, strach gest, abychom brzce o králowstwj a o swá hrdla nepřissli. A také, když toto bylo napsáno, tedy ten hlas sem do Prahy přissel, žeby cysař Turecký Budjn měl a Pesst žeby wypálil.

Dne sobotnjho *) mocý Zdenka Lwa z Rožmitala vrčeného, ačkoliw gsau se páni stawowé w počtu dosti welikém

*) Dne 6. Řjgna 1526.

na hrad Pražský sesslí; wssak za přičinau některých panů zpozdilosti, kteřjž se w Benessowě pozdrželi, sněmowánj až do ponděljnjho dne odloženo, a toliko od panů stawů snesseno bylo, aby wyšssj staw na hradě Pražském w kostele sw. Wjta následugjcý středu w černých oděwjch, a Pražané s ginými městy w starém městě Pražském w kostele Panny Marye před Teynem podobně w smutku při službách Božjch, které se za dussi w Pánu odpočjwagjcýho krále Ludwjka téhož třetjho dne, kteréhož také týž král zahynul, konati budau, nagjti se dali. Napotom neywyšssj pan purkrabj Zdeněk Lew z Rožmitala napomenutj k stawům včinil, a wssecku swau řeč k tomu wedl, aby půst obecný we wssem králowstwj Českém byl wložen y rozhlássen, a ten tak, gako w pátek, aby se držel celého týhodne, začnauce od ponděljj neyprwé přjssti. By pak swůg aumysl, týkagjcý se předloženého postu, náležitě prowedl, předstawil wůbec nesstastné přjhody, kterak Turek, nepřjtel tak mocný a sskodný, porazyw wogsko Vherské bez wsseho odporu, den po dni dálegi do králowstwj Vherského se tlačj, a w něm wsseliké sskody mordowánjm, pálenjm a zagmem vbohé křestany do wěčného chlapowstwj podrobuge činj; pročež slussné žeby bylo dowozowal, Pána Boha wssemohaucýho wraucně prosyti, a se postiti, aby králowstwj České tak sskodného nepřjtele na wěky zbawiti ráčil. Na to sněm k ponděljku odložen byl.

Nařjzeného dne ponděljnjho *) wssickni králowstwj Českého stawowé na hrad Pražský se segdauce, od Zdenka Lwa z Rožmitala neywyšsjho pána purkrabjho přjwětiwě napo-

*) Dne 8. Řjgna 1526.

mjnáni byli, aby wssech kyselostj a nelibostj, gestliže gaké kdo s kým má, odložjce, o to, coby k wsseobecnému dobrému celého králowstwj Českého bylo a býti mělo, wedlé prawé lásky a swornosti gednali. Na to pan Kazymir markrabě Brandeburský od Marye owdowělé Vherské a České králowny s psanjm wyslaný do sněmu wstaupil, a dle obyčege pozdrawenj přednássege a swého wěřjcýho listu dodage, následowně mluwiti počal: Celého křesťanstwa neyauhlawněgssj nepřjtel cýsař Turecký, mage při sobě wjce nežli dwakrát sto tisýc lidu sám osobně do králowstwj Vherského až k Moháči wtrhl, a weliké sskody děláge, to tak slawné králowstwj welmi hubiti začal. Na což nemoha se dělegi neymilostiwěgssj král Ludwjk djwati, s wogskem swým, ač syce proti také mocy nedostatečným, témuž nepřjteli před oči se postawil, s njm bitwu swedl, a od tak weliké mocy přemožen gsa, nesstastně zahynul. Z gehožto tak nesstastného zahynutj negenom Gegj Milosti králowně, přátelům krewnjm a wssemu křesťanstwu; ale také y Wám wssechněm, kteřj gste mu, gakžto Geho Milosti pánu swému, proti tak mocnému nepřjteli pomoc včinili, weliká žalost nastala. To powěděw děkowal panům stawům, že tak sstědře k gich králi se nachýlili, žádage přitom, aby králownu nynj owdowělau neopausstěli, a neywjce w tom, k čemuž sprawedlnost má.

Páni stawowé z tak milostného wzkázánj děkowali, a že každého času službami swými Gegj Milosti odslaužiti se chtěgi, připowjdali dokládagjce, že pjsebné poděkowánj, co neyspjssegi budau mocy, odesslau. Nato on wystaupil, a we čtwrtek od panů stawů w tato slowa odpowěd obdržel: Gakož gest pan Kazymir markrabě Brandeburský rácil od

králowny Gegj Milosti mluwiti a žádati, aby stawowé tohoto králowstwj Gegj Milost králownu při tom zůstawiti ráčili, což Gegj Milosti w tomto králowstwj Českém sprawedliwě náležj, též co Gegj Milost také žádati bude, aby tiž stawowé Gegj Milost králownu w tom neopaussteli; y toto wssickni páni stawowé poručili dáti za odpowěd, žeby se k Gegj Milosti králowně rádi služebně zachowali, a wěno, které Gegj Milosti w tomto králowstwj mjti ráčj, což Gegj Milosti w tom sprawedliwě náležj, pokudž gest týmž stawům wědomo, že toho Gegj Milosti rádi přegj, a při tom zachowati chtěgj, nač se smlauwa mezy cýsařem Maximilianem a králem Wladislawem wztahuge, *ač k té smlauwě stawowé nešwolili, poněwadž k tomu powoláni nebyli;* ale pro tu lásku, kterauž gsau k Gegj Milosti králowské králi Wladislawowi měli, tomu, což se téhož wěna dotýče, tauž smlauwau obsaženého, že neodpjragj: wssak aby ta wěc byla bez vgmy wrchnosti krále Geho Milosti, kterýž bude, y také bez vgmy swobod tohoto králowstwj.

Po wystaupenj pana markraběte, poslowé od Ferdynanda arcyknjžete Rakauského a Anny manželky geho wyslanj před pány stawy předstaupili, list wěřjcý čjsti dali, a po geho přečtenj pozdrawenj přednásseli, takto dokládagjce: Kterak gest dossla spráwa žalostná, že bitwa od mocného nepřitele Turka negenom gest obdržena, ale také Geho Milost král Ludwjk negmilostiwěgssjho arcyknjžete Ferdynanda sswagr smrtj z swěta bjdně sessel, y giných mnoho mužůw dobrých, kteřj gsau zahynuli při Geho Milosti králowské. A poněwadž Gegj Milost arcykněžna Anna k tomuto králowstwj Českému gest dědička, a k němu podlé smluw, které se staly

mezy králem Wladislawem, magic přjstup neybližšj; protož žádost gest od Geho Milosti arcyknjžete y arcykněžny Anny manželky geho, aby ge za pány přigali, připowjdagjce, že při řádu, práwu, poctiwosti a sprawedlnosti wsseckny a každého obywatele Českého s přjwtělenými k témuž králowstwj zeměmi, zachowati, sprawedlnosti a řády rozmnožowati, wsseckny nedostatky radau stawů králowstwj Českého naprawowati, a wsseckno pilně před sebe wzýti chtěgj, cožbykoliw k vžitku a poctiwosti, k sláwě a k dobrého tohoto králowstwj bylo a býti mělo. Také y dluhy, pokudžby to saudem zemským vznáno bylo, bez obtjženj wsselikerého zaplatiti, a we wssem páni milostiwj býti ráčj. Páni stawowé z milostného pozdrawenj a wzkázánj poděkowawsse připowěděli, že po bedliwém mezy sebau powáženj těch wěcý, rádi na Gich Milostj žádost co neyspjssegi odpowědjti chtěgj. Na to ti páni poslowé wystaupili.

Po wystaupenj těchto wyslanců nezdálo se paním stawům, aby králowstwj České Anně arcyknězně Rakauské napadalo, poněwadž za času krále Wladislawa oddyta byla, a následowně žádného nápadu k tomuto králowstwj nemá. — Na to neywyšssj pjsař zemský pan Radslaw wywstaw, w tato slowa řeč včinil: Poněwadž za paměti nassj takowá wěc se nezběhla, gak někdy za krále Girjho, gessto z nás žádný toho nepamatuge; potřebná tedy gest wěc weysady a swobody tohoto králowstwj, které na hradě Karlssteyně složené gsau, na pozoru mjti a ge bedliwě powažowati, aby skrze gich newědomost něco vžitečného, coby tomuto králowstwj na vgmu býti mohlo, obmesskáno nebylo, a takowým wolenjm potomkům nassim nebyla čest a swoboda vmenssena. — Páni sta-

wowé této dobré rady se uchopiwsse, hned na Karlsstegn pro takowé listy a swobody gisté pány wyslali. Na to toho dne ze snĕmu wyssli.

Zatjm w auterý *) snĕm dále před se ssel, kdežto negwyšssj purkrabj Zdenĕk Lew z Rožmitála stawy k tomu nakloniti se snažil, aby se do Uher na zmĕdy poslalo; poněwadž se málo co wĕdĕti může, kde Turek gest a co činj. Gakož také aby w králowstwj Českém z mnohých důležitých přjčin, kdyby snad Turek, neb kdo giný polem do nĕg wpadnauti chtĕl, hotowost byla nařjzena, — a to oboge aby se od panů stawů dobře powažowalo. Takéž poselstwj od biskupů a wssech třj stawů Lužických w plném snĕmu se čtlo, nimž se zpráwa dáwala, že při obecnĕ držaném snĕmu na tom se wssickni gednoswornĕ snesli, gakau hotowost mjti magj, že ponůcky a posluchy držj, k králowstwj Českému se přiznáwagj, a čtyry osoby wolili, kteréby, přisslolibу co nepřátelského, spĕssnĕ a pořádnĕ s wogskem swým nepřátelům náležitĕ odpor činiti mĕly. Na to před pány stawy od knjžat Baworských, Wylјma a Ludwjka **) wyslanec předstaupil, a podage wĕřjcých listů, takto promluwil: Kterak geho páni, Baworská knjžata, o smrti krále Ludwjka zwĕdĕwsse, nad tau nesstastnau přjhodau zarmauceni gsau, a geg co swého wlastnjho bratra litugj, žádagjce, aby z nich gednoho, kterýby se koliw gim widĕl býti negschopnĕgssj, za swého krále wolili; a kterémukoliwby se oni tak naklonili, ten že gich wssechny dluhy we třech mĕsýcých zaplatiti, w tomto králowstwj dworem

*) Dne 9. Řjgna.

**) Některj kladau Hanusse a Ludwjka, a ginj y Albrechta.

dworem swým býti, při gich obyčegjch, řádech, práwjch, swobodách, weysadách ge zachowati, králowstwj rozmnožowati, bez obtjžnostj země zámky zastawené wyplatiti, též giné mnohé wěcy chwalitebné y vžitečné spůsobiti chce, připowjdali. Na takowé přednessenj páni stawowé odpowěd dali, že se o to poraditi, a Gich Milostem pjsebnau odpowěd dáti chtěgj. Pak poselstwj propusstěno a sněmowánj na čtwrtek odloženo bylo.

We středu *) obecně sněmowáno nebylo, než wedlé sobotnjho snessenj od wssech třj stawů, pohřebnj památka za krále Ludwjka se dála, ku kteréž páni na hradě Pražském, Pražané pak a giných měst wyslánj poslowé v Matky Božj před Teynem w smutku se sessli. W prostřed téhož kostela Teynského postawené byly máry příkrowem černozlatým přikryté, na kterémž erby králowstwj Českého, Uherského a giných přináležegjcých zemj wiseli. Truchliwými počalo hlasy žákowstwo pohřebnj zpjwati pjseň, dle kteréž wssickni wážně z kostela wycházeli; napřed auřednjcy měst Pražských, za njmi někteřj konssele, nesauce wssickni messnice, neb černé swjce, pak žákowstwo, duchowenstwo, po něm ti konsselé, kteřj králowské nesli klenoty, totiž: Tomáš Zachlubil nesl obnažený meč, Jan Karban praporec, Mikuláš Čačerda gablko, Zyga žezlo, a Jan z Wartu s panem půlmistrem korunu. Za těmi neseny byly máry od konsselů, za marami ssli Pražané, a naposledy z giných králowských měst wyslánj poslowé. Dle tohoto pořádku obegdauce staroměstské náměstj, zase do kostela Teynského se nawrátili, kdežto za dussi Ludwjka pobožně služby Božj konali.

*) Dne 10. Ržjgna.

Mezy tjm poslowé, dle snessenj stawů na hrad Karlsstegnský wyslanj nawrátiwsse se, třináct truhel rozličných spisů a listů přiwezli. Pročež některj páni w domě pána Adama z Hradce toho času kancljře se segdauce, wolili z wyšssjho stawu některé pány k tomu, aby ty listy bedliwě přehlédali, a takowé zwlásstě wybrali, kteréž negaké nadánj, neb obdarowánj swobod y weysad w sobě zawjragj; z nichžby také zgewné býti mohlo, kterak Geho Milost král má býti wolen. K přehlédánj těch listů z panů tito woleni byli: pán Zdislaw Berka z Dubé neywyšssj sudj, pán Adam z Hradce neywyšssj kancljř, a pán Jan z Wartemberka. Z rytjřstwa byli woleni: pan Radslaw neywyšssj pjsař zemský, pan Wáclaw Zemssický a Oldřich Mezenský. Za tau přjčinau také nic obzwlásstnjho we čtwrtek gednáno nebylo.

W pátek *) neywyšssj purkrabj přednássel, že obdarowánj swobod giž se wyhledalo, z nichžto gedno cýsaře Karla čtwrtého léta 1338 dané, w němž pogato gest obdarowánj od cýsaře Frydrycha druhého léta 1212 o wolenj nowého krále znj w tato slowa: Gestližeby pak z rodu, kmene, semene neb kořene králowstwj Českého, buď mužského neb ženského pohlawj pozůstalý žádný nebyl posslý, neb gakýmkoliw spůsobem toto králowstwj prázdné bylo; tedy, ten při biskupech, weywodách knjžatech a stawjch wolen býti má. Stawowé tohoto nadánj se uchopiwsse uzawřeli takto: Poněwadž za krále Wladislawa kněžna Anna geho dcera a Fer-

*) 18. Řjgna.

dynanda arcyknjžete Rakauského manželka odbyta gest, ona tedy že žádného wjce nápadu k tomuto králowstwj nemá. Král pak Ludwjk, po smrti krále Wladislawa, dle zápisůw na to včiněných, za krále Českého přigatý, žádného ani mužského ani ženského dědice nepozůstawiw vmřel; nápadowé pak wssechny před sebe gdau a ne zpátkem; protož nevznáwá se, aby králowstwj České komu napadalo; ale stawowé mohau swobodně woliti krále, dle swobod a weysad tomuto králowstwj daných. Dálegi přednássel neywyšssj pan purkrabj, že přjsaha, kteráž budaucý král Český složiti má, gest giž před rukami, gegiž slowa gsau: Přisahám Pánu Bohu, matce Božj y wssem swatým na tomto swatém čtenj, že pány, rytjřstwo, Pražany, města y wsseckú obec králowstwj Českého, y gednoho každého obywatele tohoto králowstwj chceme a máme při gich řádjch, práwjch, obdarowánj, weysadách, swobodách y sprawedlnostech, starých, dobrých y chwalitebných obyčegjch zachowati, a od králowstwj toho Českého, a což k témuž králowstwj od starodáwna přjslussj, nic neodcyzowati, ani dědičně komu z poddaných nassich, ani žádnému ginému nedáwati, ani směnowati, ani zastawowati bez rady a powolenj zemského na sněmu obecném tohoto králowstwj snesseného; nýbrž to králowstwj

máme, chceme a powinni gsme rozssiřowati a ge rozmnožowati, a což gest od něho neřádně odňatého, zase připogowati, y wsseckо, což k dobrému a poctiwému tohoto králowstwj gest, včiniti, tak nám Pán Bůh pomahey a wssickni Swatj. Po přečtenj té přjsahy, když se stawowé snesli, pusstěna byla před ně obec, a to wsse gj oznámeno bylo. Také wstaupili před stawy hornjcy žádagjce, aby po Pražanech do té přjsahy zegmena položeni byli, prokazugjce nadánj od králů Českých, že mjsta y hlasu po Pražanech mjti magj. Páni stawowé odpowěděli: že hornjcy ani w přjsaze Wladisslawa, ani Ludwjka králů Českých, po Pražanech se nenacházegj zapsáni; protož také že gegich žádost průchodu mjti nemůže. Na to sněmowánj odloženo bylo.

W sobotu *) negwyšssj pan purkrabj wsseckn řeč k tomu wedl, aby sepsáni byli artykule, kterak a w čem králowstwj České má býti opatřeno. Pročež zwoleny byly osoby, na něž ta práce wznessena byla. Nato wstaupili před pány stawy poslowé arcyknjžete Ferdynanda, žádagjce aby Geho Milost arcyknjže Ferdynand za krále wolen byl, následugjcým listem:

„Urozenj Páni, Urozenj a Statečnj Rytjři, Urozené Wládyky, Poctiwj, Opatrnj, Maudřj, Wassi Milost Páni milj, Páni Urozenj, Páni, Rytjřstwo, Páni Pražané, Páni Hornjcy a gjnj z měst Páni Poslowé.

W paměti swé mjti ráčjte poselstwj, které gsme na Wassi Milost z poručenj arcyknjžete Geho Milosti a kněžny obau Gich

*) Dne 13. Řjgna.

Milostj wznesli, odpowědi dobré a laskawé dosawád očekáwagjce, a té nepochybné naděge gsme, že při tom Wassjch Milostj rozgjmánj, a při osob wybjránj w zapomenutj žádném Gich Milostj mjti neráčjte. Ač tomu rozumjme y slyssjme, že někteřj na mjstě panůw swých k mnohým giným a rozličným podánjm přistupugj, rowně coby tu slawnau korunu kupowati a trziti měli. Gistě ta wěc v nás gest welmi neznámá, aniž na tom arcyknjže a arcykněžna Gich Milosti gsau, aby trhowým spůsobem do toho tak slawného králowstwj wkročiti měli, zwlásstě znagjce předně Wassi Milost, potom také ctných panůw poctiwost, žebyste ani tomu mjsta dáti neráčili; než Wassim Milostem oznámili gsme přjbuznost, lásku, žádost y tudjž prosbu Gich Milostj. Přjbuznost připomjnali gsme Wassim Milostem, že kněžna Gegj Milost gedna dcera krále Wladislawa, a wlastnj gediná sestra krále Ludwjka Geho Milosti pozůstalá nepochybnau naděgi mjti ráčj na Gich Milostech, že skrze nás včiněnau žádost pána nasseho Geho Milost arcyknjže před ginými k koruně přigiti račjte."

„Co se pak dluhůw někdy krále Wladislawa, a krále Ludwjka Gich Milostj slawných pamětj, též y zemských dotýče (wssak gestli Geho Milosti žádost slussná v Wassich Milostj průchod mjti bude) k tomu se pán náš na mjstě manželky swé kněžny Gegj Milosti podáwá; poněwadž neyslussněgi synu neb dceři po otcy, a též sestře po bratru dluhy platiti náležj; že Geho Milost pán náš ty wssecky pozůstalé dluhy zaplatiti, a na se wzýti ráčj, ne aby tudy zemi a tuto slawnau korunu kupowal, než z powinnosti gako dcera po otcy a sestra po bratru záplatau žádnému přes geho

dobrau wůlí prodlenj včiniti nechce; a co se milostiwých dluhůw dotýče, gistě Geho Milost komukoliw gest Geho Milost králowská otec neb bratr dáti a zapsati ráčil (pokudžby to saudem zemským vznáno bylo) každému ten milostiwý dluh sprawiti ráčj. A tak Geho Milost ne trhem ani kupowánjm, než z powinnosti dluhy otce kněžny Gegj Milosti (ač půgdeli Gich Milostj žádost před se) zaplatiti ráčj."

„Také Geho Milost pán náš we swých zemjch žádných wálek mjti neráčj, skrze kteréby na poddané Geho Milosti gaké obtjženj přigjti mohlo; ale swé poddané w sprawowánj tak sprawedliwě a pokogně mjti ráčj, že w tom předek má toho, kdo se před Wašj Milostj mnoho chlubj. Také abychom se mnoho na mjstě pána našeho arcyknjžete Geho Milosti poddati, a 20 tisýc neb y wjc k potřebě této koruně lidu služebného připowědjti měli, nenj potřebj; neboť wjce wědomo gest, budeli toho potřeba, že Geho Milost může wětšj počet než takowj lidu wálečného mjti a chowati; wšak Geho Milost na to myslili ráčj, cožby k této koruně náleželo, to k nj pokogně připogiti, což Geho Milost snadněgi včiniti může, nežli někdo, nemage w potřebách mocných té podstaty. A tak cožkoliw se zběhne včiniti pánu našemu, to se na mjstě kněžny Gegj Milosti manželky swé včinj, a newegde w to králowstwj žádný trhem a kupowánjm, než láskau; což wšecko k rozumnému Wašich Milostj připauštjme rozumu. Pakliby k wolenj přišlo, Wašich Milostj prosýme, že Gich Milostj oboge před očima mjti, a na tu lásku, kterauž oboge Gich Milostj k Wašim Milostem prwé předložili, ohled mjti, y také z předněgšjch důwodů poznati ráčjte, že netoliko podle přjbuznosti ale y lásky žá-

dného hodněgſſjho pána a krále tohoto králowſtwj ſobě woliti a wzýti nemůžete, nežli arcyknjže Geho Milost pána naſſeho, zwláſſtě wzhledňauce na geho gaſnoſt, podſtatu a giné wěcy, kterýmiž Geho knjžetſká Gaſnoſt giné, genž o toto králowſtwj též ſtogj, a welmi ſe chlubj, welice přemáhá. Dálegi Geho Miloſt toho miloſtiwého předſewzetj geſt, že toto králowſtwj, tolikož obywatelé této země ſprawowati, též oſobau ſwau w králowſtwj tomto na wětſſjm djle, pokudž Geho Miloſti neywjce možné, ſwůg byt mjwati chtjti ráčj; a když Geho Miloſt knjžecý ginými znamenitými zeměmi prwé také od Boha wſſemohaucýho obdařen geſt, geſtliby ſte Waſſi Miloſti tu potřebu vznali, Geho Miloſt na krátký čas do těch zemj odgeti, že ſe to má ſtáti s Waſſj Miloſtj radau a powolenjm; a netoliko w takowém odgezdu ſwém, ale y ſyce vſtawičně radu a oſoby hodné při ſobě a dworu ſwém mjti a držeti ráčj. Též také Geho Miloſt obmeyſſleti ráčj, aby nákladnjky a towaryšſtwo, kterých Geho Miloſt w ſwých zemjch doſti má, do tohoto králowſtwj přiweſti, a tjm hory Kutny, y giné zaſe k ſtálému řádu, vžitku a powýſſenj přiweſti, a ſyce o wſſem peči mjti ráčj s Waſſich Miloſtj radau, cožby Geho Miloſti a tomuto králowſtwj k dobrému vžitku, rozmnoženj a podſtatě ſlaužilo, gednati a vrčiti ráčj. Připomjná ſe Waſſim Miloſtem y to, že arcyknjže Geho Miloſt, po wſſeckna léta, gakož geſt w panowánj ſwých knjžetſtwj weſſel, ſe wſſemi zeměmi a poddanými ſwými laſkawě k Wám, a w dobrém ſauſedſtwj ſe zachowati, nic od tohoto králowſtwj, a ſobě oſobowati nechtěl, ani gaké nepřátely, aneb odpowědnjky tohoto králowſtwj fedrowati, ani přechowáwati, ani které wězně z tohoto králowſtwj wyhnané w

swých zemjch chowati dopustiti neráčil. Co se pak zachowánj obywatelů při řádu, práwu, swobodách a dobrých obyčegjch dotýče, za to máme, že Geho Milosti aumysl z prwnjho nasseho podánj a oznámenj dostatečně Wassi Milosti srozuměti gste ráčili."

Arcyknjžete a knežny Gich Milosti
wyslané rady a poslowé.

List tento obecně čten byl, po gehožto přečtenj poslowé žádali, aby se páni stawowé nad těmito slowy: (Pokudž by to saudem zemským vznáno bylo,) newráželi, kterýchžto smysl gest: Poněwadž dluhů mnoho gest, ti aby sprawedliwě byli powáženi, a kteřjkoliw tak powáženi budau, ti aby zaplaceni byli. Nato sněm odložen byl.

W pondělj, w auterý, w středu *) na obecném sněmu giného nic rozgjmáno a zawřjno nebylo, než artykulowé (kteréž njže kladu) pro opatřenj země, swobod, weysad králowstwj Českého, od osob dne sobotnjho k tomu zwolených obecně se čtli; kterým pak bylo odpjráno, neb o které dokonalé snesſenj nebylo, takowé wedlé vznánj odporu naprawení byli. Přitom také vzawřjno bylo: Poněwadž král má wolen býti, mnohé wěcy že gesstě sepsati potřeba gest, wedlé kterýchby se stawowé řjditi mohli, gak a na gaký spůsob w nowě zwolený král měłby přigat býti. Zwoleno tedy bylo k spisowánj těch wěcý z každého stawu osm osob. Z stawu panského: Zdeněk Lew z Rožmitala, pán Adam z Hradce, pán Jan z Wartmberka, pán Kragiř, pán Krysstof z Swamberka, pán Wogtěch z Pernssteyna, pán Zdislaw Berka z

*) Dne 15. Řjgna.

Dubé neywyšssj sudj, a pán Wilém Sswihowský z Rysmberka purkrabj Karlssteynský. Ze stawu rytjřského: pan Wilém z Daubrawské hory, pan Markward, pan Opplt z Fiktum, pan Bechyně, pan Hložek, pan Wankura, pan Janowský, a pan Wáclaw z Borowice. Z stawu městského: Jan Passek z Wratu, Zyňa ginák Zygmund Wanjček z Prahy, Jan z menssjho Města Pražského, Giřj z Chawinic od hory, Giřj Wokáč z Hradce Králowé, Mikuláš Černobeyl z Žatce, Giřj z Klatow, Mataussek z Kauřjma a z Kotenic.

We čtwrtek *) stala se mezy stawy rozepře, a trwala až do pátku. Někteřj nowých artykulů (které njže kladu) ke dskám zemským relacý mjti chtěli, a na to sněm aby zawřjn byl vsylowali; ginj pak aby činěna nebyla, nastupowali, dokadž se stawowé o nowého krále nesnesau, a to oboge potom aby potom ke dskám sslo. Mnozý pak zase howořili, aby k wolenj nowého krále přikročeno bylo, a gak o nowého krále stawowé se snesau, relacý také y hned aby byla, artykulům pak že se nic neodpjrá: relacý ale aby měla prwé býti včiněna, a o králowskau osobu aby němělo snessenо býti, že se gim zdá býti wěc welmi obtjžná; nýbrž že relacý býti má od pjsaře zemského; poněwadž wsseliký sněm relacý se twrdj. Naposledy na tom se obecně snesli, aby artykulowé we dsky zemské skrze relacý wessli, a o králowskau osobu aby hned gednáno bylo.

W sobotu **) začalo se tedy wolenj nowého krále, gakož na sněmu obecném vzawřjno bylo. Neyprwé zwoleno

*) Dne 18 — 19. Řjgna.
**) Dne 20. Řjgna.

bylo z každého stawu osm osob, kteréž mezy sebau rozgimali, kohoby za pána tohoto králowstwj woliti měli. Z stawu panského wolen byl: Zdeněk Lew z Rožmitála neywyšssj purkrabj Pražský, Jaroslaw z Sselmberka neywyšssj komornjk, Zdislaw Berka z Dubé neywyšssj sudj, Adam z Hradce neywyšssj kancljř, Jan z Wartmberka a na Dubu, Hanuš Pflug z Rabssteyna, Kryštof z Sswamberka, Wilém Sswihowský z Ryžmberka purkrabj Karlšteynský. Z stawu rytjřského: Radslaw z Sfebjřowa neywyšssj pjsař zemský, Jan Litoborský z Chlumu, Jan Trčka z Lippy, Oppll z Fiktum, Linhart Markward z Hrádku, Wáclaw Archa z Borowice, Jan Bořeň ze Lhoty, Jaroslaw Brozanský z Wřesowic. Z stawu městského: Jan Passek z Wratu, Zyga gináč Zygmund Wanjček z Prahy, Duchek Přesstický z malé strany, Samuel Lawička z Hory Kutny, Mikuláš Černobeyl ze Žatce, Purkrábek z Plzně, Wáclaw z Kaurjma, Mikuláš Slanář z Tábora. Tyto osoby, ačkoliw dle sněmowáného snessenj, gak giž dotknuto gest, k tomu byly zwoleny, aby nowého krále, poněwadž geg celá země mjti žádá, wolily; wssak neobmezená mocnost krále woliti na ně wznessena nebyla; anobrž takowé měly poručenj, aby o osobu králowskau rozgimaly a rozwrhowaly, a kteraužby za neyschopněgssj uznaly, tu také aby stawům a obcy oznámily a k rozwažowánj daly.

W pondělj *) wolency mezy sebau rokowawsse za dobré uznali, aby se o králowskau osobu spjssegi sworně snesli, poněwadž poručenj magj obcy y stawům snessenj předněsti,

*) Dne 22. Řjgna.

kteřj kdyby na tě osobě přestati nechtěli, ginau mjti žádagice, žeby wyhlássenj nowého krále negenom prodlauženo bylo, ale také nečest a ossklivenj žehy nastalo. Nato wolency stawům y obcy oznámili, že gsau se na tom gednosworně snesli, čoby k dobrému celého králowstwj bylo; wssak za to že vctiwě žádagj, aby gim powoleno bylo, o kteraužby se koliw osobu snesli, ten aby za krále Českého wyhlássen byl. Někteřj žádosti wolenců odpjrali, poněwadž gim vloženo bylo, aby o králowskau osobu rozgjmali a gich snessenj stawům y obcy oznámili. Naposledy k žádosti wolenců s následugjcým doloženjm swoleno bylo: Poněwadž stawowé zwolili ge gakožto dobré muže, také té že gsau naděge a té k nim lásky a důwěrnosti, že wěrně, vpřjmně a práwě swau wěc obmeyssleti, a na tu osobu swé zřenj mjti budau, kteráby tomuto králowstwj neyvžitečněgssj byla; k čemuž dřjw než přistaupj, aby wedlé starobylého pořádku přjsahu na to včinili. Dálegi panům wolencům od stawů doloženo bylo: Poněwadž osoba krále Ludwjka dosawád se snad nenassla, ani aby on pochowán byl se newj; protož aby to páni wolency opatřiti ráčili, aby gich wolenjm Českému králowstwj nic vblíženo nebylo; což k panům wolencům od pána z Pernssteyna mluweno bylo. Tak wolenj odloženo bylo do 14. hodiny následugjcýho dne.

Páni wolency když w vrčitau hodinu do kaple sw. Wáclawa se sessli, děkan hradu Pražského Ssimon Chrt z Plzně stoge pod biskupskau čepicý každému stawu zwlássť napomenutj včinil, a od gednohokaždého přjsahu přigal w tato

*) Dne 23. Řjgna.

slowa: Gá N. N. přisahám Pánu Bohu, Matce Božj, wssem swatým y wssj koruně České, že w gednánj a wolenj krále Českého z těchto třj osob: arcyknjžete Rakauského Ferdynanda Geho Milosti, a Gich Milostj knjžat Bawořských Wyljma a Ludwjka nebudu ginak raditi, aniž koho z nich woliti z wůle a aumyslu swého, než upřjmně, cožby bylo k chwále Božj a k obecnému dobrému koruny této České, w tom nic nehledě stranného ani pro přjzeň, ani pro dary, ani pro kterýkoliw užitek swůg, ani odpjrati z hněwu, nepřjzně neb kteréžkoliw nechuti, žádnému z nich k tomu hodnému, kterýžby byl nalezen spůsobný tak daleko, gakkoliw rozum můg mohl stačiti; a w těch wěcech potřebných což bude mluweno y o wolenj krále gednáno, slibugi pod tau přjsahau w tegnosti to zachowati, žádnému toho newynásseti, ani kterakkoliw zgemowati, žádné osobě ke sskodě a k osskliwenj; toho mi Bůh dopomahey a wssickni Swatj.

Po wykonánj té přjsahy páni wolency se radili, a poradiwsse se, y mezy sebau nowého krále wywoliwsse panům stawům oznámili, že gsau se giž o nowého krále snesli; kteréhož wssak pro některé gesstě wěcy potřebné, které se před geho wyhlássenjm gednati magi, wyhlásyti nemohau. A tak wyhlássenj nowého krále do zegtřj odloženo bylo. Nicméně neywyšssi pan purkrabj w tagnosti nowého krále přjteli swému z rodu panů Sswyhowských wygewil, řka: Wygdúli

dneš z kaple sw. Wáclawa s odkrytau hlawau, Albrecht knjže Baworské, gestli pak s přikrytau hlawau, Ferdynand arcyknjže Rakauské za krále gest zwolen. Ssmyhowský wida an neywyšssi pan purkrabj s přikrytau hlawau wycházý, hned se na koně posadil, kteréhož pohotowě měl, a k nowě wolenému králi Ferdynandowi pospjchal.

We středu *) když gsau se páni stawowé na hrad Pražský sgeli, a ty wěcy, o kterýchž dne wčeregssjho zmjnka se stala, powáženy a zawřeny byly, neywyšssi pan purkrabj arcyknjže Rakauské Ferdynanda za krále Českého wůbec wyhlásyl. To slyssice stawowé a celá obec wssickni gednjm hlasem pjseň: Swatý Wáclawe ꝛc. zpjwati začali, a když do kostela sw. Wjta tak zpjwagjce wessli, pjseň: Tě Boha chwáljme ꝛc. zpjwána a střelba po wssj Praze držána byla, y wsseliké kratochwjle toho dne se dály.

Páni stawowé poděkugjce Pánu Bohu z toho, že ge nowým králem obdařiti ráčil, z kostela do saudné swětnice se nawrátili, a na tom se swessli, aby poslowé wybráni, a k nowému králi wysláni byli. Po dosti dlauhém o to rokowánj zwoleni byli k Geho Milosti w nowě wolenému králi tito páni. Ze stawu panského: pán Zdislaw Berka z Dubé neywyšssj sudj zemský, pán Adam z Hradce neywyšssj kancljř, pán Waytmile, pán Jan z Wartmberka a na Dubu, pán Břetislaw Ssmyhowský, a pán Albrecht Sslik. Ze stawu rytjřského: Radslaw z Ssebjřowa neywyšssi pjsař zemský, Opplt z Piltum, Jan Trčka z Lippy, Pluknar, Jaroslaw Brozanský z Wřesowic a Mikuláš Hysele. Ze stawu městs

*) Dne 24. Řjgna.

ſkého: Jan Paſſek z Wratu, Zygmund Wanjček z Prahy, Oldřich Kanelék, Mikuláš Konáč z Hory, Mikuláš z Prachňan, Mikuláš Černobýl ze Zatče. Těm wſſem panům nařjzeno bylo, aby ſe wſſickni na den ſw. Panny Kateřiny w Gindřichowém Hradcy ſgeli, a odtud ſpolu k nowému králi Ferdynandowi geli.

Artykulowe na ſněmu obecném dne 25. Rjgná l. P. 1526 čteni y ſwoleni, s kterýmiž páni poſlowé do Wjdně k nowému králi Ferdynandowi Geho Milosti ſe odebrali.

1) Nalezli wůbec za práwo: Kdykoliwěk geſt král Čeſký aneb bude, a žeby měl prwé děti aneb y neměl, tedy žádného giného w geho žiwnoſti za krále woliti a korunowati nemáme, nežli po geho ſmrti, kdybychom žádného krále woleného a korunowaného neměli, bylpak y dědic byl tohoto králowſtwj; tedy také w žiwnoſti krále Čeſkého nemáme dáti ho korunowati, než po ſmrti krále, a w tom ſe tak zachowati máme ſtawowé tohoto králowſtwj, gakož geſt podlé práwa a ſwobod naſſich. Také žádného krále Čeſkého, byłby on řádně wolen byl, nemáme korunowati, leč nám prwe přjſahu včinj na mezých tohoto králowſtwj, geſtližeby w tomto králowſtwj nebyl; paklibu w Čechách byl, tedy na hradě Pražſkém má včiniti a korunowán býti. Pakliby kdo z obywatelů tohoto králowſtwj k ginému mimo to, gakož geſt tuto za práwo wůbec ſwoleno a nalezeno, o tom ſwolenj wěda, ſwolil aneb gednal, a to ſe na něg w prawdě ſhledalo; tedy ten má čeſt y hrdlo ztratiti, neb z tohoto králowſtwj Čeſkého wyhnán býti, a wſſickni obywatelé tohoto králowſtwj magj pod tauž pokutau na něho y na geho pomocniky pomocni a podſtatni býti. Pakliby který král Čeſký chtěl nás k tomu

wésti neb nutiti, abychom w geho žiwnosti neb žiwobytj gi- ného krále Českého wolili aneb korunowali; Aby nemáme Geho Milosti ničjmž powinni býti, než cožbychom w tom předsewzali, aneb kteřj z nás to budeme mocy s poctiwostj včiniti, z toho nás nebude mocy přes přjsahu swau, a přes tento obecný nález žádný král Český, ani žádný giný winiti, a w tom máme sobě také podstatni býti.

2) Nalezli wůbec za práwo: Přjsahy, které králowé Česstj činjwali a činiti magj králowstwj Českému buď woleni neb dědicowé, buď na mezech králowstwj Českého aneb na hradě Pražském při korunowánj, aby slowo od slowa we dsky zemské zapsány byly pro budaucý pamět, y také proto, aby žádných o to mezy králem Českým a stawy králowstwj Če- ského rozdjlůw nebýwalo.

3) Nalezli wůbec za práwo: Aby prwé král Český wolen ani dědic korunowán nebyl, leč nám přiřkne práwa, prywilegya a swobody nasse podlé obyčege a zwyklosti w tomto králowstwj zachowáwati, a od králůw Českých potwrditi, a to skutečně w čaſu gmenowitém wyplniti.

4) Nalezli wůbec za práwo: Abychom sobě koruno- wali swobodného a nezawázaného žádného w žádných wěcech, kterýžby králowstwj sprawedliwě přjslusselo, a ne k wlástnjmu vžjwánj králi Českému mimo artykule w tomto sněmu swolené a sepsané, kteřjž magj také gako starodáwnj držáni a zacho- wánj býti tak, kterak sami w sobě gsau. Pakliby který ten, kterýž budaucým králem aneb potomným býti má, dřjwe ko- runowánj komu se we wěc zawázal aneb zapsal w předepsa- ných wěcech co včiniti buď osobě neb osobám, že takowj zá- pisowé a záwazkowé mjsta mjti nemagj, a stawowé tohoto

králowstwj toho dopausstěti nemagj žádnému vžiti proti králi a swobodám tohoto králowstwj; pakliby toho, oč odpor byl, odpjral, tedy má se to zřjzeným zemským saudem w tomto králowstwj sprawedliwě rozeznati.

5) Král Český proti swobodám starodáwnjm králowstwj Českého nemá desk zemských we swau moc bráti, ani nikterakž w ně wkročowati mimo swobody tohoto králowstwj, než magj we swobodě zůstati, tak, gakž gest prwé býwalo a býti má sprawedliwě podlé swobod tohoto králowstwj. Též také poněwadž za žiwnosti o žádný auřad zemský nemá prossено býti, nad to král Geho Milost nemá w mocy gich žádnému bráti bez sprawedliwého auředlnjkůw, saudcůw zemských y giných rad králowstwj Českého rozeznánj: než gestližeby kdo prowinil, aneb naň při tom auřadu gaká nehodnost a nedostatek zřetedlný seznán byl, proti tomu se nemluwj; neboť netoliko auřad wzýti takowému se může, ale y trestán aby byl podlé prowiněnj.

6) Nalezli wůbec za práwo: Aby žádný wen ze země k žádným saudům potahowán nebyl, ani kam ginam mimo saudy zřjzené tohoto králowstwj o nižádnau wěc od krále Geho Milosti ani od giného žádného.

7) Nalezli wůbec za práwo: Gestližeby kdokoliw mimo řád práwa, chtěl nasse práwa a swobody russiti a kazyti, w tom máme podlé sebe wssickni státi a sebe neopausstěti, a toho netrpěti, než w tom we wssem a pod těmi pokutami, gak gest která vložena, se zachowati.

8) Nalezli wůbec za práwo: Gakož se w Čechách za časůw předesslých dálo, že geden s druhým gsauce w půhonech

wěcy

půtky na se činjwali, gedni druhé mordowali, zranili a zgj-mali, y na poctiwostech sobě wysoce dotýkali. Y protož aby takowých wěcý po tento čas žádný se wjce nedopausstěl, paklibyse kdo toho dopustil, má před králem Geho Milosti na saudu zemském slyssán y sauzen při neyprwněgssjch suchých dnech býti. Paklibyy Geho Milost král w zemi nebyl, tedy před saudem zemským sauzen býti má, a král Geho Milost neb saudcowé zemsstj magj se k každému takowému podlé prowiněnj geho s skutečným trestánjm zachowati; a takowý každý, kdožby winen měl býti, aby dwě neděle před těmi suchými dny obeslán byl.

Ginj artykulowe dne 16. Řjgna čtěni a swoleni:

1) Na tom gsme se wssickni swolili, kdež gsme předesslé na tom za slawné paměti krále Ludwjka Geho Milosti zů-stali, prwé než gesstě Geho Milost w panowánj tohoto krá-lowstwj wpusstěn býti ráčil, že gsau práwa naprawowána býti měla; ale až dosawad ta wěc k mjstu a k wykonánj přiwedena nenj, pro kteraužto wěc mnozý nedostatkowé a nebezpečenstwj se nacházegj; a protož takowá wěc k mjstu tak, gakž gsme se prwé swolili, aby přiwedena byla; než co giž gest napraweno, to má w swé mocnosti zůstati, a osoby se magj k tomu wolili, čas y mjsto wykázati, kdeby se naprawowati měli; a což gest gesstě potřebj, má se wložiti.

2) Král Geho Milost, kterýžkoliw wolen bude, ten aby dwořem swým w tomto králowstwj obyčegně ráčil býti. Paklibyy Geho Milosti kdy zwlásstnj potřeba toho kázala, aby do giných zemj aneb do země swé odgjti ráčil, tedy toto králowstwj k opatrowánj aby ráčil poručiti obywateli neb

obywatelům králowstwj tohoto Českého s radau obecnjho sněmu a žádnému ginému.

3) Nad Geho Milost králowská žádných giných vžjwati nemá w wěcech králowstwj tohoto, a w tom, což přjslussj králi Českému, nežli Čechůw a obywatelůw králowstwj Českému přjslussegjcých.

4) Co se služeb při dworu krále Geho Milosti dotýče, při tom máme tak, gakž od starodáwna býwalo, zachowáni býti.

5) Král Geho Milost budaucý, ani potomnj králowé Čessti, nemagj dáwati rozkazowati, ani dopausstěti žádných magestátůw, áni potwrzenj do králowstwj Českého, a do zemj k němu přjslussegjcých, též ani do Rjsse, což k České korunč přjslussj, od ginud leda z kanceláře králowstwj Českého pod pečetj krále Českého, tak, gakž sprawedliwé býti má.

6) Auřadowé w králowstwj Českém, a w zemjch k tomuto králowstwj přiwtělených, kteřj sprawedliwě přjslussegj a náležegj od starodáwna obywatelům králowstwj Českého, na ty Geho Milost králowská, ani budaucý králowé Čessti, nemagj žádného giného sáditi, ani gich dáwati žádnému ginému nežli Čechu rozenému podlé swobod tohoto králowstwj, kterýmž takowá wěc náležj, a zwláſſtě w Slezých a w Lužických zemjch.

7) Co se dluhůw zemských zaplacenj, y také některých zámkůw a zbožj králowských wyplacenj, kteréž země na se byla wzala, dotýče, y také s kým smlauwy včiněné z poručenj slawné paměti Geho Milosti, ano také co se základů na Horách Kutných s powolenjm, též také krále Geho Milosti

y s zemským dotýče, ti magj od Geho Milosti králowské bez prodlewánj zaplaceni y wyplaceni býti bez zemské obtjžnosti.

8) Co se pak dluhůw od králůw, Geho Milosti krále Wladislawa a krále Ludwjka slawných pamětj za služby pozůstalých y z milosti daných y zapsaných dotýče, aneb kohož ráčili žiwnostj opatřiti, aneb s kým o statky smluwiti z obywatelůw tohoto králowstwj; tomu se má od Geho Milosti každému podlé gednoho každého sprawedlnosti dosti státi, a o to se má radami tohoto králowstwj, co gest komu pořádného a sprawedliwého dluhu dlužno, rozwážiti.

9) Poněwadž gest swolenj zemské mezy wssemi stawy tohoto králowstwj, že gedni druhých, kteřjž gsau pod gednau a pod obogj způsobau utiskati, ani haněti nemagj: y též Geho Milost králowská má se k nim obogjm zachowati a w tom žádnému z nich, gak gedněm tak druhým autiskůw žádných nečiniti, ani činiti dopustiti nemá. A poněwadž y w tom, co se wjry dotýče, w zemjch okolnjch k tomuto králowstwj přjslussegjcých rozdjlowé gsau, za to Geho Milosti králowské žádati máme, aby to Geho Milost král při cýsaři Geho Milosti a králjch křesťanských gednati ráčil, aby takowé roztržitosti skrze řádné sgitj k ohledánj přissly, a k sprawedliwému křesťanskému srownánj y k nápravě aby přiwedeny býti mohly.

10) Kněžjm žádným nemá se dopausstěti ženiti, ani také rozpustilostj a zgewných hřjchůw gim powolowati. Též také při dwořjch a čeledj swých y poddaných swých, každý ze wssech třj stawůw má na to s pilnostj pozor dáti, aby žádná rauhánj proti welebným swátostem, ani proti Matce Božj a Swatým od nižádného se nedála, pod skutečným tre-

stánjm, a též aby masso po wsseckny dni postnj, tak, gakž gest to od otcůw swatých w cýrkwi swaté nařjzeno, gedeno nebylo, a žádný nemá toho dopausstěti na swém panstwj ani sám činiti. Pakliby kdo přes toto nasse swolenj w tom vswědčen byl, že gest sám masso gedl, aneb swým gisti dopustil wěda o tom nařjzenj, aby Geho Milost králowská s radami swými to k náprawě přiwedl, pokudž se Geho Milosti zdáti bude. Také swátkowé, gakož neděle swatá, a ginj swátkowé od cýrkwe swaté wyměřenj aby swěceni byli od každého, a žádný aby se sám toho nedopausstěl, také y giným swým buď čeledi neb poddaným swým toho netrpěl.

11) Co se pitj a ožjránj hanebného y giných rozpustilostj a zgewných hřjchůw proti Pánu Bohu dotýče, na tom gsme se wssickni snesli: abychom ze wssech stawůw buď čeledi neb poddaným swým y lidem žádným toho netrpěli; poněwadž gest wěc dobrým činiti nenáležitá, nepoctiwá, a před Pánem Bohem y před wssemi lidmi ohyzdná.

12) Poněwadž páni wěřitelowé dluhůw Geho Milosti králowské y zemských do sw. Gjřj neyprw přjsstjho čekati magj; že také ginj, gedni druhým, wssech dluhůw čekati dotud magj, a ti kteřj pro dluhy na wěži sedj aneb zatčeni gsau, též dotud rok mjti magj, kteřjby se w tom času měli stawěti: než na koho gsau listowé obrannj wyssli, to se w toto nepogjmá, ani také to, na komž gest berně k tomu na podjl wázána. A kdož magj v koho dluhy bez aurokůw, gessto toho času k plněnj přissli, z těch dluhůw magj se aurokowé dáti od gistce wěřiteli; a gestližeby kdo bez aurokůw čekati nechtěl, a gistina gemu wěřiteli dána nebyla, nežli pro aurody neb pro listůw obnowenj, z toho může geden každý

druhého pořadem práwa a ležením hleděti y pro dluhy práwo až na odhádánj wésti do sw. Gjřj, geden se druhému w tom timto swolenjm nezastjrage, také zatykowati mohau, wssak kdoby zatčen byl pro dluh peněžitý, aby rok měl od téhož sw. Gjřj.

13) A Židé též dluhůw těch, kteřj gsau w purkrabských regstrách zapsanj, do téhož sw. Gjřj čekati magj. Co se pak těch osob dotýče, kteřj k Geho Milosti králi wolenému geti magj od země z panůw, z rytjřstwa y z měst, a co tam gednati magj, na to na wssecko dána gest gim instrukcý. A poněwadž pro dobré tohoto králowstwj y nás wssech geti magj, aby toho také sskodnj nebyli, má se gim z berně Turecké peněz půgčiti a ge založiti, a to bernjcy y kragowé, w kterých takowá berně gest, mohau to dobře včiniti a magj, poněwadž gsau se o to swolili; a kdyžby ty osoby z panůw a rytjřstwa, kterýmž ta berně bude wydaná, zase z Wjdně do Čech se nawrátily, a zeměby gim to zase nahradila, co gsau ztratily; tedy oni magj tu berni kraganům zase k potřebě tu, kdež giné Turecké berně ležj, bez odporu položiti.

14) O glegtůw dáwánj pod menssj pečetj zemskau gménem auřednjkům a saudcůw zemských, kteréž se magj dáwati po relacý neywyššjho pana purkrabjho Pražského.

15) Kdyby se pak gaký weytržek včinil, aneb kdo komu libi pobral, má také to neywyšsj pan purkrabj obmeyssleti, aby to na dobré mjře postaweno bylo.

16) Saudu komornjho, kterýby měl držán býti o sw. Martině a o sw. panně Kateřině, až do Swátostj odložiti, a půhonowé k přem ani k swědomj aby k tomu saudu wydáwáni nebyli do suchých dnj postnjch neyprw přisstjch, aneb

do přjgezdu krále Geho Milosti; a ta wssecka registra komornj magj se zapečetěná do desk zemských položiti.

17) Odpowědi dáwati do zemj k tomuto králowstwj přjslussegicých, y co se sgezdu w Kladssté dotýče.

18) Městům psáti wssem, kteřjž gakékoliw platy aneb berně za sebau magj, aby žádných těch platůw ani bernj nikam nedáwali, až do dalssjho poručenj a rozkázánj neywyššjho pana purkrabjho Pražského.

19) Pan purkrabj Pražský gestližeby co toho potřeba byla, může sgezd w kragi aneb w kragjch položiti, y také hegtmany na kragjch vstanowiti, a to až do sněmu budaucýho.

20) Sněm má položen býti na hradě Pražském, aby se na něg stawowé sgeli ten den na nowé léto, a ten má neywyšsj pan purkrabj Pražský rozepsati.

21) Register dluhůw, kteréž Martin Kozlowec má, v desk zemských zapečetěný má se položiti.

Páni poslowé Čessti když k Geho Milosti w nowě wolenému králi Ferdynandowi přigeli, genž se stalo w sobotu po sw. Ondřegi *); hned arcyknjže Ferdynand k panu kancljři Adamowi z Hradce některé swé rady wyslal, toho se doptáwage, brzoliby páni poslowé Čessti swé poselstwj řjditi chtěli, a w malém čili w welikém počtu chtěliby to včiniti. Pan Adam z Hradce následugjcýho dne wssechny posly obgiti a gim oznámiti rozkázal, aby služeb wzkázánj a Geho Milost za krále wolenj wůbec před welikým počtem s náležitým doloženjm, na gaký spůsob Geho Milost za krále wo-

*) Dne 1. Prosynce.

len býti ráčj, oznámeno bylo, a kdyžby Geho Milost prázdnost mjti ráčil, žeby to Geho Milosti chtěli oznámiti, s čím a s gakými artykuly od wssj země gsau wysláni. Což když w nowě zwolenému králi Geho Milosti oznámeno bylo, hned těm panům poslům rozličné dary, totiž: wjno, woly, ryby, zwěřinu poslal, při kterýchžto také sedmau hodinu dne pondělnjho *) k řjzenj a k slyssenj poselstwj gmenowati ráčil; pro kteréž také Geho Milost král z gitra před tau řečenau hodinau swé pány wyslal. Páni poslowé Česstj přigdauce, laskawě a přjwětiwě wjtáni byli, a posadiwsse se v prostřed welikého počtu dwořanjnůw Geho Milosti, od wssech stawů králowstwj Českého dle neywyšssj možnosti swému zwolenému králi služby wzkazowali; nato pak wěřjcý list pod zemskau pečetj čjsti dali. Potom Geho Milosti oznámeno bylo, kterak sněm obecný držán byl, a kterak sobě Geho Milost za pána a za krále wolili oznamugjce, že gsau stawowé králowstwj Českého ze swobodné wůle a z zwlásstnj náklonosti a lásky to včinili, za to prosýce, aby gich pánem milostiwým a sprawedliwým býti ráčil. Oznamowali dále, že s gistými artykuly wysláni gsau, které dle libosti Geho Milosti w známost vwesti chtěgj.

Na to gegich přednessenj odpowěd w Latinské řeči obdrželi, a to řečj pana bisskupa Trydentského skorem w tato slowa: „Ačkoliw Geho Milost z daru Božjho mnoho zemj po swých přátelých, též y mnohá při nich zaneprázdněnj mjti ráčj; wssak že toho welmi wděčen gest, že k Geho Milosti takowau láskau páni Česstj nachýleni gsau, za kteraužto lásku

*) Dne 3. Prosynce.

wždycky milostiwým a sprawedliwým pánem gich býti, s pomocý Božj y s radau gich králowstwj České chwalitebně řjditi, a k gednomukaždému k bohatému y k chudému přjwětiwě vkazowati se ráčj." Po té řeči páni poslowé wywstanauce k Gegj Milosti králowně se brali, a gj náležité pozdrawenj včinili. Potom páni a rady Geho Milosti nowého krále pány posly až do hospody wyprowodili, kdež gménem Geho Milosti králowské wssechny k osmé hodině zegtřegssjho dne ke mssi swaté, a potom k obědu zwali. Páni poslowé Čessti wedlé vctiwého pozwánj w řečenau hodinu k sw. Sstěpánu do kostela na mssi swatau geli, kterauž biskup z nowého města Rakauského o swaté Trogicy slaužil. Po wykonánj služeb Božjch do zámku nowého krále přigewsse brzo potom k stolu se posadili, Stolil také s njmi mimo krále a králownu Gich Milosti, Kazymjr markrabě Brandeburský, biskup Trydentský a pan Dytrychsteyn. Na stůl po 15. mjsách se nosylo, a wssech krmj 230 se napočjtalo. Po obědě wywstawsse a poděkowánj včiniwsse do swé hospody geti se strogili, gimž Geho Milost král hodinu sedmau následugjcýho dne k gednánj gich wěcý vložil.

Vloženého dne *) páni poslowé dle magjcýho od panů stawů nařjzenj swé wěcy následowně činili a přednásseli:

1) O přjsaze Geho Milosti oznamowali, kterak předkowé bywsse woleni za krále České gsau činjwali, a přjsahu wssem třem stawům na pomezý Českém dělali, tak, gakž wyměřena a Geho Milosti podána gest, které ráčj porozuměti; a potom při korunowánj na hradě Pražském podruhé že Geho

---

*) Dne 5. Prosynce.

Milost přjsahu činiti má. Přitom také přednássely, kterak Pražané wůbec za práwo wydali, aby gim Geho Milost král nowý před branau, spjsse nežliby do Prahy wgel, také ráčil přjsahu činiti dokazugjce, že gsau se tak předkowé Geho Milosti zachowati ráčili. Přjsaha pak, kterau král Český w nowě wolený na hranicých činiti má, gest tato: Přisaháme Pánu Bohu, matce Božj y wssem Swatým, že panům, rytjřům, Pražanům y městům a wssj obcy králowstwj Českého chceme a máme w kostele arcybiskupském v sw. Wjta na hradě Pražském při korunowánj nassem na králowstwj České přjsahu včiniti tu, která nám wydána bude, že ge máme při gich řádjch, w práwnjch swobodách, w sprawedlnostech, a při tom wssem, kterak ta přjsaha w sobě obsahowati bude, kterauž včiniti máme a powinni gsme, zachowati. Tak nám Bůh pomahey a wssickni Swatj.

2) To páni poslowé Geho Milosti o artykuljch sněmowaných oznámili, které wsseckna země swolila, žádagjce, aby ge milostiwě potwrditi ráčil.

3) O něgaký zápis také mluweno bylo, který ani w Praze ani we Wjdni čten nebyl, neboť nemagjce geg sebau z desk zemských wypsaného teprw pro něg do Prahy wysslali, a několik dnj we Wjdni messkati museli, kterýžto zápis že y král Ludwjk včiniti ráčil, tak, gakž předkowé Geho Milosti činjwali; ten pak že nic giného w sobě nezawjrá, toliko aby při práwjch, swobodách a sprawedlnostech gich ráčil zachowati, gehožto také weypis (bez něhož Geho Mi-

lost král býti neráčil, nýbrž geg widěti chtěl) z Prahy když přiwezen byl, Geho Milosti králi páni poslowé podali.

4) Co se dluhůw po králi Wladislawowi a Ludwjkowi slawných pamětj pozůstalých dotýče, které země Česká na sebe přigala, aby ge ráčil Geho Milost do sw. Girj zaplatiti; nebo gestližeby dále s tim prodléwati ráčil, strach aby se při letnjcých práwu nějaká překážka nestala, z čehož mnoho zlého a weliké powstánj w lidu státiby se mohlo; gakož y w tato léta mnoho zlého w té koruně České z té přjčiny se přihodilo. A také to zplacenj dluhůw že gest ne z žádosti země, než z dobrowolného přikjzánj Gich Milostj z Wjdně do Prahy na sněm panůw poslůw přisslo. A ačkoliw gsau se ginj o wětssj summy podwolowali; wssak na to se páni stawowé nic neohlédagjce že gsau z lásky, gakož prwé oznámeno gest, Geho Milost sobě za pána wolili.

5) O wyplacenj zámkůw k rozmnoženj dwora Geho Milosti w berni zapsaných.

6) O smlauwy včiněné, aby do sw. Girj, neb do sw. Jana wyplatiti a zaplatiti ráčil těm, kterým ohněm sskoda včiněna; neboť kdyby se toho bylo nestalo, strach aby w zemi wálka nepowstala; a kdyby se gim tjm prodlelo, žeby snad y k tomu přegjti muselo.

7) O milostiwé dluhy a o služby připowěděné podlé rad rozwáženj.

8) Aby Geho Milost ráčil dáti list pod pečetj swau, které nynj ráčj vžjwati, a potom ten list obnowiti pod pečetj králowstwj Českého, že gsau stawowé Česstj z swobodné wůle Geho Milosti wolili, a z nižádné powinnosti za pána wzali.

9) Aby bully zlatau cýsaře Karla čtwrtého, na wolenj krále Českého, řečj Českau wyložiti a potwrditi ráčil.

10) Rady České aby hned při sobě mjti ráčil pro mnohé weliké přjčiny, aby se žádného zmatku skrze newědomost tomuto králowstwj nepřihodilo, gakž se gest mnoho zlého za krále předesslého stalo, který se o České wěcy s cyzozemcy, nassich swobod, práw a obyčegůw nepowědomými radjwal.

11) Aby do Řjsse Geho Milost ani kam ginam od země nic potwrzowatj aneb psáti o wěcy České neráčil, dokudž na králowskau stolicy nedosedne, a rád Českých mjti nebude.

12) Aby při práwjch, swobodách a obyčegjch chwalitebných netoliko ge, ale wssechny k tomuto králowstwj přiwtělené země milostiwě zachowati ráčil.

13) Aby práwa obhagowati ráčil, gakž z přjsahy swé powinen býti ráčj, a oni také že rádi chtěgj Geho Milosti toho dopomáhati, gsauce k práwu zawázáni, dokládagjce, že neznagj, aby mocněgi Geho Milost panowati mohl nad swými poddanými, gako když práwo swůg průchod má, lépe mnohem nežli aby weliká wogska držeti ráčil.

14) Gakož od panůw poslůw Geho Milosti přiřčeno, že s Geho Milostj o to mluwiti budau, aby na wětssjm djle w králowstwj Českém býti ráčil, a že gsau gim oznamowali nepochybnau mjti naděgi, že to konečně Geho Milost učiniti ráčj y to dokládagjce, gak gsau cýsařowé Řjmsstj a králowé Čessstj dworem swým obyčegně w tomto králowstwj býwali, a to že ke wssemu dobrému tomuto králowstwj přicházelo, gakž skrze nebeywalost panůw w tomto králowstwj ti dluhowé y mnoho giných wzniklo; a protož žádagj Geho Milost pro

rozmnożenj toho králowstwj, aby to ráčil včiniti a w Čechách swým dworem býti.

15) O zem Lucemburskau, gakož cýsař bratr Geho Milosti, když neywjce skrze přjčinu gich Řjmské cýsařstwj dosáhl, mnohá přiřjkánj milostiwá tomuto králowstwj Českému činiti ráčil, aby při geho Milosti bratru, Řjmském cýsaři, o tu kraginu gednati ráčil, gakau na nj spprawedlnost mjti ráčj, aby gi sobě wyprosyti, a potom králowstwj Českému zase připogiti ráčil.

16) O klásster Waldsaský, kterýž s zámky y s některými městy přiwtělenými Frydrych Falckrabě před dwěma léty odňal, ačkoliw proto Čechowé nebyli tak nedbanliwj, aby se toho mstjti a zase gemu odnjti nechtěli; ale Geho Milost králowská slawné paměti neráčil w tom Čechůw vposlechnauti, nýbrž na něčj radu tjm prodlužowati ráčil, tak, že toho až do té chwjle při tom ostalo. Žádali y také páni stawowé y to, aby sobě Geho Milost králowská toho neráčil lehce wážiti, poněwadž ten klásster osm y dewět zámků má, a kdyby toho potřeba Geho Milosti a tomuto králowstwj byla, žeby odtud také ssest tisýc lidu mohlo k pomocy přispěti, kudy a gakby k tomu přigjti a zase to k České korumě Geho Milost připogiti ráčil, w čemž páni stawowé Geho Milosti skutečně nápomocni budau.

17) Aby sobě Geho Milost neráčil obtěžowati do těch, kteřj gsau se na to králowstwj táhli, a králowé Česstj býti žádali, poněwadž to dobře znáti ráčj, kteraž Geho Milost y také ginj o swé poctiwosti rádi vsylugj.

18) Též do obywatelůw zemských aby sobě neráčil obtěžowati, kteřj gsau nepogednau k Geho Milosti přiwolili;

poněwadž gsau potom s ginými, w moc to těm osobám dawsse, kteří gsau Geho Milost wolili, z gednostegné wůle za krále a pána podnikli.

19) O sprawedlnost pana Albrechta z Sternberka z Zelené Hory, kterauž má pod Geho Milostj, aby mu k nj pomoci ráčil, a tomu do sw. Giřj, měliby gakau pod Geho Milostj sprawedlnost, a mezy njm do času toho aby pokog zachowán byl.

20) O rady České aby w potřebách Českých gich vžjwati ráčil, a gak předesslý král nechtěl powolowati radám Českým, než někdy ledakomus a někdy mladssjm, kteřj v dwora Geho Milosti slaužili, a do rady nepřináleželi, wěcy králowstwj Českého k rozsauzenj dáwal; což kdyby se nebylo dálo, a Geho Milost Českými radami kdyby se byl zprawowati ráčil, mnohé wěcy bylyby ginák opatrowané, a k ničemu zlému byloby nepřisslo.

21) O pana Salamanku, gak zprávu magj toho a o některých giných, gakby oni vžitkůw swých radami swými hledali, a z toho gakby některé země a Geho Milosti podanj geg sobě obtjžili, tak gak se gest ledacos přihodilo, prosýce Geho Milost, aby pro wěcy gich České, geho a giných gemu podobných w radách swých při sobě mjti neráčil, že gsau takowými wěcmi prwé trestáni byli, aby zase k témuž nepřisslo. A to což mluwj gako poslowé, že mluwj magjce o tom od země poručenj s tau žádostj, aby sobě toho do nich obtěžowati neráčil; než rad Českých aby vžjwati ráčil slibugjce, že se z daru Božjho lidé naleznau vpřimnj a wěrnj Geho Milosti y tohoto králowstwj k dobrému wždycky radjce, gsauce k tomu dobrými rozumy obdařenj.

Na to gegich přednessenj odpowěd dána byla w Německé řeči w tento smysl: „Že Geho Milost ke wssem artykulům (ačkoliw gesstě zápis z Čech nebyl přinessen, a artykulowe w latině nebyli dodáni) přiwoliti ráčj, toliko na tom se pozastawuge, aby na Geho Milosti toho, cožby Geho Milosti sskodného a Českému králowstwj neužitečného bylo, nežádali; a tjm aby se k panům stawům králowstwj Českého, k přátelům swým, za Geho Milost přimlauwali, připowjdage při práwjch, řádjch a swobodách ge wssechny zachowati. Také Geho Milost zápis že včiniti ráčj, který od krále Ludwjka slawné paměti byl včiněn."

Páni poslowé z té odpowědi na welikém byli omylu, nic, cožby Geho Milosti obtjžného neb sskodného býti mělo, znáti nemohauce, protož k Geho Milosti wyslali, za otewřenegssj odpowěd žádagjce, poněwadž z předesslé nic gistého rozuměti nemohli. Král Geho Milost otewřeněgssj odpowěd za přjčinau rozkossného lowenj dáti prodlel; neb s pany Čechy dwě mjle od Wjdně na low geti sobě předewzal, kterýžto odložen býti nikoli nemohl. Nawrátiw se z lowu, kdežto sám čtyry wepře zabil, teprw odpowěd k prwnj opět podobnau dáti ráčil, toho také žádage, kdyby do králowstwj Českého ráčil přigeti, žeby o některé artykule na wssechny tři stawy žádost wložiti ráčil, aby cožby Geho Milosti obtjžného a králowstwj Českému neužitečného bylo, a proti swobodám tohoto králowstwj nečelilo, aby Geho Milost z toho propusstili; pakliby předce té wůle byli, že to wssechno potwrditi ráčj. Y tatéž odpowěd poslům králowstwj Českého obtjžná byla, pročež dožádawsse na Geho Milosti wyslyssenj přednásseli, že té odpowědi, neuměgjce německy, wyrozuměti gsau

nemohli, než žádagjce gj sobě na Česko přeložiti že gj přigjmagj, s tau wssak weymjnkau, že gi přátelům swým panům stawům králowstwj Českého k sprawedliwému rozsauzenj oznámiti chtěgj. Pakliby Geho Milost ginau dáti ráčil, a to zřetedlněgssj, že Geho Milost žádagj, aby s nj neráčil prodléwati, aby skrze ni wěc Geho Milosti také se neprodlela. Geho Milost král wezma s swými pány radu následugjcý odpowěd gim dáti welel: „Geho Milost králowská ginác se domnjwati neráčil, než že na té giž dané odpowědi páni poslowé přestanau, a to z následugjcýho důwodu: 1) Že artykule sněmowané dskami zapsané milostiwě ráčil potwrditi. 2) Zápis na sebe včiniti, gakož Geho Milosti wypsaný podán byl. 3) Dluhy wssechny zaplatiti, gakož skrze swé posly do Prahy na sněm wyslané w to se ráčil podwoliti. 4) Swobody, práwa a wsseliké starobylé a chwalitebné řády potwrditi a gich obhagowati. 5) Wssemu tomu dosti včiniti, což se těmi artykuly postihuge. A bylliby pak gesstě w čem gaký nedostatek, a čehoby gesstě na Geho Milosti žádali, že wssecko včiniti ráčj, aby genom to Geho Milosti na rozum nechali. Páni poslowé z tak milostiwé odpowědi děkowali žádagjce, aby pro dobré swé přjgezdem swým do králowstwj neráčil prodléwati. Y. wyslyssaw Geho Milost ta slowa wděčně ge přigal, a k tomu wssemu netoliko swolil, ale také že messkati nebude předřekl. Přitom také oznámiti ráčil, že w pondělj po třech králjch mjnj wygeti, a to wssecko tak sepsati rozkáže, gakž neylépe se to postjhnauti bude mocy. Nato gich žehnal a ssťastného domu nawrácenj žádal a přál. Spjsse pak nežli swé ruky těm poslům podal, k nim w Německé řeči promluwil, kterak Geho Milosti zpráwa dossla, gakoby tjm

osskliwen býti měl w Čechách, gakoby w nowě wzniklé wjře nachylen býti měl, žádage gich aby o Geho Milosti toho newěřili; než že Geho Milost předkůw swých w tom ráčj následowati, a té wjry býti podlé cýrkwe sw. křestianské (ale Řjmské negmenowal); neboť o to y hned, gak pan sudj ta slowa giným, kteřj Německé řeči nerozuměli, wykládal, že dotekl wýkladem swým Řjmské, od pana kancljře odpor včiněn byl. Pak se y s králownau Gegj Milostj rozžehnali, a cestu do Čech obrátiti se strogili. Dřjwe než pani poslowé z Wjdně se odebrali, král Geho Milost tři magestáty pro Čechy wydal: geden na to, gak že swobodné swé wůle králowstwj České a z žádné powinnosti Geho Milost Ferdynanda za pána wolilo: druhý gak Geho Milost zprawen býti ráčj o markrabstwj Morawském, žeby se pan Hanuš wéwoda Sedmihradský na ně táhl, gichž on w tom opustiti nechce; ale wssj swau mocý, gak to markrabstwj, tak wsseckny k Českému králowstwj náležjcý země před každým nepřjtelem obhagowati chce; třetj na mnoho artykulůw, aby od stolice Apostolské arcybiskupa do králowstwj Českého obgednati ráčil.

Ferdynand cýsař Řjmský tóho gména prwnj, král Český w poslaupnosti sedmnáctý, na cestu do králowstwj Českého slawně se wydal, páni Čessti zprawenj gsauce, proti němu dne 26. Ledna *) některé wzáctněgssj ze wssech třj stawů až do Gihlawy wyslali. Dřjwe než do Čech se hnuli, král Geho Milost weblé sněmowaného snessenj na pomezý včinil přjsahu, na gegižto památku kámen s následugjcým nápisem postawen byl: In Perpet. Memor. Ferd. I. Imp. Aug.

*) 1527.

Hung. Boh. Rex, Infans Hispaniae, Archi-Dux Austriae, Marchio Moraviae, in Regem designatus Bohemiae Regno hoc in loco juramentum praestitit die XXX. Januarii. Anno Salutis 1527. To gest: Na památku wěčnau. Ferdynand prwnj Uherský a Český král, Infant Sspaňhelský arcyknjže Rakauské, markrabě Morawské za krále wolený Českému králowstwj na tomto mjstě přjsahu včinil dne 30. Ledna 1527. Nato wssickni ku Praze se hnuli a na den sw. Háty *) wssickni tři stawowé až k Malessicům proti němu wygeli, gehož také do měst Pražských přigezděgjcýho každé řemeslo pod swau korauhwj, též také konssele wssech třj měst, podlé swé powinnosti wjtali.

Před korunowánjm Geho Milosti powstalá mezy stawy rozepře, rowně gako za krále Ludwjka o nesenj klenotů králowských, totiž: o nesenj žezla, gablka zlatého a meče, nebo stav panský táhl to wssecko na sebe, a rytjřstwo také chtělo w tom něgaký djl mjti. To když se wzneslo na Geho Milost králowskau, nařjzeno bylo: aby na ten čas staw rytjřský činil králi Geho Milosti službu mečem skrze osobu, kteraužby k tomu zwolili, wssak bez vgmy sprawedlnosti a práwa gedné y druhé strany; což do sw. Sikj neyprw přjsstjho k sprawedliwému rozeznánj odloženo bylo.

W neděli na den sw. Matěge **) Apossstola Páně w kostele sw. Wjta na hradě Pražském král Ferdynand Geho Milost na králowstwj České od Stanislawa biskupa Holomauckého

---

*) Dne 5. Unora 1527.

**) Dne 24. Unora 1527.

korunowán byl, mage wěku swého 24 léta bez 14 dnj. Následugjcýho pak dne korunowána byla Anna manželka geho, magjc wěku swého 23 let, 7 měsýců a 5 dnj. Nato při ostatku massopustu na hradě Pražském y na staroměstském náměstj turnage, honby a wsseliké kratochwjle, gak se obyčegně stáwá, král Geho Milost s pány držel.

Když massopust konce dossel a kratochwjle přestaly, král Geho Milost w střědostj do Morawy a odtud do Slezka wyjel a poddanost od wssech zemj k České koruně přiwtělených náležitě přigjmal. Z Wratislawě w neděli křjžowau nawrátiw se do Prahy nedlauho se zdržel; neboť wálka, která s Hanussem wéwodau Sedmihradským wznikla, sylně ho do Rakaus a do Uher pohaněla. Wálky pak této následugjcý byl půwod: Hánus neb Jan Zapolský, wéwoda Sedmihradský a hrabě Ssilské, Ludwjkowi králi swému s 40 tisýcy lidu zbrogného proti Turku na pomoc táhl, k Segedynu přitáhl, a o porážce králowského lidu truchliwé nowiny uslyssaw s tim wssim wogskem swým u téhož města polem ležeti zůstal, swé leženj bezpečně zaopatřil, a co dálegi nepřátelé před se bráti budau bystře pozorowal. Zwěděw že cýsař Turecký s wogskem swým ku Konsstantynopoly se nawracuge, k Budjnu, gegž Turcy bez obywatelů nagdauce, a co w něm nassli, to pobrawsse opustili, s wogskem swým táhnauti ustanowil; což spjsse nežli se stalo k swému městu y hradu Tokag nazwanému se hnul. Do Tokage přigeda mnoho Uherských panů k sobě obeslal, mezy kterýmižto nacházel se také Petr Perenyus koruny Uherské strážce, gehož Hánus wéwoda mnohými dary porussil, a k swému předsewzetj naklonil; neywjce danau gistotau, že když on Hánus

na králowstwj Uherské dosedne, Sarospatakské pánstwj gemu potwrditi a přiwlastniti neopomine. Takowau připowědj Petr Perenyus gsa pohnut, negenom těmuž Hánussowi korunu Uherskau wydal, ale také wssechny pány k tomu namlauwal, aby oni opominauce Ferdynanda arcyknjže Rakauské, Hánusse wéwodu za krále wolili. Y stalo se, že páni w Tokagu shromážděnj téhož Hánusse gednoswornē negenom wyhlásyli; ale také ginj páni k slawnosti sw. Martina obesláni byli, aby se do králowského Bělehradu k korunowánj nowého krále sessli. Z Tokage wolený nowý král s těmi pány, genž mu dobře přáli, a s wogskem swým k Budjnu pospjchage do města přigel, ge pusté a welmi zohawené uzřel, takže připomjnage geho předesslau sláwu nad njm žalostiwě plakal. Pak hned poručiw město y zámek wyčistiti, strážnými opatřiti, wyslal magestát, aby se předesslj obywatelé bez odtahu nawrátili, připowjdage gim wsselikė swobody uděliti. To zřjdiw hnul se ku králowskému Bělehradu, aby tam w určitý den korunau Uherského králowstwj oslawen byl. Do králowského Bělehradu w nowě wolený král s welikým komonstwem přigedá, u přjtomnosti stawů Uherských, také y těch panů, kteřj Ferdynandowi tegně dobře přáli, a geg za krále mjti žádali, od Pawla Wardana na králowstwj Uherské korunowán byl.

To když se w králowském Bělehradu dálo, palatyn Sstěpán Bathory gsa s Marij owdowělau králownau w Presspurce gi k tomu nachýlil, že ona stawy Uherské do Presspurku obeslala. Y přigeli mnozý na ten sněm, k nimž také Petr Perenyus koruny Uherské strážce, opustiw Hánusse, přistaupil. Na tom sněmu s snessenjm wssech shromážděných panů

palatýn Ferdynanda za krále Wherského wyhlásyl; po kterémžto wyhlássenj Tě Boha chwálime zpjwáno a z děl střjleno bylo. Marya pak s palatýnem k Ferdynandowi poselstwj wyslala, a že za krále náležitým spůsobem wywolen a wyhlássen gest oznamowala y žádala, aby do Wher přigeti a proti neřádně korunowanému Hánussowi též giným nepřátelům swau moc a sýlu vkázati neprodléwal. Protož w pondělj před sw. Duchem *) neyprw w městech Pražských radu na gednotu obnowil, včiniw w starém městě Pražském prýmasa mistra Jana Passka z Wratu: pak wyzdwjhna wssechny před tim postrannj zápisy mezy stawy králowstwj Českého Wogtěcha z Pernssteyna za neywyšssjho hegtmana zemského w králowstwj Českém, Zdeňka Lwa z Rožmitala neywyšssjm purkrabjm Pražským, Jana z Wartemberka neywyšssjm hofmistrem a Gindřicha Hločka neywyšssjm auředlnjkem komory České včinil; gim poraučege mezy ginými wěcmi také to, aby Pražany s wypowěděnými měssťany smluwili. Nato we čtwrtek **) s králownau Annau z Prahy wygel a k Wjdni pospjchal.

Do Wjdně přigeda, a tam králownu manželku swau zanechage s wogskem swým do Wher se pustil; takowého gsa aumyslu, gestližeby práwo, které do koruny Wherské má, dostatečné býti nemělo, že nastawj moc, sýlu a krwawý meč. Přigeda na pomezý Wherské od Tomásse Salahasyusa biskupa na mjstě stawů Wherských v přjtomnosti palatýna, a mnoho giných Wherských panů y lidu zbrogného, kteřj proti němu

*) Dne 3. Čerwna 1527.
**) Dne 6. Čerwna 1527.

wygell, slawně witán y žádán byl, aby králowstwj Vherské měl sobě poručené, a dle starobylého řádu y práwa, které král Vherský Ondřeg přigmjm Geruzalemský wynalezl, přjsahu aby wykonal; což když Ferdynand včinil, ze wssech děl střjleno a wsselíká weselost konána byla. Po té weselosti wogsko Ferdynandowo s Vherským se spogiwsse za Ferdynandem a za Vherskými pány k městu Altenburg nazwanému přjmo se hnulo, gehožto brány Petr Amadeus téhož města opatrownjk na rozkaz palatýna otewřel, do něho nowého krále Ferdynanda vwedl y také geg náležitě wjtal, kamž také Marya owdowělá králowna z Pressspurku přigedauc swého bratra nawsstiwila, a gemu k Vherskému králowstwj mnoho sstěstj přála a žádala. Nato se hnul w běhu wogenském k Rábu, ke Komárnu ꝛc. a ta města dobrau zaopatřiw strážj táhl k Budjnu. O tom Hánuš nepořádně wolený y také korunowaný král zwěděw, hned z Budjna, nemage k odporowánj dostatečného lidu zbrogného, s malau hrstkau swého wogska vgel. Ferdynand pak s wogskem swým k Budjnu přitáhl *), a do města bez wssebo odporu wgeda, dwa měsýce tam pořád bydlel. W Budjně gsa řjdil obecné wěcy wydage k tomu aumyslu list weřegný, mocý téhož wssem obywatelům Vherským Hánusse se přidržegjcým welel, aby w 25. dnech, opustiwsse Hánusse w Budjně se nagjti dali, gestli králowské milosti vžjti chtěgj. Z Budjna pak do králowského Bělehradu přigeda w neděli před sw. Martinem **) od Pawla Wardana Ostřehomského arcybiskupa na králow-

*) Dne 20. Srpna 1527.
**) Dne 3. Listopadu 1507.

stwj Vherské slawně byl korunowán. Koruna Vherská na Wyssehradě (Vherském) od starodáwna opatrowána byla; Ferdynand ale na vgmu řádu a práwa we swém zámku gi zanechal, z čehož potom mnoho zlého powstalo. Na to král Ferdynand zanechage w Budjně Vherského palatýna, a gemu zpráwu Vherského králowstwj poručiw k Wjdni se obrátil; wogsko swé ale w Vhřjch zanechal, které tak dlauho stjhalo Hánusse, dokud geg nezahnalo, a wogsko geho na hlawu poražené nebylo. Hánuš pak vtekl do Polska k Zygmundowi, gehožto dceru Izabellu měl za manželku, a odtud s radau a pomocý Jeronyma Laského pána Polského, poddal se w ochranu Solimana Tureckého cýsaře, kterýmžto poddánjm Turky dále do Vher y do Rakaus potáhl.

Toho času powstaly mnohé různice zwlásstné mezy obywateli Pražskými za příčinau Pikhartů, kteřj prowozowánjm swého náboženstwj katolíky vtiskowali. K tomu také nowý blud Martina Lutera se hustě rozmáhati počal, zwlásstě psobau Hawla Czahera zpráwce pod obogj spůsobau w Čechách přigjmagjcých, který se liternjmu vměnj v téhož Martina Lutera cwičil; k němuž také on častěgi do Prahy psanj posýlal a timto dopisowánjm Pražany pod obogj spůsobau přigjmagjcý proti katolikům y proti králi Ferdynandowi baužil, a na mnohé sskaredné wěcy nawáděl. Hawel Czahera mistru swému negenom pod obogj spůsobau přigjmagjcý, ale také katolíky nakloniti se snažil. K tomu aumyslu mnohé strogené řeči, obssjrně včenj Martina Lutera na kázanj schwalowal, a tau swau strogenau řečj negen kalissnjky naklonil, ale y mezy katolíky swětského y duchownjho stawu mnoho wěřitelů nagednal; takže mnozý mnissi řeholnj oděw shodiwsse

swětských pracý se chytali, ženy pogjmali, ano y geptissky za manželky brali. Osmělil se také Martin Luter z města Wittemberğu léta 1522 dne 15ho Čerwence do Prahy stawům králowstwj Českého psanj včiniti, kteréž na sněmu obecném čteno bylo. W tom psanj wychwalowal hustau řečj wssech Čechů prawau stálost w náboženstwj, swau náchylnost, kterauž k nim měl, přjwětiwě oznamowal, a že gim w potřebách náboženstwj chce býti wždy nápomocen, připowjdal. To psanj když do rukau obecného lidu přissllo, mnoho zlého spůsobilo; neboť w každém městě, w hradech, we wesnicých y téměř w každém mjstě křiklawé hádánj o náboženstwj se dálo, každý chtěl býti včeným, ano y ty báby weřegně kázati chtěli. — Ferdynand milownjk gsa pokoge a rozmnožitel wjry katolické, na sněmu w Českých Budegowicých *) držaném, včinil Prazanům staroměstským psanj, a mistra Hawla Czaheru z měst Pražských do západu slunce, z králowstwj Českého do ssesti dnj, a naposledy we dwau nedělých ze wssech zemj swých pro geho baukliwá a nepokogná kázanj, která w kostele Marye panny před Teynem mjwal, wyppowěděl, a nařjdil, aby gedině Řjmské katolické náboženstwj, a kalissnické neb pod obogj spůsobau, wedlé wegmjnek neb kompaktátů swobodně prowozowáno bylo. Což když se stalo, ten blud na negaký čas přestal; wssak dokonale wykořeněn býti nemohl, proto že se ho mnozý pokautně přidrželi, a geg sobě oblibugjce spustiti se ho nikterak nechtěli.

Nato král Geho Milost vznati ráčil, že obec Pražská zewnitřnjho potřebuge obnowenj; neb nowé město welice giž

*) Dne 8. Čerwence 1529.

hynauti počalo, proto, že deset let pořád s starým sgednoceno bywssi, wssechna nowá obec do staroměstského rádnjho domu scházeti, a tam swé potřeby přednássetí musela; a protož také každý raděgi w starém městě nežli w nowém se vsazowal. Za tau přjčinau král Ferdynand zsadil radu w starém městě Pražském *) nezanechage ze starých konsselů nežli tři, totiž: Jakuba Fikata z Wratu, Giřjka Gežisska a Jana Kozla; giné wssechny nowě wolil. Potom y w nowém městě radu obnowil, a tehdáž Pražanům ponewprw gednotu, w kterauž se byli před desýti lety sami bez powolenj králowského spogili, rozdwogil, a dwě práwa, gakož prwé býwalo, včinil, též pod ztracenjm hrdla y statku zapowěděl, aby žádný wjce na wěčné časy k takowé gednotě se nepřimlauwal ani neradil. Toho rozdwogenj mnozý ze staroměstských nebyli wděčni, zwlásstě auředlnjcy, kteřj z aukadů zwykli swých požitků wyhledáwati; ale nowoměsstj se radowali děkugice Pánu Bohu y králi, že ge z mnohých těžkostj té gednoty wytrhnauti ráčil. To když se stalo, nowoměsstj y hned swé město a rádnj dům zwelebowati počali, y také weliký djl toho města, totiž od rádnjho domu až k sw. Gindřichu křemenem nákladně dlážditi dali. Toto obnowenj rady w starém y w nowém městě Pražském král Ferdynand w sobotu po sw. Walentjnu **) opakowati ráčil; a to bylo druhé obnowenj auřadů po rozdělenj gednoty Pražské, a třetj za geho králowánj.

---

*) Dne 9. Zářj 1528.

**) Dne 19. Unora 1529.

Gakž se weyš o tom zmjnka stala, že Hánuš wéwoda Sedmihradský z Wher gsa wytlačen k Zygmundowi králi Polskému se obrátil, a negsa gesstě dosti mocný Turka na pomoc powolal; tak také Solyman cýsař Turecký mage 300,000tisýc zbrogného lidu do Wher wtrhl, a zmocniw se mnohých Wherských měst z Budjna do Rakaus pospjchal, a přiblj̃žiw se k Wjdni to město s několika tisýcy gjzdných w hodinu dewátau před polednem *) obgel a zhledl. Když pak ti gjzdnj obgeli, Wjdenská rada, konssele y wogenssti auředlnjcy dle gednosworného snessenj pět set domů w předměstech djlem spáliti, djlem rozbořiti dali, proto, aby nepřjtel kde se zdržowati, a coby w nich nassel, k swému pohodlj vžjwati nemohl. Neywyšssjm auředlnjkem wogenským včiněn byl Filip Falckrabě od Regna, který mage při sobě 16 — 22 tisýc zbrogného lidu mimo měsstanstwo k odporu se hotowil. Když pak wssechny brány Wjdenské a wssechny zdi městské dobrým a srdnatým wogskem bezpečně zaopatřeny byly, a každý wogenský auředlnjk kde s lidem swým státi, a to mjsto hágiti má, wěděl; hned se děla okolo města na zdi městské a neywjce k bráně (Kernthor nazwané) wywezla, proto, že od té brány nepřjteli neywětssj odpor činiti se mohl. Nato wssechny brány se zawřely mimo gednu malau, která k Dunagi ležj, kterauž w čas potřebj na nepřjtele wypadati se mohlo.

Dne 23. Zářj wypadlo 500 gjzdných z města chtjce nepřjteli nějakau překážku včiniti, ale widjce sýlu nepřátelskau k městu obrátiti se museli, z nichžto tři zabitj byli, a

*) Dne 22. Zářj 1529.

sedm k zagetj přisslo, mezy nimiž praporečnjk gménem Kryssa toff Sjetlic se nacházel, který, když s koně spadl, praporec ginému spěssně dal, gegž on také do města přinesl. Turcy těm třem zabitým hlawy otjnawsse a na swé kopj wstrčiwsse ge do leženj nesli, a těch sedm zagatých k samému cýsaři wedli, gichž on se y hned tázal: Zdaliž se město Wjdenské gemu wzdáti chce? Gemuž oni gednomyslně odpowěděli: že wssickni obleženj do poslednj krápěge krwe pohotowj gsau odpor činiti a se brániti. Mnoholi se wynacházý zbrogného lidu? tázal se dále: Dwadcet tisýc pěssjho a dwa gjzdného, odpowěděli gemu. Kde gest pak nynj wáš král? Gest w městě Lincy. Na to řekl cýsař: Musým ho hledati, byť y v prostřed Německé Rjsse byl, a chcy také giná knjžata nawsstiwiti. A dále řekl: Proč gste medle wssechna předměstj spálili, poněwadž možná nenj, abyste wasse město obhágili? Příčinu toho spálenj že newědj, odpowěděli zagatj. Mezy tjm Wjdensstj dwaum zagatým Turkům zawázawsse oči ge z města wywedli, a aby k cýsaři ssli, swobodně ge propustili; které vzřew cýsař, také toho praporečnjka s giným i zagatými; dage gim hedbáwné a zlatem ozdobené ssaty, i každému tři dukáty swobodně propustil. Na to rozkázal, aby se wssecko geho wogsko k Wjdni hnulo.

Dne 26. Září Wjdeň Turcy tak sylně oblehli, že gich leženj z wěže sw. Sstěpána přehljdnauti se nemohlo, w gehožto prostředku 300 welikých děl s wssemi náležitými potřebami, též wysokými násypy vbezpečených stálo.

Dne 27. Září Turcy na weliký most přes Dunag ležjcý včinili autok, kterýmžto se mostu zmocnili, geg zapálili

a w Táboru *) swé ležení rozbili, chtjce překážku učiniti, aby obleženým žádná pomoc do města přigjti nemohla. Mezy tjm obležení častěgi na nepřjtele wypadagjce wsseliké mu činili sskody, z kterýchžto snad ta byla neywětssj, že gednoho Turka zagali, který wygewil a ukázal mjsto, w kterém Turcy kopagi, a negenom djl městských zdj, ale y také djl města prachem wyhoditi, a nato hned ssturmem běžeti chtěgj. Wygewil dále, že 400 děl po zemi do Tureckého ležení se přiwezlo, kteřj se kulkau gako pěst welikau nabjgegj, a že zbrogného lidu přes 300,000tisýc w ležení se nacházý. Wedlé té zprávy hned obležení protj Turkům na wssech ukázaných mjstech kopali, a gim w základách wselikých podkopů welikau překážku činili.

Na to Turcy od 4. až do 15. Rjgna **) na Wjdeň wssj mocý tlačili, autok činili, střjleli, střelbau zdi bořili a k ssturmu hnali, zwlássstě tu kde zdi střelbau pobořili; ale obležení udatně odpor činili, a tak srdnatě se bránili, že nepřjtel města Wjdně se zmocniti nemohl. Snadby se byl Turek maje tolik tisýc při sobě zbrogného lidu, Wjdně byl zmocnil, kdyby nebyly nowiny prossly, že cýsař Karel pátý, gehožto ne tak mocy gako sstěstj welice Turcy se strachowali, Wjdenským na pomoc táhne, a že geho wogsko, které on Turek na záhubu sem a tam wyslal, Frydrych Falckrabě porazyl; ale o tom zwěděw w hodinu 11. před půlnocy z ležení se hnul, wjce než 3000 starců y žen stjnati, malé

*) Tábor gest ostrow w Dunagi, po němž se od Prahy do Wjdně gede.

**) 1529.

pak djtky na sspice strkati, a ge po cestách na plotech wěsseti dal, a tak s neywětssj zůřiwostj k Budjnu pospjchal. *)

Pak Ferdynand 15 let s Turkem vstawičně walčil, a do Čech zřjdka kdy se podjwal, ku kteréžto wálce Čessj tolik zbrogného lidu, tolik peněz a wogenských potřeb dodáwali, že vwažugjce to wsse na mysli pochybowali, zdaliž celé králowstwj Wherské za to stogj. — Naposledy y žádal, aby mu stawowé k běhu wálečnému přináležegjcý nástroge, gakožto děla a t. d. do Wher wyslali, kteréž oni na swých hradech měli, takowýchžto gediný pan z Rožmberka na 234 počjtal; ale oni mrzutj gsauce nad tim se wymlauwali, žeby byla wěc welmi nebezpečná, králowstwj České wssech zbrogných nástrogů zbawiti.

Léta 1530 Ferdynand w Praze něgaký čas se zdržew potwrdil na hradě Pražském **) swobody a weysady starému městu od předesslých králů Českých zegména: od krále Wladislawa, Jana, Wáclawa, Zygmunda. Pak zřjdiw swé wěcy w Čechách do Lince a odtud do Insspruku gel, kdež geg cýsař Karel V. geho bratr očekáwal, gemuž on také w cestu v prostřed swých dwořenjnů wygel, a geg počestně wjtage do téhož města vwedl. Odtud cýsař Karel a král Ferdynand do Minychu, kdež od Wiléma a Ludwjka knjžat Baworských počestně wjtáni byli, a pak do Augsspurku geli. Když se k městu blížili, wygeli proti nim wssickni wzáctni páni, totiž: Albrecht kurfirsst Mohutský, Heřman arcybisskup a kurfirsst

*) Wálku Tureckau obssjrně wypisowati, že přjslussj kronykářům Wherským neb Rakauským, každý porozumj.

**) Dne 15. Dubna 1530.

Koljnský, Jan kurfirsst Saský, Joachym kurfirsst Brandeburský, Filip biskup Sspagerský, Kunrád arcybiskup Witemberský, Baltazar biskup Konsstancský, Jan Frydrych kurfirssta Saského syn, Gitj markrabě Brandeburské, Girj knjže Saské, Frantissek Gindřich a Arnold knjžata Brunsswická a Linenburská, Gjřj knjže z Pomru, Filip z Hesu, Jan knjže z Anhaltu, Wolff hrabě z Anhaltu, a ginj mnozý, kteřj při gedaucе před cýsaře wssickni s wozů y s konj na zem zstaupili, a k němu přistaupiwsse od něho každému ruka podána byla. Pak kurfirsst Kolјnský gménem celé Řjmské Řjsse strogenau řečj Latinskau cýsaře wјtal, gemuž zase gménem cýsařským Frydrych falckrabě od Reynu poděkowánj včinil; a na to wssickni cýsaře gakož y krále Ferdynanda do města welmi slawně doprowodili *), kdež potom sněm swětských y duchownјch důležitostj se týkagjcý držán byl.

Při zawřenj toho sněmu Jan Girj kurfirsst Saský, a giných ssest knjžat Řjšských, totiž: Girj markrabě Brandeburské, Hánuš Frydrych knjže Saské, Arnosst a Frantissek wlastnj bratřj knjžata Brunsswická a Linenburská, Filip z Hesu a Wolfgang z Anhaltu, též wysláni z ssesti měst Řjšských, totiž: z města Nyrmbrrka, Reilinga, Khempingu, Heilbrunu, Weisheimu a Waisenburku swé artykule z Luterowého včenj od Melanchtona wybrané a sepsané, kteréž Augspurkská konfessý slowau, cýsaři Karlowi V. podali, a ge aby potwrdil, žádali. Rowně také giná čtyry města, gako: Sstrasburg, Konsstancye, Meringa, Lindow giné artykule w důležitosti náboženstwj podali, a také aby na tom sněmu potwrzeni byli,

*) Dne 14. Čerwna.

žádali. Cýsař Karel V. ssekke na swé powolánj gakožto rozmnožitel wjry Rjmské katolické, ty artykule potwrditi nechtěl. Y zatwrdili swé ssige wýš gménowáni páni a dotknutá města proti cýsaři, a podobně sněm Augsspurský podepsati nechtěli, než odpor činjce nábožensstwj Rjmské cýrkwe *) djlem včenj Lutera, djlem Kalwjna se přidrželi. Také při tom sněmu společně se snesli, aby nássledugjcýho roku do Reyna Koljna se sgeli, a tam o nowého Rjmského krále gednali; gakož také Mohutský kurfirsst dle zlaté bully a dle swého aukadu gak cýsaři Karlowi, tak y wssem kurfirsstům psanj včinil, a o takowém sněmu wěděti dal, dokládage, že ačkoliw cýsař Karel V. mage 20 let wěku swého Rjmské králowstwj vgal, a ge giž 10 let chwalitebně řjdil; wssak poněwadž gemu welmi za těžko přicházý to králowstwj náležitě řjditi proto, že giná králowstwj a wsseliké země negenom w Ewropě ale y w Afryce řjditi musý, a gemu nemožné gest, wssudy swau přjtomnostj býti; zwlásstě poněwadž w swých mnohých, a dosti od sebe daleko wzdálených zemjch mnohá těžká y nepokogná pozdwiženj, wálky y také wsseliké powstáwagjcý celému křesťanstwu sskodné bludy přetrhowati musý, a swé powinnosti zwlásstě w Německé Rjssi dle swé wůle zadosti činiti nemůže; pročež z těch y giných welmi podstatných přjčin, ginému králowstwj Rjmské postaupiti musý. K tomuto sněmu wssickni kurfirssti swau wůli dali, gedině Jan Giřj kurfirsst Saský odpor činil, a ačkoliw mu negenom Mohutský kurfirsst, ale y sám cýsař Karel V. psanj včinil, a geg, aby k tomu sněmu do Regna Koljna přigel, zwal; on wssak

*) Na sněmu drženém w městě Ssmalkaldů.

kurfirst Saský předce nepřigel, než swého syna Frydrycha, též některé pány wyslal, a psanj cýsaři včinil, dokládage, že kurfirst Mohutský té mocy nemá nowý sněm rozpisowati, a místo y den nařizowati; ale to psanj gak cýsař, tak y wssickni kurfirssti zawrhli, a do Regna Kolina k vrčitému dni se sgeli.

Léta 1531. když wssickni kurfirssti do Regna Kolina se sgeli, za příčinau gednánj o nowého krále Rjmského; tedy v přjtomnosti cýsaře Karla V., w hlawnjm téhož města kostele, Ferdynand Wherský a Český král na králowstwj Rjmské wolen byl *). Na to cýsař Karel V., Ferdynand nowý král Rjmský, wssickni kurfirssti mimo Saský, a mnohá giná Rjšská knjžata, hrabata, y ginj wzáctnj páni, gichžto počet na 2200 osob wynássel, do města Achu ku korunowánj nowého krále geli, kdežto Ferdynand nowý Rjmský král do raucha cýsaře Karla welikého, které se z Normberka přiwezlo, dle obyčege a w hlawnjm kostele panny Marye korunau téhož cýsaře Karla welikého korunowán a za krále Rjmského wůbec wyhlássen byl. **) Y zarděla se mysl kurfirssta Saského nad wolenjm a korunowánjm Ferdynanda na králowstwj Rjmské, pročež s synem swým Frydrychem, též ginými pány y sgednocenými městy dokazowati se horliwě snažil, že nowého krále wolenj, tak y korunowánj gest nepořádné; ale wida že prawdě hlawu zlomiti nemůže, a swým odporowánjm nic nezwjtězý, wzal swé autočisstě k Franckému y také k Englickému králi, kteréžto přeswědčiti se snažil, kterak Ferdynand na králowstwj Rjmské nepořádně wolen y korunowán

*) Dne 5. Ledna 1531.

**) Dne 11. Ledna 1531.

gest, a z té příčiny, gakož také pro roztržitost náboženstwj, že od cýsaře y od giných kurfiršstů obcyzyti se musel. Nicméně gak Francký tak také y Englický král Gindřich VIII. tohož kurfiršsta y wšsechny s njm spogené napominali, aby se k té Rjšsi zase přiwtělili, a od tak slawného těla, gakožto spoluaudowé se neodděllowali; ale oni na to napomenutj nedbagjce po swých šsli žádostech, a w swé zatwrzelosti wězeti zůstalj.

Mezy tim páni stawowé časté mjwali sněmy na hradě Pražském, na nichžto posledně pro zwelebenj včenj Pražského vzawřjno bylo *), aby žádný pán swého poddaného, kterýby se na včenj liternj odewzdal, ani odtrhowal, ani mu gakau překážku činil. A tak toho času wšsickni stawowé od swého práwa, kteréž do takowého poddaného měli, dobrowolně vpustili.

Také w pondělj po sw. Markétě v přjtomnosti krále Ferdynanda w Gihlawě sněm držán byl, na němž v prostřed giných wěcý vstanoweno bylo, aby w den nedělnj žádnému nic do desk zemských wkládáno nebylo.

Též při času sw. Filipa a Jakuba l. P. 1531 v přjtomnosti Ferdynanda krále sněm na hradě Pražském od wšsech třj stawů držán byl, na němž vstanoweno bylo: 1.) Aby každý podlé gměnj swého z pěti tisýc kop grošsů Českých dwa koně gjzdný, a z každého gednoho tisýce kop grošsů Českých dwa pěšsj dal, a kdoby mjsto třjch pěšsjch gednoho gjzdného dáti chtěl, toho se mu včiniti dowoluge. Aby se pak tim taženjm wogenským obywatelům w Čechách žádné šskody nedály,

*) Dne 11. Čerwna.

dály, má geden každý krag swé wogsko w pozornosti mjti, z něho ono na swé wykázané mjsto pokogně má wytáhnauti. Gizdným, kteřj polaudřewi mjti budau, deset zlatých Reynských, gizdnému lehkému po ssesti zlatých, a pěssjmu po třech zlatých Reynských (zlatý Reynský po 24 grossjch, a gross po 7 penězých počjtagjce) na měsýc platiti se má. Pěssjm pak každý týhoden, když w poli budau, aby se platilo, proto, kdyžby se gim nagednau mnoho peněz dalo, neb na celý měsýc platilo, žeby penjze prohráli, neb ginák utratili a pryč běžjce lidemby sskody činiti mohli. 2) Mjncmistr kterýkoliw od krále Českého na horách dosazen bude, aby byl Čech rodilý, a tauž přjsahau témuž králi a zemi se zawázal, gakau gsau se předessli mincmistři zawazowali. 3) Co se cyzý mince dotýče, kteráž gest w krátkých časech k weliké sskodě a záhubě do králowstwj Českého wnesena, aby zapowěděna byla, a po ten čas aby žádných mědj, ani mincý Českých z tohoto králowstwj wen neseno ani wezeno nebylo. Branj pak cyzých mincý aby toliko do wánoc neyprw přjsstjch trwalo. Tau pak mincý, která se na horách tepe, aby se platilo, pokudž wystačj, a kdyby ona nepostačowala, tedy tau cyzý mincý až do wánoc, nic déle, platiti se může.

Podobně také l. P. 1534 král Ferdynand obecné wěcý řjdil a zprawowal, za kteraužto přjčinau we sstředu před Božjm na nebe wstaupenjm pro pohodlj swých poddaných o komornjm, heytmanském y dworském saudu nařjditi ráčil: aby saud komornj a auřad y saud heytmanský řjdil a zprawowal neywyšssj hofmistr králowstwj Českého, gemuž ku pomocy ze stawu panského y rytjřského 12 osob lidj hodných a zachowalých rad swých přidati, a na swůg náklad držeti ráčil, y to

gim nakjdiw; aby mimo středy a soboty, lečby se kdy hod Božj neb něgaký swátek weliký hodil, každého dne sauditi powinni byli. A gestližeby se kdy přihodilo, a do Prahy některý z auředlnjků aneb z saudců zemských přigel, a týž hofmistr s radami sobě přidanými mělby něgakau welkau při; bude mocy toho a každého gemu podobného auředlnjka požádati, aby w takowé při raditi y sauditi mohl. Kdyby pak neywyšssj pan hofmistr králowstwj Českého od krále Geho Milosti w pilných potřebách kde poslán byl, aneb z zwlássstně hodných potřeb odgeti musel, aneb od Pána Boha nemocý byl nawsstjwen; tedy swé mjsto bude mocy poručiti osobě z panů rad.

Také téhož léta *) králi Ferdynandowi od wssech stawů králowstwj Českého na sněmu obecném, který na hradě Pražském w pondělj postnj držán byl, berně na wyplácenj zámků a důchodů králowských za tři leta pořád zběhlá, počnauc od sw. Bartoloměge neyprw přjsstjho, swolena gest, totiž:

O wařenj piwa.

Z každého strychu pssenice, který se koliwěk wywařj, geden groš Český aneb gaké w kterém kragi mjra se nacházý, ten groš z nj dáti se má. A kdo z toho a tak wycleněho sladu piwo wařj, a ge w swém domě wyprodá, ten posudného nebude powinen dáwati, lečby krčmáře w swém domě chowal, a gemu ten obchod pronagal, ten tedy krčmář z sudu geden groš Český dáti musý. Také kdoby z domu wen piwo wystawil, ten krčmář, gemuž se wystawuge, z takowého sudu

*) 1534.

také geden groš Český powinen gest dáti. Z každého strychu gečmene, který se kolivěk wywaři, též geden groš Český dáti se má. Co se pak waření piwa dotýče, to se takto rozumj: kdoby na prodeg wařil, ten powinen gest tu nařjzenau daň dáti, než kdoby k swé domácý potřebě wařil, ten dáwati nenj powinen.

O prodánj obilj w zemi.

Z každého strychu pssenice ten, kdož prodáwá, půl groſſe Českého. Z každého strychu žita, kteréž se prodáwá, dwa penjze České. Z každého strychu gečmene po dwau penězých Českých. Z každého strychu owsa geden penjz Český. Z každého strychu hráchu, prosa, gahel, semence po gedném groſſi Českém. Z každého strychu pohanky dwa penjze České. Z každého wěrtele cybulného semena půl třetjho groſſe Českého; a kdoby na wáhu prodáwal, z gedné libry půl penjze Českého; a tolikéž se při semenu hlawatičném prodáwati má. Z každého strychu semen řepných a lněných po gednom groſſi Českém. Z každého strychu chmele geden penjz Český. Z každého strychu semena mrkwowého geden groš Český.

O prodánj obilj wen ze země.

Co se obilj wen ze země wezenj po zemi neb po wodě, aneb na saumařjch nesenj dotýče, takto na pomezý při clách má býti bráno: Z gednoho strychu sladu po dwau groſſjch Českých. Z gednoho strychu žita po dwau groſſjch Českých. Ze strychu pssenice po dwau groſſjch Českých. Ze strychu owsa po gednom groſſi Českém. Ze strychu hráchu, prosa,

gahel a semen po dwau grossjch Českých. Ze strychu semena mrkwowého dwa grosse České. Ze strychu pohanky čtyry penjze České. Ze strychu semen řepných a lněných po pěti grossjch Českých. Z wěrtele semen cybulowjch y hlawatičných po pěti grossjch Českých. Ze strychu chmele dwa penjze České.

O wjnech, kteráž se w zemi prodáwagj.

Co se wjna cyzýho dotýče, kdožby takowé prodáwal, z gedné kopy grossů Českých geden groš Český dáti se má. Při domácých wjnech, kdožby ge k swé ruce prodáwal, z kterých winic král Geho Milosti desátek se dáwá, z těch se mu dáwati nemá. Co se prodáwánj wjn na hradě Pražském dotýče, ta heytman téhož hradu posauditi má, z nichž z gedné kopy grossů Českých geden groš Český, a z gedné láky malwazý, rywoly a podobných wjn Wlaských z gedné kopy grossů geden groš Český ať se dáwá.

O wjnech a piwech, která se wen ze země wezau.

Z každého wjna domácýho, které se wen ze země po zemi y po wodě weze, z wědra po gednom grossi Českém. Co se piwa bjlého wezenj dotýče, z každého wěrtele po dwau grossjch Českých; a ti kteřj na saumařjch nesau z každého saumu půl grosse Českého; z starých piw gečných z wěrtele čtyry grosse České, a z polauwozy osm grossů Českých, a z saumu po gednom grossi Českém.

O piwech, která se do země wozegj.

Cokoliw piw z Freyburku a Mjssenských zemj do země se weze, ze sudu geden groš. Cokoliw piw ze Slezka a

z Sseffiměst do země se weze, z wěrtele geden groš Český, a z polauwozy dwa grosse České; a tak podlé powahy a miry z nádoby, kterážby nad wěrtel wětssi byla, zachowáno buď.

O dobytcých, kteřjž se ze země ženau.

Z Vherských, Polských, Ruských y z giných zemj co se wolů honěnj dotýče: z každého wola na pomezý čtyry grosse České cla dáti se má. Co se owec, skopců, beranů, kozlů a koz dotýče dey čtyry penjze České na pomezý. Co se pak weprů a swinj hladowých dotýče, z těch z každého kusu po gednom grossi Českém, z krmných weprů a ze swinj po třech grossjch Českých. Kteřj koňowé neb klisny wen ze země se ženau neb wedau, neb na nich gedau po desýti grossjch Českých. Z' wolů, kraw, konj, owec, skopců, weprů krmných y hladowých, koz, y z giného domácýho dobytka, cožkoliw kdo prodá, a cožkoliw vtrži, z gedné každé kopy grossů takowý prodáwač geden groš Český dáti musý. A kdobykoliw kaprů, sstik, neb gakýchkoliw ryb prodal, z gedné kopy grossů dey geden groš Český.

O kupectwj a prodagjch.

Ze wssého a wsseligakého kupectwj, kdokoliw co w zemi prodá, z gedné kopy grossů geden groš Český. Kupcy, kteřj obchod wedau a z giných zemj do Čech kupectwj neb zbožj dodáwagj, buď zbožj wážného, buď měrného neb loketnjho, ten každý dey, zač w zemi prodáwá, z gedné kopy grossů geden groš Český. Z domácých prodagů, gakožto: z wlny, suken, pláten, rausseк a z giných wsselikých wěcý k těm podobných, zač kdo prodá w zemi, z gedné kopy grossů půl grosse Českého.

O kupectwj na setnýř.

Co se toho kupectwj dotýče, které se na setnýř wážj a prodáwá, gakožto: wosk, med, smola, sádlo, strûny, skla, železo, ssmeyd a olowo (mimo těch potřeb, kterých na horách vžjwagj, y mimo kowů, kteřj se w zemi dělagj, z těch se nic dáti nemá), z každého gjž dotčeného zbožj, z gedné kopy grossů geden groš Cesstý, tu kdež se složj a na setnýř se prodáwá, dáti se má. Z péřj, sanytru, prachu, hákownic, ručnic, osstjpů, wlny a z wssech wěcý, což gich kdo w zemi prodá, z gedné kopy grossů dáti musý dwa grosse České. Podobně z másla, z seyra a z wsseligakého domácýho hospodářstwj, gesstoby se na setnýře wážilo, z gedné kopy grossů také geden groš Cesstý ten, kdož prodá, dey.

O tunných a suchých rybách.

Z tuny slaných a ze suchých ryb, zač se toho prodá, z gedné kopy grossů geden groš Cesstý. A co se wen ze země těch wěcý wywezenj dotýče, dwognásob z tuny. Olege makowého, semenečného, kterýby se do země wezl, zač se toho prodá, z gedné kopy grossů geden groš Cesstý. Což se splawenj na wodě dotýče, a na tom, gakožto prken a ssindele, též z gedné kopy grossů geden groš Cesstý má se dáti. Kteřjkoliw penjze na listech aneb dskami aurokỳ zapsané magj, z gedné kopy grossů aurokû geden groš Cesstý dáti magj, a to při každém sw. Girj a Hawlu.

Co se kupeckých wěcý dotýče a prodage kramářských, z nichž z každé kopy grossů Cesstých geden groš dáti se má, takto se má wybjrati: Dwa konssele, kdež trhowé býwagj, k tomu wolenj, magjce pjsaře swého, budau powinni w swém městě

neb městečku každau sobotu kupce a kramáře, kteřj se k těm konsselům sgjti musegj, na gich wjru y dussi se dotazowati, zač ten celý týhoden, který kupec neb kramář zbožj swého prodal? a od takowého ti konsselé z každé kopy grossů Českých geden groš magj wzýti. Paklibi se který kupec neb kramář sprawedlivě nepřiznal, a to na něho pronesseno bylo, ten má o to wsse, zač prodal, a z toho sprawedliwě berni nedal, přigjti; z čehož dwa djly králi Geho Milosti, třetj pánu panstwj, a čtwrtý tomu, kdožby to na takowého kupce neb kramáře pronesl, dáti se má.

Co se pomezý a wod dotýče, to má takto opatřeno býti: Stawowé wyhledagj osoby hodné, kterýmiž obecnj silnice opatřeny budau, aby se z wýš gmenowaných wěcý wložená berně sprawedliwěgi wybjrala; což aby tjm lehčegi způsobiti mohli, z komory králowské poznamenánj mjst pomeznjch wezmau, a weblé toho tuto wěc opatřegj.

Kterak pak ta berně od stawů, Pražan a měst králowských má wybjrána býti, to se takto vstanowuge: Každý pán, Pražané y giná města aby zřjdili w každé wesnicy na statcých pozemských y také doma w městech osoby hodnowěrné, kteréby tu berni wybjraly sprawedliwě; a protož w každé wsy a w městečku má konsselům dána býti železná zamknutá schránka, do kteréby se ta berně klásti měla; a pán neb auředlnjk, aneb komu panstwj náležeti bude, od té železné schránky má mjti v sebe klječe. Konssel vměliby psáti, aby regjstra měl, pakliby psáti ani on ani giný spolukonssel nevměl, tedy wruby aby měli, na kteréby se kopy, zač gest w té wsy prodáno bylo, wraubiti mohly. A kdyby pak pán k sobě konssele té wsy neb městečka powolal, a tu pokladnicy

otewřel, má tu summu w pokladnicy složenau s reystříky aneb s wruby srownati, a tu berni k sobě přigjti; což buď každého měsýce aneb gak často pánu widěti se bude, může včiniti. Tu pak berni ten pán podlé času wloženého w každé suché dnj wrchnjm té berně auředlnjkům od Geho Milosti králowské a od země woleným poslati bude powinen s listem přiznáwagjcým, tak, gak na sněmu zawřjno gest. Ti pak, kteřj tu berni wybjrati, zapisowati neb wrubowati budau, aby králi Geho Milosti y pánu, který w tom mjstě panstwjm gest, přjsahau se zawázali, že to chtěgj sprawedliwě a wěrně činiti; wšsak tu berni wybjragjcý osoby za swau prácy od gedné kopy grossů Českých půl grosse Českého mjti magj. Neywyšsši pak bernjcy neb auředlnjcy té berně, která na tři léta na wyplacenj zámků a králowských důchodů sněmem zwolena byla, za swau prácy následugjcý mzdu magj mjti, totiž: Urozenému panu Janowi purkrabi z Donina na Rožtokách dwě stě kop grossů Českých, Statečnému rytjři Heřmanowi Sedlickému od Dubu, též dwě stě kop grossů Českých, a Slowútnému muži Jakubowi Fikarowi z Wratu gedno sto kop grossů Českých každého roku se dáti má.

Geho Milost králowská má mjti při těch třech neywyššsjch bernjch také swé dwě osoby, které s přigjmánjm peněz a berně nic gyce činiti nemagj mjti, toliko aby přehlédaly, widěly, a při tom byly, gaká pilnost a bedliwost při přigjmánj té berně se zachowáwá. Y byli gsau k tomu zwoleni tito páni: Ze stawu panského: Neywyšsšj pan purkrabj Pražský a neywyšsšj komornjk pán Zdeněk Lew z Rožmitála a pán Frydrych purkrabj z Donina. Z stawu rytjřského: Neywyšsšj pan pjsař, purkrabj Karlšsteynský, Wáclaw Haužwic

z Wiſſupic, a Čaſtolar z Dlauhéwſy. Ze ſtawu měſtſkého: Jan Kozel z Pokſſteyna, a Matyáš z Smolowa. Z Pražan: Karáſek z Kralowéhohradce a Mikuláš Černobeyl z Žatce.

Také téhož léta ſtawowé králowſtwj Čeſkého pod obogj přigjmagjcý, obeſlawſſe do Prahy děkany a faráře kragſké, obnowili konſyſtoř w kollegi weliké. Adminiſtratorem zůſtal předeſſlý kněz Wáclaw Aunhoſſtſký děkan ſw. Apollináryſſe na wrchu wětrowém. Potom doſazeni byli do konſyſtoře od Pražanůw *): Miſtr Girzjk Piſecký proboſſt kollege wſſech Swatých, miſtr Martin Klatowſký proboſſt kollege weliké, kněz Jan kazatel w kapli Betlémſké, a ginj.

Girzj kurfirſſt Saſký zůſtal w ſwé zatwrzeloſti a trawné zloſti proti Ferdynandowi Rjmſkému králi až do léta 1534, kdežto arcybiſkup Mohutſký a Girzj Saſké knjže o to ſe welmi ſtarali, aby Ferdynanda Rjmſkého, Wherſkého a Čeſkého krále s kurfirſſtem Saſkým ſmjřiti mohli. Pročež ſgewſſe ſe do Kadaně takowé porownánj včinili, aby o wjru žádná hádka, ani žádnj ſaudowé mezy nimi nebyli, též aby on kurfirſſt ſe wſſemi ſwými Ferdynanda za krále Rjmſkého vznal, a geho také tjm tytulem gmenowal.

Když pak Ferdynand wſſeobecné dobré tak pilně wzdělawal, nowé powſtaly w obcy bauře rauhawým nowokřtěncůw včenjm, kteréž ſe gako rak rozzjralo, a mnohého člowěka ſwědomj nakazylo. Ti a takowj wſſickni, magjce tjmto včenjm ſwědomj cevchowaná, obecným ſněmem z Čech pod hrdla

*) Dne 18. Zářj 1534.
**) Dne 30. Čerwna 1534.

ztracenjm wypowěděni byli. To když se stalo, hnuli se w počtu dosti welikém do Morawy *), kdežto, poněwadž rány dobře hogili, ljkům wsselikým rozuměli, a giné mnohé wěcy prowozowali, obywatelům Morawským ljbiti se počali, tak že s njmi obcowánj měli, což pořád až do Ferdynanda druhého trwalo, kteréhožto času z Morawy bywsse wyhnáni do Uher odessli.

Téhož léta, a to 14. Čerwence w nocy sesseł s tohoto swěta Zdeněk Lew z Rožmitala a z Blatné, který za tři králů, totiž: Wladislawa, Ludwjka a Ferdynanda králowstwj Českému gakožto neywyšsj purkrabj poctiwě slaužil. Pochowán gest w kostele sw. Wjta na hradě Pražském.

Léta 1536. král Ferdynand mimo nowau oboru nad potokem Bruska nazwaném, w Bubenči v samé Prahy ginau dosti prostranau wyměřiti, a gi také zdj obehnati dal, přjsně wssem zakázaw: aby do té obory, ani okolo gegj zdi po mimoležjcých polých s zbranj žádný nessel; čehož kdyby se kdo zaumyslně dopustil a postižen byl, ten aby bez milosti prowazem byl trestán.

Na to léta 1537. w ponděli po přenessenj sw. Wácslawa sněm na hradě Pražském **) držán byl, na němž král Ferdynand stawy žádal, aby s Kundrátem Kragjřem z Kragu gednáno bylo o slussný trh zámku Brandeysa y s geho přjslussenstwjm, tak, aby od země kaupen, a k giným důchodům králowským přidán byl.

Také paměti hodno gest, že téhož léta z náhlých dessťů rozwodnili se potokowé y řeky tak mocně, že dne 20. měs

*) 1536.

**) Dne 5. Března 1537.

ssče Máge řeka Wltawa až do Bradáče *) topila, a několik dnůw trwawssi mnoho sskod včinila.

Gakož roku předesslého tak y nyněgssjho přjběhowé znamenitěgssj obce králowstwj Českého rowně se týkagjcý gsau welmi řjdcý, a wedlé spisowatelů nassjch zdá se, že obec Česká toho času žádaného požjwala pokoge, který wssem dobrým vžitečněgssj a přjgemněgssj gest než wálka; ano y wálka ne pro wálku, ale aby z wálky byl přiweden pokog, se zdwjhá: nicméně aučinkowé přjběhů znamenitěgssjch w cyzých kraginách nesstastně zběhlých, zwlásstě wálka Turecká, králowstwj České náramně hubili a trápili; neboť vstawičným proti Turku dodáwánjm peněz, lidu zbrogného a nástrogů k běhu wálečnému potřebných králowstwj toto chudlo y wadlo. Ačkoliw téhož času Linhard z Felzu wůdce lidu Ferdynandowa mnohá města w Vhřjch z rukau Hánusse wéwody Sedmihradského wytrhl; nicméně když mu to sstěstj neylépe slaužiti počalo, Turcy témuž Hánussowi do Vher na pomoc přitáhli, kterýžto lid Turecký, když Jan Kocyán rozený Charwát, gemuž toho času swůg lid swěřil, shledl, y hned témuž sobě swěřenému lidu znamenj dal, aby, kam kdo může, vtjkal. Y dali se do vtjkánj Vhři, gichž toliko pěssjch 8000 bylo, mimo weliký počet gjzdných; kteřj pak vtjkati nechtěli, zwlásstně Čessi, gimžto vtjkánj bylo welmi neobyčegné, a s nepřjtelem se mužně potýkati začali, ti wssickni

---

*) Bradáč gest fausatá hlawa na gedné bárce někdegssjho starého mostu Pražského, na které bárce djl klásstera křjžownjků s čerwenau hwězdau stogj, z kamene wytesaná, wedlé kteréž weysska wody se měřjwala.

w bitwě zahynuli. *) Z Čechů neypředněgssj, kteřj zahynuli, byli tito: Wácslaw z Sswamberka, Petr Rassin polnj marssálek, dwa synowé pana Gindřicha Berky, Jeronym z Bibrssteyna též giných mnoho.

Když se tedy Ferdynandowi w bitwě s Turky nedobře swedlo, w kteréž počet dosti weliký vdatných Čechů zahynul; hned stawům králowstwj Českého vloženo bylo, by několik praporců giného wogska proti Turku postawili. Za tau přjčinau sněm v přjtomnosti krále Ferdynanda w pondělj po neděli prowodnj **) držán byl, na němž tyto wěcy sněsseny byly: Kdo měl pozemský statek neb pod aurokem penjze, ten z každých dwau tisýc kop grossů Českých buď gednoho gjzdného, aneb mjsto něho tři pěssj dráby k auradu kragskému dostawiti, a takowé přiznánj ten, gehož se ono dotýkalo, w třech nedělých složiti musyl; to pak wogsko nikam ginám toliko proti Turku, který se sylně zdwjhati počal, potřebowati se mělo. Kdyby se pak Turek vtissil, zase ono rozpusstěno býti mělo, a tomu wogsku náležitý žold stawowé Česstj za čtyry měsýce, y kdyby dřjwe propusstěno býti nemohlo, také za pět měsýců zaplatiti powinni byli. Kdoby pak nemohl nařjzené osoby buď gjzdné neb pěssj k swému kragskému dostawiti, ten aby témuž penjze složil, a on za ně aby zbrogného lidu nagednal; wssak gak mnoho za gednoho gjzdného neb pěssjho složiti se mělo, dokonale se newj. Gestliby pak někdo w rozličných kragjch swé statky měl, ten aby ze wssech swé wogsko ku kragskému toho krage dodal,

*) Dne 8. Řjgna 1537.

**) 1538.

w kterémž on obyčegně swé obydlj má. K té králowské žádosti poněwadž stawowé dobrowolně swolili, protož krále za to žádali, aby ge listem swým králowským w tom vgistil, že ne přinuceně ale dobrowolně k takowé berni neb dani Čechowé swolili, a budaucně ani on, ani budaucý králowé Česstj takowé swolenj té berně za práwo držeti nemagj. Každému gizdnému po 12 zlatých Reynských (geden každý zlatý za 24 České grosse, a geden Český grós za 7 peněz Českých počjtagjce) gednomu pak pěššjmu 4 zlaté Reynské měsýčného žoldu dáti se musylo. Kdo pak ani w vrčitý den, ani gesstě třetjho dne po témž wykázaném dni na to mjsto, na které se to wogsko sgelo, ani swé náležité wogáky, ani mjsto nich powinné penjze neodwedl, ten dwaunásobnj summu odwesti musel, a gestli se gi dáti spečowal, w geho statky poručnjcy se hned vwázali, a z nich tak dlauho vžitky brali, dokud powinowanau summu s wssemi auroky y s autratami newybrali. Podobně také vzawřjno bylo, aby lid zbrogný králowstwj Českého proti Turku wyslaný žádnému pod zprávu dán nebyl, než toliko aby Čech rozený gakožto wůdce nad njm vstanowen byl. Na tom sněmu také wykázáno bylo z panstwj Točnjckého Wolfgangowi mladssjmu z Kregowa od stawů králowstwj Českého pět set kop grossů Českých, kterýžto Wolfgang těch pět set kop grossů na zprawowánj téhož hradu Točnjka přigal, a z nich nařjzeným auředlnjkům počet dáwati musyl.

Pro zachowánj obce staroměstské král Ferdynand w sobotu po narozenj Panny Marye *) na žádost konsselů gich

---

*) Dne 14. Žářj 1538.

staré nadánj potwrditi ráčil, totiž: Kdybykoliw téhož města některý měsstěnjn do giného města se odstěhowati, a tam přebýwati chtěl, swůg wssecken statek podlé swého dobrého swědomj ohledati, a přiznánj prawdiwé wsseho swého gměnj včiniti, a na to z každého sta deset zlatých Reynských k obcy staroměstské na oprawu a giné potřeby téhož města složiti musel, proto, kdyby možnégssj, hodnégssj a včenégssj z toho města warugjce se auřadů a prácý obecných se hnegbali, aby ono chudnauti ano y hynauti nemusylo. Kdoby pak to nadánj přestaupil, 50 hřiwen zlata w pokutě složiti powinen bude.

Léta 1539 sesſel s tohoto bjdného swěta *) prostředkem časné smrti Girj knjže Saské, wjry katolické horliwý milownjk a krále Ferdynanda wěrný přjtel. Poněwadž pak on žádných potomků nepozůstawiw vmřel; včinil dědicem Gindřicha bratra swého též Maurycе Augustu syna geho, wssak s tau weyminkau, aby katolické wjry neopausstěli; což kdyby nezachowali, aby to gich knjžetstwj na Ferdynanda Českého krále připadlo, a při něm dotud zůstalo, dokudby se neobrátili, a wjru katolickau zase nepřigali. Ale geho kssaftowánj welmi sspatně následowal skutek; neboť hned po geho smrti, Gindřich do Drážďan přigeda pro Martina Lutera poslal, a geho včenj aby se rozhlassowalo, rozkázal, y také ge sám přigal.

Wálka Turecká, kteráž se za přjčinau obhágenj králowstwj Vherského vstawičně dála, a národ Český pomalu trávila, zdwihla se léta 1540. poznowu. Přjčina pak byla

*) Dne 15. Dubna 1539.

následugjcý: Hánuš wéwoda Sedmihradský vmřel, zanechaw po sobě syna Jana Zygmunda, kteréhož mu porodila Izabella krále Polského dcera. Poručnjcy pak toho djtěte Girj biskup Waradynský a Petr Wychyus též ginj s njmi hned po pohřbu otce to djtě wzali, a korunowali na králowstwj Wherské. Poslali také bez meškánj k Turku, pomocy od něho proti králi Českému Ferdynandowi žádagjce; což on také ochotně včinil, a následugjcýho roku polem k Budjnu wtrhl. Král Ferdynand w takowých auzkostech gsa postawen, k cýsaři Karlowi V. bratru swému se wydal, a k němu přigeda o to společně se radili, kterakby tažený proti Turku předsewzato býti mělo. Na to wzal swé autočiště k panům stawům králowstwj Českého a giných zemj k České koruně přjslussegjcých, žádage nowau pomoc proti Turku. Páni stawowé žádosti králowské zadost včinili, gakož o tom njže powědjno bude.

Procházeli také toho času králowstwj České nagatj od Turka paličowé, a weliké obywatelům činili škody; wšak kteřjž byli postiženi, ti těžce trápeni, dýmem dussenj, a poznenáhla pečeni byli.

Následugjcýho pak léta wyšel w menšjm městě Pražském rychlý a prudký oheň, aukladem, gakož se někteřj domnjwagj, těch nagatých paličů, který za 4 hodiny polowicy menšjho města Pražského, hrad Pražský s Hradčany, swětnicy saudu komornjho a desky zemské ztráwil a w popel obrátil. Zwlásstě hrad Pražský od toho ohně porussen byl, že ani dřjwj, ani železo, ani kamenj neobstálo; nýbrž wšecko tak pobořeno, zasuto a rozmetáno bylo, gako na něgakém

bogisssti. Toho pak ohně počátek a konec wedlé Hagka z Libočan byl tento :

Léta Páně 1541. we čtwrtek w oktab na nebe wstaupenj Pána Krysta, ginák ten čtwrtek před slawnostj Ducha sw. bylo welmi weliké horko a sucho nad obyčeg; tu mezy dewatenáctau a dwadcátau hodinau wyssel oheň w menssjm městě Pražském, z domu, kterýž slowe Bassta, kteréhož na ten čas w držení (byl) pan Ludwjk z Gutsstayna, a to wýgitj toho ohně tjmto a takowým se spůsobem zběhlo :

Dwa pokrywači krow na domě rádnjm téhož města oprawugjce, vhlédali, ano ze zadu toho domu při samým komjnu z podstřessj, kterauž komjn kuchynný obit byl, děrau skrze ssindely, aspoň na půl lokte oheň wyskočil, a zase se schowal, a tak po druhé y po třetj. Y wiðauce, že se ten oheň rozmahá, wolali na lidi, kteřjž byli na náměstj, prawjce : hořj! hořj! komjn kuchynný na basstě. Lidé na náměstj to slyssjce rychle k tomu domu po předku běželi; ale služebnjcy téhož pána zawřewsse dwéře, do domu žádného nechtěli pustiti, a někteřj sami toho ohně hasyti počali; ale znamenawsse, že geho nemohau přemocy, těm, genž vstawičně tlaukli a wolali, otewřeli, a oni skočiwsse do domu, proto že se oheň rozmohl, žádným obyčegem nemohli k té kuchyni přistaupiti; neb chljwy byli při samé kuchyni, na kterýchž bylo seno y sláma, a ta počala welmi hořeti.

W tom oheň přeskočil na druhau stranu té vlice, až na krow domu někdy Duchka Presstického, a odtud pro točenj sem y tam wětru, obrácel se oheň gednák na wssecky čtyři strany. Neyprwé k straně wýchodnj zapálil se dům Jura kregčjho a kolákůw nárožnj proti rádnjmu domu, a hned

přes vlicy dům konwentský klásstera sw. Tomásse, a odtud hnal se welmi prudce až k domu někdy pana sudjho, genž slowe Wápenice, a tak až k bráně Pjsecké pod samé waly.

K straně pak západnj hned od Bassty, kdež se zapá-lilo, hořeti počal dům páně z Raupowa, a odtud neywyš-ssjho pana purkrabj, páně komornjkůw, a páně Žabkůw, a tak dále. Když gesstě ten dům na Basstě hořel, oheň obrátiw se k straně polednj, pogal sebau obecnj kuchyni, kteráž stála v prostřed náměstj, a přitom krow s wěže koste-ljku sw. Wáclawa a odtud hořel dům Marsstalkůw a Ru-bássůw, a v samé brány Strahowské, a tak až přes bránu gdauce blaženj, ty obě strany shořely, některý, owssem málo, domek pod Hradčany zůstal. Odtud zapálil se dům někdy páně Jlburgkůw na Hradčanech, též y dům Tandrfarůw a kostel sw. Benedykta, a odtud pustil se oheň na dům Petra w Ssrancých a tak krátce Hradčany gednák wssecky shořely.

Abych zase k prwnjmu přistaupil, tak gakž se w men-ssjm městě Pražském zapálilo, hned oheň ssel, wssecko požjrage, až k walům hradu Pražského, a odtud po trávě suché po wa-lech až k přjkopům hradským, a odtud zapálil se něgaký al-keř na parkánjch, bljzko od Bassty, kteráž slaula Stankowa Bassta, neb tu bydlil Staněk obročnjk, a tak welmi prudce počaly ty pawlače na zdech (ač byly cyhlau kryté) hořeti, až se od nich zapálil krow na kápli Wssech Swatých, a potom ty pawlače, kteréž byly nahoře bljzko krowu okolo palácu, a odtud krow palácowý cýnem krytý, a hned krowowé nad nowými pokogi králowskými, a odtud ssel oheň na staré po-koge králowské, w tom zapálila se ta střecha, kteráž byla na sýncy, kudy se chodj do kostela, potom dům mistra Janůw, a

a odtud střecha na wěži, na které byli zwonowé, a hned kostel ten dřewěnný, kdež měli obyčeg kněžj kázati, a odtud nowá bassta okruhlá y hranice, na kteréž ten weliký zwon wysel, a dům děkanům, dům wikářský, y ta wssecka střecha, pod kterauž byli děla, tu kdež byl přjbytek někdy Wincence pusskáře, a tak až na pokoge králowé, a odtud se zapálila bjlá wěž, genž byla měděj počisťcowanau krytá od wrchnj makowice, a hořela dolů až do konce. Potom dwa kněžsstj domowé, kteřjž byli mezy mosty tu kdež obyčeg měli holomcy sedati, a tak až do Barwjře přes přjkop k Hradčanům.

Gakýby pak okrsslek w menssjm městě shořel, aneb počet domůw, to sem poznamenati také vmjnil. Neyprwé počnauc od klásstera sw. Tomásse tu nezůstal než kostel, a dům geden kněžský pod kostelem, a druhý w zahradě, ale hořelo od téhož klásstera až do brány Pjsecké, a tak wedlé zdi městské až pod waly, na druhau stranu od toho klásstera aneb od koláře až do domu Matesa zlatnjka až k černé růži, a do Jakuba apatékáře, a odtud do domu pana Medka a až do brány Strahowské, a ta brána y wssickni domowé až k blaženj, tu některý domek zůstal, a také pod stupni y nad stupni, a wssecko podhradj y podhračany shořelo.

Druhá strana pak proti apatéce, totiž počnauc od domu nárožnjho páně Pflugkowa, kterýž ohořel geden y druhý, též y páně hofmistrůw a Jana z Kelče až do domu heytmana Hradského, kterýž gest wedlé domu někdy Kaučowa, kterýžto dům heytmanůw obili a tak obránili, žadek tolikо shořel. Od domu téhož nárožnjho páně Pflugkowa až na horu, ti wssickni zámečnjcy až do Marsstalkowa domu, a do brány Strahowské, též až za bránu Strahowskau pod samé

blaženj, a tak shořelo domůw w počet sto třidceti a tři, a nad Strahowskau branau dwamecýtma.

Strana, která pak w témž menssjm městě Pražském zůstala a neshořela tato gest, počnauc od radnjho domu, ta strana na náměstj až do domu nárožnjho Hanusse krégčjho, také y ta vlice gdauc od mostu ku klássteru sw. Tomássky, a tak až do ssewcůw, kteřjž gsau konec mostu.

Druhá strana, kteráž gest zadkem ku klássteru Matky Božj, od Saského domu až k náměstj a k bráně Augezdské, a tak až opět k domu někdy Jana Kauke. Též y domowé, kteřjž gsau okolo kostela sw. Mikulásse prostřed náměstj, ač gsau ssindelowé z nich obiti, wssak gim oheň neusskodil, sama toliko kuchyně obecnj, tak gakž na hoře položeno, shořela.

A tak zůstalo domůw, kterýmž oheň neusskodil tu w menssjm městě Pražském w počet sedmdesát a osm, zůstal Klášter Panny Marye, Lázně a Augezd wssecken.

Hradčany pak wssecky z gruntu wyhořely, krom domu rohnjho, kterýž gest nad auwozem za sw. Benedyktem, a weblé něho ssest domůw až do domu poslednjho pana Karla Dubanského. Na Hradčanech shořelo domůw w počet čtyřidcet a dwa. Hrad pak ten přeslawný sw. Wáclawa wssecken z gruntu wyhořel, krom černé wěže, kteráž gest nad branau dolegssj, na kteréž wězňowé pro dluhy obyčeg magj býwati. Druhá wěže také, genž slowe Daliborka, w kteréž winněgssj wězňowé držáni býwagj, ta také zůstala.

Dwůr purkrabský wssecken, w kterémž saud purkrabský držán býwal, wyhořel, krom sklepu, w kterémžto regstra půhonná, a giné wěcy k saudu purkrabskému náležité chowány byly, ty tu wssecky w swé celosti gsau zachowány.

Klášter také sw. Giří, totiž dům pannenský wssecken wyhořel, a krow na kostele také shořel. Přitom také y dwě wěže, genž gsau pod kamennými krowy, ty se owssem nessuly, ale wssecky wnitř zwonowé y hranice wyhořely. Sklep owssem kostelnj y ginj sklepowé gsau zachowánj, y také což wnitř bylo.

Kaple pak wýborná Wssech Swatých před palácem, kteráž djlem krásným a nákladem někdy cýsaře Karla draze wystawěna byla, a řezbami kamennými y giným djlem kamenickým draze byla ozdobena, a skly přewýbornými okrášlená, ta wssecka hanebně wnitř y zewnitř wyhořela, tak že na nj každému dobrému hrozné a přjliš žalostiwé pohleděnj.

Pawlače, kteréž byly na parkánjch, počna proti domu pana z Sswamberka wssecky pořád shořely až k Hradčanům, a na druhau stranu zámku. Druhé parkány a pawlače od pokogůw krále Geho Milosti až do pokogůw králowé Gegj Milosti nad kuchyněmi wssecky shořely. Též y pokogjček pana Strakonického, také y wěže Mihulka. A ohně něgaké hlawně padagjce na rauru (kassnu) urazyly hned prwé ruku y s kopjm tomu obrazu měděnnému sw. Giřj, kterýž stogj nad raurau.

Králowé pokoge wssecky z gruntu tak hanebně wyhořeli, že gest hrozno na ně pohleděti. Bjlá wěže nad branau ta welmi dlauho hořela, až wssecka wnitř wyhořela.

Přjstřessj pak, kteréž bylo mezy domem farářowým a mezy obecnau kuchynj při zdi hradowé, pod kterýmž bylo weliké množstwj haufnjc a srubnic, a giných rozličných střelb weliké množstwj, ty wssecky střelby některé se slily, a giné zkřiwily a zpřerážely, tak že žádné z nich celé nezůstalo.

Dwě děla, kteráž ſtála proti domu miſtra Jana, na těch wſſecko ſhořelo, železo toliko zůſtalo, wſſak protě na těch dělých neznati weliké ſſkody. Přitom byl moždjř weliký, kterýž měl zadek pro wáhu olowem nalitý, toho olowa ſe něco rozpuſſtilo, moždjř owſſem zůſtal. Dwě neywětſſj děla, kteráž byla mezy moſty, ta ſe toliko wla-wila, ale wſſak zůſtala w ſwé celoſti.

Krow také na wěži koſtelnj, kterýž byl ſſindelný, když ſe zapálil, welmi wzhůru hořel, a oheň padal dolů na podlahy mezy zwony, a odtud ſe wſſecky hranice, na kterýchž zwonowé wiſeli, zapálily, a tak hořelo pomalu, až wſſecko dřjwj, kteréž wnitř bylo, ſhořelo, a zwonowé ſe wſſickni ztlaukli a rozpuſtili, a ty wſſecky hlawnj oble y zwonowina wſſecka ſlitá zůſtala na ſklepě tu we weliké wěži nad kaplau páně Zagicowau, w kteréž geſt hrob Zbyňka arcybiſkupa někdy Pražſkého.

Od té wěže padal oheň okny na krowy nowé, kterýmiž byl přikryt koſtel weliký, tu kdež ſe obecně káže nad hrobem ſw. Wogtěcha, a ten koſtel wſſecken z gruntu wyhořel, kromě toliko ſám ſw. Wogtěcha, genž geſt z bjlého mramoru w proſtřed koſtela zůſtal welice zpukaný. Komora pak, w kteréž byl orlog w koſtele, ta zapáliwſſi ſe hořela wzhůru až oheň přiſſel pod krowy ſſindelné, kteříž byli na kůrách a ti s makowicemi pozlacenými dolů padali. Spadl také y zwon, na kterýž bily hodiny, a tak nic nahoře nezůſtalo, než ſám ſklep koſtelnj toliko.

Skrze záwornjky pak ſklepowé oheň padage děrami zapálil warhany, kteréž wſſecky na zemi ſpadli y ſhořely a odtud ſe zapálily ſtolice, kteréž byly z dřjwj [illegible]

a dubowého s obrazy, wýborným djlem řezané; též y wýborný pulpitowé, wssecko tu shořelo.

Shořeli také wssickni přjkrowowé na hrobjch králowských: Odtud ssel oheň do kaple sw. Zygmunda, a tu spálil mřjži dřewěnau a stolice, kteréž byly ze zádu té kaple, a tabuli, kteráž byla s welikými obrazy na oltáři sw. Zygmunda, též y přjkrow dřewěný na hrobě shořel, sám hrob toliko kamenný, w němž ležj tělo sw. Zygmunda, zůstal. Kaple pak neb sakrysta, w kteréž magj obyčeg se kněžj obláčeti, ta wssecka y s sklepem hořegssjm w celosti zůstala, tabule owssem některé, kteréž tu byly po stěnách, též y listowé s rozličnými modlitbami psanými a malowanými shořely. Ale ta pawláčka před sakrystau, na kteréž se vkazowaly časem Swátosti, ta zůstala bez poskwrny, též y obraz sw. Sebastyana.

Oltářowé w kaplách některých okolo kůru, někteří se ohněm porussili a někteřj nic; na některých archy a tabule shořely, a některých na přeskačku nic se oheň nedotekl, a zwlásstě před hrobem sw. Wjta, w kapli sw. Trogice, kdež ležj pan Lew, pan Pflug a pan sudj, tu nic oheň neusskodil. Na hrobě pak sw. Wjta přikrytj shořelo, a ta truhla neb ten přjkrow dřewěnný přehořel, ale hrob mramorowý čerwený, w kterémžto sw. tělo odpočjwá, zůstal bez poskwrny. Pawláčka králowská kamenná wýborným djlem kamenickým vdělaná, na kteréž má obyčeg král Geho Milost také y králowna Gegj Milost býwati, ta také nemohla před tjm ohněm zůstati; neb ta swětnička, kteráž na té pawlači byla, diwným způsobem shořela, a od toho ohně zábradla, na kteréž obyčeg byl zpolehati, zpukala se, tak že to kamenj počna od prostředku neb toho wenstupku králowského po prawé

rwe, k hrobu sw. Wjta spadalo na zem. Gináč sklep spodnj a swrchnj té pawlače zůstal w swé celosti.

Pawlač pak dřewěná, kteráž gest blјž k hrobu sw. Wjta, na kteréž obyčegně panny králowny Gegj Milosti býwaly, ta bez posskwrny zůstala, a oheň gi (ač gest prkenná) nic neposskodil.

Na druhé straně druhá pawlač blјž kaple sw. Wácslawa, též také z dřjwj a z prken, ta též zůstala bez posskwrny, též y oltářowé pod njmi. Kaple, kteráž gest neyblјže při kapli sw. Wáclawa, ta y s almarami y s oltáři z gruntu wyhořela.

Kortteny tkané a wyssjwané welmi drahé, kteréž na hoře na kamenných pawlačech nad kůrem wisely, ty gsau se hanebně spálily, že gich málo zůstalo. W kapli sw. Wáclawa přednj dwéře z kostela zůstaly bez porussenj; ale oheň když krow na též kapli hořel, padal děrami skrze sklep, kdež praporce wisýwali, a tak zapálila se kaple wnitř, a dwéře, kteréž gsau zadnj od kostela welikého blјž k sýni kostelnj, kteréž gest na poledne, ty shořely dřewo neb prkna toliko, železné dwéře, kteréž na dřewěných byly, ty gsau toliko zůstaly.

Také y hrob sw. Wáclawa, což na něm bylo od dřewa, y čjmž přikryt byl, to shořelo, sám kámen spodnj, w kterémž ležj tělo blahoslaweného knjžete zůstal, y to tělo swaté, gakž bylo, před ohněm bez porussenj zůstalo. Na oltáři za hrobem swatého Wáclawa stála tabulka, w té pospodku lissta shořela, a nahoru k prostředku do polowice obrazu malowaného shořela, ale ubrusy, čjmž oltář byl přikryt, ti neshořeli. Jaspisowé, kteřjž byli w stěnách, w též kapli sw.

Wáclawa, těm nic neškodil. Almárka s mřjžemi železnými, w kteréž byla Swátost welebná těla Pána Krysta, ta zůstala bez porussenj. Swjcen mosazný wýborným djlem, kterýž gsau dali sladownjcy Prasstj na swůg náklad vdělati, ten také zůstal w swé celosti.

Palác ten slawný, genž gest klénot wssj země, ten od krowu se porussil, neb když krow hořel, skrze djry a záwornjky sklepowé oheň padal na prkna, kterýmiž byl palác podlažen, a ta prkna mjsty prohořela. Krámowé, gako Wlachůw a Wjtůw y ginj shořeli y s tjm, což w nich bylo, dwa toliko, kteřjž byli na tu stranu k kostelu, zůstali, a ti, kteřjž shořeli, welikau vhyzdu palácu včinili; neb se ti slaupowé kamennj we zdech, při kterých stáli, sskaredě zpukali, a palác wssecken od dýmu včadl, a skel w oknách málo zůstalo.

Swětnice také, do kteréž z paláce se wcházelo, tu kdež auředlnjcy menssj desk zemských obyčeg měli sedati, též y jnj prokuratorowé, ta zůstala, kromě strop prohořel na několika mjstech a trám.

Mezy pátau a ssestau hodinau na noc, hořela swětnice weliká saudnj, přitom y katedra, ssrankowé, y což tam giného bylo. Dwéře oboge do sklepu ke dskám, ty také shořely.

Též y pokogowé, kteřjž byli nad sklepem, w kterémž byly dsky, welmi hořeli, a cožkoli bylo na swětnicy saudné, to se wssecko y s podlahami do swětnice kjtilo a shulo.

Krámec pak něgaké hokyně, kterýž byl po prawé ruce gdauc z paláce proti domu Žateckého, ten toho času hořel; z druhé strany také po lewé ruce pod stupněmi, proti sklepu winnému králowskému byl něgaký krámec hokynský, a domček s swětničkau při tom, a ten když hořel (někteřj se tak

domnjwagjc, žeby njgaké giskry odtud do sklepu ke dskám weletěti mohly a tam sskodu včiniti, gakž pak koli, tak neb ginák oheň tam přissel, desky gsau shořely, a přitom některé summy peněz, kteréž tam byly složeny.

Pokog zelený, w kterémž saud komorný se držel, ten y s tjm palácem přednjm shořel. To, což k saudu náleželo, za to mám, že gest w sklepku zůstalo; a něco snad w tom sklepě welikém pod zelenau swětnicý zůstalo.

Na zeytřj pak w pátek ráno tu teprw některj pokogowé a sklepowé y podlahy se zřjtily, z wěžj některých y z domůw spodkem okny a dwerami oheň wen welmi plápolal.

A tak summau, že hrad Pražský počnauc od dolegssj brány, od černé wěže až k druhé bráně wssecken shořela. Mezy mosty na tu stranu k Hradčanům, wssecky domy y wěže, parkány y mostowé, též y brány do zámku, okolo hraz pawlače, bassty y marsstale, dům wikářský, hut kamenická, přitom y zwonice, na kteréž wisel weliký nowý zwon, kterýž když dřjwj přehořel, wpadl na tu stranu ke kostelu, rozpukl se na dwé, a tu ležj.

Skrze takowau nessťastnau přjhodu netoliko dřjwj neb kamenj wzalo swé porussenj, ale y lidj nemalý počet zahynul. *)

Gakož minulého léta **) král Ferdynand k cýsaři Karlowi V. Bratru swému se wydal, a o tažený w běhu wálečném proti Turku radu bral; tak také wedlé vsnessenj cýsař Karel V. na Řjšský sněm do Regna přigel, kdež y král Ferdynand přjtomen byl, též weliké množstwj knjžat a gi-

*) Až potud Hágek z Libočan.

**) 1541.

ných panů duchowních y swětských. Na tom sněmu gednáno bylo o náboženstwj, wšak nic uzawřjno nebylo. Gednáno také bylo o pomoc proti Turku, a swolena berně z gednoho sta zlatých gakéhokoliw statku neb zboží mohowitého neb nemohowitého geden zlatý. Kdožby pak tak chudý byl, žeby za sto zlatých neměl, ten z hlawy swé dáti musyl čtyry grošľ cary. A z té berně mělo za tři léta pořád držáno býti w poli wogsko přes sto tisýc gizdných a pěšjch; nad kterýmžto wogskem za neywyššjho nařjzen byl Joachym markrabě kurfirsst Brandeburský. O tom taženj proti Turku tolikž se tak gednalo, cýsař Turecký s welikau sylau k Budjnu gjti se strogil; ale předesslo ho krále Ferdynandowo wogsko, které wšak od wogska Tureckého na hlawu poraženo bylo na hoře sw. Gebharda ginák Gerarda. Po té porážce osadil sobě Turek město Budjn y zámek, králowstwj Uherského weliký djl sobě podmanil, králownu s synáčkem na králowstwj Uherské korunowaným zágal, a ge do Zálesské kraginy poslal; také 186 děl neb weliké střelby, též wšecchno, co w leženj měli, gim pobral; a tak zaumyslná nezbednost Uherská Turka w králowstwj Uherském osadila. Čechowé obáwagjce se, aby po rozraženj wogska králowského Turek do Morawy newpadl; rychle šest tisýc pěšjch a dwa tisýce gizdných sebrali, a do Morawy pro ochranu země poslali. Gizdné wedl Zdisslaw Berka, a pěšj Wáclaw Pětipeský; též Morawané w weřegnosti pohotowě byli a stáli.

Na to král Ferdynand do Prahy přigel, za přjčinau nowé pomocy proti Turku, kdežto w pondělj po sw. panně Barboře *) wedlé záwosti králowské, w přjtomnosti Geho

*) Dne 5. Prosynce.

Milosti, pánů Morawanů a giných zemj k České koruně přjslussegjcých stawowé Česstj na hradě Pražském sněm držeti, na němž tito artykulowé snessenj byli: 1) Aby gedenkaždý obywatel wedlé welikosti a malosti statku z gednoho tisýce kop grossů Českých deset kop grossů Českých, a poddaný y podruh z každé kopy grossů Českých geden groš dal, a takowau zbjrku neb daň aby gedenkaždý w swém kragském městě skládal a odwozowal; ta pak zbjrka na lid wálečný má obrácená býti. 2) Kdyžby wogsko do pole proti nepřjteli táhlo, k 12 gjzdným koňům wůz, a k 25 pěssjm též wůz dán býti má; na každém pak woze dwě hákownice s potřebami, a při woze dwa pacholcy a dwě sedla gezdecké, y což k tomu na lehkého gjzdného přjslussj, býti magj. Na dwa pak koně po ssesti zlatých měsýčně služba má gjti. W každém desátku gedna zbrog kopinnjkj dobrá, paweza gakž na to náležj s řemenjm a se wssemi potřebami, což k zawjránj pawez přjslussj, aby bylo. 3) Za neywyššjho heytmana toho wogska wolen byl od wssech stawů králowstwj Českého Zdislaw Berka. Na tom sněmu zase wyzdwižené a obnowené gsau desky zemské králowstwj Českého tohoto roku na hradě Pražském pohořelé, gichž nařjzenj potom také wůbec wytisstěno bylo; a přiznali se k němu w sobotu na sstědrý den Geho Milost králowská, po něm Petr z Rožmberka na Krumlowě, též neywyššj auředlnjcy a saudcowé zemsstj, y giných osob z pánů 21, z rytjřstwa 22, y Pražané na místě swém ze wsseho stawu městského; w kterémžto zřjzenj tento gest předposlednj artykul: Pražanům a hornjkům aby we desky kladeno bylo a swobodné bylo, cožby sobě koliw k obcy neb k osobě na zemi statků swobodných kaupili, gakž se na to gich obdaro-

wánj wzchodj, a oni toho od starodáwna w užjwánj byli. Také kssaftowé gegich mogj gim we dsky kladeni býti bez zwlásstnj relacý Geho Milosti králowské; ginym pak měssťanům s powolenjm Geho Milosti králowské do desk také gjti má.

K tomu když tak obtjžná berně pro zachowánj Uherského králowstwj na zem Českau uložena byla, zapadly Hory Kutny králowskau zatwrzelostj a nechutj, z kterýchžto Česká země mnoho požitků mjwala, a to následugjcý přjhodau: Hawjři Kutnohorsstj w dolu Osel nazywaném, který weliké množstwj střjbra podáwal, rudu střjbrnau sekawsse mimo nadánj na negaké shromážděnj wod přissli, kteráž na ně, když skálu prosekáwali, tak sylně se wywalila, že gich 11 zachwátila, z nichž osm zhynulo, trj pak předce ubohau pomocý wytaženi byli. Kutnohorsstj obywatelé obáwagjce se, aby se gim tak užitečný důl nezatopil (nebo o něm staré přjsslowj bylo toto: Dokud Osel bude řwáti, hora bude w sstěstj státi) při wssech městských obywatelých nařjdili, aby každý aspoň gednoho pacholka wyslal, a ti aby w rumpálu dělati, a tu wodu do kožj naháněti pomáhali. Ale ta gich práce darebná byla, poněwadž woda z tlausstj mužské ruky se walila, wzhůru a wzhůru wystupugjc dělnjky na horu hnala, až y dokonale wen wyhnala. Ten pak důl Osel od téhož 1541. roku pomalu tonul, až dokonale utonul, a wodau se zalil. Toho když se Ferdynand král dowěděl, hned se prohlásyl, že nechce wjce danj a pomocy na ostatnj hory střjbrné, kteréž wjc střjbra, než mědi někdy dáwaly, udělowati, a tak se také stalo.

Téhož léta w neděli po sw. Martinu *) sedlská chasa

*) Dne 13. Listopadu 1541.

a Mezlinkowé, též někteřj sauſedé a měſſťané w Žatci obořili na domy židowſké w ſwém měſtě, a zlaupiwſſe Židy wſſecko gim pobrali a mezy ſebau rozdělili, tak, že mnozý Židé nic nemagjce toliko w koſſiljch zůſtali. Pro ten ſkutek 24. Žateckých wzato bylo do Prahy, a ti do wěže Daliborky dáni, wſſak potom někteřj na rukogmě propuſſtěni byli. Z oſtatnjch pak w ſobotu na den powýſſenj ſw. Křjže dwa, negaký girchář a poſtřihač ſtati byli; oſtatnj penězy ſe wyplatili. Potom w ſobotu na den ſw. Alžběty w měſtě Litoměřicých příkladem Žateckých Židé wybiti a zlaupeni byli. Také obec Pražſká proti Židům ſe zbauřila, a gim welmi ſſkodila, ge laupjce a tepauce kde kterého poſtihli. Proč ale obecný lid proti Židům ſe tak bauřil, přjčina byla, že oni s Turkem w dobrém srozuměnj byli, a gemu wěcy naſſe wyzrazowali, též penjze od něho berauce poſtuchy, aby w Čechách pálili, nagjmali, a ſtudnice gedem napauſſtěli. Což když wyſſetřeno bylo, wſſickni ſněmem obecným z celého králowſtwj Čeſkého wypowěděni byli. Také na tom ſněmu zawřjno, a do deſk zemſkých wloženo bylo: aby žádný wjce w Čechách žádného Žida netrpěl, méněgi geg přechowáwal, a to na budaucý wěčné časy. Kdykolwěk pak, w kterémkoliw měſtě a w kterémkoliw králowſtwj Čeſkého obywatele negaký Žid poſtižen byl, ten y hned bez meſſkánj aneb na hrdle treſtán byl. Pročež wſſickni Židé z celého králowſtwj Čeſkého newoljce do Polſka ſtěhowati ſe počali *); z nichž mnozý k Beraunu přigdauce od neznámých gjzdných wſſickni pobiti byli, a gim hotowých mimo giné wſſe zbožj přes 20. tiſýc Reynſkých

*) Dne 16. Dubna 1542.

zatých wzato bylo. Těm pak wozkám, kteřj ge ze země wywážeti, nic se nestalo; ale wssickni s swými wozy pokogně domů propuštěni, y také dle smlauwy oumluwené z té židowské kořisti zaplaceni byli. Nicméně 15 Židům na geden rok přjmluwau mnohých wzácných panů w Praze zůstati dowoleno bylo, aby swé dluhy od dlužnjků wypomjnati, a swým wěřitelům také swé dluhy zaplatiti mohli. Těch 15 Židů, kteřj takowého dowolenj dosáhli, negen ten celý rok, ale až do smrti w Praze zůstali, y také giným židům swobodný přjchoz gak do měst Pražských, tak y do celého králowstwj Českého kaupili; w němž dosawad k weliké záhubě mnohých obywatelů bydlegi; a gak weliký počet nynj se gich nacházý, ti neylépe wědj, kteřj tohoto králowstwj dobrau známost magj.

Pak král Ferdynand wedlé porussené sprawedlnosti w zprawě obecné žalob, kteréž ti, genž w při propadli, na něg wznássели, *) některé apellach od starého města Pražského s neywyššjmi aukedlnjky zemskými wyřizowal a řádně wyssetřowal; wssech pak při nálezých purkmistra a rady téhož starého města Pražského zanechal; neb byla wěc patrná a swětlá, že saudcowé wždy wedlé zákona pře saudili a apellugjcý ale, poněwadž strogenau chytrostj na saudce záwady uwáděli, do swého wzal trestánj, a kdyby se potom na krále odwolával, aby 15 kop grossů Českých na práwo složil. Čemuž se takto patrněgi rozuměti má: Kdokoliw na wypowědi konsselů starého města Pražského uwyknauti nechtěl, ale k wyššjmu saudu, to gest, k samému králi se utjkal, ten aby 14 dnj swobodu měl

*) Dne 15. Ledna 1542.

k wyšssimu saudu swau při podati; spisse pak nezlitby to včinil, aby 15 kop grossů Českých při saudu staroměstském složil, proto, gestližeby od wyššsjho saudu ta wejpowěd, na kterau apellugjcý při saudu Pražském vwyknauti nechtěl, potwrzena byla; těch 15 kop grossů Českých ten zaumyslně apellugjcý za pokutu aby ztratil; z kterýchžto 15 kop gedna polowice tomu saudu, od něhož se apellowalo, a druhá polowice té straně, proti nijž se apellowalo, aby připadla. Neywyšssj auředlnjcy byli tito: Jan z Wartmberka na Zwjřeticých, purkrabě Pražský, Zdislaw Berka z Dubé na Lipém a Zákopi, hofmistr, Jaroslaw z Šelnberka a z Kossi, komornjk, Wolf starssi z Kragku na Nowé Bystřicy, kancljř, Jan starssi z Lobkowic na Zbiroze sudj dworský, Jan Bechyně z Lažan na Pičjně pisař, Girjk z Gerssdorfu na Cholticých podkomořj, Ssebestyán Markwart z Hrádku purkrabě Karlssteynský, Jan Lithoborský z Chlumu, purkrabě krage Hradeckého. To když se dálo, král Ferdynand také vznati ráčil, že rada starého y nowého města Pražského zewnitřnjho potřebuge obnowenj; poněwadž ale w městech Pražských y w celém králowstwj Českém morowá rána se rozmáhala, obáwage se, aby také nakažen nebyl, z hradu Pražského, kde on tehdáž bydlel, do těch dwau měst geti a radu obnowiti sobě nedůwěřowal; ale na swém mjstě Wolfa starssjho z Kragku neywyššjho kancljře, Girjho z Gernssdorfu podkomořjho, a Jana Lithoborského purkrabj z Hradeckého krage wyslal, kteřj na mjstě krále Ferdynanda w těch městech radu obnowili *) a také od krále Ferdynanda těm dwěma

*) Dne 23. Ledna 1542.

městům pjsebnost dali, w kterýž on Ferdynand dožádal: že takowé obnowenj rady y swými poručnjky těm dwěma městům k žádnému gich od předesslých králůw udělenému nadánj nemá býti k zlehčenj; ale že on tak gako kdy prwé přjkladem swých předků budaucně gich radu osobně chce obnowiti; což také skutečně dokázal, dokud cýsařem Řjmským nebyl; neboť učiněn gsa cýsařem na mjstě swém syna swého Ferdynanda neywyšsjm auředlnjkem, a gako mjstokrále Českého králowstwj učinil, sám pak málo kdy do Prahy přigel, a když přigel, nedlauho w nj pobyw ginám zase odgel, ani se w létopisých nacházý, aby kdy wjce radu w městech Pražských obnowil.

Téhož léta přiletěly z Litewské země skrze Polsko a Slezsko do Čech kobylky a wssudy newyslowitedlné škody činily; neboť cožkoliw kde zeleného bylo na poljch, na lukách, na zahradách, to wssecko wyhubily. W Žatce na pole padauce co nassly, wsechno snědly, a tak zem welmi hubily. Byly pak tak weliké gako prostřednjho člowěka maljk a některé y wětšj. Měly na sobě gako něgakau zbrog, a tak twrdé byly, že gich žádný leč mocý zasslapati nemohl. Čtyry křjdla měly, gako něgakými literami Arabskými pokropená, některé byly žluté, některé ryssawé, a giné y šedivé barwy. Když se položily na poljch, někde wjc než na pjd z tlausstj ležely. Na některých pak mjstech gedny na druhých až člowěku do kolenau ležely. Když slunce počalo na den zahřjwati, tehdáž se wyzdwihowaly, a w hegnách letěly gako w něgakém běhu wálečném; mjsty tak hustě letěly, že slunce

*) Dne 16. Srpna 1542.

gako negakau hustau mlhau zakrywaly. Letěly pak tak rychle gako ginj ptácy, a někdy za celau mjli neodpočjwaly. Po nich rozmohly se hausenky a moteylowé a také welmi zem hubily.

Mezy tjm důležitosti zprawy obecné krále Ferdynanda do Normberka na sněm Řjšský požádaly, na kterýž on s swými syny Maximiliánem a Ferdynandem přigel *) a geg mjsto cýsaře Karla, bratra swého řjdil a zprawowal, žádage od Řjsse pomocy proti Turku pro obhágenj země Uherské y Rakauské, kteréž také obdržel. Po tom sněmu král Ferdynand strogil se k swabbě deery swé Alžběty, kterau před tjm mladému králi Polskému Zygmundowi toho gména druhému zasnaubil. Swadba ta w hlawnjm městě králowstwj Polského Krakowě držána byla **), a několik dnj pořád trwala. Ale když honby a giné rytjřské kratochwjle prowozowány byly, takowj dessťowé a welmi studené powětřj připadlo, že se mnohým těch kratochwjlj odnechtělo.

Když se ty radowánky w Polsstě dály, cýsař Turecký město y hrad Ostřehom oblehl ***), a z padesáti welikých děl bez přestánj dnem y nocý střjlel, na mnoha mjstech zdi tak sylně pobořil, že nassi swé střelby dwa dni proti němu potřebowáti nemohli. Protož Turek zmocniw se toho zámku y pod njm ležjcýho města Ostřehomu k Bělehradu se obrátil, a geho y giných mjst se lehce zmocnil; neboť obywatelé newěbauce o žádné podstatné pomocy dobrowolně poddali se Králi Ferdynandowi; ačkoliw na geho žádost od měst Řjšských

*) Dne 17. Ledna 1543.
**) Dne 4. Máge 1543.
***) Dne 24. Čerwence 1543.

proti Turku pomoc dána byla; wssak ten Kižský lid toliko pod Pressspurk doweden byl, a tam ležeti zůstal.

W prostřed těch truchliwých wálky Turecké důležitostj král Ferdynand zwlásstě k Čechům, gakožto wždy wěrným poddaným, swé autočisstě wzal, položiw sněm dne 5. Dubna na hradě Pražském, na kterémž o nowau pomoc proti Turku sněmowáno býti mělo. Poněwadž ale král Geho Milost osobně přjtomen nebyl, Čechowé položený sněm na den pondělnj před sw. Filipem a Jakubem *) odložili, žádagjce, aby král Geho Milost osobně na tento sněm přigjti ráčil, k čemuž on bez wsseho odporu swolil. Nařjzeného dne pondělnjho v přjtomnosti krále Ferdynanda Geho Milosti sněm tedy držán byl, na němž mimo giné artykule berně proti Turku takto od wssech stawů Českých swolena byla: aby wssickni a geden každý, kdobykoliw statky pozemské aneb platy komornj měl, aby ty statky pozemské, městské y ssosownj (mimo swé mohowité klénoty, ssaty a hotowé penjze ležjcý, a které na vžitcých neb aurocých nemá) ssacowal, a takowé ssacowánj vrozenému panu Adamowi z Ričan, statečnému rytjři Mikulássowi Rendlowi z Wssawy, a slowútnému muži Syxtowi z Ottersdorfu s listem přiznáwagjcým a pečetj potwrzeným dal. Podlé kteréhožto ssacowánj z gednoho tisýce kop grossů Českých deset kop grossů Českých dáti má, y ti, kteřj penjze na aurocých, listech a wsseligakých vžitcých magj, také podobnau summu z gednoho tisýce podlé welikosti a malosti statku neb summy složiti gsau powinni. Poddanj pak lidé bud w městech, městečkách, we wesnicých, též kupcy domácý y přespolnj y také pobruzy ze swých nábytků z každé

*) Na den 30. měsýce Dubna.

kopy grossů Českých pět peněz Českých dáti magj; ta pak wssecka summa na lid wálečný proti Turku obrácena, a z njž gizdnému na měsýc po 12 zlatých Reynských, a pěssimu na měsýc po třech kopách Missenských (zlatý Reynský za 24 grosse České počjtagjce) placeno býti má. Mimo to k 10 gizdným má býti wůz, a k 30 pěssjm také geden wůz, a w každém woze má služba giti toliko na dwa koně zadnj po 12 zlatých Reynských; a na každém wozu magj býti dwě hákownice, motyky, rejče, lopaty, sekery a což do pole náležj. Strženj pak toho lidu má býti v Trnawý konečně na den sw. Jakuba, gehožto aukřednjcy neb wůdcowé byli ze stawu panského: pán Wilém Sswihosský, pán Ondřeg Bagnad, pán Bohuš Kostka, pán Zbiněk Berka, pán Wáclaw Hostaunský. Z rytjřstwa: pan Bernard Zewssický, pan Gindřich Drachowský, pan Honzgirk Raicžyssťanar, pan Petr Ruchek, pan Bohuslaw Tetaur. Neywyšssj pak aukřednjcy magj býti heytman Laptingar a Marssalek.

Artykulowé na tom sněmu swoleni byli také tito: 1) Aby desky zemské zachowané byly w tom sklepě, kde gsau prwé chowané býwaly, kterýžto sklep Geho Milost král má dáti oprawiti, a před ohněm vbezpečiti. Ty pak desky zemské magj býti dwognásobné; gedny na Karlssteyně, a druhé w tomto sklepě na hradě Pražském složené, proto, kdyby budaucně tyto neb ony desky opět k zmařenj přigjti měly, aby druhé před rukami býti mohly. 2) Hrad Karlssteyn, poněwadž se na něm koruna, desky, a giné králowstwj Českého swobody chowati magj, aby náležitě a bezpečně opatrowán byl. 3) Saud zemský takto se budaucně držeti má: Prwnj

na zegtřj sw. Jeronyma; druhý w pátek o suchých dnech postnjch, třetj w pátek o suchých dnech letničných. A poněwadž saud, kterýž se držjwal na zegtřj sw. Barbory, složen gest, mjsto toho saudu přidáwá se k těm saudům, totiž k gednomu každému čtyry dni weyš nad dwě neděle; a w těch čtyrech dnech nic giného toliko wdowy a syrotcy aby slyšáni byli. 4) Co se půgčowánj peněz pod aurok dotýče, aby se od toho času z gednoho tisýce kop grossů Českých po 10 kopách nedáwalo; ale toliko po 6 kopách grossů Českých aby dáwáno bylo. 5) Aby Adamowi z Swamberka a geho bratřjm osm set kop grossů Českých na oprawu zámku Přimdy dáno bylo. 6) Powoleno také bylo: aby Zdislaw Berka z Dubé a z Lipého, neywyšššj hofmistr králowstwj Českého na zámek a panstwj Mělnické do gednoho tisýce kop grossů Českých prostawěti a na oprawowánj wynaložiti mohl.

Wedlé wyšššj zpráwy, géšto král Ferdynand před dwěma léty se prohlásyti ráčil, že na Kutnohorské střjbrné hory, poněwadž neyužitečněgššj důl Osel se tuze topiti počal, nakládati nechce, obywatelé Kutnohoršštj se uleknauce k panům stawům se utekli, a gich, aby se k králi Ferdynandowi přimlauwali, snažně žádali. Páni stawowé na přjtomném sněmu s králem o to pečliwě gednali, a toho klénotu aby z ruky nepaussštěl, prosyli dokládagjce, že Kutnohorské hory wjce mědi než střjbra w sobě magjcý bez hor střjbrných welmi těžce půgdau. Král ač dlauho na swém předsewzetj stál, nicméně potom sebau hnauti dal, a na hory některý čas s Kutnohorskými nakládati přislibil. Že pak snad mnoho wynaložil, a málo užitku wzal, protož po dwau létech, totiž 1545. on Ferdynand král poručnjky na Kutné hory wyslal, a wssem

hornjkům na Wlaský dwůr swolaným oznámil, že giž dokonale a neproměnitedlně od střjbrných hor paussti *), a gim, pokudž se chtěgi hor střjbrných vgiti, při dobré wůli zanechává; gestli pak ne, že se někomu pronagmau, genž gich dobře vžjwati bude.

Gakož tedy cýsař Turecký oděné roty porazyl, mnoho hrazených měst dobyl a králowstwj Vherské přewrácel; král Ferdynand s nadepsanau pomocý králowstwj Českého a giných poddaných zemj osobně proti němu do pole táhnauti se ohlásyl. K tomu také aumyslu včinil králownu Annu místodržjcý a zpráwcý obecných wěcý králowstwj Českého, připogiw gi pana Petra z Rožmberka, Jaroslawa z Sstellenberka, Jana Popela z Lobkowic, Jana Bechyni a Řehoře z Gerssdorfu, aby králowně radau w zpráwě obecné nápomocni byli; neb kde býwá dobrá rada, tuť gest také dobrý prospěch; sám pak s nadepsanau pomocý k Presspurku se pustil. Cýsař Turecký dobrau se potázaw, hrazených měst opatřil, a zpátkem ke Konsstantynopoli se hnul. O tom král Ferdynand zwěděw podobně do Wjdně se nawrátil; ale obáwage se podwodu Tureckého poznowu k běhu wálečnému proti Turku se hotowil. Za tau přjčinau do Prahy přigel, kdežto w pondělj po sw. třech králjch **) obecnj sněm na hradě Pražském držán byl, na němž opět nowá berně, gako předesslého léta, swolena byla, aby wssickni a geden každý z gednoho tisýce kop grossů Českých sedm kop grossů Českých,

*) Král Ferdynand vpustil gedině od hor střjbrných, nikdý ale od těch, kteréž měď neb giné wěcy podáwaly.

**) Dne 7. Ledna 1544.

lidé pak poddanj z každé kopy grossů Českých čtyry penjze dali a bernjkům k tomu zřjzeným odwedli. Zřjzenj bernjcy byli tito: Ze stawu panského Adam z Rikan; ze stawu rytjřského Jan Čegka z Obramowic; z Pražan neb ze stawu městského Jan Řeháček z Kwětnice starého města Pražského měssťěnjn. K těm pak bernjkům přidán byl Zbislaw Berka z Dubé neywyšssj hofmistr králowstwj Českého, Piram Kapaun z Swogkowa, a Jakub Fikar z Wratu. K přehljženj wssech počtů předessle berně se týkagjcých páni stawowé tyto osoby wolili: Adama z Sstermberka na Zelené Hoře, Jeronyma Sslyka z Holeyče hraběte z Pasaunu, Ladislawa Popela z Lobkowic na Chlumcy, Wolfa Kragjře z Kragku na Točnjku, Jana staršsjho z Walsstegna na Augezdě, Ludwjka Bezdnižického z Kolowrat ze stawu panského. Ze stawů pak rytjřského: Pirama Kapauna z Swogkowa, Wáclawa Zewssického z Nestagowa, Heřmana Sedleckého od Dubu, Jana Čegku z Wolframowic, Gindřicha Běckowského z Sfebjřowa, Petra Malowce z Cheynowa. Z měst mistra Jana Choceňského, Jana Pamfila, Jana Řeháčka z Kwětnice, Petra Hlawsu z Libostawě, Wáclawa Medka z Krymlowa a Melchydesa z Wostrowic. Dále na tom sněmu nařjzeno bylo o ručnicých, aby s njmi žádný nechodil pod pokutau prwé sněmy wyměřenau, než staw panský, rytjřský, Pražané a gjných měst osedlj měssťané, kupcy, též wssickni náchlebnj stawu panského a rytjřského mysliwcy, kteřjby od swých panůw službu a listy mjti měli, ti wssickni ručnic swých vžjwati magj na gruntech panů swých. Též o mincy se snessli takto: Aby zlatý Uherský za půl druhé kopy Missenské, aneb za sto a pět gregcarů brán byl. Zlatý Reynský za gednu

kopu. Missenskau a 12 penězi malých, aneb za sedmdesát a dwa gregcary. Groš Tolský za gedmu kopu Missenskau, aneb za sedmdesát gregcarů. Groš Český za osmnáct peněz malých, aneb za tři gregcary. Groš Polský neb dudek za sˢest grossů Missenských aneb za sedm gregcarů. Giný groš Polský za 14 peněz, a tři takowý za sedm gregcarů; malý pak groš Polský za gregcar; groš Marecký za deset peněz aneb za půl druhého gregcaru, a malý peniz bráti se má.

Předessleho léta mistr Wáclaw kazatel slowa Božjho Panny Marye před Teynem pod obogj spůsobau tělo a krew Krysta Pána přigjmagjcých, howořil na kázanj welmi důtkliwě proti těm, kteřj Swátost Oltářnj pod gednau přigjmali; tak že něgaké roztržitosti a bauře mezy njmi powstaly. Král Ferdynand mistra Wáclawa do swého wzal trestu a wypowěděl geg z králowstwj Českého; ačkoliw páni stawowé se přimlauwali, a krále Geho Milost, aby milostiwým býti ráčil, nakloniti se snažili. Tentýž mistr Wáclaw we čtwrtek po nowém létě *) tegně do Prahy se nawrátil; gak ale o geho přijstj powěst wzessla; tedy hned gat a do wězenj radnjho domu staroměstského dán, odtud pak na hrad Pražský do Michulky, posledně na hrad Křiwoklát wezen byl, kdež až do neděle po sw. Jakubu seděl, a včiniw na sebe zápis podruhé z králowstwj Českého y ze wssech zemj k němu přjslussegjcých pod ztracenjm hrdla přjsně wypowěděn byl.

Naproti tomu král Ferdynand welmi milostiwým obcy Německobrodské se prokázati ráčil, gessto obdarowánj wssech

*) Dne 3. Ledna 1544.

swobod a weysad od předesstých králů sobě daných následugjcým listem potwrdil:

My Ferdynand z Božj milosti Rjmský Král, po wssechny časy rozmnožitel Rjsse, Uherský, Český, Dalmátský a Charwátský Král, Infant Hyssyanský, Arcykniže Rakauské, Markrabě Morawské, Lucemburské a Slezské Kniže, Lužické Markrabě rc.

Oznamugem tjmto listem, že gsme od statečného Gindřicha Trčky z Lipého na Lipnicy, též na místě bratřj geho wěrných nassich milých ponjženě prosseni byli, abychom podaným gich, pûlmistrům a konssełům y wssj obcy města Brodu Německého wěrným nassjm milým wssech obdarowánj, swobod a weysad, kteréž od předkůw nassjch cýsařůw a králůw Českých slawné paměti, počnauce od krále Jana, cýsaře Karla, krále Wáclawa, krále Ladislawa a Wladislawa sobě dané a potwrzené magj, y také dobrých, chwalitebných a starobylých zwyklostj a práw milostiwě schwáliti, obnowiti a potwrditi ráčili. K gehožto Gindřicha Trčky snažné a pokorné prosbě nakloněni gsauce, a ty magestáty widauce, též listy celé a neporussené býti, s dobrým rozmyslem, gistým nassjm wědomjm a mocý králowskau w Čechách gmenowané magestáty, listy a weysady, kteréž od weyš psaných předků nassjch králů Českých sobě dané a potwrzené magj, náležitě gsme schwálili, obnowili, potwrdili a tjmto listem, gakožto král Český we wssech gich zněnj, položenj, w punktjch a artykuljch, gakožby tuto w tento list náš slowo od slowa wepsané byly, schwalugeme, obnowugeme a potwrzugeme, chtjce tomu konečně, aby při tom od každého člowěka (pokudž gsau toho dosawád w užjwánj byli) držáni a neporussitedlně

zachowáni byli bez nassj, budaucých králů Českých y giných wssech lidj wsselikaké překážky a odpornosti. Protož přikazugeme wssem auředlnjkům, obywatelům a poddaným nassjm ze wssech stawů králowstwj Českého nynėgssjm y budaucým wěrným milým, abyste gmenowané obywatelé města Brodu Německého nynėgssj y budaucý při tomto schwálenj, obnowenj a potwrzenj nassem měli, drželi a neporussitedlně nynj y na časy budaucý zachowali, žádných gim w tom překážek nečinjce, aniž komu ginému činiti dopausstėgjce pod vwarowánjm nemilosti nassj králowské y budaucých králů Českých. Tomu na swědomj pečet nassj králowskau k listu tomuto přiwěsyti gsme rozkázali. Dán na nassem hradě Pražském we čtwrtek po sw. Zuzaně léta 1544, králowstwj nassjch Rjmského 14 a giných 18 roku.

Léta 1545 na obecném sněmu, kterýž se njže klade, požádal král Ferdynand ten zápis od stawů nazpátek, genž dle oněch gemu od poslů stawowských (wiz N. 8) vstanowených weymjnek od sebe wydal, takto znėgjcý: Že stawowé Česstj ze swé swobodné wůle a z nižádné powinnosti geg za krále Českého a Pána swého zwolili; a nahlédna pilněgi do zemských práw a weysad, gim giný zápis dal, a to syce w tato slowa: Králowstwj České s ginými k němu přináležegjcými zeměmi na Annu manželku nassj, gakožto prawau děditku celé sprawedliwě poněwadž připadlo, z ohledu toho tedy nápadu a dědictwj od stawů Českých za krále Českého woleni gsme byli.

Na to král Ferdynand wedlé Turecké wálky důležitosti y to snažně pečowal, aby pomoc wálečná na sněmu předesslém swolená náležitě pogisstėna byla. Pročež na žádost

králowſkau ſněm na hradě Pražſkém we ſtředu po třech králích *) od panſſ ſtawů králowſtwj Českého držán byl, na němž předeſſlého ſněmu artykulowé pogiſſtěni a mezy ginými také tito ſwoleni byli. 1) Hřjchowé a neřádowé ſkrze auřad aby treſtáni byli; a kdoby na tom přeſtati nechtěl, aby ſe na krále aneb na ſaud zemſký to wzneſlo. 2) Kněžj pod obogj neřádně a nepřjkladně žiwi gſauce aby od adminyſtrátorů konſyſtoře pod obogj k treſtánj podáwáni byli. 3) Sedláci w cyzoložſtwj poſtiženi v pranýře mrſkáni a ceychem znamenáni býti magj. 4) Zbytečné pitj a ožralſtwj zaſtaweno aby bylo, gakožto před Bohem y před lidmi weliká ohawnoſt; též poſwjcenj, kolednj piwa, přeſky a hry ſedlſké y peycha w ſſatſtwu při poddaných aby zapowěděno to wſſe bylo. 5) Nowokřtěncy z země hnáni a lidé chudj w ſſpitálých aby chowáni byli. 6) O mincy a zrnu w Čechách. 7) Léna knjžecý aby král na hradě Pražſkém aneb w Čechách a ne ginde rozdáwal. 8) Práwa měſtſká aby ſe wytiſſkla. 9) Židům bezpečnoſti do roku přidáno. 10) Mladým lidem vtrácenj marné aby ſe zaſtawilo, a kdož gim půgčowal bez wůle otce a poručnjkůw, aby o to přiſſel. Co ſe pak zrna a mince dotýče, na tom gſau ſe wſſickni páni ſtawowé při tom ſněmu ſneſli, aby Geho Miloſt králowſká obeſſljc k ſobě oſoby njže pſané, totiž z Pánů: Zdiſlawa Berku z Dubé, Sſebeſtyána z Weytmile a Jeronyma Sſlika; z rytjřů neb wladyk: Jana Salawu z Lipy, Pirama Kapauna z Swogkowa a Jana z Witruče; z Pražanů a měſt: Wáclawa z Kapj Hory, Martina Diwiſſowſkého

*) Dne 7. Ledna 1545.

a Melchyzedecha z Wostrowačic, kteřj byli na přjtomném sněmu woleni, to s njmi rozgjmati a rozwažowati ráčil. Poněwadž se tomu srozumjwá, že na sněmu Rjšském, kterýž se nynj w městě Wormsu držj, Geho Milost cýsařská se stawy sw. Rjsse to gednati ráčj, aby po wssj Rjssi zrno srownáno bylo, na gaký spůsob zde w králowstwj Českém mince měla by bita býti; což aby do budaucýho sněmu odloženo, a potom na stawy wznesseno bylo. Giné pak důležitosti, o kterých na přjtomném sněmu gednáno býti mělo, byly odloženy na den 17 měsýce Srpna, poněwadž král Ferdynand od cýsaře Karla V dožádán byl, aby Rjšský sněm w městě Wormsu řjditi a zprawowati ráčil.

Položeného dne 17. Srpna *) w pondělj po nanebewzetj Panny Marye v přjtomnosti krále Ferdynanda na hradě Pražském dále sněmowáno bylo, při kterémžto sněmowánj tyto wěcy se dály: 1) Wolené byly osoby ze wssech stawů k saudu s pány stawy knjžetstwj Slezského o nějaký magestát krále Wladislawa a s Frydrychem knjžetem Lehnickým. 2) O listy třj kurfirsstů, od nichž pečetě odpadly, aby zase od cýsaře obnoweni byli, kteřj se na to wztahowali, aby králowé Česstj mohli w Rjssi statky kupowati, kterážto swoboda králům Českým od Karla IV. dána byla. 3) Aukadowé aby cyzozemcům od krále dáwáni nebyli. 4) O arcybiskupa Pražského, kterýžby kněžj pod gednau y pod obogj spůsobau swětil, a ten aby byl kněz Jan Hazmberžer, kterýž byl synů králowských včitel a probosst Litoměřický. Neywětssj péče ale o to byla, odkud se arcybiskupu náležité wyžiwenj

*) 1545.

dáti má, poněwadž wssechny arcybiskupské statky od Kunráda Westfala arcybiskupa Pražského rozprodany a rozmrhany byli; o kterézto wyžiwenj dřjw nežli se stawowé s králem Ferdynandem snesli a vradili, tentýž Jan Hazmberger vmřel, a toho nowého důstogenstwj nedočkal. Ten pak Jan Hazmberger nebyl z rodu panů Hazmburských, ale tjm gménem Hazmberger proto se gmenowal, že w gedné wesnicy bljž hradu Hazmburgu byl zplozen, a také giným gménem Horák se nazýwal. 5) K srownánj zřjzenj zemského ze wssech stawů osoby wolené byly. 6) O včenj Pražské, že král woliti chce osoby včené a hodné. 7) Auředlnjcy menssj od wětssjch s radau saudu zemského saditi se magj, podlé obdarowánj krále Wáclawa. 5) Král může prokurátora swého do kterého chce saudu wsaditi; wssak w té při, kdyžby se krále dotýkalo, sauditi nemá. 9) Řečnjcy, aby byli lidé dobřj a na cti zachowalj. Sedlánj, kdožby wjce bral ze sta nežli ssest kop; wssak kdož wen ze země půgčuge, má toho wůli, nepřigjmage žádných rukogmj z tohoto králowstwj, než odtud, kamž půgčuge. 11) Z přjsahy purkrabj Karlssteynského aby wygmuto bylo: Že děti za prohřessenj otce swého těžkost nésti, a wen ze země wyhnáni býti magj. Na opravu pak téhož zámku swoleno bylo 12 set kop grossů Českých. 12) Za tři léta aby sgezdowé kragsstj držáni byli, k čemuž král s gistými weyminkami powolil. 13) Mince Frydrycha knjžete Lehnického ani na zlatých ani na tolařjch aby brána nebyla; též mince Pruská, Marecká, Hánussé markrabj Brandeburského aby do sw. Wáclawa wybyta byla, a potud wjce aby gi nebrali; babky pak nic dráže, nežli po malém penjzy aby se

bralí. Swoleno bylo také wjce giných artykulů, gako o čeledi, dělnjcých, nádennjcých ꝛc.

Potom w ſobotu po ſw. Jeronymu král Ferdynand wyſadil menſſjmu měſtu Pražſkému apellacý takto: Kdožby na orteli aneb na wýpowědi gegich přeſtati nechtěl aneb nemohl, ten aby půlmiſtra a konſſelů nepoháněl ani neobſýlal před ſaud wyšſſj králowſtwj Čeſkého; ale ſlože důklad pět kop groſſů Čeſkých aby odwolánj wzal před wlaſtnj oſobu krále Čeſkého, a od něho w ſwé při, kdyžby w zemi byl, aneb od rad zwláſſtě k tomu zřjzených opatřenj očekáwal.

Gakož weyš prawjno bylo, že král Ferdynand na hory ſtřjbrné dělegi nakládati nechce; tak obywatelé Kutnohorſſtj, wědauce aumyſl Pána ſwého, po dlauhém rokowánj na tom ſe ſneſli *), že ty hory ſtřjbrné ſami držeti a na ně nakládati chtěgj; a také toto ſwé ſneſſenj ke dworu Geho Miloſti Králowſké odeſlali, na němž přeſtáno bylo. Na to hned wſſech těch hor ſami ſe ygali, a weliké náklady na ně wedli. Také geſſtě toho roku do hledánj nowých dolůw ſe dali, a neyprw důl ſw. Ducha zarazywſſe geg mezy obywatele rozdělili, též y zbjrku neb penězitau pomoc na každého ſauſeda dle možnoſti wložili. Ale marná byla wſſecka práce, neb náſledugjcýho roku od toho doly vpuſtiti muſyli, proto, že gak ſe hlauběgi do [illegible]y probrali, křidlicy aneb podobný kamen naſſli, a žádnau náděgi k pramenu ſtřjbra neměli; a tak tři tiſýce kop groſſů Čeſkých na to djlo wyložiwſſe žádného požitku newzali, za kteraužto přjčinau Hora Kutná nemalo ſchudla.

*) 1546.

Když král Ferdynand k běhu walečnému proti Turku wekegně se hotowil, wyskytlo se zgewně pozdwiženj knjžat Rjšských y měst, zwlásstě těch, genž se včenj Lutherowa přidrželi, gehožto neywětssj půwod byl Hánuš Frydrych kurfirsst Saský, a Filip Landkrabě z Hessu. Cýsař Karel V. patrně znamenal, že to pozdwiženj proti geho cýsařské osobě, též proti Ferdynandowi bratru swému Rjmskému, Vherskému a Českému králi patrně se dálo *); hned Hánusse y landkrabě z Hessu, též giné spolupomocnjky, gsa tehdáž w Řezně, do achtu dal **), a proti nim wogsko zbjral; z kteréhožto pozdwiženj krwawá wálka powstala, genž Ssmalkaldská slowe. Ferdynand král chtěge bratru swému proti těm pozdwiženým pomoc včiniti, w Presspurce sněm držel, na němž Vhři přislibili pomoc proti těm bukičům dáti. Po zawřeném sněmu král Ferdynand do Wratislawě se obrátil k porownánj knjžat Lehnických s stawy Českými. Za králem do Wratislawě, kamž on s Annau manželkau swau 20. Března přigel, dle předesslého sněmowánj ze stawů králowstwj Českého s plnau pomocý k tomu saudu wyslané byly osoby tyto: Z pánů: Zdislaw Berka z Dubé, Jan starssj z Lobkowic, Jan mladssj z Lobkowic, Albrecht Sslik, Jan z Waldssteyna a na Augezdě, Ssebestyán z Weitmile; z rytjřstwa: Gjřjk z Čerstorfu na Cholticých, Bernard Zewssický z Nestagowa, Petr Janowský z Sautic na Zagečkých, Adam Řepický z Sudoměře na Řepicy, Zygmund Anděl z Ronowce na Heřmanowém

*) Dne 20. Čerwence 1546.

**) Do achtu dánj w sobě obsahuge, aby žádný takowému gako wyobcowanému w ničemž nepomáhal, než na něho wsseligak sáhnauti moc měl.

Měšťcy, Zygmund Robenhap ze Suché na Parowě; z měst: Duchek ze Semechowa, Jan Sena z Králowé Hory, Jakub z Kapj Hory, Jan Pjsař rádnj nowoměstský, Zygmund Stassek z Plzně, Wáclaw Prachatický z Tábora. Ten saud začal se we středu po kwětné neděli *), gináč před sw. Gi= řjm, gehož slawnost toho roku byla w weliký pátek; a seděli s králem na saudu arcyknjže Maxmilián po prawé straně a biskup Holomaucký po lewé; potom pořád páni saudcowé a auředlnjcy zemsstj markrabstwj Morawského, též giné rady arcyknjžetstwj Rakauského z dworu králowského. Neyprw slyssána byla při stawu králowstwj Českého s knjžaty Slez= skými o něgaké obdarowánj, kteréhož Slezácy léta 1498. přičiněnjm něgakého Neydegera od krále Wladislawa dosáhli, aby neywyšssjm heytmanem w Slezých žádný nebýwal nežli rozený Slezák a obywatel těch knjžetstwj, čemuž Čechowé proti swým swobodám mjsta dáti nechtěli. Na mjstě Čechů mluwil Doktor Filip Gundel z Padné, člowěk w prawjch welmi zběhlý, učený a wýmluw= ný; od Slezáků pak mluwil Wolfgang Bok knjžete Lehni= ckého kancljř. Ale ta pře do giného času odložena byla, a kdyžby stawům měsýc napřed wěděti se dalo, aby se před králem nagjti dali. Pak wysslyssaw král Ferdynand wyslané osoby ze stawů králowstwj Českého s knjžaty Lehnickými w té při něgakého gegich opatřenj s Joachymem kurfirsstem a Ja= nem markrabjm Brandeburským se týkagjcý: kdyby onino bez dědice mužského pohlawj sesslo, aby ma= nowé, léna, hradowé a města gegich na tyto

---

*) Dne 21. Března 1546.

připadli, weypowěd wčinil, a takowé zápisy neb zbratřenj se wssjm tjm, což w sobě zawjralo, vmrtwil a w nic obrátil, y také z aukadu wrchnosti saudnj poručil a rozkázal, aby se knjžata Lehnická otec y synowé z takowého zbratřenj wytáhli, wyprosili a zápisy swé na to včiněné zase k sobě wzali a ge zkazyli aneb ge králi w ruce neb w moc dali; také many a poddané swé z včiněných záwazků wywedli, konečně od dne wýpowědi této w ssesti měsýcých pořád zběhlých.

Král Ferdynand gsa gesstě we Wratislawě obywatelům Plzenským tu milost vděliti ráčil, aby oni při farnjm kostele sw. Bartoloměge práwo dosazowánj duchownjho zprúwce měli, kterýžto kostel předesslých lét křjžownjkům německým náležel. W témž městě Plzni nacházýwali se za onoho času dwa klásstery; geden pro řeholnjky sw. Dominyka, druhý Františkánů bosáků. W klásstteře pak Dominykánském, někdy bydleli duchownj panny téhož řádu Dominykánského, po čase pak řeholnjcy Dominykáni; kterýžto klásster s kostelem sw. Ducha od panů Sswihowských, w němž také oni swůg pohřeb mjwali, založený a wystawený gest. Při tom kostele posléze wystawen byl kostel sw. panny a mučedlnice Božj Markéty, což se takto stalo: Křjžownjcy Němečtj od farnjho kostela sw. Bartoloměge gsauce wyzdwiženi, když skrze neymocněgssj péči geg zase dosáhli, proti sobě obywatele Plzenské tak pozdwjhli, že oni od toho kostela dokonce se odcyzyli, a giný dosti prostranný při klássteře Dominykánském na swůg náklad wyzdwjhli. Když pak zase Plzensstj obywatelé kostel sw. Bartoloměge dosáhli, w nowě wystawený sw. Markéty Dominykánům postaupili. Při tom kostele sw. Markéty okolo léta 1580. z čtyrhraného kamene wěž

od Anny Hausowy měssťenjnky Plzenské wyzdwižená byla, kteráž toliko 3000 kop neb 3500 zlatých nákladu wzala.

Z Wratislawě obrátil se král Ferdynand do Prahy, a z Prahy do Řezna k cysaři; odtud zase do Prahy na sněm, který držán byl w auterý po sw. Jakubě *), přigeda, weřegnau hotowost po wssech kragjch nařjdil. Na tom sněmu swoleno bylo: 1) Weřegnost proti Turku y tomu každému, kdoby králowstwj tomuto aneb zemjm geho sskoditi chtěl. 2) Ze dwau tisýc kop grossů Českých geden gjzdný a čtyry pěssj; a na heytmana z gednoho tisýce kop gedna kopa grossů Českých. 3) Posudné na wychowánj dworu králowského do čtyr lét z wěrtele bjlého piwa po gednom grossi Českém, a z staréh piwa z kopy Missenské gedenáct peněz malých. 4) Smlauwa s Maurycyusem knjžetem Saským aby obnowena byla. Po zawřeném sněmu král Ferdynand list otewřený po králowstwj Českém wyslal w tato slowa:

My Ferdynand z Božj milosti Řjmský, Uherský, Český Král, Infant w Hisspanyj, Arcyknjže Rakauské, a Markrabě Morawské 2c.

Urozeným, Statečným, Slowútným, Poctiwým, Opatrným Panům, Rytjřům, Wladykám, Pražanům, a městům, y giným wssem obywatelům a poddaným nassim ze wssech stawůw králowstwj Českého, wěrným, milým, milost nassi králowskau a wssecko dobré wzkazugem.

Wěrnj milj! Wěděti wám dáwáme, že gest nám od cysaře Řjmského Geho Milosti pana bratra nasseho neymilegssjho mandát a list otewřený, tisstěný a zpečetěný odeslán, z které-

*) Dne 27. Čerwence 1546.

hož ssjřegi wyrozumjte, gakým spůsobem Geho Milost cýsařská proti Janowi Frydrychowi a Filipowi, kteřjž se gmenugi, geden knjžetem Saským, a druhý Landkrabětem Heským (gsauce Geho Milost cýsařská k tomu wysoce od nich přinucen) wrchnosti, důstogenstwj a sprawedliwě náležitého wládařstwj cýsařského vžiti žádostiw býti ráčj z přjčin njže psaných. Poněwadž od dáwných let nynj dotčené osoby proti Geho Milosti cýsařské mnohé, rozličné, wymysslené neposlussenstwj před sebe brali, a toho se netoliko proti gich samých wlastnjm powinnostem a poddanosti dopustili; ale také y giné ze stawůw sw. Řjsse k témuž podlé sebe pozdwihli, a po sobě potáhli, wsseligaké spuntowánj, smlauwy a záwazky (což gest wůbec w práwjch y ginák zapowědjno) působjce, a k tomu proti některým předněgssjm ze stawůw sw. Řjsse a bez dopusstěnj zgewné wálky pozdwihli, ne gedni z wyšssjch y z nižssjch stawůw z gich wládařstwj, panstwj, zbožj a důchodům mocy wysadjce, některé pak z týchž y z giných stawůw proti Geho Milosti cýsařské wrchnosti zřjzené pod barwau a přikrytjm wjry w ochranu a w obranu swau wzali, obecný pokog to gest (Landfried) a dopomoženj práwa zastawili, tak že ortelowé, weypowědi a nálezowé sprawedliwj k swému slussnému wyřčenj a k wykonánj tudy přigiti nemohli. A nad to swými nenáležitými (hydruňky) neywyšssj saud cýsařský w sw. Řjssi wyzdwihli a dokonce zastawili, wssecken aumysl gich na to se wztahugic, gak a kudyby dále řád, práwo a saud (hyndrowati), různice, (hadruňky), rozdwogenj a zbauřenj y wálky w Řjssi wzbuditi, spůsobyti, a knjžata, hrabata, panstwo y obecné swobodné rytjřstwo sobě podmaniti, pokog a swornost w dotčené sw. Řjssi, a Geho Milosti cýsařské

důstogenstwj potlačiti, a to sobě osobyti mohli; ano y shromážděnj a sgezdy postranné mjwali, smlauwy a spuntowánj nenáležité proti Geho Milosti cýsařské zdělali.

A nad to, gakž weyš psáno, Geho Milosti cýsařské důstogenstwj skrze hánliwé a giné spisy dotýkali.

Protož z těch a giných mnohých přjčin a důležitých potřeb, y z powinnosti auřadu od Pána Boha wssemohaucýho Geho Milosti cýsařské daného a swěřeného dotčený Jan Frydrych a Filip, gako Geho Milosti cýsařské neposlussnj, newěrnj protiwnjcy a buřiči, kteřj se nad powinnostmi a přjsahami swými zapomenuli, a gakožto obecného dobrého a wyhlássenébo pokoge russitelé od Geho Milosti cýsařské achtu a opět achtu a w giné trestánj a pokuty oznáni, wyhlássenj, z pokoge w nepokog owedeni gsau, na tom se Geho Milost cýsařská konečně ustanowiwiti ráčil, aby proti nim, gakožto zgewným Geho Milosti cýsařské a sw. Řjssi nepřátelům a protiwnjkům wyobcowaným, a do achtu daným podlé téhož wyhlássenj s pomocý Pána Boha skutečným a slussným trestánjm se přikročilo, přikazugjc při tom Geho Milost cýsařská přjsně wssem kurfirsstům, knjžatům, stawům a poddaným sw. Řjsse pod owarowánjm Geho Milosti cýsařské hněwu a nemilosti y gistého trestánj, a zwlásstě pod propadenjm wssech wěcý, lén, swobod a milostj, kteréž w Řjssi magj, y hrdel a statkůw ztracenj, aby žádný dotčených Jana Frydrycha a Filipa, kteřj se gmenugj knjže Saské a landkrabě Heské proti Geho Milosti nezastáwali a gim neslaužili sspjžj, ani gináč zgewně neb tegně nefedrowali.

Gestližeby pak kdo neb kteřj gim neb gednomu z nich slaužili, a giž w službu zamluweni byli, aby hned zase od-

táhli, a gim dále neslaužili, ani dědičnj y ginj poddanj gegich žádného poslussenstwj a poddanosti týmž osobám wjce nečinili. Nýbrž Geho Milost cýsařská, též wssickni kurfirsstowé, knjžata a stawowé y ginj obywatelé sw. Řjsse společně y rozdjlně k wyřjzenj weyš dotčených a wyhlássených pokut a trestánj proti dotčeným do achtu daným neohlédagjc se na žádné spuntowánj, smlauwy, záwazky, powinnosti, dědičné poddanosti a člowěčenstwj (nebo Geho Milost cýsařská to wssecko, cožby proti Geho cýsařské Milosti bylo, mořiti, a w nic obraceti ráčj), wěrně a skutečně pomocni byli, a Geho Milosti cýsařské wsseligak přitaženjm y pomocmi sebrowali, aby Geho Milost cýsařská potom bez překážky a hyndrunkůw weyš psaných osob do achtu daných w sw. Řjssi pokog, swornost, láska, řád a práwo tjm dostatečněgssj a wolněgssj nařjditi a vstanowiti mohl a ráčil, k čemuž Geho Milost cýsařská tak gakž Geho Milosti powolánj a aukadu cýsařského náležj, wždycky milostiwě a otcowsky nachýlen býti, a Německého národu swobodu, poctiwost, wywýssenost y vžitek se wssj milostj wěrně a práwě rozssjřowati a obhágowati ráčj, gakožto wssecko přjlěžjcý Geho Milosti cýsařské tisstěné rozepsánj, wyhlássenj a mandát ssjřegi w sobě vkazuge a zawjrá. Té nepochybné naděge gsauc, že Geho Milost cýsařská po takowém sstastném, dáli Bůh, wykonánj, a Geho Milosti potřebném předsewzetj podlé Geho Milosti cýsařské milostiwého podánj a přjpowědi w sw. Řjssi stálý pokog, řád, práwo, swornost a gednotu; tak že netoliko to Geho Milosti cýsařské k budaucý pochwale a rozmnoženj důstogenstwj, ale také y wssemu Německému národu k dobrému, vžitečnému y gich swobod rozssjřenj bude.

A zwláſſtě pak, aby Geho Miloſt cýſařſká králowſtwj a země naſſe, (kteréž znamenité těžkoſti neſau; a ſkrze takowé ſtawůw w Ržjſſi rozdwogenj a různice w nebezpečenſtwj poſtawené gſau), zaſe z toho wyſwobozené býti mohli, ſkutečně ſe přičiniti a náchylen býti y aumyſl ráčj mjti. K čemuž my také podlé Geho Miloſti cýſařſké, pokudž neywejš možné, z miloſti rádi wſſelikak pomáhati ráčjme.

A protož z takowých weyš předložených přjčin, a aby Geho Miloſti křeſtianſké a otcowſké předſewzetj a nařjzenj pokoge, ſwornoſti, práwa a řádu zaſe wyzdwiženj tjm ſpiſſe a doſtatečněgi k ſkutečnému wykonánj přigiti mohlo, wám wſſem y gednomu každému zwláſſtě ze wſſech ſtawůw weyš pſaného králowſtwj Čeſkého poraučjme, přjſně přikazugjce, abyſte wſſickni y geden každý z wás dotčené Jana Frydrycha, kterýž ſe knjže Saſké a Filipa Landkrabě Heſſké gmenugj, proti Geho Miloſti cýſařſké w ničem nezaſtáwali, a gim ani gich pomocnjkům žádného ſedruňku buď dodáwánjm lidu, proſiantu neb ſſpjže, aneb gakýmžkoliw giným wymyſſleným obyčegem zgewně ani tagně, gakž ſwrchu wyſlowweno geſt, nečinili, aniž komu ginému činiti dopauſſtěli pod wywarowánjm hněwu a nemiloſti naſſi králowſké y propadenj wſſech ſtatkůw, lén a manſtwj waſſich, ztracenj hrdel, aěby ſe kdo nezachowal.

Dán na hradě Pražſkém w auterý po Panny Marye na nebewzetj léta 1546, a králowſtwj naſſich Ržjmſkého 16, a ginýčh 20.

Na to rozkázal král Ferdynand několik děl doſti welikých z Wjdně do ſwého wogſka proti kurſirſſtowi Saſkému přiwezti, s nimiž také 1200 wálečného lidu přiwedeno bylo.

Po nedlauhém čase pustil se Českau zemj negaký počet Husarů, chasy welmi vkrutné, zůřiwé a neposlussné, při nichž také Turcy byli, a ti weliké sskody, na záhubu gsauce wyslánı, gak w Saské tak w Missenské zemi dělali. Při času Wssech Swatých w Foytlandu wálečného lidu kurfirsstowa, gimž on swé pomezý osadil, přes tisýc porazyli. To když se dálo, wogsko České dle sněmowaného snessenj 20. dne měsýce Rjgna k městu Kadani se sgjždělo, kdež Geho Milost král Ferdynand o to wsselikterak vsylowal, aby ge přes hory přewesti, s knjžetem Saským Maurycem se strhnauti, odtud do Saské země wtrhnauti, a gi témuž knjžeti Maurycyusowi w poddanost vwesti mohl. Spjsse pak nežli se to strhnutj wálečného lidu stalo, Maurycyus knjže Saské přigel do Prahy s Augustem bratrem swým w malém poctu swých lidj, a byl hospodau na Hradčanech w domě pána Kossúteckého. Král Ferdynand wygel proti němu s pány a saudcy zemskými, wssak na cestě se minuli. Potom ti oba wzáctnj hosté s králem stolili, a mezy sebau pilná gednánj měli.

Mezy tjm Jan Frydrych kurfirsst Saský včinil stawům králowstwj Českého psanj, na paměť vwáděge smlauwy děbičné, kteréž mezy sebau od dáwna měli, a s welikau vpřimnostj zachowáwali *), wedlé kterých stawům králowstwj Českého powoleno nenj, proti němu za nepřjtele se postawiti, wáleti, páliti, statky bráti, a měst dobýwati; ale powinni gsau proti nepřjteli, kterýkoliwby powstal, wěrně nápomocni a pohotowi býti. Páni stawowé po přečtenj toho listu na sněmu obecném odpowěd kurfirsstu Saskému dali w tento

*) Smlauwy děbičné, kteréž se staly w Chebu 1459.

smysl: Žeby tomu welmi powděčni byli a rádi widěli, kdyby se on kurfirsst Saský k Geho Milosti cýsařské we wssj poslussnosti a pokoře vkázati ráčil. Přitom také, že těžce nesau, dotekali, an kurfirsst Saský klásstera Dobroluku se zmocnil, žádagjce, aby od něg dobrowolně odstaupiti ráčil. Kurfirsst Saský wida, že žádost na stawy králowstwj Českého wznesená slussného neměla průchodu, poznowu psanj včinil, dokládage, že cýsař Karel V., gakož y Ferdynand král Český netoliko proti němu, gakož proti náboženstwj tělo a krew Krysta Pána pod obogj přigjmagjcých wálčegi, a tato náboženstwj negenom z Německých zemj, ale y také z králowstwj Českého wykořeniti vsylugj. Gakož list tento vkazuge: *)

Jan Frydrych z Božj Milosti Knjže Saské, sw. Řjmské Řjsse Arcy-marssalek a Kurfirsst, Landkrabě w Durynských, Markrabě w Mjssni. rc.

Pozdrawenj nasse před wzkazugem, Urozenj, Stateěnj, Slowútnj, Poctiwj a Opatrnj, nám zwlássstě milj. Gakož gste času nedáwno minulého nám psanj včinili, gehožto dátum na hradě Pražském v wigilgj sw. Wawřince, což se taženj a wdcné hotowosti Geho Welebnosti cýsařské a nasseho předsewzetj dotýče, tolikéž žádosti nassj k wám, abyste se k nám gakožto k spoluaudům cýrkwe křesťanské y ke wssem posledowniknm nassim sausedsky a přátelsky zachowali; to wás gako wasse nás bez pochybenj dossslo, a na gaký způsob gest nasse swrchu dotčené psanj bylo, tomu gste porozuměti

*) Předesslého listu kurfirssta Saského, gakož y odpowěd panů stawů dopjditi gsem se nikoli nemohl.

mohli. Pak též nynj nám pjssete, že gste toho neradi vslyssli, že se ta newole a pozdwiženj mezy Geho Welebnostj cýsařskau a námi zběhlo; ale žebyste tomu raděgi byli, abychom my se k Geho Milosti cýsařské we wssj poslussnosti, a zase Geho Welebnost k nám we wssj milosti se vkázati ráčil; to gsme wsse od wás milostiwě přigali. Y můžeme w prawé prawdě y s dostatečným půwodem to dobře psáti, že gsme my po wssecky časy, gakž gsme žiwi, bez wssj chlauby a auhony, podlé nassj neywyšssj možnosti to obmeyssleli, abychom na cýsaři Geho Welebnosti pána milostiwého mjti mohli, a toho dosýcy snážně gsme žádali, a wssech těch časůw wssecko poslussenstwj kurfirsstské a knjžetcý gsme k Geho Welebnosti zachowali: ale že gsme my s nassjmi spolunásledownjky dle slowa Božjho a pro spůsob prawého křesťanského náboženstwj toho na Geho Welebnosti cýsařské až posawad dosýcy a k tomu připusstěni býti nemohli, gessto bychom sice neyraděgi tomu byli. Protož wy y geden každý zwlásstě w tom nám slussně za zlé mjti nemůžete; neb nám to ze strany dobrého swědomj nasseho nebylo náležité opustiti, a abychom také podlé toho vpokogeni býti mohli, čehož gsme podlé nassj wssj možnosti hledali, y za to prosyli; také my se y na to předesslé gednánj odwoláwáme, žebychom my sewssemi následownjky nassjmi neyraděgi to widěli, abychom w pokogi a lásce křesťanské gsauce prawého toho náboženstwj Krysta Pána apoštolského a ewangelického včenj w čisté swobodě přigjmati mohli. Ale my tomu porozumjwáme, že wy od krále wasseho hodnowěrně zprawení gste, že Geho Welebnost cýsařská proti nám a nassim wssem spolunásledownjkům, ne pro wjru, řády a prawé náboženstwj křesťanské;

než ze strany něgakého neposlussenstwj to před sebe wzal. Ale my to můžeme dokonalegssj y dostatečněgssj prawdau dokázati, že toho pro nic giného nečinj, (o čemž gsme y w prwněgssjm psanj nassem oznámili,) než pod tau zásstěrau neposlussenstwj, z kteréhož gsme nikdý winěni nebyli, cožby se nám samým za neslussné widělo a zdálo, kdyby se to proto dělo: než žeť se to wssecko pro potlačenj slowa Božjho a pro zkaženj a wykořeněnj prawého křesťanského náboženstwj a sw. Rjsse weysad, swobod a obdarowánj, k tomu také zkaženj, wykořeněnj a zahubenj nás y nassich wssech následownjků, a k té prawé wjry Krysta Gežjsse a geho aposstolského a ewangelického včenj děge; gakož gsme wám pak to wssechno w předesslém psanj nassem, y ty wsseckÿ přjčiný dostatečněgi a ssjřegi oznámili. A gesstě ted djl takowých přjčin pro dálssj a snadssj wyrozuměnj wám odesýláme. K tomu také to wsse od nás a od nassich následownjků w ohradnjm listu nassem Geho Welebnosti cýsařské bylo gest podáno, kteréhožto Geho Welebnost cýsařská přigjti nechtěl, než nám geg zase odeslal; gakož pak z připisu téhož listu, kterýž wám též posýláme ssjřegi tomu porozumjte. Wssak y toho před wámi dobrým a milostiwým aumyslem nassjm zatagiti nemůžeme, že papež Rjmský ted nedáwno welmi pochlebné psanj třinácti kragům Swegcarské země přjsežným a přednjm včinil, kteréhož gsme slowo od slowa w témž vhradnjm nassem listu dotkli. Potom y na společném shromážděnj Swegcarů w městě Poden w kragině Ergan s těmi wssemi artykuly toho spuntowánj papeže s cýsařem, a co gest w tom proti nám a nassim následownjkům před se wzal, a s njm se zawázal, gsme podali. Gakož pak

z připisu w tomto listu naſſem zawřeného y tomu budete mocy porozuměti. A poněwadž pak z toho ze wſſeho swětle a zřetedlně ſe vkazuge, a giſtá prawda geſt, že cýſař swau wálečnau mocý, a tau hotowoſtj nic giného neobmeyſſlj, gediné aby ſlowo Božj a prawé křeſtanſké náboženſtwj také y nás y wſſecky naſſe náſledowniky wyplenil a zhladil, A kdyby mu ſe to (čehož wſſemohaucý Bůh pro Gežjſſe Kryſta vchowati rač) zdařilo, gižby ty wſſecky chwalitebné ſwobody, weyſady a obdarowánj Rjſſe a Německého národu zahlazeny a w nic vwedeny byly; a Rjmſké náboženſtwj zaſe zwelebeno a wyzdwiženo bylo, a ten chwalitebný Německý národ v wěčnau ſlužbu a dědictwj přiweden a podroben býti muſyl. Gakož pak, o čemž nepochybugeme, v wás wſſech ſlowo Božj, čeſt a poctiwoſt milugjcých mužů to za prawé a giſté, což tuto piſſem, držáno bude. Neboť tomu wěřjme, že geſt to zwláſſtnj Božj dar, způſob a gednánj bylo, že takowé tegné, tiché a zchytralé cýſařſké y papežſké ſmluwenj y gednánj na ſwětlo gſau wyſſli, a nám z miloſti Božj zgeweny byli.. Geſſtoby ſe nám ſyc y wſſem náſledownjkům naſſim rowně tak ſtalo, gako za onoho čaſu Janowi z Huſynce w Konſſtancy. A protož té milostiwé naděge a důwěrnoſti k wám gſme, že wy ſe podlé předeſſlého naſſeho pſanj y tohoto k nám pokogně, přátelſky a ſauſedſky zachowáte, a proti nám y naſſim náſledownjkům, zemjm, lidem a poddaným naſſim nic ſſkodného před ſe bráti nebudete, a waſſemu králi ani žádnému ginému w tom ſe namluwiti nedáte, žeby ſe tu co od waſſich protiwnjků a nepřátel před ſe bráti mělo, nic než pro ſamé pauhé ſlowo Božj, a prawé křeſtanſké náboženſtwj (ne

pod ginau záſtěrau) tomu a těto prawdě že miſto v ſebe dáte, wěřjme. To když včinjte, my zaſe y wſſickni náſledownjcy naſſi té koruně Cžeſké y wſſem obywatelům w nj wſſecko přátelſtwj a ſauſedſtwj zachowati připowjdáme. A když wy w dotčeném waſſem pſanj nás kurfirſſta, co ſe ſmluw dědičných y wěčných, y téhož kláſſtera Dobroluka dotýče, co geſt ze ſtrany toho gednáno bylo, doteykáte; o tom nepochybugeme, že zprávu giſtau y wědomoſt máte, že geſt waš král před léty to před ſe wzal, a náš kláſſter Grynhayn y některé wſy z přjčiny té wzal, a nám odňal, že geſt opat toho kláſſtera ſwrhſſe ze ſebe kápi, a to mniſſtwj s těmi ceremonyemi papežſkými, naſſe náboženſtwj přigal, a w ſtaw ſw. manželſtwj ſe dal, kteréhožto kláſſtera s geho přjſluſſenſtwjm ſkrze čaſtá pſanj y mnohé žádoſti gſme doſýcy nemohli. A poněwadž kláſſter Dobroluk měl od giného wzat býti, tu gſme my nic neſſluſſného a nenáležitého, že gſme geg proti tomu wzali, neučinili, o čemž gſme hned waſſemu králi a pánu oznámili. Y to wás bez pochyby tegno nebylo, když gſme my králi waſſemu, k rozkazu a powolenj cýſařſkému na nedáwno minulém ſněmu Rjšſkém w Sſpeyru o ty wſſecky omyly a neſnáze mezy giným zwláſſtě toho kláſſtera Dobroluky konečně ſmluweni a porownáni, gakož pak někteřj přednj z proſtředka waſſeho o tom dobrau wědomoſt máte, kteřjž potom na potwrzenj té Sſpeyerſké ſmlauwy s ſtrany té wěcy od krále waſſeho a té země kommiſaři w Kadani na onen čas wyſláni gſau byli. A tak geſt w tom mezy námi nikdý nic nezcházelo, než králem waſſim, gakož pak z naſſeho dotčeného pſanj tomu wſſemu porozuměti ſte mohli. A tak my ſe w tom pamatowati nemůžeme, abychom w čem neymenſſjm

proti smlauwám a záwazkům wěčným, kteréž s tjm králowstwjm Českým máme, co nesslussného a nenáležitého wčiniti měli; než počátek se gest od wassého krále z strany těch smlúw přerussenj stál, gessto ta wěc kdyby králem wassjm nezcházela, dáwno konec mjti mohla. Protož my wám wěkjme, a za ty wás držjme, že wy, gakož slussné gest, na tom giž přestanete, a proti, pokudž giž dostatečně wám to oznámeno gest, we zlém se pozdwjhati nebudete. A my wám také zase, když nám w tom wůli a aumysl dálssj oznámjte, porozuměgjc gj, odpowědi nassj wás tegna newčinjme; wssak my wám we wssecko přátelstwj a sausedstwj se podwolugeme. A s tjm gsme k wám wssj milostj knjžecý náchylnj. Dán w nassem ležênj w Pralenbrûnu 23. dne měsýce Srpna, léta Páně 1546.

To když se roznesslo, Čechowé, kteřj w běhu wálečném v Kadaně pod neywyšssj zprawau SSebestyána z Weitmille polem ležeti, proti Janowi Frydrychowi kurfirsstu Saskému wálčiti odporowali, na smlauwy dědičné se odwoláwagjce, kterýmiž sobě od starodáwna zawázánì byli; dle kterých nelze za nepřjtele se postawiti, a wálečnau mocý proti němu před se bráti; přitom na zůstánj sněmowaného snessenj hledjce, doklddali, že gedině pomezý králowstwj Českého hágiti, nikoli ale dále táhnauti powinni gsau. To když se dálo, král Ferdynand k tomu ge naklòniti se snažil, aby přes pomezý táhli; ale oni nedbagjce ani na žádost, ani na poručenj krále Geho Milosti zpátkem se někteřj obrátili, z nichžto Pražané byli prwnj; ginj v Kadaně polem ležeti zůstali, a ginj pak přes pomezý táhli. Král Ferdynand se nad tjm welmi pohnul, a mnoho z těch, genž přes pomezý táhnaut

nechtěli, na hrdle trestal, giné do wězenj dal, ano y ty, kteřj wedlé snémowaného snessenj swého lidu do pole wypravitì prodléli, totiž: Frydrycha Zbonjna, Arnossta z Kragu, Jana staršjho Krineckého, Jana Biberssteyna, Adama z Wartmberka, Karla Krineckého, Jana Sspetli, Girjho Wančuru, Wáclawa Sokola, Girjka Helenského, Jana Hobrzického, Wáclawa Mořidlanského, Adama Budowce, Mikuláse Netického a Wáclawa Hrasskonského. Některým pak na přjmluwu králowny Anny winu odpustil, kteráž s pláčem Geho Milost králowskau žádala, aby těm wězňům, zwlásstě pánu Opythowi ginák Peřinowi z Malečjnu, též národu Českému milostj swau nachýlen býti ráčil, připamatugje Geho Milosti králowské služby wěrné, kteréž gsau Čechowé Geho Milosti králowské slawné paměti Wladislawowi činjwali, a kteréž Geho Milosti činiti nepřestáwagj. Ti pak, kteřj přes pomezý králowstwj Českého pod neywyšssj zpráwau Ssebestyána z Waitmille táhli, porazyli wogsko Jana Frydrycha kurfirssta Saského w Foytlandu neyprw v Adorfu, nápotom v Elsnice; po kterémžto porážce dálssj služby wálečné konati odporowali dokládagjce, že dle snémowaného snessenj gedině do sw. Martina takowé konati powinni gsau. Král Ferdynand lahodnau řečj k tomu ge naklonil, aby gesstě měsýc potrwali, k čemuž oni swolíwsse, dobyli Zwikowa a mnohých měst wjce.

Galož Jan Frydrych kurfirsst Saský stawy králowstwj Českého proti Ferdynandowi prwnjmu řádně wolenému y korunowanému králi Českému pobaužil *), takže sskodliwé spuně

*) 1547.

towánj neb sgednocenj w králowstwj Českém proti němu powstalo: Čechowé winěni nikoli nemohau býti z toho, gakoby Geho Milost králowskau za pána swého mjti nechtěli, neb proti geho králowské osobě wálečnau mocý něco nepřátelského před se brali; ale stalo se to spuntowánj gediné pro obhágenj gich swobod, nadánj a weysad, k čemuž neyprwněgssj přjčinu dal list předesslý, gakož y následugjcý neb rozkaz (mandát) králowský, gehož slowa gsau tato:

Rozkaz krále Geho Milosti.

Ferdynand z Božj Milosti, Řjmský, Uherský, Český Král, Infant w Hyssipanyj, Arcyknjže Rakauské a Markrabě Morawský ꝛc.

Urozeným, Statečným, Slowútným, Opatrným, Pánům, Rytjřům, Wladykám a měssťům, y giným wssem obywatelům a poddaným nassim krage N. wěrným milým milost nassj králowskau a wssecko dobré wzkazugem.

Wěrnj milj! Wěděti wám dáwáme, že Hánuš Frydrych, kterýž se knjžetem Saským gmenuge, čašu nedáwno pominulého, k zemjm swým s něterými počtem lidu gjzdného y pěssjho wálečného přitáhl, toho aumyslu a předsewzetj gsauc do tohoto králowstwj a zemj k němu přjslussegjcých, y také oswjcenému Maurycýmu knjžeti Saskému a Mjssenskému, ugcy nassemu wěrnému, milému, wpády, sgezdy a sskody činiti. Gakož gest giž týž Hánuš Frydrych dotčenému knjžeti Maurycýmu, w Geho Lásce zemi sskody zdělal, a k tomu wpád do dolnjch Lužic učinil, klásster Dobroluk, městečko Finsterwald y Sunewald (wsse w dolnjch Lužicých ležjcý a k tomu králowstwj přjslussegjcý) mocý wzýti dal,

a témuž lidu swému wáleènému, gako těm, kterýmž giž ně-
kolika měsýcůw služba od něho zaplacena nenj, na wůli pu-
stil, kdežkoli co wzýti budau mocy, aby gim to zůstalo, a to
z té přjčiny, aby tjm chtiwěgssj lid mjti, a ten při sobě, ne-
magjc gim syce odkud platiti, zdržeti mohl. A tak ten lid
wáleèný, magjc sobě to powolenj dané w knjžete Maurýce
zemj berau, nekřestansky ssacugj, laupj, mordugj, pálj,
a wssecko zlé působj ꝛc. Y k tomu giž něgaký Wolff Krayc
neywyšssj heytman polnj, téhdž Hánusse Frydrycha list od-
powědacý městu nassemu Lukawu w dolnjch Lužicých poslal,
a gich aby se poddali, žádal, kteřjž nechtje se poddati, týž
Wolff Krayc tu okolo Lukowa a Kala města, znamenité
sskody pálenjm, mordowánjm, y ginák s lidem swým, kterýž
při sobě má, zdělal. Chtjc týž Hánuš Frydrych před se
do dolnjch a hornjch Lužic y do Slezka, tjm lidem, kterýž
při sobě má, y také kterýž w Witemberce w obleženj byl, a
tak dále do tohoto králowstwj, pokudžby se gemu časně odpor
nestal, dálssj wpády, sgezdy a sskody, tau měrau swrchu
gmenowanau, gakž nás gistá psanj a sspehowé docházegj,
činiti. Y znagjc my toho znamenitau potřebu býti, abychom
králowstwj toto, a země k němu náležité, pokudž neywyš
možné, před takowými a dálssjmi sskodami, záhubami y po-
směchem gako král a pán gich milostiwý wwarowati ráčili,
magjc také ponjžené a pokorné psanj od stawůw hornjch a do-
legssjch Lužic nám učiněné, abychom gich spěssnau pomocý
neopaussteli, a k témuž wás na powinnosti wasse, kterýmiž
gste gim gakožto audům tohoto králowstwj zawázáni, napo-
menuli. A k tomuž gsauc powinni Geho Lásky knjžete Mau-
rýce podlé starých dědičných smluw, kteréž gsau mezy králowstwjm

tjmto, zeměmi k témuž králowstwj připogenými a týmž knjžetem Maurycem Geho Lásky zeměmi wzdělané, a podlé sněmu obecného minulého obnowené a stwrzené neopausstěti, w kterýchžto dědičných smlauwách starých y nowých sme se spolu s stawy tohoto králowstwj zapsati a přiřjcy ráčili, Geho Lásce knjžeti Maurycýmu, kdybychom od Geho Lásky napomenuti byli, se wssj mocý nassj na pomoc přitáhnauti. Kdež pak gsauce giž od knjžete Maurycе napomenuti, abychom Geho Lásce na pomoc přispěli, prohledagjc k dotčeným smlauwám dědicným wzdělaným a stwrzeným, a chtjc, těm záwazkům, kterýmiž sme y stawowé toho králowstwj Geho Lásce a zemjm geho, podlé těch smlůw dědičných powinni, dosti včiniti. Y také stawům králowstwj tohoto, wěrných poddaných nassich, sskod a zbytečných nákladů, pokudžby gedno mohlo býti, milostiwě vwarowati, lid gjzdný a pěssj, což geho neywjce tak kwapně mjti můžeme, do pole přigjmati ráčjme, tak že w krátkých dnech na třinácte set konj zbrogných gjzdných, tisýc konj lehkých, a okolo gedenácti tisýc pěssjch pospolu mjti budeme. Kteréhožto lidu oswjcený Albrecht markrabě Brandeburské, vgec náš wěrný milý, nemalý počet powede. A k tomu gsme také po druhé do knjžetstwj Slezkého, y hornjch a dolnjch Lužic napomenutj včiniti ráčili, aby hned wzhůru byli; a k mjstu vloženému, pro weyš psanau potřebu táhli, gakož nám pak dnes psanj přinessено, že giž stawowé hornjch Lužic se wssj mocý swau do pole táhnau, a o Slezácých y dolnjch Lužicých také nepochybugem, že tauž měrau do pole, ač gestliže se toho giž nestalo, wogensky wytrhnauti neobmesskagj, a tolikéž náš y tohoto králowstwj a zemj k němu přjslussegjcých stawowé

markrabstwj Morawského, na milostiwé napomenutj nasse gim včiněné, pomocý swau skutečnau, gakž se naděgeme, neopustj. A wssak nechtjce my wždy, aby co w tom dálssj pilnostj, pracý a bedliwostj nassj sgjti mělo, a nápotom řečeno nebylo, aneb nám se nepřičjtalo, že gest námi, neb nedbánliwostj, obmesskánj a sskody dotčenému králowstwj, neb zemjm k němu přjslussegjcým, skrze neopatrnost nassj wzdělány, a tudy gmenowané země neb knjže Maurýc y s zeměmi a poddanými swými, vbezpečjc se na ty dědičné smlauwy mezy námi, tjmto králowstwjm, zeměmi k tomuto králowstwj přjslussegjcými, a gim knjžetem Maurycem y Geho Lásky zeměmi, předessle wzdělané, y potom s powolenjm wssech stawůw nynj dotčeného králowstwj Českého odhowené y stwrzené, w nichž gsme y stawowé tohoto králowstwj wysokými záwazky, gakž swrchu oznámeno, záwázáni, k záhubám neb k zahynutj přigjti, a naproti těm co včiniti měli. Protož pro vwarowánj toho, wás wssech wůbec y gednoho každého zwlásstě milostiwě žádáme, poraučjme, y podlé powinnosti a záwazkůw wassich, kterýmiž gste nám, gako králi a pánu wassemu, y tolikéž sami sobě wespolek, wedlé zřjzenj zemského zawázáni, napomjnáme, (kteréžto zřjzenj takto slowo od slowa znj: Nalezli za práwo, chtěl liby kdo mocý wtrhnauti, aneb žeby wtrhl do koruny České, chtě tudy králowstwj obdržeti. Proti tomu abychom sobě wssickni pomocni byli, pod pokutau. To gest: aby takowý čest, hodnost y statek ztratil, a ze země wyhnán byl. A kdožby takowého zastáwati chtěl a geg fedrowal, ten aby w tauž pokutu vpadl.)

w zřjzenj zemſkém ſtarém §. III. Abyſte podlé neypoſledněgſſjho ſſacuňku waſſeho z gednoho tiſýce kop groſſůw Čeſkých, což na koho dáti přigde, geden kůň zbrogný gizdný hodný, neb mjſto toho gizdného tři pěſſj zbrogné, dobře auprawné wypravili; a geden každý z wás ze ſtawu panſkého a rytjřſkého, kdož pro mladoſt neb ſtaroſt a nemoc bude mocy, oſobně s tjm ſwým libem wzhůru býti, a k nám neb k ſynu naſſemu neymilegſſjmu, w pondělj před ſwatého Pawla na wjru obrácenj nynj přjſſtj, k měſtu Litoměřicým konečně přitáhli, a wezmauce na pomoc poddané ſwé (wſſak gich mjmo ſluſſně neobtěžugjc) penězy ſe opatřili, a pěſſjmu po čtyřech zlatých Reynſkých, zlatý po čtyřmecýtma groſſjch bjlých počjtagjc, na měſýc ſlužby dáwali a platili: a bylliby potřebj, y geſſtě druhý měſýc při nás neb ſynu naſſem wy wſſickni s tjm počtem, co geho kdo z wás při ſobě podlé ſſacuňku mjti bude, w poli ſetrwati. Pakliby kdo pro weyš pſanau přjčinu mladoſti neb ſtaroſti a nemocy ſwé, a ginák nic, oſobně do pole na weyš pſaný den k Litoměřicým, k nám neb k ſynu naſſemu přigeti a přitáhnauti nemohl; tehdy aby na mjſtě ſwém oſobu hodnau ze ſtawu ſwého s tjm počtem lidu, buď gizdných neb pěſſjch, wyſlal, a na ten den v Litoměřic, každý v heytmanůw ſwých kragſkých ſe apowěděl, tak aby od týchž heytmanůw muſtrowán byl, a v popiſu ſe nagjti dal. A měſta naſſe tolikéž, aby na weyš pſaný ſpůſob oſoby hodné, dobře zachowalé a w měſtech vſedlé, wypravili. Neb ſme tolikéž okolnjch knjžat a kurfirſſtůw, kteřjž také ſmlauwy dědičné s předky ſwými a korunau tauto magj, napomenuli, aby nás y tohoto králowſtwj a zemj k němu přjſluſſegjcých, podlé zápiſůw a zá-

wazků swých, pomocý swau spěssnau a wyswobozenjm skutečným, neopausstěli. A my také pro weyš oznámenau wysoce důležitau potřebu nastalau, nelitugjce ničehož, kdež co máme, wynaložiti, y žiwota nasseho králowského, podlé wás a giných wěrných poddaných nassich milých, nasaditi, osobně dáli Bůh, na týž den v Litoměřic býti, aneb syna nasseho na mjstě nassem mezy wás poslati ráčjme, kterýž podlé wás, gako wěrných poddaných nassich, dále proti nepřátelům táhnauti, a při wás zůstati má. Kdež, ačkoli to oznámati ráčjme, žebyste podlé swrchu dotčených powinnostj a záwazkůw wassich, y zřjzenj zemského, wssickni y geden každý z wás powinnowáni byli, podlé neywyšssjch možnostj swých wzhůru býti a do pole táhnauti. Ale chtjce my wás pokudž gednati neyweyš možné, před takowými znamenitými a wysokými náklady a sskodami vwarowati, w tom gsme wám na weyš psaný spůsob to polehčenj včinili, a wětssjch nákladůw, kteréžby podlé těch záwazkůw a powinnostj wassich y zřjzenj zemského na wás přigiti musyli, vspořiti ráčili, magjce tu naděgi, že tau pomocý y giných dostatečný odpor nepřátelům se státi bude mocy. Ač celé dokonalé a gisté y milostiwé wjry do wás wssech y gednoho každého zwlásstě gsauce, že se w tom we wssem, gakž ste to nám králi pánu swému, podlé záwazkůw wassich, y také podlé zřjzenj zemského gedni druhým zawázáni, powinni včiniti, powolně, poslussně y hotowě zachowáte, a nás y syna nasseho neymilegssjho, kterýž při wás (ač gestližebychom sami býti neráčili) w poli bude, a zemj k tomuto králowstwj přjslussegjcých, wlasti swé, žen, dětj, a samých sebe, y knjžete Maurycе, a Geho Lásky poddaných (pamatugje na děděčné smlauwy

swrchu oznámené, kterýmiž gste poddacími a wjrami zawázáni) skutečně neopustjte, nýbrž k nám aneb k synu nassemu na wložený den k Litoměřicým, gakž dotčeno, konečně osobně přitáhnete, a geden každý s počtem swým se nagjti dáte, a s námi neb s synem nassjm w ta mjsta, kdež toho dálssj potřeba proti nepřátelům bude, potáhnete, a to, což dobrým a wěrným poddaným náležj, podlé nás aneb syna nasseho, o čemž nepochybugem, gakž gsau to předkowé wassi předkům nassjm y wy nám wždycky činjwali, tolikéž y nynj činiti budete. Neb gsme giným kragům blizssjm takowéž napomenutj včiniti, a gim oznámiti ráčili, aby na ten den v Litoměřic, než dálssj kragowé teprw na den Panny Marye Hromničné v týchž Litoměřic se nagjti dali. A my wám to wssem, y gednomu každému z wás, wssj milostj nassj králowskau zpomjnati a nahrazowati ráčjme. Kdež toho před wámi ku potěssenj wassemu a wssech poddaných nassich milostiwě tagiti nemjnjme, že se z daru Pána Boha wssemohaucýho cýsaři Římskému Geho Milosti pánu a bratru neymilegssjmu proti nepřátelům, Geho Milosti sstastně a dobře wede, tak že w brzkém čase znamenité pomocy, několik tisýc lidu gjzdného y pěssjho, od Geho Milosti cýsařské, kterýž Geho Milost k této nyněgssj potřebě, na žádost a prosbu nassj, nám, králowstwj tomuto, zemjm témuž králowstwj přjslussegjcým, y knjžete Maurycе, a Geho Lásky zemjm pro obranu posýlati ráčj, očekáwáme, gakož pak ten lid, gakž nám dnes od Geho Milosti cýsařské psanj přissło, giž táhne a na cestě gest.

A wěděti wám také dáwáme, že pro weys psané nestalé potřeby, poněwadž to taženj, osobnj do pole býti má, aby se geden každý tjm dostatečněgi a spěssněgi wypravwiti mohl,

saudu nasseho dworského y komornjho, kteřjž o Hromnicých nynj přjsstjch držáni býti měli, až do Swátostj neyprw přjsstjch odkládati ráčjme. Dán na hradě Pražském we středu před sw. Sstastným. Léta 1547, a králowstwj nassich Řjmského 17 a giných 21.

Ferdynand.

Henricus Burgravius Misnensis,
S. R. Bohemiae Cancellarius.

Komuto rozkazu přjpogen byl list posýlacý w tato slowa:

Ferdynand ic.

Poctiwj, wěrnj, nassi milj! Gaký gest konečný aumysl náš králowský ze strany spěssného do pole taženj, tomu wssemu z přjležegjcýho mandátu nasseho tisstěného ssjřegi wyrozumjte. Protož wám poraučjme, abyste se podlé téhož mandátu nasseho gako wěrnj poddanj nassi, gakž gste to powinnj včiniti, posslussně y powolně zachowali, a na ten den, totiž: w pondělj před sw. Pawlem na wjru obrácenj wogensky w Litoměřicy konečně nagjti se dali, ginác nečinjce. Dán na hradě Pražském w pátek sw. Sstastného léta 1547, a králowstwj Řjmských sedmnáctého, giných gedenmecýtmého.

Ferdynand.

Listowé otewřenj, do kragůw králowstwj Českého rozepsanj.

Ferdynand ic.

Vrozeným, Statečným, Slowútným, Opatrným, Pánům, Rytjřům, Wladykám, a městům, y giným wssem obywatelům a poddaným nassim ze wssech stawůw krage N. wěrným milým, milost nassj králowskau a wssecko dobré wzkazugem.

Wěrnj milj! Gakož gsme wás wssech y gednoho každého skrze rozkazy nasse otewřené tisstěné, abyste se někteřj kragowé bližssj, w pondělj giž minulý, a někteřj kragowé dálssj, we středu na den Panny Marye Hromnic nynj přjssti v Litoměřic, při nás neb synu nassem neymilegssjm, pro nastalé náhlé potřeby, nagjti dali, napomenauti ráčili, gakž týž rozkazy nasse to ssjřegi w sobě obsahugj, kdež sme pak na giném nebyli, než abychom před Hromnicemi do Litoměřic, podlé takowého nassebo rozepjánj, přigeti, aneb syna nassebo wypprawiti byli ráčili: ale wěděti wám žalostiwau myslj dáwáme, že gest Pán Bůh wssemohaucý podlé wůle swé swaté dne wčeregssjho neygasněgssj kněžny Panj Anny, Rjmské, Vherské a České ꝛc. králowé ꝛc. manželky nassj neymilegssj, z tohoto swěta powolati ráčil, gegjžto milé dussi Pán nebeský rač milostiw býti! y z té přičiny zármutku nassebo přjgezd náš a syna nassebo k Litoměřicům se prodlel. A wssak proto nicméně we čtwrtek neb w pátek nynj přjssti konečně, osobně, dáli Bůh, w Litoměřicých býti ráčjme. Protož wás wssech y gednoho každého obzwlásstě, podlé týchž předesslých rozkazůw nassich tisstěných (nemohauce toho, ačbychom rádi pominauti, a magjce také zpráwu od komisařůw nassich, k Litoměřicům wypprawených, že gsau někteřj z wás, přigedauce k Litoměřicům, zase přes gich napomenutj odgeli, čehož gsme se nenadáli,) žádati milostiwě, poraučeti y napomjnati ráčjme, abyste se wssickni y geden každý z wás osobně při nás a synu nassem na weyš psaný den (pamatugjce na powinnosti a záwazky wasse, z dědičné smlauwy wzdělané a vtwrzené, kterýmiž gste pobectmi a wjrami zawázánj) nagjti dali. Pakliby wždy kdo z wás, ze stawu panského a rytjřského, buď

pro starost, mladost, nemoc, aneb giná zaneprázdnění swá, osobně se wypravowati nemohli; tehdy aby, kdož má syna, bratra, strégce, vgce a přjtele dorostlého, neb ginau osobu ze stawu panského neb rytjřského, na mjstě swém poslal. A tak geho s počtem, kterýž na koho dáti přigde, wypravowil, aby odtud z Litoměřic, pro dobré a obranu králowstwj a zemj k němu přjslussegjcých, bez wýmluw, gakž gste toho powinnowáni, táhl, a to což k dobrému náležj, činil. A kterj pak statků za tisýc kop grossů Českých nemá, tedy snesauc se spolu až do té summy, gednu osobu z sebe s počtem wyprawili. Kdež o wás wssech y gednom každém nepochybugem, že se w tom poslussně, powolně y hotowě, gakž ste to předesslé po wsse časy činjwali, zachowáte. A my wám to wssj milostj nassj králowskau zpomjnati y nahrazowati ráčjme. Neb y toho před wámi tagiti neráčjme, gaké gsau nám psanj a napomenutj stawowé dolnjch Lužic včinili, z kteréhož weypisu přjležitého tomu wyrozumjte, gaké nebezpečenstwj tomuto králowstwj a gim Lužičanům y giným zemjm ku králowstwj náležitým nastáwá. Přitom wám také poraučjme, abyste poddaným swým přjsně přikázali, aby wsseligaké sspjže k wogsku k Litoměřicým wezli. Neb magj wssech cel, dokudž tak k wogsku powezau, prázdni býti. Dán na hradě Pražském w pátek po sw. Pawlu na wjru obrácenj. Léta 1547, a králowstwj nassich 21.

Tenthž rozkaz Geho Milosti králowské, gakož welmi neobyčegný, prwé nikdý neslýchaný a nebýwalý; tak také na weliké a znamenité wssech swobod králowstwj Českého vblíženj panům stawům y obecnému lidu býti se zdál. Protož předkládáno bylo negednau Geho Milosti králowské, že

wětssi počet starssich přjsežných k tomuto wálečnému tažený nikterakž bez sněmu obecnjho powoliti nemohau. Geho Milost králowská wyslati ráčil některé osoby, totiž: p. Giřjka z Kernsdorfu a p. Wolfa z Wřesowic, magjcý powinnost tomu wětssjmu počtu to wsse obssjrněgi a dostatečněgi předložiti; kterýmžto panům obce měst Pražských njže psanau odpowěd neb supplikacý podaly:

Odpowěd obce starého města Pražského na rozkaz od krále Geho Milosti wysslý.

Wasse Milost Pane Purgmistře, Páni, Pane Pergmistře, Páni Saudcy, Páni Starssj obecnj, Páni a Přátelé nassi milj!

Kdež ste rozkázati ráčili rozkaz Geho Milosti králowské pána nasseho nejmilostiwěgssjho nám čjsti, a wsseckn wůli toho rozkazu předložiti, aby wssecka obec y gedenkaždý z nás k tomu se wolně přimlauwal. Y poněwadž se každého dotýče cti, statků, hrdla, y wen z země wyhnánj, gessto kdyby to člowěk ztratil, gižby neměl co wjce ztratiti; protož giž nemůžeme tagiti swé weliké a nuzné potřeby, litugjc Wassich Milostj, že staragjce se o tuto slawnau obec, od Geho Milosti králowské mnohými břemeny ráčjte obtjženi býti; y swé zdánj a snessenj obecné Wassjm Milostem oznamugem, že pro přjčiny tyto podlé tohoto rozkazu se zachowati nemůžeme:

Prwnj přjčina gest: že w tom rozkazu stogj, abychom w ta mjsta, kdežby toho dálssj potřeba byla Geho Milosti králowské, pána nasseho nejmilostiwěgssjho, to wykonali, pod zbawenjm cti, statků, hrdla y ze země wyhnánj, a to bezewssj weyminky, buďto proti nassjm přátelům milým,

otcům, ſtrejcům, bratřjm, abychom byli powinni to wykonati, a z nich krew wylewati, kteřjžby nám ſnad nikdý nic zlého neučinili, je mordowati, gim páliti, bráti ꝛc. Protož, poněwadž to ſlowo: kdežby toho dálſſj potřeba byla, a že gſme powinni, nečinj žádné weymjnky. Waſſich Milostj za to ſnažně žádáme, abyſte ſe ráčili k Geho Milosti králowſké pánu naſſemu neymiloſtiwěgſſjmu přimluwiti, ať neráčj těch a takowých břemen a těžkoſtj nám neſneſytedlných na nás wzkládati.

Druhá přjčina geſt, nemožnoſt y také nebezpečenſtwj naſſe, neb mnozý wydawſſe ſe čaſtými daněmi a berněmi geſſtě předeſſlých bernj gſau nedali a dáti nemohau; kdyby pak tak čaſto berně bývaly, mnozý nemagjce co dáti, muſyliby ſamy od manželek a djtek ſwých táhnauti, geſſto ta wěc této zemi geſt také y nebezpečná; neb kdyby obywatelé, kteřjžto k obraně králowſtwj tohoto náležegi, wen ze země wyſſli, aby nepřátelé, gichžto wſſudy wůkol plno máme, do této země newpadli a tohoto králowſtwj neopanowali; gakož pak o Turcých geſt ſlyſſeti, gaké ſſkody nedaleko od nás činj, gimžto my ſe brániti muſýme, protož těch a takowých nepřátel wjce ſe obáwati a wyſtřjhati náležj.

Třetj přjčina, že my o tom žádné wědomoſti nemáme, abychom Geho Miloſti knjžeti Maurycowi čjm takowým powinni býti měli, čjmbychom tolikéž nebyli powinni Geho Miloſti knjžeti Hanuſſowi, pamatugjce na ſwé poctiwoſti. Neb o tom wjme, že ſewſſjm domem Saſkým ſmlauwy dědičné máme; ale abychom Geho Miloſti Maurycowi čjm wětſſjm nežli Geho Miloſti Hanuſſowi powinni býti měli, toho my neznáme. Neb také k tomu článku že gſte ſe ráčili

ozwati skrze pana Syrta na sněmě nynj minulém, to my dobře pamatugem, a toho se držeti mjnjme. A také my swého powolenj nikdý sme nedali, aby Geho Milost knjže Maurye wálku zdwihl proti Geho Milosti knjžeti Hanussowi a proti geho lidem, ge mordowal, pálil, statky gim bral, měst geho dobýwal ꝛc., ano my o Geho Milosti knjžecý předsewzetj nic sme newěděli, až se zlé stalo. Protož se nám widj a zdá, že Geho Milosti knjžecý negsme powinni pomocy dáwati proti Geho Milosti knjžeti Hanussowi, s kterýmžto také smlauwy děděčné máme, a on Geho Milóst knjže Hanuš aby ty smlauwy měl zrussiti, a tomuto králowstwj se za nepřjtele postawiti, anebo aby měl mocý do koruny České wtrhnauti, chtě tudy králowstwj obdržeti, o tom my nic newjme.

Čtwrtá přjčina, kdybychom pomoc dali neb sami táhli proti Geho Milosti knjžeti Hanussowi, kterýžto se wssemi swými poddanými tělo a krew Pána Krysta pod obogj spůsobau přigjmá, a s námi se w tom y w giném mnohém Krystowu včenj srownáwá, a toho včenj obhaguge, bogjme se, žebychom pomsty hrozné od Pána Boha neussli pro to wylévánj krwe swých milých bratřj, — kterémužto gsme powinni wsseho dobrého přjti gako sami sobě; neb oni také nám po wssecky časy proti Turku nepřjteli wsseho křesťanstwa gsau wždycky wěrně pomáhali. Y kdybychom pak proti nim byli, strach, aby skrze Božj dopusstěnj budaucý nepokog a wálky na nás nepřissly, gakožto na ty, kteřjžbychom byli Bohu odpornj a smlůw nezdrželiwj.

Pátá přjčina, že my gakožto staw třetj bez stawu panského a rytjřského nic swolowati nemůžeme; neb gest nám

to nenáležité y také nebezpečné, abychom my na staw pánský a rytjřský y na giná města z nasseho stawu měsstského bez gich wědomj a powolenj měli to neb něco takowého swolowati.

Poslednj přjčina gest, že kdybychom tomu rozkazu powolili, obáwáme se toho, žebychom se wywedli ze swobod, prywilegij, stawu swého a obdarowánj, kterež od swatých pamětj cýsařůw a králůw předesslých nassich Českých, předkowé nassi nám gsau pracně a těžce dosáhli. A také o tom žádné kronyky, ani ginj spisowé nic nám neoznamugj, aby kdy který král Český slawné paměti bez snessenj obecného obewssech třj stawůw samým rozkazem co takowého před Swau Milost bráti, a nás aneb nasse předky w něco takowého a tak znamenitého potahowati ráčil. Neb gest to také w zřjzenj zemském stařém wyměřeno (D. XXIX. *), že Geho Milost králowská, ani Gegich Milosti budaucý králowé Čessti, k žádným wyguám nemagj nutiti země České mimo práwa, swobody a řády prwotné. Nad to weysse, že Geho Milost králowská pán náš neymilostiwěgssj ráčil se gest nám wssem třem stawům zawázati, že nás wssech račj při nassich swobodách a priwilegijch zachowati, a kdybychom pak bez obecného sněmowného snessenj tomuto rozkazu swé powolenj dali, a podlé něho se zachowali, giž swobody netoliko nasse, ale y také wsseho tohoto králowstwj by klesly, a sněmowé obecnj, starobylj zahynautiby musyli, a my wssickni obywatelé tohoto králowstwj ze wssech třj stawůw horssjbychom byli než sedlácy, kterýchžto pán mimo wyměřenau wěc k ničemuž nepotahuge

*) Ukazuge na zřjzenj a práwa zemská. L. P. 1500. 4.

a potahowati nemůže a nemá sprawedliwě. Y protož, což gest prwé w tomto králowstwj nikdý za žádného Geho Milosti dobré paměti krále Českého nebýwalo, Wassjch Milostj za to žádáme, abyste Geho Milosti králowské pána nassého nejmilostiwěgssjho za to žádali, aby náš w ty a takowé wěcy, kteréž gsau proti nassj wjře, proti poctiwosti, proti swobodám a stawu nassemu y giným, a kteréž gsau také k záhubě tomuto městu y tomuto králowstwj, Geho Milost potahowati neráčil.

Takéž za to Wassjch Milostj žádáme, aby obec wssecka pospolu býwala, aby se gednalo z plné obce, aby se žádný nedomlauwal, že se gedná bez wůle obce. Zwoněnj we weliký zwon aby býwalo na rádnjm domě; *) poněwadž za neygasněgssjch slawné paměti cýsařůw a králům to býwalo, a těch postranných gednánj aby wjce nebýwalo, za to Wassjch Milostj welice žádáme.

Wssecka obec starého města Pražského. **)

---

*) W tento zwon se zwonjwalo, když toho bylo pilné a důležité potřeby, tak aby obec tento zwuk slyssjc náležitě se sessla. Y zapowědjno bylo od Geho Milosti králowské, aby se w tento zwon nezwonilo, tak aby obce pospolu ničehož nemjwaly. To když se stalo, zwonilo se w weliký zwon na Teynské wěži.

**) Podobnau odpowěd neb supplikacý podala obec nowého y mensſjho města Pražského; gediné že obec nowoměstská w druhém artykulu doložila gesstě takto: A také lecgakýsy hlasowé od Wlachů a giných cyzozemců zde prokakugj, a některým z nassjch w oči pohrůžky činiti směgj, že nasse domy y ženy, dcery darmo mjti budau, a w nassj krwi Českého národu (zrádce a kacýře nám spikagjce) se brodity budau.

Odpowěd od krále Geho Milosti daná na spis předessly obcy staroměstské.

Gakož gest obec starého města Pražského na napomenutj, a krále Geho Milosti rozkazů přečtenj, purgmistra a konsselůw y starssjch obecnjch téhož města psanau odpowěd témuž purgmistru a konsselům a starssjm, a potom y Geho Milosti králowské komisařům dali, proti kterézto odpowědi Geho Milost králowská, aby se v lidj zato nevgalo, gakoby to samo tak w sobě bylo, toto oznamowati ráčj, kdež w prwnjm článku dokládagj, že w Geho Milosti králowské rozkazu stogj, abychom kamžkoli potřebaby Geho Milosti králowské vkazowala, to wykonali, pod zbawenjm cti, hrdla y statků, y země wyhnánj, a to bezewssj wýmjnky, buďto proti nassim přátelům milým, otcům, strycům, bratřjm, abychom byli powinni to wykonati, a z těch krew wylewali ɛc. Geho Milosti králowské gest to s nemalým podiwenjm, že se Geho Milosti králowské rozkáz gináče nežli sám w sobě znj a vkazuge, wykládá. Neb gest to w rozkazých Geho Milosti králowské wyswětleno, proti Hanussowi Frydrychowi, kterýž se knjžetem Saským gmenuge, taženo býti má, kterýž gest času nedáwno minulého, do dolnjch Lužic wpád včinil, a klásster Dobroluk, městečko Finstrwald, a panstwj Zunewald mocj wzal, a k tomu města Lukowa heytman geho Wolf Kraic, aby mu se dalo, napomenul, a když toho nevčinili, gim list odpowědacý poslal, a za nepřjtele se na mjstě téhož Hanusse Frydrycha postawil. Y také, gakž řjditel dolnjch Lužic oznamuge, po wesnicých nemalau sskodu lidem chudým, k týmž Lužicým dolnjm náležitým včinil, gessto každý znáti může, že Geho Milost králowská, gakožto ten, kterémuž se na to

bjwati, a na poddané swé toho dopaussťeti nenáležj, to slussně wčiniti, a k obraně a k přetrženj toho zlého, poddané swé y gednoho každého k tomu napomenauti mohl. Neb gest Geho Milost také od gmenowaných stawůw markrabstwj dolnjch Lužic, aby gich opausstěti neráčil, psanjm k tomu napomenut, kteréžto psanj gim do rádnjho domu odeslano bylo, z něhož gsau porozuměti mohli, gaká potřeba gich gest, a gak se Geho Milosti králowské a stawům králowstwj Českého, byliliby opusstěni, opowjdagj a ohražugj.

„Ze strany pak pokuty ztracenj cti, hrdla, statků, a ze země wyhnánj." — Geho Milost králowská gest toho wymysliti neráčil, než což sobě gsau předkowé wssech třj stawůw za práwo nassli, a tak se swolili, tō gest z zřjzenj zemského wyňato, a slowo od slowa, gakž samo w sobě gest, napsáno, čehož Geho Milosti nic přičjtati, ani do Geho Milosti čo ztěžowati sobě nemagj a nemohau. A také toto wekegné wyzdwiženj a napomenutj nenj proti přátelům, otcům, bratrům y stregcům, než proti těm nepřátelům, kteřjž gsau Geho Milosti králowské, a k tomuto králowstwj přjslussegjcým audům w dolnjch Lužicých sskodu wčinili a činj, kterýchž tau měrau žádný slussně a sprawedlivě za přátely, otce, bratřj a stregce pokládati nemůže a nemá.

Druhau pak přjčinu, kterauž kladau, „že gest nemožnost y také nebezpečenstwj gich, že mnozý wydawsse se častými daněmi a berněmi, gesstě předessljch bernj gsau nedali a dáti nemohau, obáwagjce se nepřátel, kterýchžby wssudy okolo tohoto králowstwj plno bylo, do této země wpádu, též y Turkůw w tom dotýkagjc, gak gest o nich slysseti."

Pak ze strany bernj, kteréž až posawád Geho Milosti

králowské gsau netoliko od obce Pražské, ale od wssech tří stawůw králowstwj Českého dáwány, gest wěc wědomá, že gest gich Geho Milost k swému vžitku obrátiti neráčil, než ty wssecky k dobrému a vžitečnému, pro obranu předkem swaté wjry křesťanské, a potom králowstwj tohoto y zemj k němu přjslussegjcých proti Turkům, a netoliko ty pomocy, ale mnohem weysse a znamenitěgi z důchodůw swých nelitugjc ničehož, wynaložiti ráčil, tak dobře pro zachowánj obcý Pražských, gako giných poddaných swých. A tak Geho Milosti králowské se od nich toho ničehož přičjtati sprawedliwě nemůže, aby Geho Milost ge mjmo potřeby nastalé a swrchu oznámené, čjm obtěžowati ráčil. O nepřátelých pak Geho Milost králowská žádných, aby do toho králowstwj wpadnauti, aneb gakéžkoli sskody činiti chtěli, wěděti neráčj; poněwadž se wssemi okolnjmi kurfirssty a knjžaty w dobrém sausedstwj gest, a w žádném nepřátelstwj nenj, kromě Hánusse Frydrycha, kterýž se knjžetem Saským gmenuge. A tak gakž prwé oznámeno gest, kterýž w zemi k tomuto králowstwj přjslussegjcý sskodu činj. A což se Turka dotýče, Geho Milosti králowské gsau gisti sspehowé, wjce nežli z gednoho mjsta přissli, že syn cýsaře Tureckého Belerbech od Ziofye po dwakrát poražen, w kterýchžto porážkách Turek nad ssedesát tisýc lidu ztratil, a že mu Ziofye předse do země táhne. A tak že cýsař Turecký zase nazpátek z Adryanopoli se wssjm lidem, kterýž gest tu měl, do Konsstantynopole se nawrátil, a odtud předse proti Ziofygowi táhne. A tak gest ta naděge od Pána Boha pomocý, že on pro takowé porážky a přjčiny, na ten čas na země Geho Milosti králowské nepotáhne ani gim sskoditi mocy nebude. Neb Geho Milost králowská pomezý

proti týmž nepřátelům Turkům tak opatrowati ráčil a opatruge, že se z daru Božjho až posawad tomuto králowstwj ani zemjm k němu přjslussegjcým od Turkůw žádných sskod a wpádůw nestalo.

„Třetj, kdež toho dotýkagj, že o tom žádné wědomosti nemagj, aby knjžeti Maurycowi čjm takowým powinni byli, gessto by toliké Hánussowj Frydrychowi, kterýž se knjžetem Saským gmenuge, powinni nebyli; než pamatugice na swé poctiwosti, že o tom wědj, že sewssjm domem Saským smlauwy dědičné magj, a aby ge týž Hánuš Frydrych měl zrussiti, a tomuto králowstwj za nepřjtele se postawiti, o tom že nic newědj.“ Y gest wěc wědomá, že týž Hánuš Frydrych klášter Dobroluk tomu králowstwj náležjcý bez wsseligaké přjčiny odgal. Gakož pak wssickni třj stawowé tohoto králowstwj negednau předesslé Geho Milosti králowské gsau za to ponjženě prosyli, aby gim to od téhož Hánusse Frydrycha k nápravě přiwesti, a klášter Dobroluk zase k tomuto králowstwj připogiti ráčil. A k tomu y při sněmu obecném, minulém, gmenowanj stawowé tohoto králowstwj pod pečetj zemskau, gemu Hánussowi Frydrychowi gsau psanj včinili, a geho napomenuli, aby takowý klášter, kterýž gest proti dědičným smlauwám wzal, zase nawrátil, čehož gest včiniti nechtěl. Druhau, že gest wssecku swau lennj powinnost, kterauž gest Geho Milosti králowské a tomuto králowstwj zawázán a powinnen byl, wypsal, tak že dále w nj státi, a ničjm powinowán býti nechce, a podlé toho těm wssem, kdož Geho Milost cysařskau gakžkoli fedrugj, za nepřjtele se postawil, a gim odpowěděl. Y prwé na Geho Milost králowskau sáhl, a zámek Ernberk wzal, gessto poněwadž Geho

Milost králowská syna Geho Milost arcyknjže Maximiliána, při Geho Milosti cýsařské w poli mjti ráčil, též také ze wssech tři stawůw králowstwj tohoto, drahný počet Geho Milosti cýsařské gsau w poli slaužili, nicméně wsseliký sedrunk sspjžj y gináče z tohoto králowstwj se stal; a tak se Geho Milosti králowské y tomuto králowstwj za nepřjtele postawil, y ty předesslé dědičné smlauwy zrussil, a proti nim včinil. A tak giž wjce proti geho zrussenj Geho Milost králowská ani toto králowstwj w takowých smlauwách powinni gemu státi negsau. Gakož pak pro takowé zrussenj s knjžetem Maurycem skrze Geho Milost králowskau a stawy králowstwj tohoto dědičné smlauwy zase obnoweny a stwrzeny gsau; a ta odpowěd skrze Syxta z Otrsdorfu, na sněmu minulém včiněná, na to se newztahowala, aby neměly s knjžetem Maurycem smlauwy zase obnoweny býti; než na to, že staw městský také přitom swé chtěl mjti, a stawowé panský a rytjřský gim toho dopustiti nechtěli; poněwadž gsau toho při starých smlauwách a (erbaunkých *) nikdý osob stawu swého neměli, a pečetj swých k nim nepřitiskali.

Čtwrtau přjčinu: „Gestližeby pomoc dali aneb sami táhli proti Hanussowi Frydrychowi, kterýžto sewssemi poddanými swými tělo a krew Pána Krysta pod obogj způsobau přigjmá, a s nimi se w tom y w ginén mnohém Krystowu včenj srownáwá, a toho obhaguge." Pak gest Geho Milosti králowské s nemalým podiwenjm, proč Geho Milost králowská mezy lidmi tjm osskliwen gest, gakoby toto tažení pro wjru

*) Erbaunkowé (Erbeinigung) gsau smlauwy dědičné, kterýmiž sobě od starodáwna zawázáni byli, genž se stalo w Chebu 1459.

býti mělo, což se w prawdě nenagde. Neb přjčiny napřed psané to vkazugj, proč se toto taženj děge; neb ze strany wjry pod obogj spůsobau Geho Milost cýsařská ani Geho Milost králowská sau žádného vtiskati neráčili, čehož bez mnoho o tom wymlauwánj sám skutek prawdu vkazuge, a to tu, že Geho Milost cýsařská w poli mnohý počet lidu té wjry mjti ráčil, s kterými gest neposlussné trestal, a města kteráž gest podmanil, ty wssecky při té wjře zůstawil. A o Geho Milosti pak králowské w tomto králowstwj toho žádný sprawedliwě řjcy nemůže, aby koho toho, kdož pod obogj spůsobau gest, w čem neymenssjm od wjry vtiskati, aneb gaké přjkořisti činiti, nýbrž nad nimi swau milostiwau ruku držeti ráčil, tak že za Geho Milosti kralowánj, taž wjra w králowstwj Českém se gest wjce rozmohla, nežli za žádného předka Geho Milosti králowské. A také gest wůbec známé, že se on Hanuš Frydrych wjrau swau s stranau podobogj nesrownáwá. A kdež dokládagj, žeby často gmenowaný Hanuš Frydrych proti Turkům nemalé pomocy činil, y to se w prawdě nagde, že gest týž Hanuš Frydrych s některými společnými towarYssi, prwé nežli Geho Milost cýsařská pro geho neposlussenstwj s njm wálku začal, posly swé v cýsaře Tureckého měl, a toho při něm hledal, aby on na Geho Milost králowskau a země Geho Milosti táhl, a žádného dálssjho přjměřj nečinil, ani včiněného nezdržel, k tomu se podáwage, že on z druhé strany gemu pomocen býti chce. Pak náležjli to dobrému křesťanu, a gaká láska geho proti králi Geho Milosti a poddaným Geho Milosti byla, a gest, toho každý při sobě snadně powážiti může.

W pátém článku dokladagj, „že bez stawu panského

a rytjřſkého o nic gakožto třetj ſtaw ſwolowati nemohau," geſſto Geho Miloſt králowſká geſt toho, aby co na koho ſwolowati měli, v nich hledati neráčil; a také geſt wěc wědomá, že obec Pražſká celý ſtaw měſtſký nenj; než což geſt od předkůw a ſtawůw králowſtwj Čeſkého za práwo nalezeno, w gaké powinnoſti králi pánu ſwému a ſami ſobě ſtogj, že toho nenj potřebj znowa ſwolowati.

Poſlednj přjčina, kteráž ſe oznamuge, co ſe prywilegij a zřjzenj zemſkého dotýče, Geho Miloſt králowſká neráčil geſt nic toho při nich hledati, ani toho před ſe bráti, cožby proti gich prywilegium bylo, geſſto netoliko aby proti těm hledati, ale gim geſt ge potwrditi, a nad to weyſſe mjmo prwnj nemalé miloſti gim včiniti, y nad tjm ſwau miloſtiwau ruku držeti ráčil.

A k wálkám geſt Geho Miloſt králowſká ſtawůw králowſtwj tohoto nikdý nenutil, než z powinnoſti ſwé, kdožby chtěl od králowſtwj tohoto co odtrhnauti a wzýti, aneb toto králowſtwj ſobě oſwogowati, to Geho Miloſt ſpolu s ſtawy králowſtwj tohoto powinen ráčj býti ochraňowati, a toho nedopauſſtěti. Gakož pak Geho Miloſt králowſká z nahoře dotčených přjčin, gemu Hánuſſowi Frydrychowi neráčil nic wjce wzýti, než toliko to, což k tomuto králowſtwj pod léno náležj a přjſluſſj. A protož Geho Miloſt králowſká, podlé powinnoſti ſwé, pro dobré králowſtwj tohoto a obranu zemj k němu přjſluſſegjcých, s pomocý Pána Boha wſſemohaucýho, to taženj podlé předeſſlého rozkazu před ſe wzýti, a bohdá ſſtaſtně wykonati ráčj, gſauce té nepochybné naděge, že Geho Miloſt králowſká od wěrných poddaných ſwých, a mi-

lowníků králowstwj tohoto a zemj k němu přjslussegjcých, poněwadž Geho Milost osoby swé wlastnj králowské w tom litowati nerácj, opusstěn nebude.

Dán na hradě Pražském w auterý před Panny Marye Hromnic. Léta 1547. *)

Coż Geho Milost králowská w Litoměřicých austně k stawům králowstwj Českého mluwiti ráčil, a gaká na to Geho Milosti zase od stawůw odpowěd dána.

Léta tisýcýho, pětistého, čtyřidcátého sedmého w sobotu den swaté Háty Geho Milost králowská y s synem Geho Milosti mladssjm arcyknjžetem Ferdynandem ꝛc. z Prahy wygeli, a na Budyni přes noc leželi, na zegtřj w neděli do Litoměřic přigeli, a tak w pondělj celý den Geho Milost na stawy králowstwj Českého, aby se gich wětssj počet sgel, očekáwati ráčil. Potom na zegtřj w auterý powolal gest Geho Milost stawůw, kteřjž se sgeli, před Geho Milost do hospody swé do rádnjho domu. A tu Geho Milost k stawům austně německy, gakž se njžegi wypisuge, promluwiti, a to týmž stawům tlumočiti rozkázati ráčil:

Král Geho Milost.

Geho Milost Rjmský, Uherský, Český ꝛc. král ꝛc., pán náš neymilostiwěgssj widěti rácj, že staw panský a rytjřský, gakožto wěrnj poddanj Geho Milosti, na rozkaz Geho Milosti králowské wyssli, w znamenitém počtu sem se sgeli, což

*) Rownau odpowěd od krále Geho Milosti obdržela obee nowého y menssjho města Pražského.

Geho Milost kralowská od nich milostiwě přigjmá, a gim takowau gich poddanost a powolnost milostj swau králowskau zpomjnati y nahražowati, a dále na ně wznássetí ráčj.

Gakož Geho Milost králowská neywyšssjmu panu purkrabj Pražskému, gakožto k tomuto nyněgssjmu polnjmu tažení neywyšssjmu, wolenému heytmanu poručiti ráčil, aby se toho na těch, kteřjž gsau sem přigeli, na místě Geho Milosti králowské dožádal, aby se každý s počtem swým poznamenati dal. Y gest Geho Milosti králowské od neywyšssjho pana purkrabj na to odpowěd dána, že se w tom poslussně zachowati chtěl, a toho na těch, kteřjž gsau přigeli, aby se poznamenati a zapsati dali, žádal. Kdež ač gsau se w nemalém počtu sgeli, wssak proto k zapisowánj a poznamenánj powoliti nechtěli, na tom stogjce, aby gim sněm obecný položen byl. A poněwadž neywyšssj pan purkrabj, stawů k ginému než gakž nynj slyssáno, přiwesti nemohl, toho gest přitom zanechati musyl, s tjm doloženjm, co gest gemu od stawů za odpowěd dáno, že Geho Milosti králowské oznámiti chce, žádagjc gich, aby gako dnes před Geho Milosti králowské osobau w Geho Milosti hospodě we čtrnáctau hodinu se nagjti dali, gakož gsau se pak stawowé tak zachowali, a před Geho Milostj nynj teď stogj. Y znage Geho Milost králowská, že gest toho znamenitá potřeba, aby každý tomu dobře wyrozuměti mohl, poněwadž bez pochyby ne wssickni, kteřjž sem přigeli, a před Geho Milostj se postawili, o tom wědomost magj. Protož Geho Milost králowská stawům o tom o wssem obssjrně oznámiti, a pokudž se za potřebné při Geho Milosti snássj, to předložiti ráčj. Předkem kdyby čas k tomu slaužil a postačiti mohl, aby wssem sta=

stawům králowstwj Českého sněm obecný položen byl, žádného by Geho Milost králowská oslenchánj nad tjm nesti neráčil. Ale wědauc Geho Milost králowská, že z mnohých nenadálých a přjpadných přjčin tak spěssně se to hoditi, a čas k sněmowánj postačiti nemohl, a nemůže; neb gestližeby se sněm rozepsal, a stawowé se na ten sgeli, což dosti prodleného časů potřebuge, nebyloby nic gistěgssjho z toho očekáwati, než to, žeby nepřjtel w tom časů wpád do králowstwj Českého a zemj k' němu přjslussegjcých včinil, a obywatele k záhubě a zkáze přiwedl. Gakož pak Geho Milost králowská, neráčil gest prwé, než až giž nepřjtel na korunu Českau sáhl, toho rozkazu tisstěného wydati, a stawům sem do Litoměřic powolati.

Ale Geho Milost králowská nepochybuge, že na wětssjm djle stawowé wědomost o tom magj, kterak gest Geho Milost králowská při minulém sněmu obecném, kterýž na hradě Pražském držán byl, stawům králowstwj Českého milostiwě a otcowsky napomjnati a žádati ráčil, aby ze strany nepřjtele swaté wjry křesťanské Turka a giných cýsaře Geho Milosti a Geho Milosti králowské protiwnjkům a nepřátel mezy sebau hotowost nařjdili. Na kteréžto Geho Milosti králowské vpřjmé, milostiwé a otcowské napomenutj stawowé králowstwj Českého, gakožto wěrnj poddanj, poslussně a powolně se nagjti dali, a pomoc swau s dole psanými weymjnkami, swolili. Gestližeby Geho Milost králowská, neywyšssj heytman k tomu wolený pan Ssebestyán z Weytmille, a ginj hegtmané kragsstj polnj toho potřebu vznali, aby se lidu toho strženj stalo, a tak gakž sněmem wyměřeno, se zachowalo. Tu Geho Milost králowská k dostiwčiněnj, to což gest bylo

snémem woleno, po wssech kragjch králowstwj Českého den k pořádku a popisu položiti a gmenowati ráčil.

W tom Hánuš Frydrych, a Filip, z kterýchž se geden knjžetem Saským, a druhý landkrabjm Hesským gmenugj, stawům dotčeného králowstwj psanj na ten rozum včinili, a to po zwlásstnjm poslu odeslali, poněwadž gsau se k stawům králowstwj Českého wždycky sausedsky chowali, a tak y gesstě včiniti mjnj, gsauce do nich té naděge, že oni tolikéž včinj, a proti nim se, ani králi swému, ani žádnému ginému namluwiti nedagj, w kterémž psanj obzwlásstě dotčený Hánuš Frydrych stawůw napomjná, aby pamatowali na (erbauunk) a dědičné smlauwy, kteréž od mnohých lét mezy korunau Českau a domem Saským wzdělané a vtwrzené gsau, a od něho posawad w ničemž zrussený negsau, žádage, aby se stawowé též tak a tau měrau zachowali. Odpowěd pak, kteráž dotčeným dwěma osobám do wypowězenj daným, od swrchu psaných stawůw gest dána, na ten rozum se wztahuge, že stawowé w dobré paměti magj, což se w těch dědičných smlauwách mezy korunau Českau a domem Saským zawjrá, že gsau stawowé to, nepochlubugjce se tjm, wždycky pewně a bez přerussenj zdrželi, a proti těm dědičným smlauwám nikdý nic před se nebrali. Ale kterak gest to také od něho Hánusse Frydrycha zdržáno, y gak gest se w tom chowal, wědomé gest. Neb gest od koruny České klásster Dobroluk w markrabstwj dolnjch Lužic ležjcý, kterýž bezewsseho prostředku k tomuto králowstwj přjslussj, bezewssj gemu dané přjčiny, odgal, a přes mnohé napomenutj až posawad w swé mocy držj, a toho zase stawům nawrátiti nechce, napomjnagjce geho gesstě, aby dotčený klásster zase ke koruně postaupil. Než což se krále Geho Milosti pána

gich neymilostiwěgssjho dotyče, gestližeby na Geho Milost králowskau od kohožkoli sazeno bylo, žeby nemohli Geho Milosti králowské, gakožto krále a pána swého nigakž opu- stiti, nýbrž žeby s hrdlem y s statkem podlé Geho Milosti státi chtěli ꝛc. Y neráčj Geho Milost králowská pochybo- wati, že na wětssjm djle stawowé na ten čas zde při Geho Milosti shromážděnj, o tom psanj, kteréž gsau dotčené do achtu dané osoby stawům včinili, a co gim zase stawowé za odpowěd, tak gakž gsau se na sněmu obecnjm o to gednó- stegně snesli, na to dali, a tu pečetj zemskau zapečetili, a po- tom po obzwláſſtnjm poslu gim do wogska odeslali, dobrau wědomost magj. A když gim giž ta odpowěd odeslána byla, hned asy dwě hodiny po tom přinesena gsau Geho Milosti králowské hodnowěrná psanj, a gisti sspehowé z Jochmistalu, a od giných mjst přissli, že dotčeného Hánusse Frydrycha služebnjk gménem Delcky, na Gotsgabu, půl mjle od Jochmi- stalu, na tisýc koni a tři neb čtyry tisýce wogáků hospody a stány obgednati dal. A w tom opět ginj sspehowé přissli, o čemž bez pochyby témuž Hánussowi Frydrychowi zpráwa dána byla, že se rowně tehdáž (Auspeyk) téhož čtwrti léta w Jochmistalu, kdež za osmdesáte tisýc Tolských střjbra před rukama bylo, státi se měl. Též také Chebsstj Geho Milosti králowské psanj včinili, kterakby něco gezdcůw a (knech- tů) tu okolo při Saských pomezých se shromáždělo a vkazo- walo, toho konečného aumyslu gsauce, do tohoto králowstwj wpád včiniti, gakož gsau pak y Chebsstj za pomoc a ochranu poddaně prosyli. A w tom rowně tu hodinu posel stawůw králowstwj Českého od dotčených do wypowězenj daných osob z leženj gich na hrad Pražský se nawrátil, a zase odpowěd

ob nich přinesl, w kteréžto předkem zřetedlně se nacházý, že dotčený Hánuš Frydrych, na tom není, aby koruně České klásstera Dobroluku zase postaupiti chtěl; druhé, že se na tu obradu a opowěd, w kteréž sám sebe, y pomocnjky swé, a pomocnjkůw pomocnjky proti cýsaři Geho Milosti, a těm, kteřjž Geho Milosti pomáhagj, obrazuge, a wsseckа léna a powinnost wypowjdá, táhne, kteréžto obrady stawům wedlé psanj swého připis odeslal.

Y poněwadž Geho Milosti králowské cýsaři Geho Milosti gakožto Geho Milosti pánu a bratru neymilegssjmu, netoliko z bratrské lásky, ale také z té poddané powinnosti, kterauž Geho Milosti cýsařské, gakožto neywyšssj hlawě swaté Rjsse Německého národu a pánu lénému koruny České pomáhati, a podlé Geho Milosti cýsařské státi, sprawedliwě slussj a náležj. Gakož pak Geho Milost králowská to powolně včiniti ráčil, a Geho Milosti králowské syna starssjho neymilegssjho Maximiliána arcyknjže Rakauské, a k tomu nemalý počet osob ze stawu panského a rytjřského z králowstwj Českého a ze zemj k témuž králowstwj přjslussegjcých osobně wyprawiti ráčil; mezy kterýmiž stawowé králowstwj Českého drahně synůw, bratřj, strýcůw, a giných krewnjch přátel, a mnoho vrozených a dobrých mužůw při Geho Milosti cýsařské proti těm osobám do achtu daným a gegjch pomocnjkům, a Geho Milosti cýsařské nepřátelům w poli gsau měli, a posawad nemálo gich tam gest. K tomu také Geho Milosti cýsařské z tohoto králowstwj sspjže a wsseligaké potřeby swobodně se wezly, wezau a dodáwagj. Y poněwadž se z dotčených do achtu daných osob obrady cýsaři Geho Milosti včiněné wyrozumjwá, že se Geho Milost králowská a koruna Česká y s zeměmi

přjslussegjcými, w takowé ohradě obsahugj; nemohl gest Geho Milost králowská slussně pominauti, a gsauc k tomu přinucen než aby hotowost nařjditi, a k obraně a k odporu se přichystati ráčil. A tak Geho Milost králowská bez messkánj wolené heytmany kragské polnj y giné rady králowstwj Českého k sobě obeslati, gim to wssecko y nastáwagjcý nebezpečenstwj obssjrně předkládati ráčil a držjc o to dostatečnau radu, po pilném a bedliwém wážen j a rozgjmánj (při čemž neywyšssj heytman y ginj kragsstj heytmané polnj a rady wálečné, kromě Jana Wrábského, kterýž pro krátkost času k tomu dnu postačiti nemohl, gsau byli) gednostegně se snesli, a w radě na tom zůstali, aby podlé zněnj a zawřenj sněmownjho, wzhůru a k dopole taženj napomenuti byli, gakož pak z weyš oznámených dwau článkůw, popis a wytaženj do pole se stalo.

W tom pak času se vdalo, že knjže Maurye Geho Milost králowskau za powolenj, aby k Geho Milosti králowské přigeti a s Geho Milostj rozmluwenj mjti mohl, žádal, k čemuž Geho Milost králowská powolil. A tak na takowé Geho Milosti králowské milostiwé powolenj knjže Maurye k Geho Milosti králowské přigel, a Geho Milosti králowské wssecko, cò gest gemu od cýsaře Geho Milosti předkládáno a rozkázáno bylo, obssjrně předložil. Totižto: aby cýsaři Geho Milosti achtu proti Hanussowi Frydrychowi skutečně wykjditi a wykonati pomohl. Paklíby se to od knjžete Mauryce nestalo, a dotčeného do achtu daného w tom ssetřiti chtěl, že cýsař Geho Milost toho aumyslu býti, a takowé achtu dopomoženj giným, kteřjž se rádi o to pokusý, dopřjti a poručiti ráčj. A poněwadž dotčený Hanuš Frydrych nemálo zemj

a poddaných pod léno Geho Milosti králowské a králowstwj Českému přjslussegjcý má, Geho Milosti králowské za to ponjženě prosyl, aby se Geho Milost králowská k tomu přičiniti ráčil, aby knjžetstwj a země dotčeného Hánusse Frydrycha od domu Saského odcyzeny, a léna Česká od koruny odgata nebyla. A že knjže Maurye tomu srozumjwá, že giž někteřj kurfirssti a giná knjžata Rjšská při cýsaři Geho Milosti za powolenj k wykonánj a dopomoženj y wykjzenj dotčeného achtu proti domu Saskému gednagj a o to usylugj: wssak že cýsař Geho Milost králowstwj Českému a knjžeti Maurycýmu k dobrému, tak aby Saská léna giným w ruce newessla, dopomoženj a wyřjzenj nynj gmenowaného achtu Geho Milosti králowské a knjžeti Maurycýmu milostiwě a laskawě dopustiti ráčil. A kdyby se Geho Milost králowská a knjže Maurye o to nepokusyli, než takowá léna od koruny České domu Saskému a giným odgjti dopustili, tehdaby napotom těm, kteřjžby ge wzali a sobě propůgčená měli, s těžkostj zase odgata, a k tomuto králowstwj a domu Saskému připogena býti mohla. Neb bez pochyby wssickni o tom wědomost magj, že se ten pořádek při achtu zachowáwá, a za práwo gest, že wsseckna knjžetstwj, země, poddanj, a ginj stawowé a zbožj toho, kterýž gest do achtu dán, dokudž acht trwá, každému swobodna gsau, a což tak z toho kdo dosáhne, dobude, a sobě připogj, že gemu to napotom zůstáwá. A když gest giž to wssecko knjže Maurye Geho Milosti králowské dostatečně předložil, o čemž Geho Milost králowská také prwé dobrau wědomost mjti ráčil, žádal gest dále knjže Maurye Geho Milosti králowské, aby staré (erbauňkowé) a děbičné smlauwy zase obnoweny byly. Gakož pak dotčený knjže Maurye při stawjch

králowstwj Českého nogebnau a zwlásstě při minulém sněmu toho také hledal, kdež rozgjmagjce to mezy sebau stawowé gednostegně se na tom snesli, aby takowé staré a děbičné smlauwy k stwrzenj a obnowenj přisslý, a k wyřjzenj toho osoby ze stawu panského a rytjřského wolili, k čemuž gim pod pečetj zemskau plná moc dána byla.

Na kteréžto bedliwé napomenutj, gednánj a stawůw snessenj gmenowané děbičné smlauwy, gakž nynj dotčeno, podlé zněnj sněmownjho k ztwrzenj a obnowenj swému gsau přisslý.

A když se giž ten lid wálečný od stawůw králowstwj Českého swolený, o kterémž se swrchu zmjnka činj, na wětssjm djle v Kadaně byl strhl, Geho Milost králowská z mnohých znamenitých přjčin neywyšssj auředlnjky, saudce zemské a rady králowstwj Českého w nemalém počtu, též také neywyšssjho heytmana polnjho k sobě obeslati ráčil, a bedliwě to s nimi vwažugjc, kterakby to potřebné před se wzaté djlo, tak aby na to včiněný náklad daremně se nestal, dále před se wzato býti, a podlé toho králowstwj České w dobrém pokogi státi a trwati mohlo. A w tom času také Geho Milosti králowské markrabě Albrecht Brandenburský, a ginj někteřj psanj včinili, poněwadžby nynj čas neypřjležitěgssj byl, k zahnánj nepřjtele od pomezý, aby Geho Milost králowská odpočjwati a tomu se djwati neráčil, než léna Česká zase ke koruně připogil. Tu Geho Milost králowská s neywyšssjmi auředlnjky, saudcy zemskými y s neywyšssjmi heytmany polnjmi králowstwj Českého w radě za dobré a vžitečné vwážiwsse, aby Geho Milost králowská neywyšssjmu heytmanu polnjmu s lidem wálečným z králowstwj Českého wypraweným, a s tjm,

kterýž od Geho Milosti králowské přigat w službu gest, y s welikau střelbau, děly bořicými přes pomezý táhnauti rozkázati ráčil, s tjm dálssjm poručenjm a rozkazem, aby se týž neywyšssj heytman o nic wjce k dobywánj než toliko což pod léno koruny České přjslussj, nepokaussel. A tak podlé takowého nařjzenj a w radě zůstánj gest to taženj před se wzato. Pak co gest tehdáž tjm taženjm spůsobeno, a vžitečného wyřjzeno, o tom wssickni wůbec přjstogjcý dobrau wědomost magj, totiž: že gest lid Hánusse Frydrycha w Foytlandě poražen, některá města a statkowé gemu odgati ꝛc. a tak s pomocý Pána Boha toliko to, což ke koruně České sprawedliwě náležj, zdobýwáno gest, a léna, kterýchž Geho Milost králowská gesstě posawád w pokogném drženj gest, odgata gsau. Kteréžto sstastné taženj a wjtězstwj ze samé Božské mocnosti a z přičiněnj geho swaté milosti se stalo. A také ne množstwjm lidu wálečného, aneb tjm počtem, kterýž tehdáž pospolu byl, než zhola pauhau sprawedlnostj, s kterauž Geho Milost králowská wždycky wůkol gjti, tu milowati ráčil a miluge. Na kterauž Pán Bůh milostiwě wzhlednauti ráčil, to gest se tak sstastně wyřjdilo a wykonalo.

A když gest se giž takowé polnj taženj, gakž nynj oznámeno, wykonalo; Geho Milost králowská lidu wálečnému z králowstwj Českého wyprawenému y s tau welikau střelbau zase domůw nawrátiti se rozkázal. Než ostatek lidu wálečného, kterýž Geho Milost králowská z swého wlastnjho měssce a na náklad swůg, bez přičiněnj stawůw králowstwj Českého přigal a chowal, toho Geho Milost králowská podlé zněnj dědičných smluw, knjžeti Maurycýmu nechati ráčil, kterýž gesstě při témž knjžeti w poli gest, a Geho Milost krá-

lowská témuž lidu předce službu platiti račj, s kterýmžto lidem wálečným y některým giným lidem swým knjže Mauryc s pomocý Pána Boha Hánussowi Frydrychowi wsseckn gého zemi, kromě několik měst a zámkůw mocý byl wzal a zdobýwal.'

A dokudž se ty wěcy nahoře oznámené tak působily, w tom času se také cýsaři Geho Milosti a lidu Geho Milosti wálečnému sstastně a dobře wedlo. Neb gest Geho Milost cýsařská nepřátely a protiwnjky swé, když sau před Geho Milostj w vtjkánj a vtahowánj se dali, až k Rotnburku na Tauberem wodau následowati račil; tak že Geho Milosti cýsařské od Pána Boha wssemohaucýho proti Geho Milosti protiwnjkům a neposlussným dosti sstěstj popřjno gest, mnohem wjce a gináče, nežli se to w lidi od některých wtrussuge, a smyssleně o tom rozprawj, gakoby Geho Milost cýsařská a Geho Milosti králowské syn neymilegssj arcyknjže Maximilián zastřeleni býti měli, a gyce wsseligaké nesstěstj a protiwenstwj že sau trpěli, čehož se ničehož w skutku tak nenassło. Neb Geho Milost cýsařská z daru Pána Boha wssemohaucýho od počátku toho Geho Milosti před se wzatého do pole taženj wždycky zdráw gest byl, toliko že gest Geho Milost dna, kterážto nemoc k smrti nenj, nawsstiwila, a wssemohaucý Pán Bůh Geho Milost cýsařskau a arcyknjžete Maximiliána až posawád předewssemi zlými a nesstastnými přjhodami zachowal, a bezewssj pochyby gesstě dále podlé wůle swé swaté zachowati račj.

Neb Geho Milost cýsařská nikdý na tom býti neračil, aby koho mjmo slussně obtěžowati, aneb komu neymenssj sskodu činiti aneb swým činiti dopustiti měl, a gesstě natom

býti neráčj; nýbrž to, což gest ze strany toho tažený Geho Milost cýsařská před se wzýti ráčil, k tomu gest Geho Milost wysoce přinucen byl, a přjčina znamenitá Geho Milosti k tomu dána, a také podlé přikázanj a poručenj Božského to včiniti powinnowat gest, neb proto Geho Milost cýsařská meč nésti ráčj a má, a ten od Pána Boha Geho Milosti swěřen gest, aby zlé a neposlussné trestal, dobré pak zachowal, ochránil a obhágil.

Geho Milost králowská také toho dostatečnau zprávu mjti ráčj, kterak se od mnohých mezy lidi wkládá, gakoby Geho Milost cýsařská pod takowým spůsobem a trestánjm neposlussných, čtenj swatá a slowo Božj, a zwlásstě přigjmánj těla Pána Krysta pod obogj zahladiti chtěl ꝛc. Y kdožkoli to o Geho Milosti cýsařské smeyssli a mluwj, od těch a takowých osob Geho Milosti cýsařské před Pánem Bohem a lidmi se křiwda děge, a žádný toho s gruntem za prawé, dokud žiw, nebude mocy včiniti; než toliko proti neposlussným (kteřj saudu a práwa se sstjtili, a toho podniknauti nechtěli, a skrze swé chytré obmysly, rady a pomocy to zastawiti; tak že we dwau letech řád a práwo průchodu swého mjti nemohlo a nemělo, poddané proti gich wrchnostem pozdwihli, a pod tjm giným mocnářům a wrchnostem wyšssjho y nižssjho powolánj země a poddané gegich bezpráwně odgali, a giné mnohé nenáležité wěcy před sebe brali a působili. Což kdyby se wssecko pořádně oznámiti mělo, prostranného času by potřebj bylo) takowé trestánj swrchu dotčené před se wzato gest. A také to wssecko Geho Milost cýsařská giž téměř na wětssjm djle wyřjditi a wykonati ráčil, a rowně gakž weyš oznámené řeči o Geho Milosti cýsařské smyssleně gsau,

(gakoby se Geho Milosti zle bylo zwedlo, a že gest Geho Milost neb zabit neb zastřelen,) tak také y toto ze strany wjry, žeby Geho Milost cýsařská aumyslu toho byl, slowo a zákon Božj zahladiti chtjti, poněwadž w samo sobě tak nenj, ani Geho Milosti slussně a sprawedliwě přičjtáno býti nemůže a nemá, zhola smyssleně gest. Neb wssecky takowé řeči negisté, z prawé záwisti, nestálosti, a z pauhé zůřiwosti pocházegj. Než toto Geho Milost králowská w prawé prawdě mluwiti, a o sobě slysseti dáti smj a může; neb se to netoliko w holých slowjch, ale y w skutku při Geho Milosti cýsařské, že gest to tak, nagde a shledá, že Geho Milost cýsařská králowstwj Českému a obywatelům w něm wssj milostj nakloněn býti, nad Geho Milostj králowskau a králowstwjm Českým swau milostiwau ruku držeti, a to obhagowati ráčj.

Gakož pak Geho Milost cýsařská markrabě Albrechta z Brandenburka a giného Geho Milosti cýsařské lidu wálečného pro uwarowánj sskod a obtěžowánj chudých lidj do tohoto králowstwj wyprawiti gest neráčil, nýbrž k dobrému tohoto králowstwj w ginau stranu se gim obrátiti rozkázal. A aby wždy Geho Milosti cýsařské milostiwá wůle a náchylnost, kterauž ke koruně České, a knjžeti Maurycýmu nésti ráčj, wssem tjm wjce známa byla, ráčil gest Geho Milost cýsařská přes nynj dotčenau pomoc markrabě Hánusse Brandenburského, a pána z Marginanu se dwěma haufy králowstwj Českému králi Geho Milosti a knjžeti Maurycýmu k dobrému a užitečnému wyprawiti a na pomoc poslati, kteřjž giž wytáhli, a na cestě gsau, sem se přibližuge. A nad to nadewssecko přes Geho Milosti cýsařské hognau a milostiwau dobrotu,

kterauž k ſtawům králowſtwj Čeſkého vkazuge a činj, geſſtě ſe Geho Miloſt cýſařſká k tomu poddáwati račj, geſtližeby ſe toho na Geho Miloſti cýſařſké požádalo, a potřeba toho kázala, že pro dobré králowſtwj Čeſkého do téhož králowſtwj aneb ginám oſobně přitáhnauti chce, a korumy Čeſké negednom gako Geho Miloſti léna Ržjſkého, ale také gakž dotčeno z miloſtiwé láſky a náchylnoſti, kterauž k témuž králowſtwj a obywatelům w něm neſe, retowati, radden a pomocen býti chce, nelitugjc žiwota a krwe ſwé cýſařſké podlě Geho Miloſti králowſké a tohoto králowſtwj wynaložiti a cediti. Neb Geho Miloſt cýſařſká za giné nedržj, cožkoli Geho Miloſti králowſké náležj, že to také Geho Miloſti cýſařſké k obhagowánj z bratrſké láſky ſprawedliwě přjſluſſj. A protož aby Geho Miloſt cýſařſká aumyſl krále Geho Miloſti, čeho Geho Miloſt králowſká na Geho Miloſti cýſařſké žádá, wěděti mohl, gednoho znamenitého člowěka gménem Pierodecollona k Geho Miloſti králowſké wypraviti ráčil, kterýž wčera gſem přigel, a na odpowěd očekáwati bude, to wſſecko Geho Miloſt před ſtawem panſkým a rytjřſkým, kteřjž ſe ſem ſſeli, a před Geho Miloſtj nágiti dali, tagna včiniti neráčil, aby oni y každý znáti a w ſkutku wěděti mohli, s gakým neſtálým způſobem ty a takowé některé baúřliwé oſoby ſmyſſlené a powětrné řeči do lidj wtruſſugj a wkládagj, a rádiby tomu, aby to tak (což ſamo w ſobě geſt) prawdiwé nebylo. W čemž geſſtě neodpočjwagj, než o to, aby takowé ſmyſſlené řeči rozhlaſſowali, wyhlugj. Což ſe pak wjry dotýče, Geho Miloſt králowſká wſſecky ſtawy králowſſwj Čeſkého ſobě za ſwědky bráti ráčj, že Geho Miloſt králowſká od počátku králowánj Geho Miloſti, nikdá proti wjře nic před ſe

hráti neráčila, a to že gest w skutku tak, nacházý se, že se wjra pod obogj při Geho Milosti králowské králowánj wjce rozmohla, nežli kdy prwé za kterého krále Českého; gakž pak Geho Milost králowská niceméně pamatugjc na přjsahu, kterauž gest králowstwj Českému včinil, a se zawázal, gakž dotčeno, gesstě na giném býti neráčj.

Giž Geho Milost králowská odtud, kde gest řeči swé zanechal, zase počjti a dále stawům předložiti ráčj: Když gest Geho Milost cýsařská nepřátely k vtahowánj a vtjkánj přinutil a ge roztrhl, tu gest Geho Milost, od nich nechtjc pustiti, ty cesty obmeysleti ráčil, a před se w tom vsylowal, a wssecky hořegssj kraginy a města w Řjssi k poslussenstwj a w ruce swé vwésti ráčil, tak že Geho Milost cýsařská ta města s Geho Milostj lidem wálečným z osazowal, a gesstě podnes pro wyzdwiženj a wyřjzenj řádu a práwa, a pro dobré a vžitečné wssj swaté Řjsse w Vlmu býti ráčj.

A tak, gakž swrchu slysseno, vtahugjc Hánuš Frydrych před Geho Milostj cýsařskau, do země swé gest přitáhl, a tehdáž když se knjže Mauryc neyméně obáwal, a málo na péči měl, lid swůg wálečný byl rozpustil a rozdělil, do země knjžete Mauryce wálečně wtrhl, a poddaným Geho Milosti knjžecý, ssacowánjm, mordowánjm a hubenjm znamenitau sskodu dělal, a prwé nežli knjže Mauryc lid swůg wálečný zase shromáždil, geho Hánusse Frydrycha lid wálečný y ten domácý, kterýž w obleženj w Witemberce měl, odtud wytáhl, a do markrabstwj dolnjch Lužic, země ku králowstwj Českému přjslussegjcý, wpád včinil, tři města w něm, totiž Dobroluk, městečko Finsterwald, zámek a městečko Zünewald opanowa

a w moc swau vgal. A k tomu w týchž Lužicých, okolo města Lukowa, tolikéž pálenjm, mordowánjm, y giným wálečným zlým způsobem znamenitau sſkodu zdělal, a městu Lukowu odpowěd odeslal á gich, aby se gemu poddali, napomenul.

A tak když na knjže Mauryce od Hánusse Frydrycha takowau mocý, gakž swrchu oznámeno, sazeno gest, tu dotčený knjže Maurye Geho Milost králowskau žádal, aby gemu podlé zněnj smluw děbičných na pomoc přitáhnauti ráčil, kteréžto smlauwy dědičné giž negsau tak wysoce sobě zawázané, gako prwé; nýbrž něco ze strany pomocy činěnj w nich gest vleweno; neb w starých smlúwách dědičných dostaweno bylo, aby hned ten, kdožby byl napomenut, se wssj mocý wzhůru byl a táhl, což giž skrze nowé zdwiženo gest. K tomu také stawowé markrabstwj horních y dolnjch Lužic Geho Milosti králowské psanj včinili, se wssj ponjženostj prosýce, aby Geho Milost králowská gich opustiti neráčil; neb gestližeby opusstěni byli, a něco na ně přisslo, tak žeby k ginému přinuceni byli, a sami nepřjteli odolati nemohli, že se ohlassugj a oswědčugj, že w tom před Pánem Bohem y lidem winni býti nechtěgj, poněwadž gsau to w čas oznamowali, za oswobozenj prosyli, a gini w tom nic obmesskáno nenj.

Též také knjže Maurye Geho Milost králowskau obzwlásstě podlé (erbaiunků) dědičných smluw wzdělaných napomjnal, s tjm doloženjm, gestližeby opusstěn byl, a gemu dědičné smlauwy zdrzány nebyly, žeby on potom také tėmi wjce powinowat býti nemjnil a nechtěl; nýbrž gsa k tomu přinucen, žeby s nepřjtelem swým se smluwiti a srownati musyl. Y gsauc Geho Milost králowská ze wssech stran

tak wjce, gakž se o tom teď oznamuge, napomjnám, to wsse k mysli swé králowské připustjc a dostatečně uwážjc, vznal gest Geho Milost králowská, že Geho Milosti gakožto králi sprawedliwému a křesťanskému nigakž náležité nenj, aby slo- wům swým králowským a přirčenj, listům, zápisům a pečeti swé dosti včiniti neměl; než pamatugjc na to na wsseckо, hned bez messkánj sedm set koňj gizdných a čtyři tisýce pěssjch, kte- řjž na wětssjm djle w Čechách zgednáni gsau, w službu při- gjmati rozkázal; kterémužto lidu wálečnému Geho Milost krá- lowská beze wsseho přičiněnj stawům králowstwj Českého službu z Geho Milosti wlastnjho měsýce platiti, a knjžeti Maurycýmu na pomoc k té prwněgssj pomocy poslati a wyprawiti ráčil.

Kdež vwažugjc Geho Milost králowská, že gsau to wěcy těžké a weliké, a že gest w skutku na králowstwj Če- ské, země k němu přjslussegjcý a na knjžete Maurycе. Geho Milost saženó, a magjc také Geho Milost králowská sspehy, že Hánuš Frydrych předse konečného aumyslu gest, dále do krá- lowstwj Českého a zemj k němu přjslussegjcých, totiž do knjžet- stwj Slézkého, markrabstwj hornjch a dolnjch Lužic wálečně táhnauti, wpády činiti, aneb Jochmistále, swaté Anny hory (Annaberku), Marienberku, a tudy na ta mjsta se vspjssiti, a ty mocý wzýti: nemohl gest Geho Milost králowská z weyš psa- ných y giných důležitých a znamenitých přjčin toho napomenauti, aby osobně (podlé zněnj Geho Milosti králowské rozkazu wy- sslého) sem se sgeli, nikterakž slussně pominauti, aby potom o Geho Milosti králowské řeceno nebylo, že Geho Milost krá- lowská tomu se djwal a nic k tomu neřjkal a přirčenj swému, listům, zápisům a pečeti dosti nevčinil, nýbrž se gako staré

dáby chowal. Té celé a dokonalé naděge Geho Milost králowská gsa, že stawowé, kteřjž se sem sgeli, to wssecko k mysli swé připustj, a knjžete Maurycye podlé starých a dědičných smlůw neopustj; než w tom se we wssem gako na dobré, ctné, sslechetné rytjře záležj a přjslussj (tak gakž národ a gazyk Český tu pochwalu wždycky mjwal a obdržel) okáží a chowati budau. Neb Geho Milost králowská swobodně předewssemi to oznámiti a gim powěděti může, že týž Hánuš Frydrych tehdáž, když gest s lidem swým wálečným nedaleko od Lipska ležel, toho gistého vmyslu byl, do králowstwj Českého a země k němu přjslussegjcý táhnauti. Gakož pak Geho Milosti pilnostj nic nesesslo, než že gest lid neroztrhl, než ten pospolu w swornosti zdržel, musyl gest Lipsko oblehnauti, a lidu swému wálečnému, aby tjm wětssj chuť a chtiwost měli, připowěditi, když Lipska dobudau, že gim dopustiti chce, aby ge wybrali a wyplundrowali. A tak dále odtud předse do králowstwj Českého a zemj k němu přjslussegjcých táhnauti sobě vmyslil. A kdyby se gemu při dobytj a opanowánj Lipska dobře a sstastně bylo zwedlo, čehož Pán Bůh vchowati ráčil, nebylby nigakž pominul, než podlé předsewzetj swého bylby se o králowstwj České pokusyl. Gessto kdyby se to bylo stalo, nebylo by se to bez znamenitého krwe prolitj, zkázy a zahubenj chudých lidj wykonati mohlo. A Geho Milost králowská gsa w zemi a w králowstwj swém, kdyby se tomu djwati byl měl, a k odporu časně nestrogil, kterakby Geho Milost králowská, kdyby stawowé w tom do Geho Milosti sobě stjžnost kladli, cožby slussně a dobře včiniti byli mohli, se z tohoto wyměřiti sprawedliwě byl ráčil, to Geho Milost králow-

ská wsse stawu panskému a rytjřskému k zdrawému wážený připaustitj. Ale Geho Milost králowská magic to na mysli, a wažugic bedliwě při sobě, a zwlásstě pak wědauc, že čas k položenj sněmu obecnjho postačiti gest nemohl; neb nežliby se sněm byl položil a po kragjch rozpisowal, a stawowé se na něg sgeli, bylby nepřjtel w tom časů králowstwj tomuto g zemjm přjslussegicým sskody znamenitau zdělati mohl. Neb sněmy obecnj pokládati a ty držeti, zagisté časů prostrannjho potřebuge, a pod tjmby králowstwj toto k zkáze a záhubě (anby se Geho Milost králowská na to djwati musyl) přisslo, y gakby to chwalitebné, poctiwé a užitečné bylo, tomu samt stawowé y gedenkaždý dobře porozuměti mohau. A tak ty y giné přjčiny, o kterýchžby prodlaužně bylo mluwiti, Geho Milost králowskau k tomu přiwedli, že Geho Milost králowská staw panský a rytjřský osobně sem Geho Milosti králowské rozkazem wysslým tisstěným podlé starého zřjzenj zemského, a wssak ne aby se wssi mocý a sylau swau, než toliko každý s počtem swým, cožby na něho dáti přisslo, přigel, obeslati ráčil. Geho Milost králowská w témž rozkazu k tomu se také milostiwě podal, že Geho Milost králowská sám osobně táhnauti aneb syna Geho Milosti neymilegssjho na mjstě swém wyprawiti ráčj; neb stawowé giné naděge do Geho Milosti králowské býti nemagj, než že Geho Milost králowská wssecko to, cožkoli raditi s nimi zawjrati bude, že toho také w skutku, a podlé stawůw wěrných poddaných swých, gakožto král, pán a otec gich wssech milostiwý, osobau swau dopomáhati, žiwota y krwe swé králowské, y wsseho, kdež co má, nelitugic, gako ctný a křesťanský král wynaložiti ráčj.

A poněwadž kníže Mauryc Geho Milost králowskau tak tuze podlé starých y nowých smluw dědičných napomjná, Geho Milosti králowské se zasluffné zdá, že Geho Milost králowská a stawowé knjžeti Maurycýmu podlé zněnj těch smlůw dědičných na pomoc přispěti, powinnowati gsau, na Geho Milosti králowské osobě nic sgiti nemá; nýbrž wssemu, čjmž powinowat gest, sám od osoby swé dosti včiniti chce a ráčj. Neb měliby kníže Mauryc, čehož Pane Bože ostřjcy rač, poražen a zahnán býti, gižby nebylo nic giného očekáwati, než to, žeby dotčený Hanuš Frydrych, gako osoba do achtu daná, na králowstwj České a země k němu přjslussegjcý se obrátil, a takby tudy ta pomoc od knjžete Maurycе a odginud zemdlena a Geho Milosti králowské a králowstwj Českému odgata býti musyla. A takéby králowstwj toto z této strany tak sylné a zásobné giž býti nemohlo, gako kdyby kníže Mauryc s swými pomocnjky w swé podstatě byl. Ačkoli knjže Mauryc znamenitý počet lidu dobrého wálečného, kterýž gest gemu cýsař Geho Milost a Geho Milost králowská na pomoc poslati ráčil, a také co sám tak na pospěch obgednati mohl, pospolu má: wssak proto týž kníže Mauryc na Geho Milost králowskau a králowstwj Českého pomoc a s lidem přitaženj se vbezpečil a na to konečně očekáwá. Y poněwadž se giž kníže Mauryc s cýsařem Geho Milostí a Geho Milostí králowské y také s swým lidem wálečným k nepřjteli přibljžil a přes čtyři míle dále od sebe polem neležj, měliby kníže Mauryc a takowý wybraný dobrý wálečný lid od Geho Milosti králowské a stawů králowstwj Českého proti starým y nowým dědičným smlauwám wzdělaným, též také

synowé, bratři a štrycowé, y gini přátele z tohoto králowstwj, kterýchž nynj drahně s knjžetem Maurycem w poli gest, opusstěni býti a smlauwám dědičným dosti se učiniti nemělo; bylaby giž knjžeti Maurycýmu přjčina dána, kterakby se zase proti tomu chowati musyl. A tak zawsagjc sobě, že gest proti smlauwám dědičným, listům, zápisům, pečetem, a připowěděnj tak zhola pomocý opusstěn, smlauwuby s nepřjtelem swým udělal, a s njmby se srownal. Y coby na budaucý časy z toho dobrého, užitečného, chwalitebného a prospěssného stawům a králowstwj Českému přigjti mohlo, toho každý zdrawě při sobě powážiti může. Y z té přjčiny a podlé zněnj často psaných starých y nowých smluw dědičných Geho Milost králowská a stawowé králowstwj Českého gsau zawázáni a powinowati, knjžete Mauryce neopausstěti; a na to pamatowati slussj, že gest to tak sněmem zaraženo, a ty staré a dědičné smlauwy Geho Milosti králowské y zemskau pečetj stwrzeny gsau, a podlé onoho starého přjslowj mnohem lépe a užitečněgi gest sauseda retowati, a na cyzým než na swém ohně hasyti pomáhati.

Také staw panský a rytjřský z toho powážiti mohau, že swrchu oznámený Hánuš Frydrych gako osoba wypowězená, giž nynj tak weliké pomocy gako prwé mjti nemůže, z přjčiny, neb gest gemu ta skrze Geho Milost cýsařskau odgata, a ti, na kteréž gest se prwé bezpečil, giž se cýsaři Geho Milosti také poddali: y pročežby se pak témuž Hánussowi Frydrychowi odolati a na odpor staupiti nemělo, poněwadž gest giž předesslé dobýwánjm a odgetjm některých mjst w dolnjch Lužicých na toto králowstwj sáhl, a gesstě wždy dálssjho

wpádu od něho a lidu geho wálečného se gest obáwati, kterakž gest tedy chwalitebné a náležité y slussné stawům, aby přáteli swé krewnj a přirozené, gakž nahoře promluweno, opustiti měli? A wědauce, že knjže Mauryc genom čtyři mjle od nepřjtele ležj, aby teprw sněmowati se mělo, zagisté že čas k tomu neslaužj a nepostačuge. Geho Milost králowská také y toho před stawem panským a rytjřským tagiti neráčj, že knjže Maurye Geho Milosti králowské oznámil, že toho zprávu má, kterakby někteřj z králowstwj Českého často psaného Hánusse Frydrycha konečně na to obezpečili, že stawowé králowstwj Českého proti němu do pole nepotáhnau. Ačkoli Geho Milost králowská tomu wjry přikládati neráčj, aby gemu od koho takowj trosstowé dáwáni býti měli: wssak přes to, gestliže gest se to od koho stalo, tenby každý w tom proti swědomj, powinnosti y poctiwosti swé přečinil, anižby se z toho slussně wyměřiti mohl. Neb stawowé králowstwj Českého tak dobře Geho Milosti králowské pánu swému gako zase Geho Milost králowská gim stawům zawázáni a powinowati gsau, Geho Milosti králowské neopaussteli, nýbrž podlé Geho Milosti a Geho Milost zase podlé nich státi, a w prawdě mělibу stawowé při negmenssjm ten článek k mysli sobě připustiti, kterýmž gsau na minulém sněmu obecnjm Hánussowi Frydrychowi na geho psanj odpowěd dali, dokládagjce toho, že Geho Milosti králowské opustiti nemjnj a nemohau, a tak magjce zřenj na ten článek, neměliby nynj co toho, cožby proti tomu na odpor bylo, před se bráti.

Geho Milost králowská také smj to swobodně promluwiti, kdyby Geho Milost tomu, což gest knjžeti Maurycýmu

přikjcy ráčil, a mezy Geho Milostj a týmž knjžetem listy, zápisy a pečetmi vtwrzeno gest, dosti nevčinil a toho nezdržel, žeby knjže Maurye o Geho Milosti králowské, že gest proti listům, zápisům, pečeti, důstogenstwj, poctiwosti y swědomj swému včinil, a tudy geho opustil, swobodně mluwiti, a o Geho Milosti králowské to rozpisowati mohl, čehožby gemu knjžeti Maurycýmu Geho Milost králowská slussně za zlé mjti neráčil a nemohl.

A stawowé králowstwj Česského musylibý také w tauž zlau powěst pogati býti, poňewadž gsau y děditčné smlauwy podlé gednomyslného stawůw na sněmu obecnjm minulém snessenj, tak dobře pečetj zemskau gako Geho Milosti králowskau spečetěny, vtwrzeny a vpewněny; ale pro vwarowánj toho wsseho Geho Milost králowská gakožto král, pán a hlawa konečně na tom gest, aby tomu wssemu, co se w těch starých (erbaunčých) a dědičných smlauwách obsahuge, a Geho Milosti králowské podlé přjpowědi k wyřjzenj náležj, dosti včiniti ráčil.

Té nepochybné naděge gsauc, že se také stawowé, gakožto audowé podlé těch třj předložených artykulůw, totižto z strany wzdělaných dědičných smlůw a pro zachowánj králowstwj tohoto, a gich samých poctiwostj a dobré powěsti, a k tomu přátel swých krewnjch, kteřjž při knjžeti Maurycýmu na ten čas dle powinnostj swých gako dobřj, ctnj rytjřj zachowagj, a to wssecko wyplnj. Neb kdyby toho, což gsau tak sprawedliwě podlé přirčenj a přjpowědj swých wyplniti powinni, newykonali a nezdrželi, cožby giného z toho přigjti a na se očekáwati měli; než žeby giž tudy o poctiwosti swé

a nezdržení wjry přigjti musyli. Čehož bedliwě a zdrawě gedenkaždý z přjstogjcých y wssickni wůbec powážiti mohau.

A Geho Milost králowská přemegsslegjc to wsseckо při sobě a pamatugjc na poctiwost, gestližeby ti třj artykulowé zawrženi byli, a k swému zdržení přigjti neměli, gižby Geho Milost králowská sám o sobě gakožto král a pán, a o stawjch gakožto poddaných nic nedržel, anižby také to Geho Milosti králowské y giným stawům při wssech lidech wsseligaké powahy z wyšssjch y nižssjch stawůw chwáleno a welebeno býti mohlo.

Y kdežby se giž poděla gich dobrá pověst, kterauž gsau od dáwných časůw obdrželi, též také gméno dobré, poctiwost a chwála, kterauž gsau skrze gich rytjřské činy y dowozowánj hrdinská dosáhli, a až posawad bez přerussenj zachowali. Neb wždycky to o slawném národu a gazyku Českém slýcháno a mluweno býwalo, nežliby sobě neymenssj kus od králowstwj swého odgjti dopustili, žeby mnohem raděgi na to hrdel swých nasadili, a swau sslechetnau krew wylewali. Gakož pak Geho Milost králowská nepochybuge, že gesstě téhož aumyslu, to podlé Geho Milosti králowské činiti, gsau; neb Geho Milost králowská nežliby se toho dopustil, aby to o Geho Milosti mluweno a rozpráwено býti mělo, a Geho Milost to slysseti musyl, raděgiby Geho Milost na swětě nebyl, a tak se tomu snadně rozuměti může; že Geho Milost nad takowau wěcý slussně těžkost nésti ráčj, a nese, že neohledagjc se Geho Milost na tu žalostiwau přjhodu ze strany sgitj z toho swěta Geho Milosti panj manželky neymilegssj, nicméně sem do pole (gakož pak to ginače než že se polem ležj gmenowáno býti

nemůže) přitáhnauti rāčil, gsauc Geho Milost té milostiwé wjry k stawům, že se w tom gakožto wěrnj poddanj a ctnj vdatnj rytjři dle swého starodáwnjho chwalitebného gména nabytého, a gako stařj a stálj Čechowé zachowagj. A kdež také Geho Milosti králowské zpráwy docházegj, žeby se některj slyšeti dali, gakoby takowé přjsné Geho Milosti králowské napomenutj a obeslánj rozkazem proti prywilegijm a swobodám králowstwj Českého býti mělo, žádné Geho Milost králowská wědomosti nemá, aniž Geho Milost králowská wjry k tomu, aby sobě to ztěžowati měli, přikládati neráčj, a wšak přes to gestližeby se wždy tjm kdo zastjrati a to sobě za těžkost bráti chtěl, milostiwě Geho Milost králowská k tomu se poddáwá, že stawy dostatečným glejtem opatřiti ráčj, aby gim to na gegich prywilegijch a swobodách bez vgmy a sskody bylo a býti má. A Geho Milost králowská také k tomu powolowati ráčj, kterjžby pro starost neb nedostatek zdrawj a giná swá zaneprázdněnj s Geho Milostj králowskau táhnauti nemohli, aby doma zůstali, a pocty swé giným hodným osobám na mjstě swém poručili a penjze gim na to dali. Neb kdo s Geho Milostj králowskau nemá chuti táhnauti, Geho Milost králowská také toho žádného nenj žádostiw s sebau wzýti. A tjm Geho Milost králowská řeč swau na ten čas zawjrá, že se Geho Milost králowská konečně na tom vstanowiti ráčil pro zachowánj a zdrženj Geho Milosti králowské přiřčenj, přjpowědi, listůw a zápisůw wzdělaných a pečetj stwrzených, osobau swau předce táhnauti, Geho Milost králowská rád zwj a vhlédá, kdo s Geho Milostj a za Geho Milostj potáhne, a netoliko swé dobré pověsti a staré chwály,

ale y wssech stawůw záwazkůw, přjpowědj, listůw a zápisůw pro dobré gich stawůw wzdělaných a spečetěných obhagowati pomáhati, a Geho Milost gako krále a pána swého opustiti chtjti budau, wždy předce Geho Milost králowská gakž y předesse té celé naděge a milostiwé wjry gsa, že se staw panský a rytjřský z weyš oznámených a předložených přjčin a potřeb k Geho Milosti králowské gako wěrnj poddanj a milownjcy krále pána swého poddaně a posluſſně zachowagj, a Geho Milost králowská gim to wssem y gednomu každému wssj Milostj swau králowskau zpomjnati y milostiwě nahražowati račj.

A tak gest stawům na žádost gich až do zeytřka, aby se na to poraditi mohli, dopřjno."

Na to pan Wolff z Krayku neywyšſſj purkrabj z rozkazu Geho Milosti králowské panům stawům na ten čas z některých kragů w Litoměřicých shromážděným, takowé předložení včiniti račil, aby geden každý, což naň wedlé ohledánj wypravowiti náleželo, s počtem swým k popisu nagjti a se poznamenati dal. Na takowé předloženj páni stawowé též páni poslowé z měst na ten čas shromážděnj, snesse se za gednoho člowěka takto oznámiti poručili: „Poněwadž rozkaz (mandát) Geho Milosti neobyčegný gest wydán, a w něm pokuta cti, hrdla, statků zbawenj y ze země wyhnánj položena, že mnozý z nich též pokuty se obáwagjce, osobami swými sami toliko se zde nagiti dali; ale aby měli k gakému popisu neb taženj bez obecnjho sněmu powoliti, že se gim za sluſſné newidj včiniti, žádagjce gednomyslně toho, aby Geho Milost králowská sněm rozepsati a položiti račil, že gedenkaždý se

wedlé náležitosti k dobrému Geho Milosti králowské přimluwiti chce."

We středu we dwadcátau hodinu negenom neywyšší páni auředníci, saudcy zemšstj a rady krále Geho Milosti a králowstwj Českého, ale y ginj stawowé, kteřj se na Geho Milosti obeslánj sgeli, k Geho Milosti zase přišli. Tu gest neywyšší pán purkrabě Pražský na místě a z poručenj neywyšších panůw auředlnjkůw, saudcý zemských, a rad krále Geho Milosti a králowstwj Českého k králi Geho Milosti na njže psaný způsob řeč Českau včinil, kteráž Geho Milosti králowské zase německy tlumočena byla:

„Gakož Geho Milost králowská ꝛc. Pán náš neymilegšší dne wčeregšího wšem ze stawu panského, rytjřského a z městského zde shromážděným některé potřeby a nebezpečenstwj obšjrně předložiti a oznámiti, a ge milostiwě y otcowsky k do pole taženj, znagjc toho znamenitau a důležitau potřebu býti, týmž wyšším rozkazem napomenauti ráčil, gakož tomu wšemu dotčené osoby z stawůw, z austnjho Geho Milosti králowské předloženj šjřegi wyrozuměli; a na to gsau Geho Milosti králowské žádali, aby gim času až do dnešnjho dne milostiwě popřjti ráčil, aby se mohli s dotčenými osobami shromážděnými w tom slušně a gednomyslně srownati.

Ale na takowé gich pilné a bedliwé s stawem panským, rytjřským a městským z obce gednánj nemohauc při nich nic obdržeti, gmenowanj neywyšší auředlnjcy, saudce zemšstj, a rady Geho Milosti králowské a králowstwj Českého y některé osoby ze wšech třj stawůw, panského, rytjřského a městského sami od sebe, kteřj wšickni za gednoho člowěka podlé sebe stogj, na Geho Milosti králowské milostiwé, slušné a be=

dliwé napomenuti, na njžegi položený způsob odpowěd mezy sebau zawřeli, a gednomyslně se snesli: že oni Geho Milosti králowské gako pána swého milostiwého a děditného, gakž wěrným poddaným náleži, nemjnj a nechtj opustiti; wssak s tau gsau wýmjnkau, gestližeby kdo pro starost neb mladost osobně táhnauti nemohl, proto nicméně aby počet swůg do pole s Geho Milostj wypravil. A také že y toho před Geho Milostj králowskau tagiti nechtj, že gsau od stawu panského, rytjřského a městského z obce prosseni a žádáni, aby se podlé nich k Geho Milosti králowské přimluwili, a Geho Milosti žádali, aby Geho Milost králowská račil sněm obecnj wssem stawům králowstwj Českého položiti a rozepsati dáti, kdež nemohauce gim toho odepřjti, tak gsau včinili, a Geho Milosti králowské žádagj a ponjženě prosý, gestližeby to Geho Milost králowská za potřebné vznati račil, a gestližeby také čas k tomu postačil, aby Geho Milost wssem stawům králowstwj Českého sněm obecný, gakž nynj dotčeno položiti a rozepsati račil, že se oni také totiž neywyšssj auředlnjcy, saudcowé zemsstj a rady krále Geho Milosti a králowstwj Českého y některé osoby z stawu panského, rytjřského a městského z obce, to wssecko podlé starobylého chwalitebného pořádku pro dobré a zachowánj wlasti swé na témž sněmu s njmi gako wěrnj poddanj gednati, a to, cožby králowstwj tomuto vžitečného a dobrého bylo, zawjrati chtj. Než gestližeby nynj k drženj sněmu obecnjho čas nepostačil, tehdy na tom gsau, že oni gakž swrchu dotčeno, podlé některých osob ze stawu panského, rytjřského a městského, kteřjž při nich gako za gednoho člowěka stogj, podlé Geho Milosti králowské gako wěrnj poddanj zů-

stati mnj a chtj. A s tjm se Geho Milosti králowské gako pánu swému neymilostiwěgssjmu poraučegj."

Geho Milost králowská wedlé toho přednessenj panům stawům nastalau a důležitau potřebu předložit a oznámit poručiti ráčil, že pro krátkost času sněmu obecnjho položiti gest nemohl. A poněwadž wedlé smlůw dědičných od knjžete Maurycé Geho Milost králowská gest giž o včiněnj pomocy napomenut býti ráčil, že z té přjčiny, aby spěssně wytaženj bylo, Geho Milost králowská takowý rozkaz wydat a rozkázat rozepsati gest ráčil, oznamuge, že knjže Mauryc w swém poselstwj toho dokládati ráčj, aby Geho Milost spěssný retunk wedlé týchž smlůw dědičných starých y nowých Geho Milost králowská y stawowé bez messkánj dáti ráčili.

Gich Milosti páni stawowé když gsau od Gich Milostj panů saudců a auředlnjků Geho Milosti králowské takowau odpowěd wyslyssjeti ráčili, snessse se, též páni z rytjřstwa a páni poslowé z měst toho času w společnosti shromážděnj poručili toto Geho Milosti králowské česky promluwiti: Že wssickni třj stawowé, totiž: staw panský, rytjřský a městský Gabryele Klenowského ze Ptenj a na Psařjch za to žádali, aby od nich a na mjstě gich promluwil, Geho Milosti králowské poddaně prosýce, aby to, což se tak promluwj, milostiwě wyslyssjeti a tomu wyrozuměti ráčil. A toho gim dopusstěno bylo.

Klenowský:

Řeč, kterauž gsau staw panský, rytjřský a městský včinili, nenj potřebj opakowati; ale poněwadž promluwenj geho krátké bude, že to také chce slowy krátkými promluwiti,

prosyc Geho Milosti králowské, aby geho milostiwě wyslyšeti ráčil.

Předkem když gest sem přigel, nenadál se toho, aby to na něho od stawůw wsloženo býti mělo; než poněwadž w těch rozkazých od Geho Milosti králowské wyšších stawowé gsau pod welikau pokutau, aby se sem sgeli, wysoce napomenuti; protož, že se gest on také na ten den zde nagjti dal. A tak od toho času, gakž gest sem přigel, tyto dni pominulé, gednali gsau s nim staw panský, rytjřský a městský, aby potřeby gich před Geho Milostj králowskau oznámil, čehož se gest wždycky zbraňowal, a o to stál a stawůw za to žádal, aby geho w to nepotahowali, nýbrž toho zprostili. Ale poněwadž gest geho to na takowé pilné a bedliwé gednánj potkati nemohlo, než předce na něho ta práce wložena gest, tak gest včiniti musyl. A wšak proto, že on nenj toho aumyslu, aby Geho Milosti králowské předsewzetj měl rušiti; než což gest gemu na ten čas poručeno, na Geho Milost králowskau wznésti, to včiniti a wyřjditi musý, ponjženě prosyc, aby Geho Milost takowau vmluwu geho od něho milostiwě přigjti ráčil.

Gakož neywyšší pan purkrabě řeč obšjrnau vdělati ráčil, kteréž gest se odewšech dobře wyrozuměti mohlo, protož-té opakowati nepotřebj, než což gemu poručeno gest, oznámiti chce. Předkem že staw panský, rytjřský y městský nepominuli gsau na pány neywyšší auředlnjky, saudce zemské a rady krále Geho Milosti přátelské, žádosti wložiti, gsauce toho žádostiwi, a byliby to rádi vhlédali, aby se byli wšickni wespolek, na Geho Milosti králowské milostiwé předloženj a žádost

gednomyslně snesli a srownali, a Geho Milosti gednostegnau a gednomyslnau odpowěd dali: ale poněwadž se toho na takowau gich přátelskau žádost a prosbu státi nemohlo, aby se Geho Milosti králowské gednomyslná odpowěd, gakž nynj dotčeno, byla dáti mohla, že on giž na ten čas newj co giného, než to, což gemu gest poručeno, promluwiti.

Gakož gest těchto dnůw minulých skrze Geho Milost králowskau neywyššjmu panu purkrabj poručeno bylo, aby stawu panskému, rytjřskému a městskému gménem Geho Milosti králowské oznámil, aby se každý, který sem s počtem swým přigel, poznamenati dal: ale co gest od dotčených stawůw swrchu psanému neywyššjmu panu purkrabj za odpowěd dáno, že gim takowé na ně wloženj z některých přjčin, gakž se o tom wslyšsi, y z giných mnohých, kteréž kdyby se nynj oznámiti měli, časby se prodliti musyl, welmi nesnesytedlné a těžké gest, nepochybugjce, že to gest giž Geho Milosti králowské od téhož neywyššjho pana purkrabj oznámeno a ššjřegi předloženo. A wšsak přes to přesewšsecko chtj to Geho Milosti králowské znowu opáčiti a zase předložiti; poněwadž tomu srozumjwagi, že těchto dnůw pominulých nemalý počet lidj sem se sgelo, ale giž se zase rozgeli. A k tomu že se také na wětššjm djle w kragjch na tom snesli, a Geho Milosti králowské o tom psanjm swým oznámili, že Geho Milosti žádosti w tom bez sněmu obecnjho wyplniti nikterakž nemohau, a možné nenj, žádagjce, aby toho Geho Milosti králowské oznámiti a předložiti nepominul. A ačkoli gim gest od neywyššjho pana purkrabj oznámeno a poručeno, aby se nerozgjžděli, než předce zde setrwali; ale

nedali gsau žádné odpowědi témuž panu purkrabj na to, chtě-gjli zde setrwati či nechtj. Z čehož se nacházý, poněwadž gest k tomu powoliti nechtěl, a že podlé oznámenj geho w tom gest od Geho Milosti králowské žádného poručenj neměl, že gest skrze ně žádná odpowěd dána nebyla; než toliko před pa-na purkrabowau hospodau w tom se dali znáti, že chtj přj-gezdu Geho Milosti králowské dočekati. Dne pak wčeregšsjho Geho Milosti králowské milostiwého austnjho předloženj gsau s pilnostj poslauchali, a tomu se wšsj bedliwostj wyro-zuměli. A kdež Geho Milost toho mezy giným dotknauti ráčil, gestliže gest co w tom proti prywilegijm a swobodám tohoto králowstwj (ač se Geho Milost naděge) předsewzato, že se Geho Milost králowská k tomu milostiwě poddáwá, že gim dostatečný list průwodnj na to wydati ráčj; tak že gich starobilým prywilegijm a swobodám žádného obljženj w ni-čemž se státi nemá. Tak gakž to Geho Milost ústy swými králowskými sšjřegi a swětlegi wygádřiti ráčil, čemuž gsau wšemu dostatečně wyrozuměli.

Což se pak rozkazu od Geho Milosti králowské wyšslého dotýče, w tom se s Geho Milostj králowskau na ten čas žádný odpor neb weyklady (poněwadž se ne gich samých, ale wšech stawůw králowstwj Českého dotýče) dáwati nechtj a nemjnj. Z strany pak dánj toho zlého, že gsau gemu staw panský, rytjřský a městský toto oznámiti poručili: žeby gim náležité nebylo, aniž to w mocy králowské měli přigjmati; poněwadž o tom žádného powolenj ani poručenj odewšsj země a stawůw králowstwj Českého gako panůw a přátel swých ne-

magj; a by pak y gaký list průwodnj přigjti chtěli, žeby se to na giný způsob státi nemohlo, než od osob swých toby včiniti musyli. A protož že gim slussné a náležité nenj, aniž gsau kdy na to myslili a mysliti nemjnj, aby se měli od giných osob a stawůw přátel swých, kteřj zde negsau, děliti, a tak ani w tom artykuli, že na odpor s Geho Milostj nenastupugj a nastupowati nechtj.

Než sobě to neywjce k mysli a ku paměti přiwozugj, a to při sobě rozgjmagj, kterak král Ludwjk slawné paměti tak žalostiwě poražen a od rad králowstwj Vherského zaweden, a na to namluwen byl, že Geho Milost králowská slawné paměti nečekagjc na pomoc a wyswobozenj od králowstwj Českého y giných zemj, skrze pospjchánj swé, nepřjtele swaté wjry křesťanské Turka lehce sobě wážil, gakž nynj dotčeno, zahynul. Ačkoli gest Geho Milosti králowské králi Ludwjkowi slawné paměti wýstraha dáwána, aby tak welmi nepospjchal, a na pomoc a wyswobozenj, kteráž giž k němu táhla, očekáwal; wssak proto takowá wěrná wýstraha v Geho Milosti žádného mjsta mjti nemohla. A tak z toho possilo, že gest se ta přelitostiwá a žalostiwá porážka stala. A mnoho rod králowstwj Vherského y giného lidu wálečného podlé téhož ctného a slawné paměti krále gest w té porážce zůstalo. Pak co gest skrze takowau nesstastnau a žalostiwau porážku na králowstwj Vherské přissilo, toho nynj nenj potřebj opakowati.

Gakož také dne wčeregssjho Geho Milost králowská mezy giným geden artykul doložil ze strany (erbaiunků) a dědičných smlůw, mezy králem Geho Milosti a knjžetem Maurycem

Saským wzdělaných, že Geho Milost králowská s týmž knjžetem Maurycem ty obnowiti ráčil 2c. Tomu se neodpjrá, neb wssem gest o tom wědomé, že k tomu odewssech stawůw králowstwj Českého na sněmu obecnjm minulém, gak a potud týž (erbainuncy) zase obnoweni a stwrzeni býti magi, powoleno. A tak nynj toho nepotřebj také zase opakowati, ani těm (erbainunkům) gakých wýkladůw dáwati; poněwadž se negednom osob ze wssech třj stawůw, ale předkem krále Geho Milosti, potom koruny České, y zemj k té koruně přjslussegjcých dotýkagj. Protož dotčený (erbainuncy) ne samým swrchu dotčeným osobám, ale wssem stawům zároweň wykládati dáwati náležj. A k tomu také kdyby měli tomu rozkazu ztjženému a wyssslému, w kterémž gsau wysoce znamenité pokuty položeny, sami mjsto dáti, nemohliby se z toho slussně wyměřiti, a omluwena včiniti. Než když stawowé králowstwj Českého wssichni pospolu shromážděnj budau, tehda se o to s pilnostj a bedliwostj bude gednomyslně snessenj a zawřenj státi mocy, kdo w zemi zůstane, aneb gak se ta opatřiti má; a ne takowým způsobem, aby wssichni opustjc ženy, djtky y statky swé, wogensky wen ze země wytáhnauti, a sedlákům ge poručiti měli.

A kdež Geho Milost králowská o tom zmjnku včiniti a k tomu milostiwě swé powolenj dáti ráčil: „Kdyžbykoli kdo pro starost, mladost, nemoc, aneb giná swá zaneprázdněnj s Geho Milostj králowskau do pole táhnauti a geti nemohl, aby wyprawjc počet swůg, což na koho dáti přigde, doma zůstal" 2c. Y kdyby se gim to prwé, nežli z domůw swých wygeli, bylo oznámilo, byliby se wěděli podlé swobod krá-

lowstwj Českého gak a pokud w tom a zwlásstě kdyby wssichni stawowé ze wssech kragůw sem byli přigeli, a se spolu snesli, zachowati: ale poněwadž se wssichni stawowé na obeslánj Geho Milosti králowské k mjstu uloženému nesgeli, nenaležj se gim od nich děliti.

Při tom gest také Geho Milost králowská toho oznámiti nepominul: „Ačkoli knjže Maurycy Saský od cýsaře a krále Gich Milostj, y od ginud nemalé pomocy a wysswobozenj, y tolikéž sám mnoho lidu wálečného pospolu mjti ráčj: ale proto nicméně Geho Milost králowskau podlé (erbainungů) a smluw dědičných ze strany gemu na pomoc wypravenj napomjná, a. té od Geho Milosti očekáwá, aby tudy tjm dostatečněgi nepřjteli swému odpor udělati a gemu odolati mohl.“

Y z těch a takowých předložených přjčin a potřeb, giného při sobě nenacházegj, a za užitečněgssj býti neznagj, než že toho pilná a znamenitá potřeba krále Geho Milosti y wsseho králowstwj Českého gest, a toho pominuto býti nemůže; než aby Geho Milost králowská což neydřjwe možné, sněm obecnj na hrad Pražský, gakž y za to Geho Milosti ponjženě a poddaně prosý, položit a rozepsat rozkázati ráčil.

A poněwadž y také z některých kragůw přes dwě neb tři osoby zde přitom negsau, aby Geho Milost králowská o položenj takowého sněmu do wssech kragůw, gakž swrchu dotčeno, oznámic, wssickni o tom wědomost měli. A kdyby pak y listowé kragsstj těch, kteřj tak sem w znamenitém počtu přigeli, nedossli, mohlby geden druhému o témž oznamowati; tak žeby se wssichni stawowé dosti časně, a k témuž sněmu

od Geho Milosti králowské položenému ſgeti, a wenž psaní pilné potřeby gednati, y to cožby králi Geho Milosti a wſſemu králowstwj k dobrému a vžitečnému bylo, podlé starobylého chwalitebného pořádku a obyčege zawjrati, a kdoby wegegně táhnauti neb doma zůstati měl, nařjditi mohli; a podlé toho, cožby tak na tom sněmu nařjdili a zawřeli, poslussně se zachowati chtj a zachowati budau; neb což se tak gednomyslně, sworně a společně zawjrá a řjdj, to také stálé a trwalé býwá, a Pán Bůh wſſemohaucý k tomu swau swatau pomoc a požehnánj dáwati ráčj. A také se tjm nechlubj, než o tom dobře wědj, že gsau se y předkowé gich wždycky k předkům Geho Milosti králowské y tudiž k Geho Milosti králowské, a w potřebách obecnjch gako wěrnj poddanj poslussně zachowáwali, a geſſtě zachowati mjnj.

Než aby měli tak zhola a nenadále sami bez powolenj, přičiněnj, a pomocy giných stawůw wzhůru býti, a do pole táhnauti, obáwagj se toho, aby se také gako králi Ludwjkowi slawné paměti s tau neſſťastnau porážkau, čehož Pán Bůh vchowati rač! ljtostiwě a žalostiwě nepřihodilo. A budto žeby pak y Geho Milost králowská s některými do pole táhnauti, a s pomocy Pána Boha nad nepřáteli swjtězyti ráčil; tehdažby toliko ti, kteřjž gsau tak s Geho Milostj do pole táhli, a ne ti, kteřjby doma zůstali, toho pochwalu a poctiwost mjti chtěli; cožby králowstwj Českému y wſſem stawům obecwſſeho křesťanstwa k welikému posměchu a hanbě přičjtati se mohlo a přičjtalo. A zase kdyby neſſtěstj na Geho Milost, od čehož Pán Bůh wſſemohaucý Geho Milosti králowské za dlauhé časy vchowati rač! přiſſlo, gakby to Geho

Milosti králowské y těm wssem, kteřjžby s Geho Milostj králowskau, tak bez powolenj wssech stawůw táhli, obewsseho národu Německého y Wlasského ke zlému se přičjtalo. A protož gakž předesslé, tak y nynj wždy Geho Milosti králowské se wssj ponjženostj za sněm obecnj prosý.

Gsauc té wjry a naděge ku Pánu Bohu, že to wsseckо podlé stawůw králowstwj Českého gako přátel swých a zemj ke králowstwj přjslussegjcých, ctným, dobrým rytjřům a wěrným poddaným náležj (nedadauc toho žádnému napřed), tak aby rownost zachowána byla, a swornost, láska a gednomyslnost mezy nimi wssemi býti a trwati mohla, gednati a konati chtj.

Kdež měliby Klenowský nad to wjce dále a obssjrněgi Geho Milosti králowské to předkládati, newidj se toho potřeba býti; neb nepochybugi, že Geho Milost králowská podlé swého králowského wysokého rozumu a potřeby podlé důležitostj v sebe rozwážiti ráčj. A tjm swau řeč zawazugic, a Geho Milosti králowské s pokorau prosyc, aby Geho Milost tohoto gich promluwenj neginák k sobě přigjmati, ani wykládati gim toho ginau měrau neráčil, než že to dobrým wpřjmným a poddaným aumyslem činj. A přitom y to od nich, že s Geho Milostj na ten čas táhnauti aneb wyslati nemohau, milostiwě přigjti, a gich milostiwý král a pán býti ráčil. A s tjm se Geho Milosti ponjženě poručena činj.

Na takowau od stawu panského, rytjřského a městského promluwenj a Geho Milosti králowské odpowěd danau, ráčil gest Geho Milost králowská zase repliku a odpowěd swau

králowskau aústně dáti, a na nížegi položený způsob promluwiti.

Král Geho Milost.

Geho Milost králowská ráčil gest tomu, pokudž gsau neywyšší aukedlnjcy, saudce zemsstj a rady krále Geho Milosti a králowstwj Českého, a přitom některé osoby ze stawu panského, rytjřského y městského skrze neywyššjho pana purkrabj Pražského, a potom také některé osoby z dotčených třj stawůw skrze Gabryele Klenowského promluwiti, a Geho Milosti králowské odpowěd dáti poručili, sstřegi wyrozuměti; na kterézto artykule Geho Milosti obssjrně předložené, kteřjž znamenitj, weliký sami w sobě gsau, a wysokých wěcý se tu dotýče, Geho Milosti králowské s obtjžnostj to přigde na ně tak pogednau odpowěd dáti; neb Geho Milost králowská w řeči latinské a německé ne tak dostatečný, gako w Geho Milosti přirozeném gazyku z strany wýmluwnosti býti ráčj. A také artykulowé gich, na kteréž gsau se zdráwě wradili, ty gsau k mluwenj a oznámenj Klenowskému gakožto práwnjku a osobě w tom zwyklé gak a pokud se wyljčiti má, a z toho dále newykračowati, poručili. Gakožby pak Geho Milost králowská s pomocý Božj dobře wěděl, wwážjc prwé s pilnostj ty artykule, gak a pokud také swau sprawedliwau odpowěd dáti; ale znagjc Geho Milost králowská, že to gako wěcy wálečné spěssného gednánj potřebuge, a tjm prodléwati neslussj: protož Geho Milost králowská, pokudž Geho Milosti Pán Bůh rozumu popřjti ráčil, pokudž za potřebné

a vžitečné Geho Milosti králowské a králowstwj tohoto vzná, y také pro zachowánj a obranu téhož králowstwj a stawům, gim na to odpowěd pokudž gednom Geho Milost to wyslowiti a wymluwiti bude mocy, dáti ráčj. Gestližeby pak Geho Milost králowská těch wssech artykulůw, kterýchž drahně gest, spamatowati a w hlawě obdržeti nemohl, aneb skrze zapomenutj pořádně odpowědi dáti neráčil, ginau měrau se toho od Geho Milosti králowské nestane, než dobrým a wyřjmným vmyslem, a w tom se Geho Milost králowská Pána Boha, že to w prawdě tak gest, dokládá.

Předkem Geho Milost králowská ráčil gest neywyšsjch auředlnjkůw, saudcý zemských a rad krále Geho Milosti, a králowstwj Českého y některých giných osob ze wssech třj stawůw řeči a předloženj wyrozuměti; a bylby Geho Milost rád vhlédati ráčil, aby se byla Geho Milosti králowské odewssech třj stawůw gednomyslná a společná odpowěd dala; ale poněwadž býti nemohlo, musý to Geho Milost Pánu Bohu wssemohaucýmu na ten čas poručiti. A kdež gsau neywyšsj auředlnjcy, saudce zemsstj a rady krále Geho Milosti a králowstwj Českého y některé giné osoby ze stawůw téhož králowstwj na wčeregssj Geho Milosti králowské milostiwé předloženj poddaně a poslussně se zachowali, a Geho Milosti králowské připowěděli, že s Geho Milostj táhnauti chtj, a nikoli Geho Milosti opustiti nemjnj, na žádný sněm obecnj nečekagjc (ani na nyněgssj nebezpečné časy nevkazugjc) kterýž, ačby Geho Milost králowská rád byl položil, kdyby genom čas k tomu postačiti byl mohl, kteraužto powolnost Geho Milost králowská od nich milostiwě přigjmati, a gim to

wssj Milostj swau králowskau zpomjnati, nahražowati, králem a pánem gich milostiwým býti, y synu Geho Milosti králowské neymilegssj k témuž wésti ráčj: než, což se z strany druhé, totiž stawu panského, rytjřského a městského dotýče, Geho Milost králowská od nich přjčinám, pro které sněmu obecnjho žádagj, a na tom předse aby ten položen byl, stogj.

Druhé: že se w žádný odpor z strany toho nawrácenj s Geho Milostj dáwati nechtj.

Třetj: o krále Ludwjka slawné paměti, gak gest skrze pospjchánj swá, a radu Vherských pánůw žalostiwě poražen.

Čtwrté: kdež sobě za těžkost pokládagj, prawjc: že se bez powolenj giných kragůw w takowá weliká gednánj a artykule dáwati nemjnj, y giných wjce artykulůw a přjčin obssjrně doložili, kterýchž Geho Milost tak spěssně wssech spamatowati nemůže, wssemu gest wyrozuměti ráčil, a nepochybuge Geho Milost králowská, že tak gedna gako druhá strana to dobrým upřjmným aumyslem činj. Ale proto Geho Milost králowská to při sobě nacházý, že strana druhá, která prwnj odpowěd Geho Milosti králowské dala, sobě to lépe a gruntowněgi než druhá strana k mysli připausstěgj, a potřeby nestálé k srdcy přiwozugj.

Než že (erbainunků) smlůw dědičných wykládati nechtj, než do budaucýho sněmu obecnjho, k uwáženj wssem stawům toho odkládagj, geho Milost králowská nenj proti tomu, aby se to od nich dobrým a wěrným aumyslem dáti nemělo; poněwadž gsau dne wčeregssjho od Geho Milosti králowské w obssjrných slowjch slysseli, co na tom a na těch gednánj Geho Milosti y gim wssem záležj, a bez pochyby tomu wssemu

a vžitečné Geho Milosti králowské a králowstwj tohoto vzná, y také pro zachowánj a obranu téhož králowstwj a stawům, gim na to odpowěd pokudž gednom Geho Milost to wyslowiti a wymluwiti bude mocy, dáti ráčj. Gestližeby pak Geho Milost králowská těch wssech artykulůw, kterýchž drahně gest, spamatowati a w hlawě obdržeti némohl, aneb skrze zapomenutj pořádně odpowědi dáti neráčil, ginau měrau se toho od Geho Milosti králowské nestane, než dobrým, vpřjmným vmyslem, a w tom se Geho Milost králowská Pána Boha, že to w prawdě tak gest, dokládá.

Předkem Geho Milost králowská ráčil gest neywyšssjch auředlnjkůw, saudcy zemských a rad krále Geho Milosti, a králowstwj Českého y některých giných osob ze wssech třj stawůw řeči a předloženj wyrozuměti; a bylby Geho Milost rád vhlédati ráčil, aby se byla Geho Milosti králowské odewssech třj stawůw gednomyslná a společná odpowěd dala; ale poněwadž býti nemohlo, musý to Geho Milost Pánu Bohu wssemohaucýmu na ten čas poručiti. A kdež gsau neywyšssj auředlnjcy, saudce zemsstj a rady krále Geho Milosti a králowstwj Českého y některé giné osoby ze stawůw téhož králowstwj na wčeregssj Geho Milosti králowské milostiwé předloženj poddaně a poslussně se zachowali, a Geho Milosti králowské připowěděli, že s Geho Milostj táhnauti chtj, a nikoli Geho Milosti opustiti nemjnj, na žádný sněm obecnj nečekagjc (ani na nyněgssj nebezpečné časy neokazugjc) kterýž, ačby Geho Milost králowská rád byl položil, kdyby genom čas k tomu postačiti byl mohl, kteraužto powolnost Geho Milost králowská od nich milostiwě přigjmati, a gim to

wssj Milostj swau králowskau zpomjnati, nahrazowati, králem a pánem gich milostiwým býti, y syny Geho Milosti králowské neymilegssj k témuž wésti rácj: než což se z strany druhé, totiž stawu panského, rytjřského a měštského dotýče, Geho Milost králowská od nich přjčinám, pro které sněmu obecnjho žádagj, a na tom předse aby ten položen byl, stogj.

Druhé: že se w žádný odpor z strany toho nawrácenj k Geho Milostj dáwati nechtj.

Třetj: o krále Ludwjka slawné paměti, gak gest skrze pospjchánj swá, a radu Wherských pánůw žalostiwě poražen.

Čtwrté: kdež sobě za těžkost pokládagj, prawjc: že se bez powolenj giných kragůw w takowá weliká gednánj a artykule dáwati nemjnj, y giných wjce artykulůw a přjčin obšjrně doložili, kterýchž Geho Milost tak spěšně wssech spamatowati nemůže, wssemu gest wyrozuměti ráčil, a nepochybuge Geho Milost králowská, že tak gedna gako druhá strana to dobrým vpřjmným aumyslem činj. Ale proto Geho Milost králowská to při sobě nacházý, že strana druhá, která prwnj odpowěd Geho Milosti králowské dala, sobě to lépe a gruntowněgi než druhá strana k mysli připausstěgj, a potřeby nestálé k srdcy přiwozugj.

Než že (erbainunků) smlůw dědičných wykládati nechtj, než do budaucýho sněmu obecnjho, k vwáženj wssem stawům toho odkládagj, geho Milost králowská nenj proti tomu, aby se to od nich dobrým a wěrným aumyslem dáti nemělo; poněwadž gsau dne wčeregssjho od Geho Milosti králowské w obšjrných slowjch slyšeli, co na tom a na těch gednánj Geho Milosti y gim wssem záležj, a bez pochyby tomu wssemu

y wyrozuměli. A co také Geho Milost králowská gim a wssemu králowstwj Českému, a zase oni a wssickni stawowé Geho Milosti králowské, a k tomu také Geho Milost králowská a oni wssickni podlé wzdělaných a spečetěných (erbainunků) a dědičných smluw knjžeti Maurycýmu powinowati gsau, a gižby teprw ta wssecka gednánj, spolu (erbainunky) a dědičnými smlauwami, na sněm obecnj odkládati chtěli, nepamatugjc w tom na wzdělané a obnowené y stwrzené (erbainunky) a gich wlastnj přjpowědj, přircenj, listy, zápisy a pečeti, než na zpátek to wssecko cpagj, což gest wěc w prawdě do nich ukrutná slysseti. Y což gest wyšssjho a lepssjho w swětě nad poctiwost a dobrau powěst, a když sobě to člowěk k srdcy swému práwě připustiti a na to pomněti chce, nežliby se měl nad poctiwostj swau zapomenauti a tu potratiti, měłby raděgi tisýcekrát hrdlo swé za to dáti, a na swětě wjce nebýti. Nechž ale genom to k swé mysli a srdcým připustj, že giž nepřjtel dále od knjžete Maurycе a cýsaře y krále Geho Milosti lidu wálečného přes čtyři mjle neležj, mezy kterýmžto lidem wálečným oni stawowé také syny, bratry, stregce a přátely krewnj a přirozené magj, y giné osoby z wlasti swé tam gsau, kteřjž každý den na se od týchž nepřátel wpádu očekáwagj, mohauli ta gednánj tolik prodlenj a času mjti, aby se teprw sněmowé obecnj rozpisowali a drželi, dědičné smlauwy, swobody a prywilegia walchowali, a rozumy a wýklady gim dáwali, a k tomu teprwa se radili, máli se do pole táhnauti, a kdo má geti neb doma zůstati. —

Ach wětssj hanby a posměchu, že se takowé hrozné wěcy od nich slysseti magj; ale nechž y toho gako udatnj rytjři

powážj a na to se rozpomenau, proč gsau sem obesláni, a že giž ne w městě než zhola w poli proti nepřjteli ležj; neb gim genom pro tu přjčinu gest w městě a po wsech nynj ležeti dopusstěno, pro nečasy a zymu, aby potom služebnjcy a čeledj gich a ginj wálečnj lidé, negsauc přjlissně zymau a nečasy přemoženi a ztrápeni, tjm dostatečněgi proti nepřjteli mohli trwati. Neb syce Geho Milost králowská neostegchalby se, aby osobau swau a s dwořany swými neměl polem ležeti; neb gest proto wytrhnauti a sem přigeti ráčil, gakož pak to w skutku na Geho Milosti se seznati a shledati dá, když Geho Milost dále to tažení, dáli Bůh, ssťastně spolu s nimi, stawy králowstwj Českého, gako wěrnými poddanými předse-wzýti ráčj, že na Geho Milosti w skutku nic sgjti nemá a nesegde, tak gakož to na Geho Milostj seznati magj. A k to-mu také to očitě widj, že Geho Milost králowská osobně s synem swým negmilegssjm zde se nagjti dal, a Geho Milost králowská od dáwnjho času tak mnoho stawu panského a rytjřského gako nynj pospolu widěti neráčil.

Gakož Geho Milost též z Prahy sem několik kusůw střelby a děl, kterauž na náměstj widj státi, přjwezti rozká-zal, korauhew s znamenjm a erbem králowstwj Českého y gi-né wěcy wálečné zde tolikéž před rukama gsau; a tak dě-kugjc Pánu Bohu žádného nedostatku wjce nenj, genom aby to polnj taženj před se spěssně wzalo a wykonalo. Y mělli-by pak Geho Milost králowská giž přes to přesewssecko zase na zpátek odtáhnauti, a takowau nebezpečnost y tu powin-nau wzdělanau smlauwu a (erbainunky) listy a zápisy, pe-četi, poctiwost a wjru, dobré y vžitečné králowstwj Českého,

opustiti, a tomu dosti, což gest připowěděl, nevčiniti, než zlau pomluwu a powěst o sobě slysseti, náklady a sskody na to wynaložené skrze to trpěti, Pán Bůh Geho Milosti toho, aby to kdy mělo Geho Milosti králowské na mysl přigjti, a aby to Geho Milost měl před se wzýti, vchowati ráčj. Kdyby y nepřjtel tak bljzko a před Geho Milosti očima byl, tehdaby Geho Milost toho aumyslu gesstě nebyl, aby zase na zpátek vtáhnauti měl. Nad to pak, poněwadž gesstě tak daleko týž nepřjtel několik mil od Geho Milosti gest, aby Geho Milost na to myslíti, a zase gakž dotčeno, na zpátek vtáhnauti chtěl. Ach nechť se rozpomenau na swé chwalitebné dobré činy a powěst, kterauž gsau tak dlauho až posawad obdržeti, a nikda ginác we wssem křesťanstwu, než gako o dobrých a ctných rytjřjch a dobře zachowalých vdatných mužjch nad giné slyssáno bylo. — —

Y nechť tehda teprwa nynj takowé chwály a hogné dobré powěsti beze wssj hodné a slussné přjčiny nepotracugj. Rowně nynj práwě w neywětssj nebezpečnosti sněmy obecnj držeti, o prywilegia a swobody se hadrowati, a těm wýklady činiti. — Ale kdy gest to genom gak žiwo slýcháno bylo, magjli kterau těžkost, žeby se od Geho Milosti králowské prywilegijm a swobodám gich w neymenssjm vbljžiti bylo mělo? Nechť některé osoby z prostředku swého k Geho Milosti králowské wyssljí, Geho Milost králowská se k tomu milostiwě podáwá, a s nimi o to o wssecko vhoditi, y také gim na to hned zde dostatečný (rewers) zápis dáti (chce); tak že se gim žádného vbljženj státi nemá; poněwadž po wykonánj toho taženj sněm obecnj, gakž gest Geho Milost připowěděl, nemesskage držeti

chce, (a wsse) srownati ráčj. Neb Geho Milost králowská nikda za králowánj swého toho aumyslu nebyl, aby měl co proti prywilegijm a swobodám králowstwj Českého před se bráti, a gesstě toho aumyslu nenj; nýbrž mnohem wjce těch gim přičiňowati, a podlé gich prywilegij, a wedlé nich, gako ctných, dobrých rytjřůw a wěrných poddaných swých wždycky hrdlo y krew swau, a wssecko, což genom w Geho Milosti možnosti gest, rád a mile činiti ráčil, a činiti z Božj pomocý bude. Což se pak (erbaiunků) a dědičných smlůw dotýče, poněwadž o tom dobře wědj, že s domem Saským předesslé staré wzdělané (erbaiunky) a smlauwy magj, kteraužto před Bohem y lidmi powinni gsau zdržeti; neb se tu nemalých wěcý, ale y Geho Milosti králowské a gich wssech poctiwostj, zápisůw, listůw y pečetj a přirčenj wysoce dotýče; nyněgssj pak (erbaiunkokowé) obnowené, ty se starými srownáwagj, a nic nowého w nich dostaweno nenj, kromě w některých artykulých gest proměna z strany saudůw a odpowědnjkůw, což wjce k dobrému a užitečnému králowstwj Českého, než domu Saskému gest změněno. A to z té přjčiny, aby nebylo wždycky potřebj wssem wzhůru býti, a na pomoc gedni druhým se wssj mocý táhnauti, tak gakž w starých (erbaiuncých) bylo dostaweno; ale giž to nynj w těch nowých obnoweno, a pro dobré koruny této, gakž se prwé o tom oznámilo, gest zawřjno. A protož že strany takowých (erbaiunků) y o giné artykule a dědičné smlauwy nynj nenj času se hádati, než raděgi k zbrani a měči sáhnauti, a na to pomysliti, aby země a poddanj Geho Milosti králowské w pokogi, lásce a w swornosti žiwi a od wpádůw a sskod zachowáni býti mohli.

Ale dokonalé naděge Geho Milost králowská k nim, gakožto k ctným rytjřům gsa, že Geho Milosti na takowé Geho Milosti bedliwé a sprawedliwé napomenutj neopustj, nýbrž při Geho Milosti stanau a setrwagj. A Geho Milost králowská gim slowem swým králowským připowjdá, gakž brzo se toto tažení wálečné wykoná, že Geho Milost chce wssem stawům králowstwj Českého sněm obecnj na hrad Pražský neprodléwagjc položit a rozepsat dáti. A tu nagdeli a pokázeli se co toho, ač se Geho Milost králowská nenaděge, aby Geho Milost co proti (prywilegijm) a swobodám králowstwj Českého před se bráti měl aneb gim odlizil, že gim to wssecko Geho Milost králowská podlé slussnosti a sprawedlnosti naprawiti račj. Neb sobě Geho Milost králowská podlé Pána Boha za swědka beře, že gest nikda toho aumyslu nebyl a nenj, aby kdy co toho, cožby proti prywilegijm a swobodám králowstwj Českého, gakž nynj dotčeno bylo, wědomě před se bráti, aneb na to myslliti měl; než wždycky gest raděgi Geho Milost gim těch potwrzowal y rozmnožowal, a gesstěby gim gich Geho Milost daleko radči na sáby přidáwal a přičiňowal, nežli gim gich za prst ugjti aneb umenssiti chtěl. A protož Geho Milost králowská gim to k rozwážení připaussti, gestli nynj toho čas gest, aby teprw o to (widauc že nepřjtel giž do země táhne) dysputacý držeti, aneb co staré báby se o to hádati a nepřjteli swéwolně zemi hubyti, kazyti, a tu odgiti, dopustit měli.

Než když také Geho Milosti králowské krále Ludwjka slawné paměti, nessťastnau přjhodu a porážku připominagj

a ku příkladu přiwozugj. Na to Geho Milost toto za odpowěd dáwati ráčj: aby stawowé Geho Milosti králowské za tak wzteklého a nedbánliwého neměli a nedrželi. Neb co gest Geho Milost králowská tjmto tazenjm před se wzal, to gest Geho Milost prwé bedliwě a zdráwě w radě vwážiti ráčil. Protož Geho Milost králowská wždy o nich pochybowati neráčj; než té milostiwé naděge gest, že s Geho Milostj králowskau před se potáhnau. A potom dáti Bůh při šťastném nawrácenj na sněmu obecnjm o giné wěcy gednati se bude.

Zagisté že Geho Milosti králowské příliš ljtostiwé a přetěžké gest, a Geho Milost nemohl wětššjho zarmaucenj mjti, než to, že se toho nuzného, nikemného, chatrného a zahnaného kurfirssta tak bogj, a moc a sýlu Tureckého cýsaře s takowau sspatnau sylau téhož zahnaného kurfirssta srownáwagj.

Geho Milost králowská giž z weliké ljtosti wjce na ten čas mluwiti nemůže. Neb Geho Milost králowskau to wssecko a zwlásstě ten weliký posměch a hanba bolj, a to Geho Milosti k srdcy gde, že za Geho Milosti králowské kralowánj, a gsa Geho Milost w zemi, to králowstwj k hanbě, posměchu a potupě přigjti má.

Pamatugjc Geho Milost králowská na to, že se o Českém národu pjsse a čte, a wždycky to slýcháno bylo, kterak gsau se po wssecky časy ctně, vdatně a rytjřsky chowali, gakých gsau také znamenitých rytjřských kusů, gesstě za lidské paměti dowozowali. A když gest kolíwěk národ Český při gakžkoli činech welikých neb malých býwal; wždycky gest přednj

pochwalu obdržel. A když gsau ginj w bitwách, obležení, w ssturmjch y při giných wálečných způsobjch wtahowali a wtjkali; tedy gest wždy pochwala a poctiwost tomu národu dáwána byla; tak že gsau se až do poslednj hodiny ctně, dobře, chwalitebně, rytjřsky a zmužile zachowali, aneb tu na mjstě zůstáwali, a krew swau y wylewali, aneb wjtězstwj, poctiwost a chwálu obdržowali a dosahowali. A gesstě na ně slussj spoléhati a se bezpečiti, kdyby se o to pokusyti chtěli, žeby s pomocý Pána Boha půl Rjsse wálečným způsobem podmaniti mohli. A nynj se pak tomu bjdnému, nuznému, zahnanému člowěku strassiti báti, čeho se báti magj, a se wssjm geho žiwotem, by pak gesstě gednau tak tlustý byl, sežrati mohli, — budiž toho Pánu Bohu žel! A poněwadž cýsaře Geho Milosti, a Geho Milosti králowské y giných lid wálečný a pomocy při knjžeti Maurycým gsau; gistěby se slussně gináče rozmyslliti měli. Srdce Geho Milosti králowské bolj, že takowé řeči od nich slysseti se magj, čehož za králowánj Geho Milosti nikdá se nestalo. Protož Geho Milost králowská gesstě wždy stawů milostiwě napomjnati ráčj: aby se gakožto ctnj rytjři, gináče rozmyslliti, a ne na ty (kterýmž ta wěc tak k mysli negde) zřenj swé měli. Geho Milost ze wssech kragů wsseckny stawy sem obeslati ráčil, a ti, kteřjž gsau se poslussně zachowali a přigeli, na tom gsau dobře wdělali, nežli ti, kteřj doma zůstali, ať se sami o wěcy a poctiwosti swé staragj a ge opatrugj, a za to odpowjdagj. Neb poctiwost gest tak drahý a wysoký klénot, že na tomto swětě nic dražssjho a wyšssjho nenj a býti nemůže; a pro zachowánj poctiwosti může gedenkaždý manželku swau wlastnj (bez oče-

káwánj za to na se trestánj) zabiti, a zase syn otce pro po=ctiwost opustiti. A až Geho Milost to při sobě rozgimati ráčj, že gsau takowau odpowěd swau dobrým aumyslem Geho Milosti králowské dali; ale mohau to k srdcým swým připustiti, co a gak mnoho na poctiwosti a wjry drženj záleži. Geho Milost králowská když před sebau stawy w znamenitém počtu shromážděné wiðěti ráčj; a gestliže pak podlé Geho Milosti králowské před se stanau, mnoho dobrého způsobeno a wyřjzeno bude mocy býti, a ginj, kteřj doma zůstali, mohau, přjkladem gich gsauce zbuzeni, k takowému poctiwému do pole taženj, také se pozdwihnauti a přitáhnauti. Y poněwadž gsau pak giž weyš gmenowané přjčiny dostatečně slysseli, a těm gruntowně bez pochyby y tomu také wyrozuměti mohli, že Geho Milost králowská stawům po wykonánj a wyřjzenj nynějssjho taženj nemesskagic směm položiti, a gim we wssem, w čemžby se gim gaké vkrácenj bylo stalo, milostiwau nápravu včiniti ráčj. — Neb kdyby odsud s tau střelbau, korauhwemi a wsseligakými potřebami wálečnými zase na zpátek táhnauti měli, a w tom času králowstwj toto od nepřjtele zkaženo, pohubeno a snad y dokonale ztraceno bylo, kterakby gednom z toho před stawy odpowjdati slussně mohli, a cožby pak gich národ a krewnj přátelé, kteřj na ten čas při knjžeti Maurycym gsau, že gsau tak od Geho Milosti králowské a stawůw opusstěni byli, o nich mluwiti musyli, toho ať při sobě dobře a zdrawě rozwážj, máli se to Geho Milosti králowské raditi, aby zase nazpátek táhnauti ráčil; a ti, kteřjž gsau se sgeli, zase rozpusstěni byli; ale gakby se to slussným prostředkem a přjčinau, aby to tak se státi mělo, před se

bráti musylo. — A kdyby se Geho Milost králowská toho dopustil, nemohloby Geho Milost nic wjce nesprawedliwěgssjho než to včiniti, a o Geho Milosti by se to, gakž nynj dotčeno, že to směl nesslussně před se wzýti, mluwiti mohlo. Wssakby y dusse těch zbitých těl, že ge Geho Milost králowská za žiwnosti tak žalostiwě opustiti ráčil, na pomstu do nebe proti Geho Milosti králowské wolati a Geho Milosti králowské wlastnj dusse za to trpěti a odpowjdatiby musyla. Ale Geho Milost králowská pamatugjc na swau dussi a poctiwost, nemagjc nic milegssjho než ty dwa klénoty, ty opatřiti a bohdá y zachowati ráčj, a proti těm žádnau wymysslenau měrau přečiniti nemjnj a nepřečinj. Protož Geho Milost králowská rozgjmagjc to při sobě, kdyby na gich žádost prwé a před tjm, nežliby se toto předsewzaté chwalitebné taženj wykonalo, sněm obecnj hned položiti a rozepsati ráčil; tehdyby Geho Milost králowská proti weyš psaným dwěma artykulům zgewně přečinil, před čjmž Pán Bůh Geho Milost králowskau ostřjcy račj. Také proti Geho Milosti králowské to nic nenj, nébrž milostiwě k tomu powoluge, aby se s neywyžssjmi pány, auředniky, saudcy zemskými a radami Geho Milosti králowské a králowstwj Českého sessli, a pokudž se spolu na gakýby způsob Geho Milost gim od sebe zde odpowěd dáti měl, snesau, k tomu se Geho Milost králowská milostiwě poddáwá, že gim takowý rewers, gakž se o něg srownagj, wydati ráčj, a proti gich prywilegijm a swobodám nic před se bráti nemjnj a nechce. A k tomu také Geho Milost králowská od toho wyssšího rozkazu paussteti a ten russiti, mořiti a kazyti ráčj, tak že gim stawům ani swobodám

a prywilegijm gich k žádné sskodě a vgmě býti nemá, toliko aby se nynj w této potřebě od Geho Milosti králowské odtrhnauti nedali; nébrž podlé Geho Milosti králowské gakožto wěrnj poddanj a gakž Geho Milost té důwěrnosti k nim gest, stali. A také se stawowé často psaného králowstwj Českého to do Geho Milosti králowské domeyssleti ani domnjwati nemagj, gakoby Geho Milost králowská w čem neymenssjm, cožby k dobrému a vžitku tohoto králowstwj slaužilo a bylo, pro swau něgakau peychu toho gednati a před se bráti nechtěl neb neráčil. Wždy předce gakž y prwé gich napomjnagjc y milostiwě žádagjc, aby wzhlédnauc na weyš oznámené přjčiny, s Geho Milostj králowskau tohoto poctiwého předsewzatého taženj wykonati a wyřjditi pomohli. A Geho Milost králowská se k tomu milostiwě poddáwati ráčj, že podlé stawůw wěrných poddaných žiwota y krwe swé, y statku a wsseho gměnj swého wynaložiti, litowati nechce, a Geho Milostj gim nic sgjti nemá a nesegde. A tak aby Geho Milost králowská dokonalau wědomost toho mjti mohl, kteřj s Geho Milostj táhnauti, a při Geho Milosti státi chtěgj, a na koho se také Geho Milost vbezpečiti má, ti wssickni aby se poznamenati dali, a ti, kteřjž tak táhnauti aumysl magj, do swětnice wstaupili, a kteřjž pak té wůle s Geho Milostj táhnauti negsau, ti aby po schodě dolůw gdauc též se poznamenati dali.

Na takowé Geho Milosti králowské napomenutj gest zase od Klenowského mluweno:

Klenowský:

Poněwadž páni a rytjřstwo, y města w znamenitém počtu zde shromážděni gsau, kteřjž ne wssickni nahoru wgjti mohli, než dole zůstati musyli, a wssickni tohoto Geho Milosti králowské předložení neslysseli, a potřeba toho káže, aby gedenkaždý o tom wědomost měl; protož Geho Milosti králowské páni a rytjřstwo, y města, za powolenj ponjženě prosý, aby spolu o to rozmluwiti, a to těm, kteřjž gsau pro auzkost místa tohoto gsem wgjti nahorů nemohli, předložiti, a Geho Milosti zeytra na to konečný vmysl swůg oznámiti mohli.

Toho gest gim od Geho Milosti králowské dopusstěno bylo, wssak na ten způsob, aby žádný odsud neodgjžděl; leč Geho Milosti králowské prwé odpowěd dána bude, a to poznamenánj, gakž toho Geho Milost w řeči swé naposledy doložil, se wykoná.

We čtwrtek mezy třimecýtmau a čtyrmecýtmau hodinau swrchu oznámenj stawowé wssichni, což se gich koliwěk sem do Litoměřic na Geho Milosti králowské obeslánj, sgelo, před Geho Milostj králowskau se nagjti dali. A tu gest od neywyšssjho pana purkrabj na místě a gménem neywyšssých pánů auřednjkůw, saudcý zemských a rad krále Geho Milosti a králowstwj Českého, y giných, kteřj podlé nich ze stawu panského, rytjřského a městského gako za gednoho člowěka stogj, promluweno.

Neywyšsšj pan purkrabj:

„Což gest koli Geho Milost králowská pán náš neymilostiwěgssj wčeregssjho dne k osobám ze wssech třj stawůw zde

shromážděným mluwiti ráčil, to gsau wssecko w paměti obdržeti, a bez pochyby mezy sebau dostatečně rozgimali. Wssak přes to páni neywyšssj auředníc, saudce zemsstj, a rady krále Geho Milosti a králowstwj Českého a giné osoby ze wssech stawůw, kteříž w tom podlé nich a za gednoho člowěka stogj, pominauti nemohli, a wčera y dnes celý den toho při stawu panském a rytjřském, y městech z obce, gakožto gich přátelých se wssj pilnostj gednali, ge napomjnali a žádali, aby se s nimi srownali, a Geho Milosti králowské wssickni společně gednomyslnau odpowěd dali. Ale poněwadž gsau gich k tomu přiwésti, ani při nich přes takowé pilné a bedliwé gednánj nic obdržeti nemohli, čehož gsau nerádi widěli, a ge při gich zatwrdilém a neodstupném předsewzetj zůstawiti musyli. Wssak oni gakožto ctnj dobřj rytjři, a poctiwost milugicý a wěrnj poddanj Geho Milosti králowské gako prawého, přirozeného a dědičného krále a pána swého neymilostiwěgssjho na takowé Geho Milosti milostiwé a gruntownj předloženj, a pro dobré a sláwu wlastni swé Geho Milosti králowskau, kterýž srdečnau péči a prácy nésti a pro ně žiwota a krwe swé, což očitě se widj, wynaložiti nelitugic, w takowém nebezpečenstwj nigakž opustiti nemjnj a nechtj: nébrž podlé Geho Milosti králowské, králowstwj Českého, a ke wssemu dobrému wzhlédnauc a pamatugic na tu odpowěd, kterauž gsau oni a wssickni stawowé tohoto králowstwj roku nynj minulého knjžeti Hánussowi Frydrychowi a landkrabj Heskému, osobám do achtu daným, na gich psanj a napomenutj pod pečetj zemskau gednomyslně dali. Totiž:

gestližeby na Geho Milost králowskau od kohožkoli sazeno bylo, žeby newěděli a nemohli Geho Milosti králowské opustiti ꝛc. wssecko to, což wěrným poddaným, a těm, kterýmž nad slowy a pečetj zemskau držeti náležj, učiniti chtěgj, a tomu wssemu, což gsau od sebe psali plniti (w čemž gim žádný za zlé mjti nemůže) dosti učiniti chtj. Poddáwagjce se gesstě k tomu, gakožto wěrnj poddanj a poctiwosti milugjcý, že podlé nich Geho Milosti opustiti nemjnj. A spolu obywatelůw králowstwj tohoto a přátel swých, kteřj na ten čas zde negsau, k tomu se wssj pilnostj, aby se oni také gakožto wěrnj poddanj podlé Geho Milosti králowské zachowali, napomjnati budau.

Poněwadž gsau páný a rytjřstwo ani měst z obce k ničemu ginému přiwesti nemohli, Pánu Bohu takowau wěc poručiti musegj. A tak budau oni také wěděti gich obzwlásstnj odpowěd a omluwu na to Geho Milosti králowské dáti a předložiti. A s tjm se Geho Milosti králowské poddaně poručena činj."

Po wykonánj té řeči neywyšssjho pana purkrabj bylo gest od osob ze stawu panského, rytjřského a městského z obce před Geho Milostj králowskau toto promluweno:

Páni a rytjřstwo, y města zde shromážděnj Geho Milosti králowské, gakožto králi a pánu swému neymilostiwěgssjmu toto oznámiti poručili, že gsau se dnessnjho dne na rozkaz Geho Milosti králowské poslussně zachowali, a k Geho Milosti z prostředku gich osoby wyslali, a té omluwě, kteraužto Geho Milost králowská gest učinil, a oni dostatečně

od týchž wyslaných tomu wyrozuměli, mjsto dáwagj. A dále Geho Milosti králowské toto oznamugj, že to wssecko, což gest wčeregssjho dne Gabryel Klenowský, spoluobywatel králowstwj tohoto slowo od slowa mluwil a předkládal, konečná wůle a úmysl gich byl a gest, a gesstě toho při tom zůstawugj s tjm doloženjm, tak gakž gsau Geho Milosti králowské prwe ponjženě prosyli, gesstě wždy za též prosý: aby Geho Milost králowská wssem stawům králowstwj Českého sněm obecnj, což může býti neydřjwe, položiti a rozepsati ráčil, poddáwagjce se k tomu, že oni podlé giných spoluobywatelůw králowstwj tohoto wssecko to, cožby Geho Milosti králowské a tomuto králowstwj dobrého a užitečného bylo, gednati a zawjrati chtj; nad čjmž Geho Milost králowská ljbosti mjti bude. A gesstě wždy za to ponjženě prosý, aby Geho Milost králowská při gich dané odpowědi milostiwě zůstawiti, a králem a pánem gich milostiwým býti ráčil. Toho se oni Geho Milosti králowské s swými powolnými a poddanými službami odsluhowati budau.

Na to zase Geho Milost králowská promluwiti ráčil:

Geho Milost králowská neywyšssjch pánůw auřednjkůw, saudcý zemských a rad králowstwj Českého a giných osob ze wssech stawůw, kteřjž za gednoho člowěka stogj, předloženj a poslussné poddánj, také pilnost a bedliwost gich; kterauž gsau při stawu panském, rytjřském y městech z obce měli, aby ge k gednostegné odpowědi, aby se s nimi srownali, a podlé Geho Milosti králowské táhli, přiwésti mohli,

a w tom we wssem toho hleděli, a k tomu ge napomjnali, aby gednomyslnost a swornost mezy nimi byla; dostatečně wyrozuměti, a tu powolnost od nich gakožto ctnných rytjřůw a Geho Milosti králowské wěrných poddaných milostiwě přigjti, a takowau gich lásku a náchylnost, kterauž k Geho Milosti králowské a wlasti swé nesau, a že gsau se na Geho Milosti milostiwé napomjnánj poddaně zachowali, wssem spolu y gednomu každému zwlásstě wssj milostj swau králowskau zpomjnati y nahražowati, králem a pánem gich milostiwým býti, a k témuž Geho Milosti králowské syny neymilegssj wésti a mjti rácj, aby takowau powolnost gim y potomkům gich wssj milostj zpomjnali y nahražowali.

Což se pak giných osob ze stawu panského, rytjřského y měst odpowědi gich dané dotýče, té gest se Geho Milost králowská do nich nadjti neráčil, aby přes Geho Milost králowskau milostiwé, sprawedliwé, y otcowské napomenutj, poněwadž gest gim Geho Milost králowská to wssecko, coby z toho dobrého a vžitečného, a zase, gestližeby tomu na odpor byli a táhnauti nechtěli, zlého tomuto králowstwj přigjti mohlo, skrze Geho Milosti králowské rozkaz předložiti a oznámiti ráčil, a také ohledagjc se na nyněgssj nastáwagjcý nebezpečenstwj, na swém předce státi měli.

Kterýžto odpowědi Geho Milost králowská wyrozuměti ráčil, že toho při prwněgssj odpowědi z strany položenj sněmu obecnjho zůstáwagj. Na to Geho Milost králowská gim toto předkládati rácj, žeby Geho Milost králowská k tomu náchylen byl, by genom čas k tomu postačiti mohl, aby

gim y hned sněm obecnj položil. Ale z kterých přjčin ten čas k sněmowánj postačiti nemůže, mohli gsau stawowé giž dostatečně wyrozuměti. Nébrž čas toho káže, aby to, což ctným rytjřům a wěrným poddaným náležj, a což k zachowánj zemj a poddaných slaužj a vžitečné gest, před se brali a rozgjmali. A poněwadž pro zdrženj přjrčenj a pečeti, a pro zachowánj vžitečného a dobrého tohoto králowstwj nijakž pominuto býti nemůže, než aby to k skutečnému wyřjzenj přissto; neb w prawdě Geho Milosti králowské toho wěřiti mohau, kdyby Geho Milost králowská to znáti a tomu rozuměti ráčil, že nynj čas k sněmowánj slaužj, žeby Geho Milosti nic milegssjho a slussněgssjho y náležitěgssjho nebylo, než žádosti gich z strany položenj sněmu obecnjho mjsto dáti. Ale nemůž to, gakž gest prwé o tom dosti oznámeno, na ten způsob před se bráno býti, lečby se to s Geho Milosti králowské a gich wssech obywatelůw tohoto králowstwj, zkázau posměchem a zkrácenjm, přjřjkánjm gich státi mělo, k tomu gsau také z knjžete Maurycе psanj, kteréhož Geho Milosti hodnowěrný přjpis poslal, z čehož a z gakých přjčin ge napomjná, a co na nich žádá, dostatečně wyrozuměti mohli. A poněwadž pak Geho Milost králowská gim wssem gruntowně y obssjrně, gakž se swrchu oznamuge, to předkládati ráčil, že Geho Milosti králowské a stawům náležité nenj, proti listům, zápisům, pečetěm a přjrčenj y přjpowědi, co před se bráti, nébrž tomu wssemu, gakž dobrým náležj, dosti včiniti a to zdržeti. Geho Milost králowská konečně na tom se vstanowiti ráčil, we gméno Pána Boha wssemohaucýho, s těmi, kteřjž na Geho Milosti králowské

napomenutj s Geho Milostj králowskau táhnauti se podwolili, toto tažený včiniti, a to poctiwé předsewzetj s pomocý Božj wykonati. Y wssecko to, pokudž možnost Geho Milosti králowské postačj, nessetřjc žiwota a krwe swé, pro zachowánj zemj a poddaných swých wěrných milých, podlé nich mile wynaložiti a činiti. Gsa gesstě wždy té milostiwé naděge a důwěrnosti, že páni, rytjřstwo a města z obce gináče se rozmyslj, a Geho Milosti králowské osoby, Geho Milosti syna neymilegssjho, a giných spoluobywatelůw a krewnjch přátel swých, kteřj netoliko nynj gakožto wěrnj poddanj a dobřj rytjři s Geho Milostj králowskau táhnauti se podwolili, ale také y těch, kteřjž prwé při knjžeti Maurycým w poli gsau, a k tomu Geho Milosti králowské střelby y korauhwe České neopustj, a od toho odewsseho na zpátek z pole newtáhnau.

Neb Geho Milost králowská ku Pánu Bohu wssemohaucýmu nepochybné wjry býti račj, že swé swaté požehnánj a pomoc swau Božskau hogně Geho Milosti králowské dáti a naděliti račj, tak že Geho Milost králowská s cýsařem Geho Milostj, knjžetem Maurycem s geho dobrým lidem wálečným také s ginými pomocý, ku kterýmž giného se nadjti nenj, než že se gakožto poctiwost milugjcý lid chowati bude, něco znamenitého, dobrého y vžitečného způsobiti a prowesti račj. A ti, kteřjž tak při Geho Milosti se nagjti dali (neohledagjce se na giných odpor) a s Geho Milostj táhnauti chtj, poctiwosti dosáhnau a nabudau. Než ti, kteřjž netoliko na Geho Milosti králowské otcowské a milostiwé napomjnánj, swé slowo přiřčenj, wjru a pečet sobě tak lehce wážj, a odsud zase na zpátek z pole vtáhnau, a Geho Milost králow=

skau, y také swé krewnj přátely opusstj a doma zůstanau, na to mysliti mohau, co gich z toho potkati může, a gakau poctiwost a pochwalu z toho mjti budau. A kdožby s Geho Milostj králowskau osobau swau pro nedostatek zdrawj, staresti a giná swá zaneprázdněnj táhnauti nemohl, a proto nicméně počet swůg poslati chce, ten ať se zeytra zde nahoře nagjti a poznamenati dá.

Na takowé Geho Milosti králowské napomenutj a konečný vmysl Geho Milosti králowské gim k záwěrku oznámený, gsau se rozmyslili, a na zeytřj w pátek swolili, že chtj táhnauti aneb penjze za to dáti, totiž z tisýce zlatých 12 zlatých.

Byla pak dáwána kwitancý neb přjpjs těm osobám, gessto na žádost Geho Milosti králowské peněžitau pomoc včinili w tato slowa:

Gá Jan Wibempenker krále Geho Milosti (Contrlos) a gá Linhart Geinger obaudwau arcyknjžat Gich Milostj (kuchmistr a colmistr 2c.) wyznáwáme tjmto listem, že gsme od Wrozeného N. (tolik a tolik) w Jochumstalu na mjstě Geho Milosti přigali, kterýchž nedal na pomoc knjžeti Maurycowi, ani na (mandát) Geho Milosti králowské, ani na (erbaiunk) a smlauwu s knjžetem Maurycem předkládanau, ani na to taženj a předsewzetj Geho Milosti králowské, ani na to, aby se wytrhal z obce mimo prwnj odpowěd a zůstánj obecnj a Geho Milosti králowské danau bez sněmu obecného od stawůw w Litoměřicých wssech spolu shromážděných; ale zůstáwage při odpowědi od obce Geho Milosti králowské da-

né: než dal ge sám od sebe ze swé swobodné wůle ne z powinnosti; ale na žádost Geho Milosti králowské, totiž osobě Geho Milosti králowské s tau weyhradau swrchu psanau, z kteréžto summy dotčeného pana N. kwitugem a prázdna činjme. Tomu na swědomj pečetě nasse k tomuto listu přiložili gsme a rukami nassjmi se podepsali. Stalo se w pátek po sw. Sskolastyce panně. L. P. 1547.

A tak Geho Milost týž den wssech stawůw, kteřj gesstě nebyli odgeli, do hospody Geho Milosti powolati rozkázal, a na njžegi položený způsob k nim promluwiti ráčil.

Geho Milost králowská.

„Poněwadž Geho Milost králowská tomu gako dnes wyrozuměti ráčil, že páni a rytjřstwo, y města z obce gináče se rozmyslili, a s Geho Milostj králowskau osobně táhnauti, a ti, kteřjž pro nedostatek zdrawj, starost neb mladost a giná zaneprázdněnj táhnauti nemohau, počty swé wyprawiti a někteřj penjze dáti chtj. Wssak na ten způsob, gakž gest s Geho Milostj králowskau o to mluweno a na tom zůstáno. To Geho Milost králowská ode wssech třj stawůw, totiž pánůw, rytjřůw a měst, kteřjž gsau to tak swolili, milostiwě přigjmati, a takowau powolnost gich milostj swau králowskau gim zpomjnati y nahražowati, gich milostiwým králem a pánem býti, a k témuž Geho Milosti neymilegssj syny wésti, aby se to tolikéž od nich gim a gich dědicům dalo. Y té milostiwé wjry býti ráčj, že y ti, kteřj přjtomni nebyli, tauž měrau se zachowagj, a tomu na odpor nebudau.“

Na takowé Geho Milosti králowské milostiwé poděkowánj promluweno gest od neywyššjho pana purkrabě na mjstě wšech třj stawůw gakž njžegi poznamenáno.

Neywyššj pan purkrabě:

„Gakož gsau neywyššj páni auřednjcy, saudce zemšstj a giné osoby z stawů panského, rytjřského a městského, kteřjž za gednoho člowěka gsau, tomu srozuměli, že se přátele gich přes wčeregššj danau odpowěd s nimi srownali, to srdečně rádi uslyšeli, za to Geho Milosti králowské ponjženě prosyc, aby takowau gich powolnost a swolenj, poněwadž to z zwláštnj lásky a náchylnosti, kterauž k Geho Milosti králowské magi, činj, milostiwě přigjti, a králem a pánem gich milostiwým býti ráčil.“

Odpowěd a záwěrek Geho Milosti na to učiněný.

Geho Milost králowská.

Geho Milost králowská prwé gakž gsau slyšeli, takowau powolnost od nich milostiwě přigal. Protož Geho Milost králowská toho při tom zůstawiti ráčj.

Potom w auterý po sw. panně Dorotě téhož léta pan pulmistr na ten čas mistr Tomáš z Wawořice, mage o tom zprávu, že se drahný počet sausedů obogjho města Pražského scházý, a Čechowé někteřj že se obsýlagj, osoby některé z počtu rádnjho do auřadu šestipanského gest obeslal; a tu po gedenmecýtmé hodině drahný počet těchž sausedů obogjho města Pražského předstaupiwše před pana pulmistra a pány,

žádali, aby k zegtřj ráno wssecka obec na radnj dům obeslána byla, také aby we weliký zwón zwoněno bylo, že gsau toho pilné a důležité potřeby; a tolikéž že chtěgj žádati na panu pulmistrowi staroměstském, aby také gich obec pospolu býti mohla. Y dáno gim za odpowěd, aby toho do čtwrtku strpenj měli, že chtj o to s pány nowého města Pražského z gitra bohdá mluwiti, a na čemž se s nimi snesau, gim oznámiti.

Oni ale powěděli, že se z té žádosti swé nikoli nedagj swésti; než předce že na tom stogj, aby se to tak wykonalo. Y gest gim k tomu pro zachowánj dobrého pokoge powoleno. Na zegtřj ráno w zwon Teynský se zwonilo, a počet sausedů znamenitý se sessel. A když na ně toho bylo podáno, gaké by toho přjčiny byly, proč gsau dne wčeregssjho wssecku obec sezwoniti a swolati poručili; w tom se poselstwj od nowoměstských stalo, zeby chtěli na ně toho něco wznésti. Y snessse se společně, toho požádali, aby se w kolegi weliké, poněwadžby to w radnjm domě staroměstském býti nemohlo, sessli. A hned gdauce do kollege „Přigď sw. Dusse" a giné pjsničky křesťanské a nábožné zpjwali. A napomenuwsse se wespolek, aby pokogně a uctiwě při tom gednánj wssickni se chowali. Na to některé sepsané artykule y také list kurfirssta Saského wůbec čjsti dali. A woliwsse na ten den ze sebe gisté osoby, těm, aby artykulowé někteřj w pořádný spis uwedeny byli, poručili; kteréžto osoby to sepsawsse we čtwrtek dne sw. Sskolastyky oběma obcem Pražským w též kollegi weliké gsau přečtli. Oni wssickni ge sobě oblibiwsse rozkázali gsau, aby na pargameně pod wětssjmi wisutými měst

Prazſkých pečetmi ſepſáni a potwrzeni byli; kteřjžto artykulowé tuto ſlowo od ſlowa gſau wypſáni:

We gméno ſwaté a nerozdjlné Trogice, Otce, Syna y Ducha ſwatého.

My purkmiſtři a rady, ſtarſſj obecnj přjſežnj, y obogé obce ſtarého y nowého měſt Prazſkých, známo činjme tjmto liſtem, naſſim wſſem wůbec a gednomu každému, gak nyněgſſjm tak budaucým, před nimižby náš tento liſt čten aneb čtaucý ſlyſſán byl, že znamenawſſe, kterak ſkrze rozdjly a neſwornoſt a mnohé newole těch měſt Prazſkých y ſtawu naſſeho měſtſkého obecnj dobré k znamenité bjdě a ſaužení přiſſlo; ſkrze což práwům, ſwobodám, prywilegijm a dobrým ſtarobylým řádům a zwykloſtem znamenité vbljženj ſe geſt ſtalo; kdež ſſetřjce w tom přjkladu předkůw naſſjch, když gſau ſe w ſpolečnoſti, w gednotě, láſce a w prawé křeſťanſké bratrſké ſwornoſti měſta tato Prazſká y ſtaw náš měſtſký ſnáſſeli a držeti, měſt těchto Prazſkých a ſtawu naſſeho měſtſkého ſláwa, poctiwoſt y obecné dobré ſe geſt rozmáhalo, y w tom ſwůg ſſťaſtný proſpěch mělo. Y nechtjce tomu, aby za takowými přjčinami wýš dotčenými na konec táto měſta Prazſká y ſtaw náš měſtſký w ſwých ſwobodách, prywilegijch k ſnjženj a k zkáze měla přiwedena býti: protož z daru Božjho a z wůle gednoſtegné my swrchu pſanj w láſce a w dobrém pokogi y aumyſlem vpřjmným weſpolek ſwé shledánj měwſſe, a to předkem pro čeſt a chwálu Pána Boha wſſemohaucýho, y také pro poctiwé, vžitečné a dobré měſt těchto Prazſkých y ſtawu naſſeho měſtſkého, a zwláſſtě vznawſſe to, že proti králi Geho Miloſti pánu naſſemu; poněwadž o poctiw-

wost, swobody, práwa, starobylé zwyklosti měst těchto Pražských y stawu naſſeho měſtſkého Geho Milosti králem pánem naſſjm milostiwým, y předky geho slawné a swaté paměti cýsaři a králi Ceſkými Gich Milostmi stwrzenými, toto naſſe zhledánj a gednánj o artykule w knihách položené, nic nenj anjž se newstahuge. Z té příčiny o artykule giſté w knihách měſtſkých pořádně sepsané gednomyslně, a gako za gednoho člowěka gsme se snesli, a ge sobě wpřjmě, dokonale y pewně, gako dobřj a ctnj lidé na budaucý časy držeti, a podlé nich do swého přemoženj státi, a sebe neopauſſtěti připowjdáme.

Gakož gest na Geho Milosti králowſké mandát (gehož dátum na hradě Pražſkém we středu před sw. Sſťastným 1547, po kragjch králowstwj tohoto rozeslaný času nedáwno minulého w artykuljch tam ze gména postawených Geho Milosti králowſké) odpowěd dána, a w té odpowědi y w těch artykuljch giſté příčiny položeny, pro kterébychom takowým tazenjm powinni nebyli: protož magjce o tom giſté zpráwy, zebychom pro tuž odpowěd od některých lidj lehkomyslně tjm dotýkáni byli, gakobychom tu proti swým ctěm a dobrým poctiwostem y dobrému pořádku králowstwj tohoto wčinili, geſſto z té odpowědi y z artykulůw w nj položených gedenkaždý dobrý sprawedlnost milugjcý tu nic zceſtného a poctiwostem naſſim nenáležitého nagjti nemůže; než že gsme spatřjce w tom předkem swobod dobrého a poctiwého králowstwj tohoto Čeſkého a stawu naſſeho měſtſkého, geho Milosti králowſké pánu naſſemu neymilostiwěgſſjmu cesty a příčiny sluſſné k položenj sněmu obecného předkládali. A protož kdobykoli za tau příčinau y za gakaukoliw ginau měſtům

tėmito Pražským a stawu nassemu městskému y také osobě neb osobám w čem gakýmkoli pak způsobem neudležité vblijženj činiti a nám sskoditi chtěl, že proti tomu každému do hrdel y statkůw nassjch s pomocý Pána Boha wssemohaucýho do nassj neywyšssj možnosti slibugem podlé sebe státi, a sebe žádným wymysslenym způsobem w ničemž neopausstěti.

Na tomto gsme se tolikéž snesli, kdybykoli sněm obecnj w tomto králowstwj od Geho Milosti králowské položen byl, a obecnj dobré králowstwj tohoto gednáno býti mělo; w tom takowém nižádném gednánj a rozgjmánj od pánůw poslůw z měst a k sněmowanjmu gednánj wyslaných abychom se nedělili; než w společnosti s obcemi nassjmi a stawu nasseho městského, o wssecko s nimi společně a přátelsky rozgjmali a zawjrali, a snessenj nasse společné gjným stawům králowstwj tohoto oznamowali, gakož to od starodáwna za předesslých slawné paměti cýsařůw a králůw býwalo.

Také gsme se na tom snesli, gestližeby a čkoli mezy městy Pražskými, neb radau gednau y druhau swrchu dotčenau gaké newole a nesnáze wznikly, tehdy takowé newole a nesnáze k žádnému práwu poháněti gedni druhých nemagj; než woljce z prostředku swého z města gednoho y druhého muže rozumného, rozssafného a sprawedlnost milugjcýho o to o wssecko přátelsky se srownali, a cožbykoli, a na čemkoli ty osoby k takowému gednánj zwolené se snesly, a za prawdu wypowěděly, na tom gedna y druhá strana přestati magj. A gsme sobě, y což wýš gest postaweno, připowěděli na wěčné časy bez porussenj držeti. Tomu na swědectwj a pro lepssj gistotu a důwěrnost pečeti nasse wětssj starého y nowého měst

Pražſkých dali gſme k tomuto liſtu naſſemu přiwěſyti. A obogi měſto má miti geden obzwláſſtnj liſt, w gedna a w gednoſtegná ſlowa pſaný a ſpečetěný. A ti liſtowé při obnowenj rady aby wždy čteni býwali. Stalo ſe we čtwrtek dne ſw. Sſkolaſtyky, l. P. 1547.

Gakož ſe geſt ſneſſenj toto mezy měſty Pražſkými ſtalo, hned z kragů tohoto králowſtwj drahný počet ſtawu panſkého y rytjřſkého do Prahy ſe ſgeli. Y wyſlawſſe několik oſob do rady gſau předſtaupili, a ſkrze pana Wiktorýna Křineckého z Ronowa žádoſt na miſtě toho wſſeho počtu wložili, aby zeytra ráno, to geſt w pondělj na den ſw. Walentjna do weliké kollege páni půlmiſtři a rady, ſtarſſj obecnj y také obce měſt Pražſkých ſe ſeſſli, žeby některé pilné a znamenité potřeby na ně wzneſti ráčili, kteréžby k dobrému a užitečnému předkem Geho Miloſti králowſké y také tomuto králowſtwj y wſſj obcy býti mohly. Y dána Gich Miloſtem odpowěd, že ſe také ſtáti a wykonati má.

Toho dne Gich Miloſti páni ſtawowé měli ohledánj a ſpolečné rozmlauwánj w domě pana Bohuſſe Koſtky z Poſtupic. Ráno bylo w Teyně y na radnjm domě nowoměſtſkém zwoněno, a když gſau ſe wſſickni téměř obywatelé měſt Pražſkých do kollege weliké ſeſſli, poſláno bylo pro Gich Miloſti do domu pana Bohuſſe Koſtky, a oni gſau w znamenitém počtu do též kollege bráti ſe ráčili. A tu když ſe wjtánj a děkowánj Pánu Bohu, že ſe gim w dobrém zdrawj ogeti a ohledati dáti ráčil, o obau ſtran wykonalo, a než ſe co oznamowati a gednati začalo, wſſickni z napomenutj pana Wylémа Křineckého z Ronowa na ſwá kolena poklekſſe,

Pána Boha prosyli, aby w tom gednánj swau pomocý gich opausstěti neráčil. A zazpjwawsse pjsničku „Prosmež Gežjsse milého" tu oznámena byla přjčina, že gsau se proto sem do Prahy ugeti ráčili, aby společně Geho Milost králowskau za položenj sněmu obecného, dle znamenitých a důležitých potřeb, žádali. O ten artykul když se snesli, a psanj k Geho Milosti králowské (které njže kladu) o položenj takowého rychlého a spěssného sněmu pořádně sepsati poručili, žádati toho ráčili; poněwadžby o tom zprávu měli, žeby některé snessenj mezy městy Pražskými stwrdiil se mělo, aby Gich Milostem, ač bylaliby wěc možná, přečteno bylo.

A když k žádosti Gich Milostj se tak stalo, žádati ráčili, aby také k takowému a pořádnému snessenj připusstěni byli, poněwadž tu nic na vblјženj důstogenstwj Geho Milosti králowské se newztahowalo. Dáno za odpowěd, že se to Gich Milostem přege. A hned tu byly osoby ze wssech třj stawů zwoleny, aby na zeytřj ranjčko artykule spissjce potom ge w kollegi, kdyžby zwoněno bylo a lid se sessel, čtli. Y tak se stalo. A když byli přečteni, wssickni ge schwalowali a ge psáti rozkázali, aby se s pečetmi vtwrdili. Potom hned wssickni do Teyna „Wěrnj křesťané" y giné nábožné pjsně zpjwagjce ssli, a služby Božj konali.

Psanj ku králi Geho Milosti.

Neygasněgssj Králi a Pane Pane náš milostiwý. Wassj Milosti králowské služby nasse powolné se wssj poddanostj wzkazugjce, na Pánu Bohu wssemohaucým dobrého a dlauhého zdrawj, a sstastného pokogného kralowánj, gakožto pánu

nassemu milostiwému žádáme. Wassj králowské Milosti psanjm tjmto nassjm oznamugeme, že slyssjte o tom, kterak pro znamenité a weliké potřeby, kteréž w sobě rozkaz Wassj Milosti králowské obsahuge a zawjrá, drahný počet z giných kragů ze wssech třj stawůw králowstwj tohoto za položenj sněmu obecnjho Wassj králowské Milosti gsau prosyli. Což y my také, vznawsse to za slussné y sprawedliwé býti, a že se nás tolikéž gako gich dotýče, a že mnozý z nás gsauce té naděge, že Wasse králowská Milost z Litoměřic na hrad Pražský giž nawrátiti gste se ráčili. Protož gsme k stolicy Wassj králowské Milosti do Prahy přigeli, gsauce toho aumyslu, abychom spolu s ginými stawy králowstwj tohoto Českého za položenj takowého obecnjho sněmu Wassj králowské Milosti žádali a prosyli. Ale poněwadž přigewsse sem do Prahy, Wassj králowské Milosti na hradě Pražském gsme nenalezli; z té přjčiny za slussné nám gest se widělo a zdálo, psanj toto k Wassj králowské milosti učiniti, gimžto Wassj králowské Milosti, gakožto pána swého milostiwého, se wssj poddanostj a ponjženostj žádáme y prosýme, že pro takowé znamenité a weliké wěcy sněm obecnj což může neyspjsse býti, rozepsati, a na gistý čas Wasse králowská Milost položiti račjte, na kterémžto sněmu o takowé a tak znamenité, y také giné obecnj Wassj králowské Milosti y nás wssech obywatelůw králowstwj tohoto Českého potřeby mohloby se k dobrému a užitečnému gednati. Neb Milostiwý Králi na giném negsme, nežli na tom, abychom we wssj náležité powinnosti a poddanosti k Wassj králowské Milosti gakožto ku Pánu swému milostiwému wsseligak se chowali. Než

aby takowé wogenské wytažený bez snessenj sněmu obecnjho dobře se nám trefiti mohlo, také gsme nigakž v sebe nagjti ani wyrozuměti nemohli. A takowý obecnj sněm od Wassj králowské Milosti mezy tjmto časem a střědopostjm neyprwé přijstjm při stolicy Wassj králowské Milosti w králowstwj tomto Českém aby položen a časně rozepsán byl, nepřestáwáme Wassj králowské Milosti ponjženě za to prosyti. Gestližeby pak na nasse takowé prosytedlné žádosti Wasse králowská Milost toho nám včiniti, ač té naděge do Wassj králowské Milosti, gakožto do Pána nasseho milostiwého negsme, a takowým sněmem prodléwati ráčila, a my dlé takowých znamenitých welikých potřeb Wassj králowské Milosti y nám wssem obywatelům králowstwj tohoto nastáwagjcých k tomu času a ke dni střědopostj, žebychom se do Prahy sgeli, a při tom času střědopostj žebychom oč takowého obecnjho dobrého způsobem sněmownjm gednali; wěřjme y také poddaně prosýme, že to Wassj králowské Milosti proti nám na těžkosti a protimyslnosti žádné nebude. Dáno w Praze w pondělj den sw. Walentjna. Léta 1547.

Wassj králowské Milosti

Poddanj

Páni a rytjřstwo z Hradeckého, Chrudjmského, Czáslawského, Boleslawského, Kaurjmského, Bechyňského, Prácheňského, Wltawského a Podbrdského, kragůw. Na ten čas w Praze shromážděnj. Purkmistři a konssele, starssj obecnj y obce starého, nowého, y menssjho měst Pražských. Y ginj z některých měst králowstwj Českého wyslanj poslowé ꝛc.

Odpowěd daná na to psanj od Krále Geho Milosti.

Ferdynand 2c.

Urozeným, statečným, slowútným panům, rytjřům, wladykám, poctiwým, opatrným, purkmistrům a konssełům starssjm obecnjm, y obcem, starého, nowého, y menssjho měst Pražských, y giným z některých měst nassjch králowstwj Českého wyslaným poslům, kteřj w pondělj den swatého Walentjna nynj minulého w Praze shromážděnj byli, wěrným nassjm milým. Urozenj, statečnj, slowútnj, poctiwj a opatrnj, wěrnj nassi milj. Psanj wassemu, kteréž gste nám, gehož datum w Praze w pondělj den swatého Walentjna, včinili, w němž nás za sněm obecnj, abychom wám geg mezy tjmto časem a středopostjm nynj přjsstjm na hrad Pražský položiti ráčili, ponjženě prosýte, s tjm doloženjm, gestližebychom pak toho, ač té naděge do nás negste, neučinili, a takowým sněmem prodléwati ráčili, a wy, dle takowých znamenitých a welkých potřeb ke dni středopostj do Prahy se sgeli, a oč takowého obecného dobrého způsobem sněmownjm gednali, abychom nad tjm žádné těžkosti neměli 2c. ſſ kegi gsme wyrozuměti ráčili. Y wěděti wám dáwáme, že gsme wždycky té milostiwé wůle a vmyslu byli, a až posawád bychom to rádi widěli, abychom takowau ponjženau žádost a prosbu wassi ze strany položenj téhož sněmu obecnjho naplniti mohli, gakož gsme pak předesslé se wssj pilnostj to při nás rozgjmati ráčili, ale pro krátkost času toho se gesstě nigakž státi nemohlo. Neb poněwadž gest nám a králowstwj

Českému. Hánuš Frydrych, kterýž se knjžetem Saským gmenuge, za nepřjtele se postawil, a nenáležité do markrabstwj dolnjch Lužic gakožto země k tomuto králowstwj připogené wpády a sskody zdělal, a w týchž Lužicých některá místa a panstwj zdobýwal, nemohu toho gako král, pán a milostiwý otec pro zachowánj a ochranu králowstwj Českého a zemj k němu přjslussegicých slussně pominauti. A kdybychom toho k mysli a srdcy nassemu připůstiti, bedliwě powážiti, a skutečně se k tomu přičiniti nebyli ráčili, musylibychom z toho před Bohem y lidmi odpowjdati. Ale nechtjc se toho dopustiti, w skutku gsme se tak k tomu přičiniti, a to před se wzýti ráčili, a nemohauce na pospěch bližssj a užitečněgssi cesty nagiti, než abychom skrze předessle wyssle rozkazy stawůw králowstwj tohoto do Litoměřic powolali, kteřjž sgedauce se podlé týchž rozkazůw do Litoměřic, a gsauce dosti w znamenitém počtu pohromadě, gim gsme to wsse, y také přjčiny, proč gest nám dobře možné nebylo, na ten čas sněmu obecnjho rozepsati, obssjrněgi předložiti ráčili, s tjm milostiwým doloženjm, že od těch wysslých tisstěných rozkazůw dobrowolně pausstjme, a ku pomocy gich bráti nerácjme, toliko gsauce k tomu přinuceni pro obhágenj a obranu králowstwj tohoto, zemj k němu náležitých y giných wěrných poddaných nassjch milých, osobau nassj wlastnj králowskau, do pole wogensky táhnauti. A tak kdoby s námi geti chtěl, ten aby to z swé dobré a swobodné wůle včiniti mohl, paklíby sám pro starost, nemoc neb giná swá zaneprázdněnj se wypprawiti ani tak spěssně zbroge swé wyslati, aneb lidu obgednati nemohl; tedy aby na to místo, cožby se na něho dostalo, pe-

nijże dal. Ač milostiwě naděge gsauce, že nás krále pána swého tohoto králowstwj a zemj k němu přjslussegicých gako wěrnj poddanj nassi w skutku neopustj ꝛc. Neb sami toho při sobě y gedenkaždý zdráwě powážiti můžete, poněwadž gest nepřjtel wpád a sskody do země, k tomuto králowstwj wtělené a náležité, to gest do Lužic vdělal, měli gsme se tomu djwati, a teprwa sněmy obecnj rozpisowati a držeti; bylo by se nám to, kdybychom se toho byli dopustili, k nedbánliwosti mohlo slussně přičjtati. Neb když gsme do Litoměřic přigeli, a znamenitý počet osob y stawůw králowstwj tohoto, gakž weyš dotčeno, pospolu nagjti ráčili, tolikéž gsau nás gako y wy za sněm obecnj prosyli. Pak co gsme gim tehdáž na to austně za odpowěd dali, a dostatečně mnohé potřebné přjčiny, proč nynj sněmowati času nenj, předložiti ráčili, to w dobré paměti wssickni, kteřj při tom byli, magj. Čehož gsme hned y tehdáž milostiwě doložiti, k tomu se podbati, y austně přjpowěd včiniti ráčili, gakž se toto nyněgssi potřebné wogenské tažen j nasse, kteréhož gsme my pro zachowánj poddaných wěrných nassich milých a podlé powinnosti a důstogenstwj nassehe králowského pominauti nemohli, ssťastně, dáli Bůh wykoná, že neprodlewagjc sněm obecný stawům často psaného králowstwj Českého položiti, rozepsati a držeti ráčjme. Kdež gsme pak y před se na tom byli, byste y na nás psanjm wassjm té prosby nebyli wložili, abychom což neyspjsse možné sněm držeti ráčili. A wssak aby ani w prawdě a s gruntem o nás toho řeeno nebylo, že gsme na prosbu na nás wloženau sněmu položiti neráčili; protož sněm obecný ten pondělj po prowodnj neděli neyprw přjssti na hrad

Pražský wssem stawům položiti, a po kragjch rozepsat rozkázali (a gsauc té giſté ku Pánu Bohu naděge, že toto nyněgssj nasse do pole tažený sſťastně se wykoná) sami osobně na weyš psaný den na hradě Pražském býti, a na témž sněmu to, což dobrého a vžitečného nasseho y téhož králowstwj bude, gednati a zawjrati račjme. A wssak wám při tom přjsně přikazugem, abyste w tom času žádných sgezdůw kragských, gakž wám milostiwě wěřiti račjme, nedrželi a nemjwali, ani se ke dni středopostj k sněmu nesgjždělí, než na weyš vložený den ten ponděljí po neděli prowodnj k sněmu na hrad Pražský wssickni, gakž gste toho podlé starobylého chwalitebného dobrého pořádku powinnowati, wědauc gistau wůli nassi býti, se sgeli a nagjti dali, a my wám to milostiwě zpomjnati račjme.

Dán w Austj nad Labem w sobotu po swatém Walentjnu léta 1547.

Snessenj a přátelské nařjzenj z gistých kragůw, stawůw králowstwj tohoto Českého, kteréž se stalo w kollegi weliké.

We gméno přeswaté a nerozdjlné Trogice, Otce, Syna y Ducha swatého, tak gediného Pána Boha w podstatě Božstwj nerozdjlného, Amen.

My páni, rytjřstwo z Hradeckého, Chrudjmského, Čáslawského, Boleslawského, Kauřjmského, Bechyňského, Prachenského, Klatowského, Podbrdského a Slánského, kragůw, na ten čas w Praze shromážděnj. A my purkmistři a rady, starssj přjsežnj, y obce starého, nowého a menssjho, měst

Pražských, y giní z některých měst králowstwj Českého wyslanj poslowé ꝛc. Známo činjme tjmto naſſim liſtem wſſem wůbec y gednomu každému gak nynėgſſjm tak budaucým, před nimiž by náš tento liſt čten neb čtaucý ſlyſſán byl, že znamenawſſe a očitě to ſpatřiwſſe, kterak králowſtwj toto Čeſké k nižení a k welikému pádu ſe geſt nachýlilo z mnohých přjčin na králowſtwj toto přiſſlých, a napoſledy teď y ſkrze rozkaz od Geho Miloſti králowſké pána naſſeho miloſtiwého léta tohoto 1547 wydaný, gehožto dátum na hradě Pražſkém w ſtředu před ſw. Sſťaſtným, kterýžto rozkaz (na čjž pakkoli radu) wyſſel geſt na weliké a znamenité vbljženj prywilegij, práw, ſwobod a dobrých ſtarobylých zwyklostj králowſtwj tohoto Čeſkého a nás wſſech obywatelůw téhož králowſtwj Čeſkého. Neb gjm nemálo poctiwoſtj naſſich ſe geſt dotklo, čehož žádný dobrý a poctiwoſt králowſtwj tohoto y také ſwau milugjcý málo ſobě wážiti nemá. Geſſto kdyby wſſemohaucý Pán Bůh z ſwé přeſwaté a neſmjrné miloſti lidſkých myſlj, gako z nėgakého hlubokého ſna k tomu byl probuditi neráčil, přjčinau takowého rozkazu králowſtwj toto Čeſké a my wſſickni téhož králowſtwj obywatelé, o wſſecky a wſſeligaké naſſe ſwobody bylibychom přigjti muſyli. A poněwadž my gakožto prawj ſwobod králowſtwj tohoto a obecnjho dobrého milownjcy gednomyſlně takowému wywſſlému Geho Miloſti králowſké rozkazu ſprawedliwý odpor ſme včinili, a mjſta gemu nedali a nedáwáme; protož geſtližeby kdożkoli za takowau přjčinau, aneb za gakauž pak koli ginau, buď nám wſſem ſpolečně oſobě neb oſobám wſſelikého ſtawu a powolánj gakýmž pak koli způſo-

dem vblizowání a sskoditi chtěl, že proti tomu každému do hr-
del y statkůw nasſich s pomocý pána Boha wssemohaucýho
do nassj neywyěssj možnosti slibugem, za sebe y za swé bu-
daucý podlé sebe státi y dostáti, a sebe žádným wymyssle-
ným způsobem w ničemž a nikteraké neopausstěti. Nébrž
pro takowý slussný y sprawedliwý Geho Milosti králowské
wozkazu od nás odewssech wčiněný odpor chtělaliby se na nás
a nebo na kohožkoli z nás, gakož pak koli a na kohožkoli
těžkost waliti, tehdy ten, genžby takowá těžkost nastá-
wala, psanjm swým nám do kragůw weys gmenowaných
y měst bude moci o tom oznámiti, a o takowé swé těžkosti
zprávu včiniti, aneb přátelé na mjstě geho buď psanjm aneb
gakžkoli. A my německagjce máme a slibugeme w tom
geho zastati, a geho tak gak gsme giž sobě připowěděli, žádným
wymyssleným způsobem nikterakž neopausstěti. Wssak při tom
toto znamenitě wyhražugjce, co se Geho Milosti králowské,
pána nás wssech milostiwého dotýče, gakau Geho Milost
králowská sprawedliwost a k čemu mjti ráčj. W tom we wssem
my gakožto wěrnj poddanj k Geho Milosti králowské pánu
nassemu milostiwému bez wsseligakého Geho Milosti důsto-
genstwj vblizowánj wěrně a poddaně, gako se hodá wpřjmj
poddanj se wssj náležitau powinnostj máme a chcem se cho-
wati. Wěřjce zase Geho králowské Milosti, gakožto pánu
nassemu milostiwému, že Geho Milost králowská při wssech
nassjch swobodách a při wssem tom, což nám také sprawedli-
wě náležj, tolikéž odměnně nás gakožto swé wěrné poddané,
milostiwě zachowati ráčj. A gestližeby nynj y na časy bu-
daucý k tomuto nassemu křesťanskému, sprawedliwému y vpřj-

mánu bohdá gednánj, kdožkoli a kterýkoli ze wssech třj stawůw králowstwj tohoto Českého přistaupiti a s námi se w tom gako za gednoho člowěka snésti chtěl aneb chtěli, že tomu gednomu každému přiti, a geho k této nassj smlauwě přátelské máme připustiti. Wssak ten každý buď ze stawu panského, rytjřského, osoba gedna aneb gich wjce společně w gednom listu, každý swau pečet wlastnj k tomu přiwěsyc, a nebo města, má a magj, geden list takowý přiznáwacý na pargaméně, stawu panskému a rytjřskému, a druhý nám Pražanům a městům též na pargaméně gakž swrchu dotčeno dáti. Tak aby paměť takowého přiznánj a gich k tomuto nassemu přátelskému gednánj přistaupenj, na časy budaucý a wěčné wždycky trwati mohla. Kterýžto list w tato slowa psán býti má:

Gá N. známo činjm mým tjmto listem předewssemi, před nimiž čten anebo čtaucý slyssán bude a zwlássť tu kdež náležj. Gakož Gich Milost staw panský a rytjřský z gistých kragůw, s pány Pražany, starssjmi obecnjmi, y s obcemi wssech třj měst Pražských, a k tomu s některými posly z měst králowstwj Českého ze strany rozkazu od Geho Milosti králowské wyssleho w auterý po swatém Walentjnu léta 1547 přátelské snessenj včiniti a pečetmi swými toho gsau potwrditi ráčili ꝛc. gakž list téhož přátelského snessenj to w sobě ssjřegi držj a obsahuge. Kdež gá s počátku psaný N. vznaw takowé Gich Milosti přátelské snessenj pořádné a sprawedliwé býti, k témuž a k takowému snessenj a k Gich Milostem w tom přistupugi, a k tomu ke wssemu, což w sobě týž list obsahuge a zawjrá, vpřjmě se tjmto mým listem přiznáwage,

sám za sebe y za swé budaucý slibugi, tomu wssemu gakž na dobrého náleží dosti včiniti, w tom sobě žádného vžitku a zlého aumyslu na pomoc nebera. Na swědomj a pro lepssj toho gistotu swau wlastnj pečet dal sem dobrowolně k tomuto mému listu přiwěsyti. Stalo se 2c.

Tomu na swědomj a pro lepssj toho gistotu my N. N. N. 2c. pečeti nasse k listu tomuto nassemu dali gsme přiwěsyti.

Dán w Praze w auterý po sw. Walentjnu, léta od narozenj Syna Božjho tisycého, pětistého, čtyřidcátého sedmého.

Po dwau dnech včinili Pražané králi Geho Milosti následugjcý psanj, kdež dotýkagj wyhrožowánj w Litoměřicých gim včiněné, pak na něgaké vtrhače stjžnost sobě wedau:

Neyqasněgssjmu knjžeti a Pánu Panu Ferdynandowi Rjmskému, Vherskému, Českému, Dalmátskému, Charwátskému 2c. Králi. Infantu w Hyspanyi, Arcyknjžeti Rakauskému, Markrabj Morawskému, Lucemburskému a Slezkému knjžeti, a Lužickému Markrabj 2c. Králi Geho Milosti a Pánu nassemu neymilostiwěgssjmu.

Neygasněgssj Králi a Pane Pane náš neymilostiwěgssj! Wassj králowské Milosti služby swé poddané a powolné y we wssem vpřjmé wzkazugjce, předkem přáliwychom Wassj králowské Milosti zdrawj weselého, dlauhého a sstastného kralowánj, gakožto pánu nassemu milostiwému 2c. Neygasněgssj Králi! Wassj králowské Milosti oznamugem, že gest nám dne wčeregssjho zpráwa gistá včiněná, kterakby někteřj z kuchyně Wassj králowské Milosti služebnjcy při přjtomnosti

mnohých lidj dobrých ne gednau, á ne gednoho času, ale častokráte w městě Litoměřických w domu Giřjka Kramáře to mluwili, že ti Pražané to shledati magj, že w brzkém času od krále skroceni budau. Něgaký pak Ssermistr, kterýž to v Wassj králowské Milosti neywyššjm nad střelbau a nad děly zpráwcým gest, to zwětle y newkrytě, a tolikéž před lidmi dobrými, že gest to mluwiti směl: „Sskoda, že kdo dobrý w té Praze zůstati má, neb k tomu, dřjwe než půl druhého měsýce pomine, přigde, že král znamenitý počet lidu cyzýho a rozličného, (gmenugic národy ty cyzý ze gména,) na ta města Pražská pustiti, a tak z gruntu ge zkazyti chce. a mjnj, že kámen na kameni nepozůstane, tak aby žádný na potomnj časy neřekl, že gest tu město a Praha byla ꝛc." O čemž o wssem pořádněgi, gaké gsau to řeči a které gsau to osoby, gessto gsau ge mluwiti směly, též Giřjk Kramář, byw přjtomen a s ginými ge slysse, bude mocy zpráwu dostatečněgssj Wassj králowské Milosti včiniti. A poněwadž předesslých časůw od Wassj králowské Milosti takowé poručenj máme, kdybychom kdykoli co takowého Wassj králowské Milosti králowstwj tomuto, nám a městům Pražským sskodného vslysseli, abychom se po takowých wěcech pilně ptali, a doptagjce se gruntu, to na Wassj králowskau Milost bez messkánj wznesli, že w tom skutečné opatřenj od Wassj králowské Milosti mjti máme. A ty a takowé řeči lehkomyslně a newážně bez nasseho wsseho prowiněnj o nás y o městech Pražských, od služebnjkůw Wassj králowské Milosti pusstěny, a ty také lidmi a swědky obwedeny gsau, kteréžto ti newážnj nassi vtrhači nikoli slussně zapřjti mocy nebudau. Gessto my abychom co takowého

na Wassj králowské Milosti zaslaužili, pročbychom zkázy s manželkami a djtkami y s městy těmito Pražskými tak hrozně očekáwati měli, tomu nikterakž wyrozuměti ani v sebe nadgjti nemůžeme; poněwadž gsme wždycky wěrně a vpřjmě, gakž bohdá na wěrné poddané náležj, Wassj králowské Milosti, gakožto pánu nassemu milostiwému se wssj ponjženostj slaužili, a pro dobré a vžitečné předkem Wassj králowské Milosti y králowstwj tohoto hrdel ani statečků swých nikdýž nelitowali. A protož Wassj králowské Milosti, gakožto pána nassého milostiwého ponjženě žádáme a prosýme, že nás gakožto wěrné poddané proti takowým newážným a lehkomyslným lidem litowati a nám to k skutečné nápravě přiwesti rácjte. Neb milostiwý králi, nestaloliby se toho (ač té naděge do Wassi králowské Milosti negsme) a my před takowými lidmi, a gich vkrutnými pohrůžkami slussně a sprawedlivě opatřeni bychom nebyli, tehdy toho pokoge, kterýž nám při odgezdu Wassj králowské Milosti k zachowánj a k opatrowánj w městech Pražských poručen gest, nikterakž bychom snad, byťbychom y neywjce chtěli, zdržeti, a lidu obecnjho vkrotiti nemohli. Neb giž y w Praze takowé, a k tomu podobné pohrůžky od některých služebnjkůw Wassj králowské Milosti proskakugj. Gesstо my tomu, aby se to s wůlj a wědomjm Wassj králowské Milosti dáti mělo, nikterakž wěřiti nemůžeme. Za odpowěd Wassj král. Milosti spěssnau, kterauž bychom se zprawiti mohli, ponjženě žádáme.

Dán w Praze we čtwrtek po sw. Walentjnu léta 1547.

Wassj králowské Milosti

wěrnj poddanj.

Purkmistři a konsselé, starssj přjsežnj, a obce, starého, nowého a menssjch měst Pražských.

Odpowěd od krále Geho Milosti na to psanj daná, w kteréž král Geho Milost na stjžnost Pražanům odpowjdá, náhradu gim připowjdá y zastánj, přitom také že těžce nese na gewo dáwá, an w Praze wsseligaké hánliwé knjžky a pjsničky, na potupu a lehkost důstogenstwj cýsaře Geho Milosti, a osoby Geho Milosti králowské se tisknau:

Ferdynand etc.

Poctiwj a opatrnj wěrnj nassj milj! Psanj wassemu, kteréž gste nám včinili, w němž sobě do některých osob při dwoře nassem, gakéby řeči na těžkost wassi a měst Pražských mluwiti měli, stěžugete, nás w tom za milostiwé a skutečné opatřenj s ponjženostj prosyce etc. ssjřegi gsme wyrozuměti a w prawdě toho neradi vslyssěti ráčili. Neb gsme wždycky při dwoře nassem toho ssetřili, y nad tjm ruku držeti, aby se zbytečných řečj od služebnjkůw nassjch nedálo, a když gsme co takowého přezwěděli, trestánjm gsme toho pomjgeti neráčili. Gakož pak y nynj, když gest nám psanj wasse přinesseno, hned gsme marssalku nassemu dworskému poručiti ráčili, aby osoby, kteřjž k kuchyni nassj náležj, y toho (kssirmistra), o kterémž zmjnku činjte, před se powolal, a gim to, což gste nám napsali, předložil. A tak zachowagic se týž marssalek náš w tom podlé rozkazu nasseho, když gest gim to oznámil a ztjžil, wssickni gsau tomu odpjrali, prawjce, že gsau toho nemluwili. Y poněwadž gste nám pak zegména neoznámili, kdoby ty osoby w kuchyni býti

měli, a my nynj w Litoměřicých giž negsme, ani ten Girzjk Kramář, na kteréhož se odwoláwáte, zde také nenj, nemohauc se na ten čas niċehož toho dále a gruntowně wyptati. Protož toho až do ſſťaſtného dáli Bůh přigezdu naſſeho na hrad Pražſký odkládati račjme, a při tom čaſu na dálſſi připomenutj waſſe wyrozumėgjc tomu wſſemu ſſjřegi, tak ſe w tom ſprawedliwě zachowati račjme, že to wám y každému známé bude, že nad tjm a těmi a takowými řečmi, kteréžby ſe byly tak zběhli, žádné ljboſti néſti neráčjme. A k tomu gſme giž také hofmiſtru, kterýž při dcerách naſſich neymilegſſjch na hradě Pražſkém geſt, pſanjm naſſjm poručili, aby hned dwořanům a ſlužebnjkům Gegich Láſek, kteřj w Praze zůſtali, přikázal, aby wſſeligakých řečj zbytečných nechali.

A wſſak wám také přitom miloſtiwě wěděti dáwáme, že nás negedny giſté zpráwy docházegj, kterak w měſtech Pražſkých na potupu, lehkoſt a vgmu důſtogenſtwj cýſaře Geho Miloſti, pána a bratra naſſeho neymilegſſjho y oſoby naſſj králowſké rozličné traktáty hanliwé y pjſně ſe tiſknau, zgewně prodáwagj, a k tomu wymyſſlené řeči wůbec na náměſtj, po vlicých, y w domjch ſſenkownjch a hoſtinſkých proſſkakugj, pjſně nenáležité ſe zpjwagj, a neywjce k vgmě cýſaře Geho Miloſti a naſſj, gakož pak toho drahně geſt nám odeſláno.

Než proto gſme nikdá o tom ſlyſſeti neráčili, ani gakau toho wědomoſt máme, aby kdo pro ty a takowé ſwéwolné a záumyſlné řeči a traktůw tiſſtěnj, prodáwánj, y pjſnj zpjwánj a ſkládánj treſtán byl, neb to wůbec byli zapowěděli, nébrž každému ſe ta promjgj a toho dopauſſtj. Ale gſme

té gisté a dokonalé naděge k wám, gakožto k wěrným poddaným nassim, že toho wjce dopaussteti nebudete, než bez prodléwánj zastawjte, a skutečně o to, aby se toho wjce k vgmě a zlehčenj Geho Milosti cýsařské y nassemu nedálo, trestati dáte. A w tom se gako wěrnj poddanj nassi znagic wěc slussnau y sprawedliwau býti poslussně zachowáte gináče nečinjce.

Dáno w Austj nad Labem w neděli masopůstnj léta 1547.

Poctiwým a opatrným Purkmistrům, Konsselům, starssim přjsežnjm, a obcem starého, nowého a menssjho měst Pražských. Wěrným nassim milým.

Gakž wejš dotčeno bylo, že stawowé y Pražané gednotu a přátelské snessenj w Praze mezy sebau včinili, Jan Frydrych kurfirsst Saský neprodlel těm shromážděným psanj včiniti, w kterémž sobě na Ferdynanda y Maurycе stěžuge, Pražany pak, že proti němu bogowati nechtěli, chwálj, a těm wyhrožuge, kteřj proti němu pomoc včinili, gakož list vkazuge:

Z Božj Milosti Jan Frydrych weywoda a knjže Saský, swatého Rjmského cýsařstwj arcymarssalek, knjže a kurfirsst, landkrabě Durynský, margkrabě Mjssenský, a purgkrabě Magdeburský ꝛc.

Poctiwým, opatrným a slowútným Mužům, Purkmistrům a radám y obcem, starého a nowého měst Pražských nám obzwlásstně milým.

Mnohé pozdrawenj wzkazugem, poctiwý, opatrnj a slowútnj Mužj, nám zwlásstě milj! Nepochybugem o tom, než že gesstě w dobré paměti máte nasse psanj, kterýž

gſme ſpolu s oſwjceným knjžetem panem Filipem Landkrabjm Heſſkým ꝛc., ſtregcem a bratrem naſſjm milým giž pominulého léta o náſſem ſpolečném taženj wogenſkém k wám a k giným králowſtwj Čeſkého ſtawům včinili, kteréžto wálečné taženj pro naſſj obranu a proti neſprawedliwé mocy, geſſto ſe nám od nepřátel naſſjch dála, před ſebe wzýti ſme muſyli. Pak ačkoli my na naſſi newinnoſt w tom zpolehſſe, nikterakž toho gſme ſe neobáwali, ani také aby kdy k tomu přigiti mělo, nenadáli, aby kdo na panſtwj a kraginy naſſe nepřátelſky ſáhnauti, a ge mečem hubiti ſměl, zwláſſtě poněwadž giž gmenowaný landkrabě y my rozepſanými wůbec liſty naſſjmi zřetedlně a doſti patrnými přjčinami, to gſme předkládali a prokazowali, gak neſprawedliwě, a zhola ſnad bezewſſj přjčiny cýſař proti ſněmu wlaſtnjmu w Řjſſi křeſťanſké včiněnému ſlibu neb záwazku proti chwálitebným řádům a obyčegům, ano y proti wſſemu pořádku práwa, weypowěd wyobcowánj a do achtu dánj, proti nám a Landkraběti včinil, a wůbec wſſechněm gi wyhláſyti dal. Gakož pak domeyſſljte ſe, že takowj naſſi liſtowé wám gſau w ruce waſſe přiſſli. Wſſak w tom čaſu král wáš a knjže Maurycyus tu weypowěd na wyobcowánj naſſe a do achtu dánj na nás včiněnau k ſobě gſau přigali, a proti nám ſkutkem gi wykonali, nebo wálku proti nám zdwihli, a nenj o tom nic pochybowati, že w takowém předſewzetj mnoho na záhubu naſſi a poddaných naſſjch chytře a zlobiwě mezy nimi gednáno geſt. Neb y ſyc král wáš, když gſme my giž wálkau zaneprázdněni byli, a wſſecko nebezpečenſtwj na nás ſe walilo, bog a nowau wálku gménem wſſeho králowſtwj

Českého, gakž z tohoto weypisu w listu tomto nassem zawřeném wyrozumjte, proti nám zbauřiti a ge wogensky wyprawiti gest se pokusyl (gessto gsme my se nic takowého o giž dotčených poddaných z králowstwj Českého dle starých a wssi chwály hodných smluw hned od mnohých let mezy králowstwjm Českým a domem Saským prosslých, kterýchžto my po wsseckny časy (což bez chlauby powědjti můžeme) se wssi snažnostj a pilnostj sme sstřili, a ge wsseligak zachowali, žádným žiwým způsobem nenadáli, aniž také od nich nám se gest toho státi se nemělo; zwlássť pak poněwadž ti artykulowé a přjčiny wyobcowánj a w acht dánj nasseho proti nám wydané gsau galowé a gruntu žádného w sobě nenesauce, tak že bezewssj práce, kdyby toliko nasse ta pře k pořádnému wyhledáwánj a k rozsuzowánj byla přissla, a nasse odpowěd na to také byla přigata, skrz nás takowé wssecky přjčiny zrussiti a za nic gsau počteny mohly býti.

Nad to gesstě weysse týž král wáš sebraw wogsko z cyzého a přewkrutného národu na země a krajiny nasse, když gsme my doma nebyli, nepřátelsky sáhl, a některá mjsta ohněm y mečem owssem ge wyhubil, a nad poddanými nassimi hrozný mord gest wykonal, k němužto hned knjže Mauřycyus se připogiw s wogskem, kteréžto na to prwé před několika měsýcy sebrané měl, do zemj nassich wtrhl, a tak země nasse na wětssjm djle mocý y mečem gich obogjch tau společnau pomocý nám rychle odgaty gsau. Kterémužto tak ukrutnému, nesprawedliwému y nekřesťanskému předsewzetj proti nám a na zahubu nassi toho času, když gsme my w ginýcħ zemjch byli, odolati ani odepřjti gsme nemohli. Ale což nám

tolliko poostalo, to y giné wssecko Pánu Bohu wssemohaucýmu k sprawedliwému rozsauzenj gsme připustili. W tom se pak přihodilo, když gsme giž dle wyswobozenj, schráněnj a zachowánj zemj nassjch (na čemž netoliko nám mnoho záleželo, ale také slussné bylo, nám o nassjch synech péči mjti) wogensky domůw zase se giž nawracowali, abychom země a krajiny nasse téměř wssecky tak nám odgaté, krom kolikosy málo mjst zwlásstnj pomocý Pána Boha wssemohaucýho zachowaných, z čehož geho swaté milosti djky wzdáwáme, a vstawičně děkugeme, zase w moc a pod panstwj nasse vwedli. A magjce takowau přjčinu sobě danau, nezdálo se nám za slussné toho pomigeti ani obmesskáwati hned wogensky proti nepřjteli nassemu se postawiti. A protož gsme wssecken djl krajiny Turynské, kterýž gemu náležel, potom také y giná některá městečka, města a zámky w Missenské zemi opanowali, gsauce z Božj pomocy, gakž slussné a sprawedliwé gest, tato taženj proti němu wogenské dotud konati, dokawádžby Pán Bůh z swé nesmjrné dobroty pokoge zase dáti neráčil. Kteréhožto pokoge my pokudž gest gediné na nás bylo, wždycky po wssecky časy, což můžeme y bez chlauby powěditi, žádostiwi gsme byli, a wsseligak těhož pokoge ssetřili. Kdež pak nynj zpráwa nás dossla, kterakby cysař Turecký ten vstawičný gména a krwe křesťanské nepřjtel s wětssjm a nežli kdy prwé znamenitěgssjm wogskem na wsseckо křesťanstwo se strogiti a obrátiti chtěl, nic wjce nežádáme, ani na swých modlitbách nemáme, než aby wsseckа takowá wssj Rjsse křesťanské wálečná moc a sýla nynj shromážděná k odepřenj tomu tak litému, vkrutnému a krwe křesťanské

žižniwému nepřjteli Turku, a na něho mohla obrácena býti. A wssak zprávu toho máme, když nepřjtel náš wedlé zwlásstnj něgaké smlauwy giž geden druhému proti nám se zawázal, od krále wasseho ted nedáwno pomocy žádal, a král obeslaw wás spolu s ginými králowstwj Českého stawy do Litoměřic, tuze na to nastupowal a žádal, abyste proti nám táhli a wálku wyzdwihli, předkládage wám, že žádné takowé nebezpečenstwj, ani gaká takowá záhuba lidu křestanského od národu Tureckého nenastáwá, chtě tudy král raděgi wsecky kraginy a swé poddané zhola w patrné a wssem nám nastáwagjcý nebezpečenstwj wydati a přiwesti, nežliby začatau proti nám a bezewsseho nasseho prowiněnj vkrutnost měl opustiti. Tu wy s ginými stawy a obywateli králowstwj Českého že gste zwlásstnj vpřjmnost swé mysli w tom prokázali, a proti nám nepřátelsky postawiti gste se nechtěli. Pro tu bez pochyby přjčinu, že wy neginác než gakž od starodáwna záwazek spřjzněnj a přátelského smluwenj, gakž y na sausedy náležj, w sobě vkazuge, tak gste se zachowali. Y také že gste tomu wyrozuměli, kterak bez přjčiny nesprawedliwě a smyslliwsse k tomu přjčiny z pauhé toliko zlosti, kteraužmagj ke wssem těm, gessto se prawého a křestanského včenj přidržegj, toto wsseckо od nich se působj a gedná.

Z kteréhožto takowého wasseho dobrého a vpřjmného aumyslu obzwlásstnj potěssenj máme, a wám y giným stawům welice z toho děkugeme, za to žádagjce a prosyce milostiwě, gakožto těch, gakž předesslé oznámeno gest, kteřjž gste prwé pomocy nepřátelům nassim dáti, a tak nespraweдliwé wálky proti nám pomáhati nechtěli, takowau stálost aumyslu wasseho

gestli pewně drželi a k tomu se wésti ani nutkati nedali, abyste proti nám a poddaným nassjm wálčiti měli, ale w tom pamatugjce na staré smlauwy, sprjzněnj a sausedstwj nasse, raděgi nám za přátely, nežli za nepřátely se stawěli. A ty, kteřjž snad strachem aneb pohrůžkami k tomu, aby proti nám wálčili, přinuceni gsau, pokudžby na wás bylo, od takowého gich proti nám předsewzetj odwozowali, gakož se pak toho do wás y také do giných stawůw beze wssj pochybnosti naděgeme. A my zase odměnně wám slibugem a připowjdáme w tom we wssem, což předpowěděné smlauwy neb sprjzněnj, y také způsob sausedstwj nasseho w sobě obsahuge, na každý čas wěrně wám to zdržeti, a za takowý dobrotiwý wáš aumysl k nám vkázaný zwlásstnj wsseligakau pilnostj neb snažnostj wsseligak wám zase se odplacowati a nahražowati. Gessto syc naproti tomu k těm a takowým, kteřjž gsau se na smlauwy neb spogenj a sausedstwj nasse zapomenuli, a nepřátelům nassim pomoc včiniwsse, proti nám wogensky wytáhli, gakž náležj, a oni gakž gsau toho na nás zaslaužili (wssak bez vblj̈ženj wasseho y giných) když toho slussný čas vhlédáme, budeme se wěděti gak a pokud zachowati. A poněwadž pak nasse toto psanj z žádné gjné přjčiny, než gakž toho potřeba y nyněgssj tento běh wálečný vkazuge, k wám od nás se činj a děge, té také k wám naděge gsme, že tomu wssemu, což prawda gest, wyrozuměgjce, k tomu přigjti, ani ná to se nawesti nedopustjte, abyste aneb skrze postrannj gaké napomjnánj a w wás wkládánj, aneb skrze obecné něgaké shledánj a obeslánj k wálce proti nám zdwižené měli dopomáhati. Nebo nic nenj na swětě, čehožbychom wjce

a srdnatěgi žádali; než abychom před wámi a před ginými stawy chwalitebného králowstwj Českého proti smyšleným nepřátel naššich žalobám zgewně přede wšemi odpowjdati a newinnost naššj wšem wůbec prokázati mohli. Gesstě kdyby k tomu přišlo, w žádné pochybnosti v nás by nebylo, než že nad těmi a takowými nesprawedliwými obmysly a přjliš nepřátelskými proti nám předsewzetjmi zwláštnj žalost y také ljbost byste mjti musyli.

A protož sme celé k wám gsme důwěrnosti, že w tom začatém aumyslu wašem trwati, a raděgi pokoge a přátelstwj, nežli nepřátelstwj a wálek žádostiwi budete. Na to my pamatugjce, wám zase wšeligaké přjzniwé přátelstwj a wděčnost připowjdáme, a wám se w tom zakazugeme. Měgtež se dobře.

Dán w Altenburku na zámku naššem 20. dne měsýce Vnora, to gest w neděli před stolowánjm swatého Petra. Léta od narozenj Syna Božjho tisycýho, pětistého, čtyřidcátého sedmého.

Gednota Pražská na předešlé psanj dala za odpowěd, že se stawowé zawázali proti kurfirštowi nebogowati, a to syce w tato slowa:

Páni, rytjřstwo, Pražané, a ginj poslowé z měst králowstwj Českého nynj w Praze shromážděnj.

Osw jcenému knjžeti a pánu, panu Janowi Frydrychowi, z Božj Milosti knjžeti a wegwodowi Saskému, swatého Rjmského cýsařstwj arcymaršalku, knjžeti a kurfirštu, landkrabj Turjnskému, markrabj Mjšenskému a purkrabj

Magdeburskému rc. Pánu nám milostiwému Geho Milosti.

Služby nasse a mnohé pozdrawenj wzkazugem, oswjcené knjže a pane náš nám milostiwý! Dnesnjho dne dodáni gsau nám dwa listowé gazykem latinským sepsanj, a wssak w gednostegných slowjch, w nichžto Wasse knjžecý Milost nám přjčiny tohoto nynegssjho wogenského pozdwiženj předkládati, a ku potěssenj nassemu wjtězstwj nad Albrechtem markrabjm Brandenburským y také landkrabjm Leychtenberským obdržené oznamowati, a nás k zachowánj dobrého pokoge podlé smluw prosslých mezy králowstwjm Českým a domem Saským Wassi knjžecý Milost žádati a napomjnati rácžjte rc., gakož oboge psanj to w sobě ssjře obsahuge, gehožto dátum gest w Seytau 12. dne měsyce Března.

Y Wassj knjžecý Milosti oznamugem, že gsme při tomto nassem sgezdu do Prahy o mnohé wěcy mezy sebau pilná rozmlauwánj dle potřeb nassjch obecnjch a králowstwj Českého měli a gesstě máme. Y také o odpowěd byli gsme se snesli, kteráž gest od nás, na předessle od Wassj knjžecý Milosti k nám učiněné psanj dána býti měla, a gi gsme magjce ony y ony zpráwy psáti poručili.

Wssak než gesti takowá odpowěd k spekeknj přissla gistému a konečnému Wassj knjžecý Milosti aumyslu, z poslednjho tohoto k nám učiněného gednoho y druhého psanj dostatečně gsme wyrozuměli. A protož aby Wasse knjžecý Milost neráčila o tom pochybowati, žeby snad psanj Wassj knjžecý Milosti u nás w zapomenutj bylo, tu nassi odpowěd w nassem

tomto listu zawřenau Wassj knjžecý Milosti také posýláme. A magjce nad tjm wděčnost, že Wasse knjžecý Milost při smlauwách mezy králowstwjm Českým a domem Saským vpřjmě a křesťanský státi a na časy budaucý tak se chowati račjte, my tolikéž na giném nikdý gsme nebyli a negsme, než podlé wyměřenj týchž smlůw k Wassj knjžecý Milosti a k poddaným Wassj knjžecý Milosti wsseligak náležitě a gakž na dobré slussj, týmž způsobem se chowati. A tjm, cožby k pokogi, k zachowánj sausedstwj dobrého y také k obnowenj týchž smlůw mezy králowstwjm Českým a domem Saským náleželo, nemjnjme déle prodléwati. Welikými prosbami toho na Bohu žádagjce, aby křesťanstwo wssecko y Řjssi tak wálkami těmito roztrhanau a saužcnau z swé swaté Božské milosti ráčil vpokogiti a tk celé do Wassj knjžecý Milosti gsme důwěrnosti, že to při hegtmanjch y poddaných Wassj knjžecý Milosti, tolikéž y při lidu wálečném dostatečně opatřiti račjte, aby se přes pomezý králowstwj Českého obywatelům téhož králowstwj žádné sskody nedály, neb my neginák, než gakž staré ty smlauwy a děbičné w sobě obsahugj, budem potom k nim anebo k tomu, od nichžto týmž smlauwám vbljženj se stalo, wěděti gak a pokud se zachowati.

Wssak při tom nezdálo se nám toho mlčenjm pominauti, že této hodiny zpráwa nám přissla, žeby Wasse knjžecý Milost město Jochmtal wzýti ráčili, a téhož města obywatelům, powinnost králowstwj Českého od Wassj knjžecý Milosti žeby dána byla. Y gestliže gest to tak, Wassj knjžecý Milosti žádáme, že toho wsseho ssetřiti račjte, cožby

mezy králowstwjm Českým a domem Saským dobrý pokog, sausedstwj, lásku a swornost zdržowalo.

Dán w Praze 22. dne měsýce Března léta od narozenj Syna Božjho 1547.

Přjpis toho psanj, kteréž w listu zawřeném Geho Milosti knjžeti od stawůw králowstwj Českého odesláno gest.

Službu nasse a mnohé pozdrawenj wzkazugem ɽc. Oswjcené knjže a pane, pane nám milostiwý! Když gsme se z přjčin znamenitých a některých potřeb nassich na tento čas do města Prahy sgeli, psanj, kteréž k nám od Wassj knjžecý Milosti w gazyku latinském y také německém včiněno, gehožto dátum w Altenburku 20. dne měsýce Unora léta 1547 sobě sme přečjsti rozkázali, a což nám Wasse knjžecý Milost psáti a nás k zdrženj smluw mezy králowstwjm Českým a domem Saským prossnými žádati a napomjnati račj, tomu wssemu dostatečně gsme wyrozuměli, čehož při týchž smlauwách mezy králowstwjm Českým a domem Saským prosslých zůstawugeme, a podlé nich k Wassj knjžecý Milosti y také poddaným Wassj knjžecý Milosti pokogně se chowati mjnjme a chceme.

Wssak w tom zpráwy nás docházegj, kterakby knjžecý Milost Wasse a ginj někteřj Wassj knjžecý Milosti poddanj toho aumyslu byli, aby wpád do králowstwj Českého včinili a wálečnau mocý na poddané a obywatelé králowstwj Českého sáhli, čemuž my nechtjce mjsta dáti, ani takowým zpráwám wěřiti, aby se to s wědomjm a poručenjm Wassj knj-

žecý Milosti dáti měla, proti giž gmenowaným smlauwám nassim dědičným, a proti tomu od Wassi knjžecý Milosti psanj k nám včiněnému toho se nám za slussné obmesskati nezdálo, abychom k Wassi knjžecý Milosti neměli hned spěssného a rychlého toho psanj včiniti, kterýmžto žádáme, ač bylolibu co toho gakž a pokudž nás zprawy docházegj, že Wasse knjžecý Milost o tom o wssem psanjm swým rychle a beze wssého prodléwánj oznámiti a dostatečnau zpráwu včiniti, y také Wassi knjžecý Milosti konečný aumysl w tom nám otewřjti račj, abychom se wěděli gak a pokud při takowých zpráwách zachowati.

Pakliby při Wassi knjžecý Milosti nic toho nebylo, než toliko žeby Wassi knjžecý Milosti poddanj co takowého na ssko- du a záhubu obywatelůw králowstwj Českého před sebe bráti chtěli; za to žádáme pro zachowánj budaucýho mezy králowstwjm Českým a domem Saským pokoge, že ge od takowého nepřátelského předsewzetj odwesti a gim to skutečně přetrhnauti račjte.

A wssak Wasse knjžecý y také Wassi knjžecý Milosti poddanj měliliby co stjžného do které osoby aneb osob z obywatelůw králowstwj Českého, a tolikéž nassi králowstwj Českého kterj obywatelé do Wassi knjžecý Milosti, aneb do poddaných Wassi knjžecý Milosti, podlé týchž smlůw nassich dědičných, takowé těžkosti ne během wálečným, ale prostředky týmiž smlauwami wyměřenými budau se potomně mocy pokogně a dobře přátelsky na mjstě pozastawiti. Za rychlau a spěssnau, giž bychom se mohli zprawiti, odpowěd po tomto nassem poslu Wassi knjžecý Milosti prosýme. Nébrž y za to

žádáme, poněwadž také ty zpráwy nás docházegj, žebyste Wasse knjžecý Milost k nám časůw giž prosslých některá psanj činiti, y některých psanj přjpisy odeslati ráčili, kterážto psanj a přjpisowé nás gsau až dosawád nedossli, abyste Wasse knjžecý Milost nám o tom psanjm swým také dostatečnau zpráwu včiniti, a takowých psanj přjpisy odeslati ráčili.

Dán w Praze 21. dne měsýce Března léta 1547.

Toho času mince lehká a nehodná w knjžetstwj Saském z giné mince dobré České a střjbra w králowstwj Českém dobýwaného bita byla, ta potom skussena gest a nassla se welmi lehká. Y poněwadž na sskodu a znamenitau záhubu wssech obywatelů králowstwj Českého se to působilo; páni Pražané na Gich Milosti pány saudce zemské to wznásseli, a aby ta wěc časně byla přetržena žádali, to předkládagjce, že se to na lehkost a na potupu králowstwj Českého děge, když se tak střjbro wen ze země wydáwá, a giné země pod swým znamenjm mince z něho bigj, lehké a ničemné. Ráčili Gich Milosti za odpowěd dáti: poněwadž mince Geho Milosti králowské gest, že psanj k Geho Milosti o to včiniti ráčj, a tolikéž páni Pražané aby včinili. Pročež toto psanj njže položené k. Geho Milosti králowské bylo včiněno, a posláno gest pod pečetmi wssech třj měst Pražských:

Neyjasněgssjmu Knjžeti a Pánu Panu Ferdynandowi, Řjmskému, Uherskému, Českému, Dalmátskému, Charwátskému ic. Králi. Infantu w Hysspanyj, Arcyknjžeti Rakauskému, Markrabj Morawskému, Lucemburskému a Slez-

ſkému Knijžeti, a Lužickému Markrabj ꝛc. Králi Geho Milosti a Pánu naſſemu neymiloſtiwěgſſjmu.

Neygaſněgſſj Králi a Pane Pane náš neymiloſtiwěgſſj! Waſſj králowſké Miloſti ſlužby naſſe powolné a hotowé ſe wſſj ponjženau wzkazugem poddanoſtj, žádagjce Waſſj králowſké Miloſti na Pánu Bohu wſſemohaucým dlauhého zdrawj, weſelého a potěſſeného nad námi kralowánj, gakožto Pánu naſſemu neymiloſtiwěgſſjmu.

Neygaſněgſſj Králi! Oznamugem Waſſj králowſké Miloſti, kterak dnůw těchto pominulých, když gſau ſe ſtarſſj přjſežnj a obce wſſech třj měſt Pražſkých pro některé pilné a domácý potřeby ſeſſli, to gſau ſobě ku paměti přiwedli, gak znamenité a téměř nenabyté ſſkody ſkrz rozmnoženj lehkých mincý Polſkých a Lehnických králowſtwj toto Čeſké y wſſickni obywatelé téhož králowſtwj Čeſkého po zápowědi týchž mincý néſti a podſtaupiti gſau muſyli, nechtjce owſſem k ſkutečné zkáze ſkrze to přigiti. A když to gedno zlé s znamenitau wſſech králowſtwj Čeſkého obywatelůw ſſkodau přetrženo geſt, ted nynj že druhé a gednoſtegné témuž králowſtwj Čeſkému y wſſem geho obywatelům naſtáwá, to geſt: že mince lehké w knijžetſtwj Slézſkém, a ſnad w měſtě Wratiſlawi na groſſjch y ſyc na mincy drobněgſſj tepau a mincugj, a to z groſſůw Jochmiſtálſkých y z giné mince dobré Čeſké, kteraužto lehkau mincy Slézkau a Wratiſlawſkau na wětſſjm djle Židé do králowſtwj Čeſkého neſau, gi za dobrau měnj, a w tom ſwých neſprawedliwých handlůw a užitkůw wſſeligakých hledagj. Gakož pak ta a takowá nehodná mince w králowſtwj Čeſkém huſtěgi giž, nežli která giná proſkakuge, a nebudeli

časného opatřenj, a takowé mince přetrženj, gisté gest nám wssem očekáwati záhuby, prosyce, aby časně takowá lehká, a na vbljženj králowstwj Českému zaražená mince přetržena a zastawena býti mohla. Y w tom se ohražugice, žeby toho týmž Židům ani giným, gessto té mince do králowstwj Českého podáwagj, nikterakž déle snássetj ani wytrpěti nemohli. My pak nechtjce, aby za takowau přjčinau něco toho snad nepowstalo, coby Wassj králowské Milosti k zármutku a nám k těžkosti mohlo býti, dne wčeregssjho k žádosti a k snažné prosbě starssjch přjsežných a obcý Pražských na Gich Milost pány saudcy zemské takowau wěc gsme wznássell, a za to, aby bez prodléwánj takowá mince přetržena a zastawena byla, žádali. A poněwadž Gich Milost na tom gednostegnau, gakž y my těžkost magjce, w tom gsau nám na Wassj králowskau Milost vkázali, z té přjčiny toto psánj k Wassj králowské Milosti dle nebezpečenstwj a budaucý zkázy králowstwj Českému y nám wssem obywatelům [illegible]ož králowstwj nastáwagjcý přetrženj včiniti gsme musyli, gimžto Wassj králowské Milosti, gakožto pána nasseho milostiwého se wssj ponjženostj žádáme a prosýme, že takowých lehkých mincý na králowstwj České, ani na nás obywatelé téhož králowstwj Českého dopausstěti neráčjte; ale takowé wsseckny mince w nowě w knjžetstwj Slezkém zaražené bez prodléwánj, a nežliby se tjm wjce gesstě na lidskau sskodu rozmohly, rozkazem aneb Wassj králowské Milosti poručenjm, že zastaweny, a milostiwě přetrženy budau. A my také při sstastném, dáli Pán Bůh Wassj králowské Milosti do králowstwj Českého přjgezdu takowé sskody y nasse ze strany takowé cyzý mince na vbljženj

Q

království tomuto těžkosti chceme obssjrněgi Wassj královské Milosti předložiti, gsauce té do Wassi královské Milosti, gakožto do Pána nasseho milostiwého, nepochybné naděge, že w tom we wssem gakožto wěrnj poddanj sprawedliwě y milostiwě opatřeni budeme. Za milostiwau odpowěd Wassj královské Milosti ponjženě prosýme.

Dáno w Praze w pátek před swatým Řehořem léta Páně tisýcýho, pětistého, čtyřidcátého sedmého.

Wassj královské Milosti

wěrnj poddanj
purkmistři a konsselé starého a nowého,
y menssjho, měst Pražských.

Odpowěd na to daná od krále Geho Milosti, w kteréž se dokazuge, že ta Saská mince dobrá gest.

Ferdynand rc.

Poctiwj a opatrnj wěrnj nassi milj! Stjžnosti wassi ze strany mince, o kteréž gste nám psanjm wassjm oznámili, gsme ssjřegi wyrozuměti ráčili. Neb tu mincy, kterauž gsme we Wratislawi zarazyti dali, stalo se s pilným uwáženjm a radau knjžat a wssech stawůw knjžetstwj Slézkého pro dobré a užitečné téhož knjžetstwj a giných poddaných nassjch, a w tom gsme žádného užitku nasseho hledati neráčili, a nehledáme, aniž také gaký užitek z též mince mjti ráčjme. A k tomu knjžata a stawowé gmenowaného knjžetstwj Slézského žádné stjžnosti giné nad tauž mincý nassj předessle

neměli, než tu, že gsau nás negednau za to ponjženě prosyli; poněwadž táž mince naše na zrnu a šrotu lepšj a wyšší gest, než Polská, a z té přjčiny se ze země gako dobrá mince wynássj, a zlá w zemi zůstáwá, abychom též mincy naššj vlewiti, gi s Polskau srownati, a na lehčegššj zrno zarazyti dáti ráčili, čehož se nám pro giné poddané naše včiniti nezdálo." Neb táž mince naše hned z prwu počátku gest na groš Tolský Saský zaražena, a podnes se tak bez vmenšenj mincuge, kterýžto groš Tolský Saský wšudy w králowstwj Českém a we wšj Řjšj, y w giných králowstwjch a zemjch našjch se tak gako ginj Jochmistálšťj béře a wydáwá, a dotčená mince naše wšeligak na zrnu y šrotu tak dobrá gako gmenowanj groš Saššťj gest. Protož gste slušně prwé dotčenau mincy, než gste to na nás wznešli, zprubowati dáti měli, abychom o tom wědaut, bylaliby se lehčegšj táž mince na zrnu neb šrotu, než po čem se wydáwá a béře, na průbě našla, k mincmistru našemu we Wratislawi o to hleděti, a to k slušné nápravě přiwésti byli ráčili. Ale poněwadž často psaná mince naše za to, zač se béře, stogj, a s tau mincý s zrnem Saským, kteráž w králowstwj Českém gde, se srownáwá, nemůžeme při též mincy naššj na ten čas, negsauc w králowstwj Českém, a gsauc giným znamenitými wěcmi zaneprázdnění, gakého zastawenj činiti, než při šťastném, dáli Bůh, přjgezdu našem na hrad Pražský na sněmu obecnjm, wyrozuměgjc tomu, ráčjme se w tom, pokudž nám náležité bude, milostiwě zachowati, tak že sobě žádný při tom ničehož slušně ztěžowati nebude mjti. Než gestliže Židé co toho nepořádného ze strany proměňowánj a střjbr wen ze země

wezenj proti předesslým nassim a snémownjm zápowědém před se berau, o tom zřjzeným radám komory nassj na hrad Pražský, aby to zastawili, psáti ráčjme.

Dán w Drážďanech w auterý po neděli postnj Okuli léta 1547.

Pražanům wssech třj měst Pražských.

Mezy tjm prossly nowiny, žeby Frydrych Hánuš toho aumyslu byl s lidem swým wpád do králowstwj Českého včiniti; král Geho Milost Ssebestyána z Waitmille na odpor wyprawiti ráčil; poddaným pak ze wssech stawů wzhůru býti a se wssj mocý wálečnau tam táhnauti rozkázal, kamby wýš dotčený Ssebestyán z Waitmille, aby se strhli, za dobré vznal, gakož list vkazuge:

Listowé otewřenj kragům králowstwj Českého.

Ferdynand ɪc.

Vrozeným, Statečným, Slowútným, Opatrným, Pánům, Rytjřům, Wladykám a městům, y giným wssem obywatelům a poddaným nassjm ze wssech stawůw králowstwj Českého, wěrným milým, Milost nassi králowskau a wssecko dobré wzkazugem. Wěrnj milj! Wěděti Wám dáwáme, že gsau nám gistj sspehowé přissli, žeby Hánuš Frydrych, kterýž se knjžetem Saským gmenuge, toho aumyslu byl s lidem wálečným wpád w některau stranu do králowstwj Českého včiniti; čehož nechtjce my rádi, pokudž neywyšs možné dopustiti. Pročež gsme pro tu přjčinu odsud ztjžného vrozeného

Ssebestyana z Waitmille na Chomutowě, wěrného nasseho milého wypravviti ráčili; poraučegic Wám wssem y gednomu každému zwlásstě, gakž Wás týž Ssebestyán z Waytmille napomene, abyste hned wzhůru byli, a se wssj mocý, kdežby wám dotčený Ssebestyán z Waytmille oznámil, bez meskánj táhli, a pomezý králowstwj Českého skutečně, gakž gste toho powinowati, a my o Wás pochybowati neráčjme, brániti pomáhali, gináče nečinjce.

Dán w Drážďanech w auterý po neděli Reminiscere léta 1547.

Wedlé téhož wyprawenj Ssebestyán z Waitmille stawům králowstwj Českého psanj včinil, a aby se s mocý wálečnau k Sslakenwaldu strhli, rozkázal, gakož njže psaný list vkazuge:

Vrozeným Panům, Panům Vrozeným a Statečným Panům Rytjřům, Vrozeným Wladykám a Opatrným, Maudrým Panům Purkmistrům, Panům a Přátelům mým milým.

Gá Ssebestyán z Waitmille a na Chomutowě službu swau wzkazugi a na wědomj dáwám, že Geho Milost král, pán můg milostiwý, stjžně ráčil mne od sebe do tohoto králowstwj Českého wyprawiti a odeslati, kterakby Hanuš Frydrych, kterýž se knjžetem Saským gmenuge, toho aumyslu byl s lidem wálečným wpád do této země včiniti; gakž pak dále z připisu listů otewřeného krále Geho Milosti tomu wyrozuměti račjte; neb nenj nežli geden list, a posylá se několik

na rychlost poslati musylo. Protož podlé poručenj Geho Milosti králowské gá wás wssech wůbec napomjnám a žádám, gakož Wassjch Milostj tak y Wás, abyste wzhůru s počtem a lidem swým zbrogně se wssj možnostj Wassj býti ráčili, a hned nemesskagjce, abyste k Sslakenwaldu táhli, a tu mne také nagjti ráčjte, a kdež toho potřebu vznáme, abychom odepřjti mohli; poněwadž nepřjtel toho aumyslu gest na záhubu této koruny wtrhnauti, a zřjzenj zemské vkazuge, že gsme wssickni powinni mezý a hranic tohoto králowstwj brániti; tedy abychom nepřjteli s Božj pomocý odolati mohli. Kdež nenj žádné pochybnosti o Wassjch Milostech, gakožto milownjků wlasti swé, y také potřebu tohoto králowstwj, a se w tom poslussně wedlé rozkazu a wůle Geho Milosti králowské zachowati ráčjte. Dán w Chomutowě w pátek po neděli Reminiscere. L. P. 1547.

K tomu Geho Milost králowská gesstě oznámiti ráčil, kterak Geho Milost cýsařská osobau swau s nemalým počtem wálečného lidu Geho Milosti králowské y knjžeti Saskému Maurycowi proti kurfirsstu Hánussowi Frydrychowi na pomoc táhnauti ráčj. Za tau také přjčinau Geho Milost králowská milostiwě poručiti ráčil, aby po wodě y po zemi wsseligaké sspjže za penjze tomu lidu walečnému djlem do Chebu a w ta mjsta, kdež Geho Milost cýsařská s tjm lidem se obrátiti ráčj, též y do země Mjssenské, dodáwáno bylo, gakož list djlem vkazuge:

Ferdynand rc.

Wěrnj milj! Wěděti Wám milostiwě dáwáme, že cýsař Řjmský Geho Milost pán a bratr náš neymilegssj, nám, krá-

lowstwj Čestému a zemjm k němu přjsłussegjcým, y knjžeti Mauryčowi s znamenitým lidem wálečným, gjzdným y pěssjm na pomoc a pro obranu, aby Geho Milost cýsařská před sskodami a záhubami poddané nasse y knjžete Mauryce časně zachowal, osobně táhnauti, a w krátkých dnech w Chebu býti ráčj. Y poněwadž Geho Milost cýsařská s tjm lidem wálečným, kterýž při Geho Milosti cýsařské gest, drahně sspjže potřebowati bude; protož Wás wssech y gednoho každého zwlásstě žádáme, milostiwě poraučjme, abyste na zboži, panstwj, gruntech, a při poddaných Wassjch y w městech nassjch to tak nařjdili a opatřili, aby bez messkánj wsseliké sspjže k cýsaři Geho Milosti wogsku wezeny a dodáwány byly; aby Geho Milost cýsařská s wogskem swým tudy obmesskán nebyl. Neb což tak kdo k wogsku přiweze, bude každému hned w wogsstě placeno. Kdež wědauce, že cýsaři Geho Milosti y nám na tom wěc wděčnau včinjte, nepochybugem, že se tak wssickni y geden každý z wás zachowáte. Dán w Drážďanech w auterý po neděli Okuli 1547.

Když tento Geho Milosti králowské rozkaz prossel, welmi znamenitý a prwé nikdý newjdaný počet ze wssech třj stawů králowstwj tohoto do kollege weliké cýsaře Karla se sessel, a to w pátek před nedělj (Lætare), kdežto rozkaz Ssebestyána z Waitmille y giná psanj Geho Milosti králowské, gakož y toto: aby wogsko cýsařské sspjžj opatřeno bylo, gsau čtena. Po mnohém pak rozmlauwánj na tom zůstáno bylo, aby ze wsseho tohoto počtu gisté osoby k spisowánj artykulů k sněmu budaucýmu, woleni byli. A to se také

stalo. Mezy tjm přissli gsau dwa listowé latinsstj od kurfirssta Saského, ač rozdjlným kasem, ale w gednostegná slowa psanj, ke wssem těm stawům, gakož tuto slowo od slowa přeloženi gsau:

Z Božj Milosti Jan Frydrych wýwoda Saský a Rjmského cýsařstwj arcymarssalek a knjže, kurfirsst, landkrabě Turjnský, markrabě Missenský, purkrabě Magdeburský rc.

Urozeným, Statečným, Slowútný, Poctiwým, Opatrným a Wzáctným Mužům, Hrabatům, Panům, Rádám, k obcem starého a nowého měst Pražských, a giným měsstanům, stawům králowstwj Českého, nynj w Praze zwlásstnjm snessenjm shromážděným a spogeným, nám zwlásstě milým.

Pozdrawenj mnohé wzkazugem. Urozenj, Statečnj, Slowútnj, Poctiwj, Opatrnj a Wzáctnj Mužj, Nám zwlásstě milj! Z listu Wasseho dne sedmnáctého měsýce Unora k Wám a giným stawům králowstwj Českého psaného, kterýžto gisté giž že Wám gest dodán se naděgem, porozumělisse bez pochyby, gakého aumyslu a gaké wůle netoliko k Wám, ale také k giným stawům Českého králowstwj gsme, a gakých wěcý na onen čas od Wás dobrotiwě žádali. A když gsme w těch wěcech, gak Wás tak giných na wětssjm djle stawůw obzwlásstnj aumysl a wpřjmnost k Nám, poddaným a zemjm Nassjm shledali, bez pochyby pro tu přjčinu, že y znáte sami a swědkowé nám gste, že my každého času přeslawný ten a wsseligaké chwály hodný (erbaiuňk), kterýžto mezy slawným Českým králowstwjm, domem a rodem Saským před mnoha lety včiněn a stwrzen gest, s pilnostj a se wssj snažnostj (což wssak bez chlauby prawjme) gsme zachowáwali a

ku přerussenj držeti, a ani neymenssj přjčiny nedali, procby gaké rozdwogenj neb přerussenj takowého spogenj mezy námi a stawy králowstwj Českého, gakožto sausedy wzniknauti mělo. Zwlásstě pak když gsme porozuměli, žebyste to pilně wważowali, gak nesprawedliwě a beze wsseho zaslaužení, y také proti smlauwě neb (erbaiňku) předřečenému, a proti wssj sprawedlnosti a poctiwosti král Ferdynand spolu s knjžetem Maurycem pokusyl se, když gsme nic doma nebyli, a těžkau wálkau gsauc zaneprázdněni, pro obhágenj a zastánj wjry a swobody přirozené wlasti w země nasse nepřátelsky wpadnauti, a ge opanowati, a poddané nasse newinně mečem a ohněm žalostliwě a ukrutně wyhubiti. Čehož nemůžeme pominauti, abychom Wám a ginym stawům králowstwj Českého opět welice gakž y předesslé děkowati a schwalowati neměli, té důwěrnosti gsauc do Wás, že spolu s ginými w tom tak pobožném a poctiwém předsewzetj stále trwáti, a nižádnému na odpor Wás napomjnagjcýmu powolowati nebudete. A aby znamenj nějaké wděčného nasseho k Wám aumyslu seznáno bylo, Wás tegna nechcem včiniti. Když Albrecht markrabě Brandenburský s lidem swým wálečným s gjzdnými y pěssjmi a mnohau střelbau do Rochlice, kteréžto městečko od toho mjsta, kdež tehdáž náš wálečný lid ležel, tři míle wzdálj gest, přitáhl; bez pochyby tjm aumyslem, aby přjčinu mage w nenadále na nás připadl, a my to zwěděwsse, žeby týž markrabě knjžeti Maurycýmu od cýsaře na pomoc poslán byl, gehož neméně gako y samého Maurycya za nepřjtele od nás slussně gsme položili. A tak s njm vminili gsme sstěstj wálečného kosstowati. Protož ztrhsse gjzdné a pěssj

nasse, táhli gsme k Rochlicy proti wogsku geho, kteréž se před městečkem položilo, a wogsku nassemu vsskoditi chtělo, na ně gsme vdeřili, kteréžto když se w vtjkánj dalo, Pán Bůh wssemohaucý samého markrabj se wssjm wogskem, kteréž s sebau měl, w ruce a w moc nassj gest dal, a netoliko on sám, ale také landkrabě něgaký Leychtenburský gat gest. Poraženo gest gich pak pět haufůw gjzdného lidu, kterýchžto w počtu 15 set bylo, pěssjho lidu praporcůw 10 a těch že 4 tisýce bylo, sám markrabě prawil. Při kterýchžto kusůw děl 14 gsme wzali. Z kteréhožto ssťastného wjtězstwj Bohu wssemohaucýmu, gehožto milostj a dobrotau to se gest wykonalo, weliké djky, gakž gsme powinni, wzdáwáme, a wsse- cko to geho Božské chwále připisugeme.

To když se dálo, gistá zpráwa gest nás dossla, když gste Wy a mnozý někteřj z giných stawůw králowstwj Českého králi Wassemu přjsnym proti starobáwnjmu y chwalitebnému obyčegi a řádu, tudyž proti daným Wám swobodám, rozkazům powoliti, a proti nám pomocy dáti, z sprawedliwých a hodných přjčin odepřeli, oč se y na tento čas w společných radách gedná, a wssecka snažnost k tomu se koncy wede, aby, kdyžby nás přemohli a zkazyli (což sobě zagisto pokládali, a gesstě až podnes pokládagj) aby potom také král s pomocý bratra swého cýsaře nad Wámi a ginými stawy pro takowý Wáš odpor, kterýž oni neposlussenstwjm gmenugj, skutečnau a hroz- nau pomstu wykonal.

Když gsme pak o Wás a o giných stawjch králowstwj Českého vslysseli, žebyste pro tu přjčinu se shledali a spolu spogili, tjm aumyslem, kdyby gaké násyle Wám nastáwalo,

tomu abyste odepřjti mohli. Nebž pak král Ferdynand sebraw nowý něgaký lid, knjžeti Maurycýmu na pomoc přitáhl, a z toho každého dne a na každau gednák hodinu gich wpádu očekáwáme. A wssak naděgi máme, budeli Božj wůle, že proti nám málo prowedau. Y nemohli gsme zanechati, abychom o těch wěcech něgakého připsánj k Wám nevčinili, abyste tjm lépegi a přjhodněgi o swé wěcy gednati, a cožby potřebj k tomu bylo, před časem se slussně opatřiti mohli. Poněwadž pak k Wám a k ginym stawům králowstwj Českého takowý aumysl máme, abychom hotowi byli sami od sebe dědičnau smlauwu nassj s Wámi obnowiti, aneb budeli se ljbiti s tjmto Wassjm nowým snessenjm s Wámi se spolčiti a za gedno srownati, a tak se k Wám chowati mjnjme, gestližeby kdo proti Wám a ginym stawům králowstwj Českého wálku wyzdwihnauti se pokusyl, aby takowému s pomocý Pána Boha wssemohaucýho, pokudžby neywcyš býti mohlo, se odepřelo, a takowé nepřátelské předsewzetj skroceno bylo. Tak abyste y Wy starobylých a od tolika wěkůw vžjwaných swobod, poctiwostj a důstogenstwj cele a neporussitedlně zachowali. A my abychom panstwj a zemj nassjch tak nespraweblivě a bezewsseho prowiněnj, kdyžby se gim w gich auktadech dobře zdařilo, zbaweni nebyli. Toto Wám z zwlásstnj nassj přjzně, kterauž k Wám máme, oznámiti gsme vmjnili, a Wám aumysl náš, aby se ljbil, žádáme. Měgte se dobře.

Dán w Geytan dne měsýce Března, to gest w sobotu dne sw. Řehoře, léta od narozenj Gežjsse Krysta 1547.

Jan Frydrych kurfirst rc.
rukau swau wlastnj se podepsal.

Podlé tohoto psanj listek gest podán:

Nadto pak když, gakž w listech nassjch připomenuto gest, proti smlauwě děditčné, kterauž slawné králowstwj České y my wespolek spogeni gsme, a proti samým prawům wssem od přirozenj znamým, nĕgaký Ssebestyán z Waytmille, gménem krále Ferdynanda a wsseho králowstwj Českého bez slyssenj a vwáženj proti nám wálku gest wyzdwihl, a hned do zemj nassjch wálečné wtrhl, a některé z poddaných nassjch, kterjž gsau k tomu žádné přjčiny nedali, mečem a ohněm žalostiwě a neljtostiwě zhubil a zmordowal, o čemž nepochybugem, že to proti wůli Wassj, kterjžto předpowĕdĕnau smlauwu wždycky mnoho gste sobě wážili, a s welikau wážnostj ostřjhali, se stalo. Protož z té přjčiny a mocý té gednoty, o kteréž tak často zmjnka včiněna gest, Wás předobrotiwě napomjnáme, abyste ze společnosti Wassj některé zwolili, gimžby se moc dala nad takowými, kterjžby russitele smlauwy a gednoty vznáni byli, pomstu hodnau, které gsau zasslaužili, aby wykonali; a podlé toho přjsným rozkazem odwedeni byli, ti kterjž s králem Ferdynandem přes meze králowstwj Českého, opowrhsse práwo a sprawedlnost, táhnauti gsau směli. Neb pokudž na nás gest, wjru, smlauwy až do tohoto dne z Milosti Božj swatě gsme drželi a zachowali, a napotom se wssj wěrau, pilnostj a stálostj zachowati gsme vmjnili. Gestližeby pak o rownánj pokoge gednáno bylo, negsme na tom, pokudž na nás gest, k wzdělánj obecného dobrého Křesťanské Řjsse a pokoge, abychom tomu odporni býti měli, toliko aby nám takowá podánj dána byla, kterážby bez aurazu swědomj a sprawedlnostj y wssj slussnosti

od nás přigata býti mohla. O čemž o wssem dobrau naděgi bohdá máme.

Dán Seytan dne 12. dne měsýce Března, to gest w sobotu dne swatého Řehoře léta 1547.

Při času středopostj, když gsau se stawowé podlé předessleho zůstánj do Prahy we welikém počtu ze wssech kragů sgeli a do weliké kollege sessli, prwé než co začato bylo, Pánu Bohu, poklekssé wssickni na swá kolena, se pomodlili a zaspjwali. Když pak byli listowé krále Geho Milosti přečtenj, stawowé krage Boleslawského na stawy wznesli, kterak na záwazcých gsau, žádagjce w tom za radu, měliliby se k stawům přiznati a k tomu snessenj přistaupiti. Dáno gim za odpowěd, že gim rady na to dáwati nenáležj, ale aby vžjwali což swého neylepssjho znagj. Poněwadž tedy k tomu přátelskému snessenj wssickni stawowé gesstě nepřistaupili, páni stawowé spolčenj tento artykul njže položený rozkázali gsau dáti wytisknauti, aby wssickni wěděli a uměli se zprawiti:

Gakož každý ze stawu panského, rytjřského a městského kdo chce k nassemu křestanskému obecnému snessenj a srownánj přistaupiti, listy přiznáwacý, konečně do weliké nocy neyprwé přjssti mezy nás aby dali, a kteřjžby ten čas, gakž dotčeno, obmesskali, a těch listůw přiznáwacých nedali; tedy aby potom žádný k nám a k nassemu snessenj a opatrowánj přistaupiti nemohl; nébrž budem mocy poznati, kdo náš přjtel a milownjk obecného dobrého králowstwj tohoto gest, a kdo nepřjtel, lečby ode wssech nás to vznáno bylo,

že někdo z hodných a bezelstných přjčin na předessly čas toho přiznánj včiniti gest nemohl, ten bude mocy připusstěn k nám býti. A gakož gest sněm obecnj od Geho Milosti králowské ten ponděli po prowodnj neděli položen: pak buď Geho Milost králowská na tom sněmu osobně neb nebuď; wssak proto wssickni ze wssech stawůw, kteřjž gsau koli k tomu snessenj přistaupili a přiznali se neb přiznagj, a kteřjž gsau milownjcy obecného dobrého, kdož pro mladost neb starost může, lečby pro nemoc neb gak bezelstně (cožby vkázati se mohlo) přigeti nemohl, aby se do Prahy nadgjti dali, a tak se k tomu připrawili, aby na témž sněmu až do konce neodgjždě gjce setrwati mohli. Stalo se w auterý po sw. Benedyktu léta 1547.

Mnoho také na tom sněmu gednáno bylo o swobodu králowstwj Českého. — Na to tito artykulowé njže položenj byli rozwažowáni y sepsáni, a potom wůbec čteni, kteřjžto přjčinu welikau a téměř přednj dali, že gsau se někteřj hučwati museli.

Artykulowé a nařjzenj weřegné hotowosti ode wssech tři stawůw králowstwj Českého při času střeďopostj w Praze shromážděných s odpowědj od týchž stawů ku Panu Ssebestyánowi z Waytmille včiněnau.

We gméno Pána nasseho Gežjsse Krysta, Amen.

Poněwadž Pán Bůh wssemohaucý z swé swaté nesmjrné milosti a přesstědré dobrotiwosti nechtěge ďáblu nesslechetnému mocy té, kterauž gest skrze služebnjky swé nad wywoleným

lidem geho rozličným způsobem až posawád prowozowal, déle trpěti, náš wssecky tři stawy králowstwj tohoto Českého, kterjž gsme milowhjcy wlásti swé a obecnjho dobrého, w bratrskau lásku, swornost a gednotu vwesti gest rácil. A widjme, že w okolnjch zemjch neybližssjch nám welicý nepokogowé a krwe prolitj se den ode dne děgj. A protož předkládagjce sobě bedliwě wssecko, a opatrugjce to, aby na nás též nic toho nepřisslo, pro opatřenj předkem wlasti swé a potom nás wssech, manželek, djtek, statkůw a poddaných nassjch, kterjž gsme se spolu tak křesťansky snesli a srownali, takto gsme mezy sebau wůbec nařjdili:

Předkem a neyprwé weřegná hotowost mezy námi takto se řjdj a vstanowuge.

Item. Kdož má statku za dwa tisýce kop grossůw Českých, gakž se pak lidé podlé welikosti a malosti statkůw, a podlé ssacunku předesslého, hegtmanům polnjm kragským včiněného w tom snesti magj; z toho aby měl pohotowě kůň dobrý a dobře zbrogný, totiž: kopinnjk, ten aby měl přednj a zadnj kus s krussjtem, obogček, ssturmhaub, rukáwy, ssorc, plechowice, na luku kladiwo a dřewo, chceli se pak weyšse zbrogj opatřiti, toho ať má wůli. Aneb střelec, a ten střelec aby měl přednj a zadnj kus, obogček, pekhaub neb ssturmhaub, rukáwy, ssorc, plechowice, na luku kladiwo a dřewo, chceli se pak plechowice, ssorc, ručnicy, končjř aneb meč posekitý. A na ten kůň aby dáwáno bylo neyweyš půl páty kopy grossůw Českých, buď kopinnjk neb střelec, wssak střelec chceli s dřewem geti, má toho wůli.

Item. K tomu také má býti čtyři pěšši, a každý aby měl přednj a zadnj kus, obogček, peklhaubec, a kdo můž y wyšsku, a k tomu dobrau ššawli neb ššaršsaun, ručnicy dlauhau, ošstip, sudlicy neb cepy, a tomu každému má na měsýc dáwáno býti neywýc půl druhé kopy grošsůw Českých; než powezniku, kopinniku pěššimu, a kdož praporec držeti bude, dwognásobnj služba má dáwána býti, a ke sto drábům má býti praporec.

Item. Pakliby kdo z hodných přjčin koně gjzdného wypraviti nemohl, tehdy bude mocy na to mjsto čtyři pěšši, tak gakž dotčeno, dobře wypraweně, aneb zase mjsto čtyř pěšsjch kůň gjzdný dáti.

Item. Nechtělliby pak kdo swé lidi gjzdné neb pěšsj wyslati, tehdy dage gim zbrog, koně y giné wssecky nahoře dotčené potřeby, má ge penězy a giných potřebami tak opatřiti, aby lidem škod nečinili.

Item. K dwadcýti gjzdným má býti wůz, wšsak w tom wozu magj býti zadnj koně za dwa gjzdná, tak aby wšsech bylo dwadceti.

Item. Ke sto pěšsjm magj býti tři wozy, a w těch se též zadnj koně za dwa gjzdná počjtati magj. A na těch wozých má býti sebšo zbytečnj, dwoge zbrog gezdecká, na wozku y powezného, hakownice dwě a cepy železné dwoge neb troge, též rejč, lopata, motyka, sekera kládnj, lancuch a dwě prkna.

Item. Korauhew Česká, ta má býti w wálnjm haufu gjzdném stawu panského a rytjřského. A druhá korauhew Pražanů má též býti w wálnjm haufu pěšsjm, a při těch

má tak zachowáno býti, gakž gest od starodáwna býwalo, kdy magj rozestkjmy a kdy swinuty býti.

Item. Má se to také opatkiti, aby we wogssté spráwce duchowni byl, kterýžby slowo Páná nasseho Gežjsse Kryssta w wogssté kázal, a lid wálečný od zlého k dobrému wedl.

Item. Aby žádný žádné osoby w wogssté neměl, leč swau wlastnj manželku. A byllby kdo nalezen, žeby pod způsobem ženy nepořádnau osobu ženskau s sebau měl, ten y s tau osobau podlé vznánj negwyžssjho hegtmana polnjho s radami geho aby byli trestáni, tak aby se gimi desátý káral.

Item. Kdožby se také lánj oplzlého proti Pánu Bohu, též přjsahánj, wád, her, kradenj, ožjránj, y wsselikého oplzlého mluwenj dopustil, buď wsseho, neb kteréhožkoli z nich, ten aby též nahoře psaným způsobem trestán byl.

Item. Chudým lidem w taženj y w poli žádných vtiskůw, sskod ani chalupowánj a plundrowánj, žádný pod žádným wymysslenym způsobem aby nečinil, než každý na swém žoldu aby přestal, pod trestánjm nahoře dotčeným.

Item. K takowému lidu, kterýžby tak wyzdwižen, kdyby toho potřeba kázala, býti měl, magj se při stawu panském, rytjřském a městském nařjditi časně rotmistři, aby w každém městě králowském, panském neb rytjřském před rukama byli, a ti předkem aby sobě třidcýtnjky nařjdili, též k dělům, prachům a giným wálečným potřebám dohljdali, aby se to pořádně zprawilo a wysussilo, tak aby wsseckо to, což k wálečnému běhu náležj, pohotowě bylo.

Item. Wssickni hegtmané kragsstj a rotmistři, aby se negwyžssjm hegtmanem polnjm sprawowali, geho poslauchali,

gemu kdyžby gich koli bud k radě, neb k čemu ginému potřebowal, wolnj a hotowi byli, a cožby mohli sami hegtmané a rotmistři bez práce neywyššjho hegtmana zprawiti a wyřjditi, o tom aby pilnost měli; poněwadž syc hegtman neywyšssj nemalau prácy mjti bude.

Item. Nad tjm pak lidem wálečným, když gest po čtyřech osobách z každého stawu gmenowáno y woleno bylo, na naše snažné ku Pánu Bohu nassemu modlitby a žádost, spadl gest los a auřad neywyššjho hegtmanstwj na Pana Kasspara Pfluka z' Rabssteyna; kterýžto od Pána Boha zwolen, y od nás wssech s welikau wděčnostj za neywyššjho hegtmana polnjho přigat gest ꝛc. A protož tomu má gjti služba, gak s njm o to od osob k tomu wolených wrowwnáno bude. Ten pak má sobě práwo y giné pořádky polnj s radau swau polnj nařjditi, pokudž čehož potřebu uzná.

Item. W každém kragi magj se kragané sgjti, od toho čtwrtku w tom dni, to gest ten čtwrtek před nedělj kwětnau, a tu sobě hegtmana každý krag woliti a o službu se s njm snesti má. A ti hegtmané magj býti k radě neywyššjmu hegtmanu polnjmu.

Item. Co se střelby s ginými k nj náležegjcými potřebami dotýče, ta se má na wssech zámcých, w městech, na twrzých, y wssudy od každého, kdož gi má, wyhledati, dobře zprawiti, a opatřjc, cožby doma každému pro ochranu manželek, djtek a statkůw potřebj bylo, ostatku podlé možnosti každého, dle obrany wlasti swé y samých nás, před který-

wšžkoli nepřátely, kdož pak ti koli gsau, neb býti chtěgj, gessto nám nic dobrého nepřegj, aby půgčeno do pole bylo. Při kterémž my bohdá státi y dostáti chceme, gakž na wěrné Čechy náležj. Nebo kdyby Pán Bůh na nás (čehož wssemohaucý Pane Bože wchowati rač) skrze nedostatek potřeb wálečných, pád dopustiti ráčil; poněwadž mjnjme bohdá gako dobřj pro přirozenau wlast swau, když mocy budeme sami táhnauti, a dá Pán Bůh, že mnoho nás potáhne, málo by potom to, cožby pro gakaukoli kořist se doma zachowalo, nám kdyžbychom giž zahynuli, y těm, kteřjžby doma ostali, platno bylo. Protož wážjce sobě to, té gsme ku každému, kdož s to býti může, a s námi y podlé nás stogj, gakožto k milownjku wlasti swé a wěrnému milému přjteli nepochybné y důwěrné naděge, že se w tom nikterakž neopustjme.

Item. Na ty koně, kteřjž tu střelbu a giné potřeby powezau, v každého kusu aby na čtyři koně služby na měsýc dáwáno bylo deset kop grossůw Českých.

Item. Což se pak wozůw kladnjch dotýče, toho se žádný zbraňowati nemá, též komukoli gest Pán Bůh ze wssech třj stawůw rozumu k tomuto popřjti ráčil, má každý k tomu, a bohdá bude wěrně a práwě raditi y pomáhati.

Item. Kdyžby se wogska w hromadu strhla, tu aby bylo tažení tjm pořádkem, gakž gest za starodáwna býwalo, a to pro dobrau a bratrskau swornost, totiž prwnj den, kdyžby se hauffowé hnuli, má napřed staw panský táhnauti, druhý den staw rytjřský, a třetj den staw městský, a tak wždycky pořád, gakž gest začáto gedni za druhými táhnauti

magj, tak aby bratrská láska ku pohodlj každému stawu mezy námi trwati mohla, a hodná trwati bude.

Item. Pakliby toho důležitá potřeba králowstwj tomuto nastáwala, žeby zemj wssj hnutj býti mělo; tehdy každý, což lidu gjzdného y pěssjho neywjce podlé možnosti swé neywyšssj mjti může, s tjm aby wyhřáru byl, a k neywyšssjmu hegtmanu táhl, nemůželi sám bezelstně, ale kohož w tom hodného wziti může, též y ty osoby ze stawu panského a rytjřského, kteřjž na službách v Pánůw swých gsau, a k tomuto snessenj přistaupili, aby též včiniti mohli.

Item. Kdyžby pak hegtman neywyšssj, wida potřebu před rukama lid wyzdwihnauti měl, tehdy má neyprwé hned kdež mu města a kragowé neyblíže přjsedj, oznámiti, a též do Prahy, a Pražané magj bez messkánj do giných kragůw hegtmanům o tom oznámiti, a tak hned každý hegtman kragský obesslé a zdwihna lidi ze swého krage, má k mjstu od neywyššjho hegtmana položenému a oznámenému táhnauti.

Item. Kdožby pak podlé tohoto nasseho snessenj w těchto nebezpečných časých, ku kterýmž gsme za paměti nassjch nikdy bližssj nebyli, ani také wětssjch neměli, k hegtmanu do pole kdyby mu oznámeno bylo, netáhl, neb počtu swého newyslal, a hodné přjčiny před stawy tohoto nasseho snessenj, proč gest toho neučinil, by neukázal, ten aby statek zemi propadl, kterýžto na obecné dobré má obrácen býti, ten pak ze země wen aby byl wyhnán.

Item. Gestližeby pak takowá weliká potřeba nebyla, aby wssj zemj mělo hýbáno býti, a hegtman neywyšssj s gednjm kragem, dwěma neb wjce tomu odolati mohl, tedy cožbykoli na to

naloženo bylo, to má giti na náš wssech obecnj zroš; wssak hegtman neywyšssi aby též na zroš obecnj sspehy swé giské wždycky měl, tak aby, kde se co děge a slyssi, o wssem wěděti, a do Prahy y do kragůw oznámiti mohl.

Item. Na tomto gsme se snesli, aby na wsseligaké potřeby wálečné pro obecné dobré mezy námi zbjrka se stala. A protož každý podlé předesslého ssacunku, aby z lisyce kop grossůw podlé welikosti a malosti statků gednu kopu grossůw Českých dal, a ty penjze aby dáwány byli w Praze Zdeslawowi Wrábskému z Wrabj rc., Janowi Tatausowi z Wranjho měsstěnjnu starého města Pražského s listy přiznáwagjcými předesslého ssacunku, a to konečně mezy tjmto časem a sněmem neyprwé přisstjm; kteréžto osoby magi ty penjze wydáwati na potřeby, kteréž od neywyšssjho heytmana oznámy budau, a těm má za prácy potom dáno býti každému po 20 kopách grossů Českých. Wssak nebylaliby na ten čas toho žádná potřeba, tehdy ty penjze aby předce leželi na rádnjm domě starého města Pražského pro náš wssech budaucých potřebu, a ty osoby napřed gmenowané z takowého přjgmu časem swým wssem třem stawům aneb osobám od stawůw wolenym řádný počet aby potom učinili, a tato hotowost tak nařjzena má trwati do swatého Martina neyprwé přisstjho.

Stalo se w střědu po druhebné neděli, ginák po swatém Benedyktu léta Páně tisýcého, pětistého, čtyřidcátého sedmého. *)

*) Mnoho gesstě giných artykulů bylo učiněno, kterýchžto se mi pominauti zdálo; neb se snad někdy wynagde Čech poctiwý, který wssecka wůbec sněmowaná snessenj wybere a wydá —

Nynj se klade wýš dotčená odpowěd, w kteréž stawowé pana Ssebestyána z Waitmille k pokogi napomjnagj, a wálečnau pomoc dáti nechtěgj, gakož sama okazuge:

Páni, Rytjřstwo, Pražané, y ginj poslowé z měst králowstwj Českého, nynj w Praze shromážděnj.

Urozenému Pánu Panu Ssebestyánowi z Waitmille a na Chomutowě, pánu přjteli nasſemu milému.

Službu swau wzkazugem urozený Pane přjteli náš milý! Wěděti wám dáwáme, že gest nás dosslo psanj wasse, kterýmž podlé rozkazu Geho Milosti králowské nás opět abychom wssickni třj stawowé wzhůru byli, a k Sslakenwaldu táhli, napomjnáte, předkládagjce, kterakby kurfirsst Geho Milost Saský do králowstwj tohoto wpád včiniti chtěl, gakž též psanj wasse w sobě plněgi swědčj. W prawdě nad tjm nemalau těžkost a sprawedliwě máme. Nebo psanj Geho Milosti kurfirssta nám těchto časůw včiněné na giný rozum se wztahuge, kterýmžto nás k zachowánj smluw děděčných napomjnati y žádati, a w též se podáwati ráčj. A druhé wjte dobře, že wyměřený čas hegtmanstwj wasseho, kteréžto gest na wás ode wssech třj stawůw králowstwj tohoto, a na gaký způsob wzloženo, giž wyssel, gessto se nám widj, žebyste giž sprawedliwě w tom sobě tudjž y nám pokog dáti měli. A protož wás žádáme, poněwadž y psanj Geho Milosti kurfirssta přjčiny k nepokogi žádných sobě daných nenalézáme, že wy také pokudž ode wssech stawůw, tak gakž zřjzenj zemská, tudjž y swobody králowstwj tohoto okazugj, poručenj o tom mjti nebudete, takowému předsewzetj swému po-

kog báte; leč chceteli co od osoby swé bez wznássenj toho na stawy králowstwj tohoto před se bráti, w tom negsme a nechceme powinni býti podlé wás státi. Nébrž přissloliby co skrze to osobau wassi, neb skrze kohožkoli giného z obywatelůw králowstwj tohoto na králowstwj toto, k wám y ke každému tomu o to bychom hleděti chtěli.

Dán w Praze 21. dne měsýce Března léta 1547.

To když se dálo, takowá stawů a Pražanů dossla zpráwa, že knjže Mauryc spolu s knjžetem Augustem bratrem swým do králowstwj Českého wálečně wpád včinil. Oni nemalau těžkost nad tjm nesauce králi Geho Milosti psanj včinili, w kterémž sobě o tom do země wálečném wpádu stěžugj, a aby to wogsko ze země wytáhlo, žádagj, gakož list vkazuge:

Neygasněgssjmu knjžeti a Pánu Panu Ferdynandowi Rjmskému, Uherskému, Českému, Dalmátskému, Charwátskému rc. Králi. Infantu w Hyspanyj, Arcyknjžeti Rakauskému, Markrabj Morawskému, Lucemburskému Slézkému Knjžeti, a Lužickému Markraběti rc. Králi Geho Milosti a Pánu nassemu milostiwému.

Neygasněgssj králi a Pane Pane náš milostiwý! Wassj králowské Milosti služby nasse powolné se wssj poddanostj wzkazugjce, na Pánu Bohu wssemohaucým dobrého a dlauhého zdrawj a sstastného pokogného kralowánj gakožto Pánu nassemu milostiwému žádáme.

Neygasněgssj králi! S nemalým gest to v nás podiwenjm, co se to děge, že Geho Milost oswjcené knjže Mauryc-

cyus spolu s knjžetem Augustem Geho Milosti bratrem swým, tak gakž nás zprávy gisté dosslý a docházegj, s nemalým počtem lidu gizdného a pěssiho y také s husaři do králowstwj Českého gest wtrhl, a při městu Mostu aneb w témž městě s wogskem se položil. Gessto stawowé králowstwj Českého, ani také my nemagjce o tom žádné wědomosti nemalau nad tjm těžkost neseme, že mimo způsob starobylý a swobody králowstwj Českého na záhubu koruny České, y také snad nás wssech obywatelůw, nárobowé cyzý během wálečným zbrogně do země této se paussťegj, a země tato y my také gak se w tom opatrugeme, to dobře nynj widjme. A protož k Wassj králowské Milosti, gakožto ku pánu nassemu milostiwému w tom se vtjkáme a žádáme, že nad králowstwjm Českým y nad obywateli téhož králowstwj tolikéž y nad námi swau milostiwau ruku, gakožto král a pán náš držeti a na nás toho, aby do země této nárobowé cyzý wogensky wskakowati měli, dopaussťěti neráčjte; nébrž Geho Milosti knjžeti Mauryciowi, tolikéž y Geho Milosti Augustowi bratru Geho Milosti psanjm Wassj králowské Milosti o tom že dostatečně poručili, y také rozkázati ráčjte, aby Geho Milost s lidem tjm swým wálečným wen z králowstwj tohoto se hned wybral, a proti swobodám koruny České od takowého wogenského tažení přestal. Neb budeli takowá wěc swůg průchod mjti, aby každý, komužby se gediné zalibilo do králowstwj tohoto wogensky swobodně wskakowati, zemi tuto y obywatele gegj hubil, tehdy nám wssem gisté záhuby gest očekáwati. A snad za takowými přjčinami lidé musyliby na ty cesty dle opatrowánj wlasti swé y také sebe pomyssliti, aby takowým

wěcem w čas překážku mohli včiniti, tak aby k škáze při-
wedeni nebyli. Za milostiwau à spěssnau Wassj králowské
Milosti odpowěd ponjžené žádáme.

Dán w Praze w pátek den slawného hodu wtělenj Pána Gezu Krysta. Léta od geho narozenj tisýcýho, pětistého, čtyřidcátého sedmého.

Wassj králowské Milosti

wěrnj poddanj

žřjzené osoby od stawůw králowstwj Českého, a Pražané wssech třj měst Pražských.

Odpowěd od krále Geho Milosti na to daná, w kteréž se při stawjch omlauwá:

Ferdynand ꝛc.

Vrozenj, slowútnj, poctiwj a opatrnj wěrnj nassi milj! Psanj wassemu nám včiněnému gsme wyrozuměli, a tuto wám na to odpowěd dáwáme. Že gste tomu z předesslých listůw nassjch otewřených y ginák bez pochyby dostatečně wyrozuměti mohli, že toho aumyslu spolu s oswjcenými Maurycem a Augustem knjžaty Saskými a markrabjmi Missenskými a Hanussem Giřjkem markrabjm Brandenburským ꝛc. vgcy nassimi wěrnými milými, gako s pomocnjky nassimi w (erbaiunc) spřjzněnými býti ráčjme, k cýsaři Řjmskému Geho Milosti pánu a bratru nassemu neymilegssjmu táhnauti; gakož gsme pak to včiniti, a s weyš psanými knjžaty Gich Láskami giž wytáhnauti, a dnes osobau nassj sem přigeti ráčili. A poněwadž toho gistau zpráwu máme,

že gest Hanuš Frydrych, kterýž se knijžetem Saským gmenuge, do králowstwj nassého Českého lidem swým wálečným wpád vdělal, a Jochmistál y také Přjsečnicy w tomto králowstwj ležjcý wzal, a přjsahu gim proti nám gakožto králi Českému wydati rozkázal; chtjc my dotčené králowstwj před dálssjmi sskodami, záhubami a wpády vwarowati, gakož gest pak až posawád na nassj pilnosti a péči (což gsme pro ochranu a obranu téhož králowstwj dobrého a vžitečného znáti ráčili) nie nescházelo: protož gest toto wálečné tažení od nás a swrchu psaných knjžat skrze králowstwj toto České, a žádným giným způsobem, než pro obranu a obhágenj dotčeného králowstwj, a tak dále k cýsaři Geho Milosti, kterýž toto po nás žádal, a tak mjti ráčil, předsewzato; neb skrze Gich Lásky knjžata žádnému gest se tudy žádné sskody nestalo; než každému se, což s lidem swým protráwj, platilo a platj. A w prawdě se při nás snássj, že gste nad tjm, že gsau táž knjžata toto polnj tažení podlé nás pro obranu králowstwj Českého a giných poddaných swých předsewzali, menssj žjžnost, nežli to, že gest od nepřjtele na toto králowstwj taženo a do něho se wpád stal, mjti a nésti, a to k mysli wassj připausstiti měli a mohli. Neb gsme nikdý na tom nebyli a negsme, abychom co na králowstwj nasse České, aneb wás, cožby proti swobodám býti mělo, wzkládati měli; než wždycky gste to w skutku, gakž nepochybugem při nás seznáwali, že gsme též králowstwj a wás milostiwě opatrowati, obhagowati y ochraňowati ráčili, a mimo slussné neobtěžowali. A tak předce na tom býti, a zeytra we gméno Pána Boha wssemohaucýho spolu s týmiž knjžaty odsud se hnauti,

a k cýsaři Geho Milosti přitáhnauti ráčjme; aby tudy dotče- ný Hanuš Frydrych, kterýž se knjžetem Saským gmenuge, pro swau neposlussnost a zlé předsewzetj skutečně trestán, a krá- lowstwj, země, y poddanj nassi wěrnj milj w dobrém pokogi tjm lépe býti a trwati mohli.

Dán w Mostu w sobotu po Panny Marye zwěstowánj léta 1547.

Vrozeným a slowútným osobám zřjzeným od osob krá- lowstwj Českého, a poctiwým a opatrným Pražanům wssech trj měst Pražských, Wěrným nassim milým.

Giné psanj od krále Geho Milosti staroměst- ským z ohledu toho včiněné, w kterémž ge napomjná, aby se žádného nepřjtele nebáli.

Ferdynand rc.

Poctiwj, wěrnj nassi milj! Zprávu mjti ráčjme, že gste hofmistru dcer nassjch neymilegssjch oznámili, poněwadžby na ten čas w zemi některý lid wálečný býti měl, žebyste pro opatřenj dcer nassjch neymilegssjch, y také měst Pražských w hotowosti býti chtěli. Y poněwadž gste tomu z psanj nasseho bez pochyby giž wyrozuměti mohli, že pro obranu a ochranu tohoto králowstwj s některými knjžaty proti Há- nussowi Frydrychowi, kterýž se knjžetem Saským gmenuge, a tak dále k cýsaři Geho Milosti panu a bratru nassemu ney- milegssjmu, neb toho po nás Geho Milost cýsařská žádati, a tak mjti ráčj, táhneme, a nepřjtel se giž zase nazpátek od Jochmistálu obrátil, a w tomto králowstwj na ten čas

žádný nepřjtel není; protož se wám wálečně strogiti ani nynj gakých nepřátel obáwati nepotřebj. Než gestližeby gacý nepřátele do tohoto králowstwj táhnauti aneb wpády do země činiti chtěli, o tom wám oznámiti neobmeffkáme. Toho se nám před wámi, abyste se wěděli čjm sprawowati, a zbytečných y bezpotřebných nákladůw wwarowati, tegna včiniti neráčili.

Dán w Mostu w neděli Judika létg 1547.

Gakož ponjžená žádost zřjzených osob stawowských a Pražanů na krále Geho Milost, aby se knjže Maurycy s lidem swým wálečným wen z tohoto králowstwj wybral, žádného průchodu neměla; wýš dotčené osoby Maurycowi a Augustowi bratřjm, knjžatům Saským psanj včinili, a ge aby ze země České se wyprawili laskawě napomjnali, gakož list vkazuge:

Oswjceným knjžatům a panům, panu Maurycowi, a panu Augustowi bratřjm z Božj Milosti knjžatům Saským, landkrabjm Durynským a weywodám Mjssenským rc. panům nám milostiwým Gich Milostem, aneb Gich Milostj mjstodržjcým.

Služby naffe y pozdrawenj wzkazugem oswjcené knjže a pane pane nám milostiwý! Zprávy nás docházegj, kterakby Waffe knjžecý Milost s oswjceným knjžetem Augustem rc. bratrem Waffj knjžecý Milosti těchto dnůw s nemalým počtem lidu gjzdného y také s husaři do země této a do králowstwj Českého wtrhnauti, a v města Mostu aneb snad w těmž

městě položiti se ráčili. O kemž my žádného psanj od Geho Milosti králowské pána nasseho milostiwého nemagjce, gakým způsobem a běhemli přátelským čili nepřátelským se to děge, newjme, ani také tomu wyrozuměti nemůžeme; nébrž při nás gest to s nemalým podiwenjm, že bez wědomj stawůw králowstwj Českého y wssech obywatelůw nás cyzý národowé způsobem zbrogným a wálečným do králowstwj tohoto se wedau a paussťěgj. A protož na mjstě wssech třj stawůw y také obywatelůw králowstwj tohoto, toliké y my sami od sebe Wassj knjžecý Milosti napomjnáme, že z králowstwj a z země této České s takowým počtem lidu wálečného wytrhnauti, a do zemi Wassj knjžecý Milosti y také do giných, kteréžby ke koruně České nenáležely, obrátiti se Wasse knjžecý Milost ráčj, tak aby obywatelům králowstwj tohoto sskody se nedály, a my pokoge vžiti mohli. Neb gestližeby se toho nestalo, a Wasse knjžecý Milost s týmž wálečným lidem předse w králowstwj Českém na sskodu obywatelům králowstwj tohoto ležeti ráčili, Wassj knjžecý Milosti žádáme, gestližebychom na gaké giné cesty za přjčinami těmito nám danými pomysliti a zemi tuto y také nás wsseckny ginak některak, než nynj opatřeni gsme, opatrowati y opatřiti musyli, že nám w tom Wasse knjžecý Milost za zlé mjti neráčj; poněwadž my Wassj knjžecý Milosti ani žádnému ginému žádných přjčin slussných a sprawedliwých k nepokogi gsme nedáwali, ani gesstě nedáwáme. A byliby ten aumysl Wassj knjžecý Milosti k městu Jochmisstálu táhnauti, o tom Wassj knjžecý Milosti oznamugem, že město to na ten čas stawům králowstwj Českého náležj, kteréžto my gakožto wěrnj poddanj pro dobré

krále Geho Milosti pána nasseho a králowstwj tohoto České-ho s pomocý Pána Boha wssemohaucýho, pokudž možné bude, opatrowati mjnjme. Za odpowěd spěssnau, gižbychom se zprawiti mohli, Wassj knjžecý Milosti žádáme po nassem tomto poslu.

Dán w Praze, w pátek den zwěstowánj blahoslawené Panny Marye léta Božjho 1547.

Zřjzené osoby od stawůw králowstwj Českého, a Pražané wssech třj měst Pražských.

Psanj od krále Geho Milosti, w kterémž Pražany k pokogi napomjná; poněwadž k odporu wálečnému mocý se hotowili.

Ferdynand 2c.

Poctiwj, wěrnj nassi milj! Zprávu mjti ráčjme, žebyste od někoho k tomu wedeni y nabádáni byli, poněwadž cyzý lid wálečný w zemi gest, a ten sskody znamenité dělá, abyste wekegně wzhůru byli, a k tomu pro tu přjčinu y hrad Pražský osaditi chtěli, aby dcery nasse neymilegssj bezpečny býti mohly 2c. Y nepochybugem, že gste tomu z odpowědi nassj, kteraužgsme wám z Mostu dáti ráčili, wyrozuměli, že s tjm lidem wálečným pokogně skrze toto králowstwj nasse České táhneme, a pro žádnau ginau přjčinu, než pro dobré a obranu nassi a králowstwj nasseho Českého dotčené taženj před se gsme wzýti ráčili. A proto také k cýsaři Geho Milosti pánu a bratru nassemu neymilegssjmu do Chba pospjcháme. Neb dáli

Bůh we třech dnech na pomezý králowstwj tohoto budeme (poněwadž Geho Milost cýsařská w pondělj minulý z Norn-berka ke Chbu giž wygeti ráčil) abychom s Geho Milostj gednali, aby Geho Milost taženj swého s Geho Milosti lidem wálečným skrze králowstwj naše České proti Hánussowi Frydrychowi, kterýž se knjžetem Saským gmenuge, nebral, než ginau cestau se proti němu obrátiti ráčil; gakož pak té gisté naděge gsme, že to při Geho Milosti cýsařské obdržeti ráčjme. Protož se wám žádného lidu wálečného ani nepřátel obáwati, a hradu Pražského osazowati nepotřebj. Nébrž za to wás žádáme y poraučjme, že s tjm wssjm w pokogi až do nassého sstastného dáli Bůh na hrad Pražský k sněmu obecnjmu přjgezdu budete. Neb w paměti máte, že gsme se po wsse časy kralowánj nasscho k wám milostiwě gako král a pán wáš chowali. A k tomu na gaký způsob gsme wám při odgezdu nassem z hradu Pražského dcery nasse neymilegssj poručiti ráčili, tak gestližeby která toho potřeba a wám to od rad nassich oznámeno bylo, abyste w tom dcer nassich radau a pomocý neypaussteli. Ale poněwadž toho na ten čas žádná potřeba, pročby hrad Pražský osazen, aneb weřegně hnuto býti mělo, se neoznáwá, nepochybugem o wás, že se tak při tom, gakž wýš dotčeno, a gako wěrným poddaným nassim náležj, powolně y pokogně zachowáte. A my wám to milostj nassj králowskau zpomjnati a nahrazowati ráčjme.

Dáno w Žluticých we střebu po neděli postnj Judika. Léta 1547.

W prostřed těch truchliwých země České důležitostj ozwal se také cýsař Římský Karel V., a psanj německé Čechům včinil, w kterémž na wědomj dáwá, kterak proti Janowi Frydrychowi nepřátelsky táhne, Čechům pak poraučj, aby mu wsseligaké spjže dodáwali, a ku králi Geho Milosti poddané a poslussně se zachowali. *)

Páni stawowé zprawenj gsauce o tom, kterak Mauryc y August bratřj, knjžata Saská v Mostu polem ležj, a cýsař Římský Karel V. s nemalým počtem lidu zbrogného až k Chebu se hnul, na tom se obecně snesli, aby meze králowstwj Českého lidem wálečným opatřeny byly. K témuž také aumyslu několik praporců zbrogného lidu pod spráwau pana Kasspara Pfluka do pole wyprawili. Král Geho Milost o tom zwěděw psanj gim včinil, w kterémž ge napomjná, a milostiwě poraučj, aby s lidem do pole wypraweným domů se obrátili, gakož list vkazuge:

Psanj od krále Geho Milosti staroměstským a nowoměstským.

Ferdynand rc.

Poctiwj, wěrnj nassi milj! Zpráwu mjti ráčjme, abyste předce přes negedno milostiwé napomenutj a rozkaz náš do pole wogensky wytáhnauti měli, což gest nám do wás

---

*) Gakož toto psanj půwodně welmi hrubau řečj psané gest, zdálo se mi ho zde pominauti. Wiz Akta těch wssech wěcý mezy Ferdynándem a osobami ze stawůw. W Praze 1547. 4to.

s nemalým, nébrž s welikým podiwenjm, že častému oznámenj a psanj nassemu wám včiněnému mjsta dáwati a wjry předkládati nechcete, než lecgakýms postrannjm a negistým y neğruntowným zprawám o cýsaři Rjmském Geho Milosti pánu a bratru nassem neymilegssjm, y o nás se namlauwati dáte, gakoby cýsař Geho Milost y my s lidem nassjm obogjm wálečným, stawům a obywatelům králowstwj nasseho Českého sskody činiti chtěli 2c., což gest Geho Milosti cýsařské, ani nám nikdý na mysl nepřissllo, a gesstě na tom býti neráčjme, abychom dotčeným stawům a obywatelům gmenowaného králowstwj nasseho Českého gaké wpády, sskody neb záhuby činiti měli. Než proto gsme se a z žádné giné přjčiny wčera s cýsařem a s lidem Geho Milosti wálečným y nassjm, sem do Chba strhnauti ráčili, abychom s pomocý Pána Boha wssemohaucýho Hánusse Frydrycha, kterýž se knjžetem Saským gmenuge, pro geho neposlussnost a zlé předsewzetj skrotiti a strestati ráčili; tak aby králowstwj nasse České y obywatelé w něm, a země k témuž králowstwj přjslussegjcý před nepřátely w dobrém pokogi, lásce, swornosti státi a trwati mohli 2c. O čemž také do wssech kragůw králowstwj nasseho Českého psáti a oznamowati ráčjme; kteréhožto psanj wám ted weypis, gemuž ssjřegi wyrozumjte, posýláme. Protož wás gakž y předesslé tak y nynj napomjnáme y poraučjme, abyste hned, gakž wás toto psanj nasse dogde, zase s lidem swým do pole wypraweným domůw se obrátili, a tak se při tom gakž wám psáti ráčjme, powolně, poslussně y wsseligak pokogně až do sstastného dáli Bůh přjgezdu nassého na hrad Pražský, pamatugjc na powinnosti wasse, kterýmiž

gste nám gako králi a pánu swému zawázáni, gakž o wás nepochybugem, zachowali, a my wám to milostj nassj králowskau zpomjnati y nahrazowatj ráčjme. Pakliby ste se wždy přes toto nasse milostiwé napomenutj y sprawedliwý rozkaz náš vpokogiti nechtěli, a lidu wálečnému wassemu s pole se nawrátit bez meškánj nerozkázali, a wálku w zemi pozdwihli, a tudy sskody y záhubu na poddané nasse a obywatelé dotčeného nasseho králowstwj Českého, ač se toho do wás nenaděgem, vwedli; a přissalibi skrze takowé napomenutj gaká těžkost na wás, musylibyste sobě (že gest to skrz wás a přjčinau wassj se stalo) winu přičjtati.

Dáno we Chbě w zelený čtwrtek léta 1547.

Čechowé wsse, co se dálo, rozwažugjce, ničehož dobrého se nedomenysseli, než k odporu wálečnau mocý hotowi gsauce, Morawanům, swým milým přátelům a sausedům, ku kterýmžto zwlásstnjm přátelstwjm, přjznj a milostiwau wůlj náchylni byli, gich žalostiwau myslj o pomoc wálečnau žádagjce, psanj včinili, gakž nižše položenj listowé vkazugj:

Vrozenému Pánu, Panu Wáclawowi z Ludonic a na Chropyni, neywyžssjmu hegtmanu markrabstwj Morawského, Panu přjteli nassemu milému.

Službu swau wzkazugem Wassj Milosti, vrozený pane, pane přjteli náš milý! Gakéž těžkosti a nebezpečenstwj na králowstwj České se od nepřátel a cyzých národůw walj, z listu tohoto nassého do markrabstwj Morawského od nás na mjstě wssech třj stawůw králowstwj Českého poslaného

wyrozuměti račjte. A protož Wassj Milosti žádáme, poněwadž rychlé pomocy a spěssného wyswobozenj ode wssech stawůw a obywatelůw markrabstwj Morawského potřebugeme, že to opatřiti račjte, aby list takowý náš wssechněm markrabstwj Morawského obywatelům w známost uweden býti mohl; tak abychom podlé smlůw a powinnostj, kterýmiž sobě od starodáwna zawázáni gsme, od stawůw markrabstwj Morawského w tomto nám nastáwagjcým nebezpečenstwj spěssnau pomocý opatřeni býti mohli. Neb téhož při stawjch knjžetstwj Slézkého a markrabstwj hornjch y dolnjch Lužic hledáme a wložiti žádáme. Wěřjce gakž powinné, náležité y také sprawedliwé gest, že w tom od Wassjch Milostj y od nich opusstěni nebudeme, odpowědi spěssné, gjžbychom se zprawiti mohli, po tomto poslu nassem žádáme.

Dán w Praze w auterý po neděli smrtedlné l. P. 1547.

Zřjzené osoby od stawům králowstwj Českého, a Pražané wssech třj měst Pražských.

Do markrabstwj Morawského stawům.

Urozeným Panům, Panům Gich Milostem, Urozeným a Statečným Panům Rytjřům a Wládykám, a Opatrným Panům, měštům ꝛc. w markrabstwj Morawském obywagjcým, Panům bratrům, streycům, ugcům a Panům přátelům nassim milým.

My zřjzené osoby od stawůw králowstwj Českého a Pražané wssech třj měst Pražských, Wassjm Milostem a Wám

služby swé wzkazugjce oznamugem a listem tjmto naſſjm na wědomj dáwáme, že patrně a očitě to spatřiwſſe, kterak králowstwj České skrze neobyčegné a nowé gakésy obmysly y s zeměmi k témuž králowstwj přjſluſſegjcými k saužení a potlačenj gest přiſſlo, čemuž nechtjce se déle djwati, abychom tak hanebně předkem o wſſecky swobody králowstwj Českého, potom pak naposledy o naſſe poctiwosti, hrdla a statky naſſe přigjti musyli, kdybychom časně na odpor tomu se nepostawili. Protož z wůle Pána Boha wſſemohaucýho, a z lásky křestanské w počtu znamenitém a welikém ze wſſech stawůw y také kragůw králowstwj Českého w Praze w kollegi weliké na gistý den gsme se sgeli, a magjce těžkost nad zawedenjm naſſjm, sneſſenj a nařjzenj přátelské mezy sebau gsme včinili, kteréžto Waſſjm Milostem a Wám teď wytiſſtěné posýláme. A poněwadž pak, gakž nás zpráwy docházegj, y také sami tomu wyrozuměti můžeme, pro takowé křestanské a vpřjmé bohdá naſſe sneſſenj lid wálečný z rozličného y z vkrutného cyzýho národu sebraný, do králowstwj Českého na potupu a na záhubu naſſj přiweden a do koruny České wtržen gest, a tak znamenité ſſkody lidem nebohým násylnau mocý se dégj, pro nic giného, než že gsme my na Geho Milost knjže Hánuſſe Frydrycha kurfirſſta Saského ꝛc. na rozkaz od Geho Milosti králowské proti swobodám králowstwj Českého wyſſlý, wogensky táhnauti a krwe křestanské newinné bez přjčin nám daných wylewati nechtěli, pamatugjce w tom na poctiwosti naſſe y na starobylé a dědičné králowstwj Českého s domem Saským smlauwy a spřjzněnj. A protož my Waſſjch Mi-

losti a Wás nasſim tjmto listem žádagjce napomjnáme, po= něwadž tjm sobě powinni a zawázáni gsme, abychom sebe w těžkostech neopausstěli, ale proti nepřátelům nassim, gakýmž pak koli sobě pomáhali. Gakož pak my před léty giž pominulými opowážiwsse se w tom hrdel y statečkůw swých, to gsme negednau skutkem dokazowali, a Wassjch Milostj a Wás před Turkem nepřjtelem wsseho křesťanstwa chránili, že w tomto nassem nebezpečenstwj a w potřebě nám nastáwagjcý pomocý swau spěssnau a rychlau, kdybychom Wassi Milosti podruhé nassjm psanjm oznámili, opustiti neráčjte a neopustjte; tak abychom my, kteřjžto gsme se zasadili, předkem o čest a chwálu Božj, pak o swobody králowstwj Českého, o obecné dobré, a wlasti nassj přirozené tak nesprawedliwě y nekřesťansky k snjženj a k zahubenj skrz auklady a rozličné nepřátel nassjch obmysly, přiwedeni nebyli; poněwadž kdyby na nás pád přissel (čehož Pane Bože vchowati rač) Wasse Milost y my wssickni gednostegné těžkosti a pádu musyliby ste potomně a nebo také wěčné služebnosti očekáwati. A pro snadssj wsseho toho wyrozuměnj, přjpisy listůw Geho Milosti kurfirssta Saského s odpowědmi nassjmi na to danými Wassj Milosti také odsýláme, a toho tegna před Wassimi Milostmi a Wámi včiniti nechceme, že my wssickni ten ponděli po kwětné neděli se wssj nassj wogenskau mocý, dáli Pán Bůh do pole wtrhnauti, a proti nepřátelům nassim se postawiti mjnjme a chceme. Také zpráwy nás dycházegj, žeby Husaři w znamenitém počtu na záhubu nás a králowstwj Českého od někoho skrz markrabstwj Morawské měli wedeni býti; protož y za to Wassjch Milostj a Wás žádáme

že takowého neważného a bezbožného národu skrz zemi wassi na nás wésti dopustiti neráčjte a nedopustjte, a bylolibý tak, o tom časně že nám wěděti a znáti dáti ráčjte. Odpowědi spěssné žádáme. A než tento list náš napsán byl, psanj nám od pana hegtmana nasseho přisslo, že gsau nepřátelé giž Kadaň město wzali, toho psanj přj is Wassjm Milostem také odesýláme.

Dán w Praze w auterý po neděli Judika, léta Božiho 1547.

Mezy tjm strassné Čechů zpráwy dossly, že cýsař s welikau mocý ku králowstwj tomuto se bljžj, a w některých městech též y w Praze s lidem swým, kterýž sodomsky, kam přigde, sobě počjná, položiti se chce; za tau přjčinau na Morawanech co neyspěssněgssi pomocy žádali, gakož listowé vkazugi:

Urozenému Pánu, Panu Wáclawowi z Ludanic a na Chropyni, neywyžssjmu hegtmanu markrabstwj Morawského, pánu přjteli nassemu milému.

Službu swau wzkazugem Wassi Milosti. Urozený Pane, Pane přjteli náš milý! Gakož gsme Wassj Milosti předessle žádagjce od Wassj Milosti y také od giných stawů markrabstwj Morawského pomocy, psanj žádostiwě včiniti, y poněwadž giž toho důležité potřeby nastáwagj a zkáza králowstwj tohoto a potom snad y audům téhož králowstwj před rukama gest; protož wyslali gsme k Wassj Milosti Urozeného pána, Kasspara Sstmada z Wrskowic, listu tohoto nasseho vkazatele, poručiwsse dálssj žádost nassi podlé tohoto

nasseho psanj na Wassi Milost wzložiti, protož Wassi Milosti prosýme, žè gemu gako nám sámým toho wssehò wěřiti a w tom se k nám přátelsky vkázati račjte, a my Wassi Milosti se toho nelitugjc hrdel, ani statkůw, wždycky obsluhowati a odplacowati chceme.

Dán w Praze we středu po neděli Judika. Léta Páně 1547.

Zřjzené osoby od stawůw králowstwj Českého, a Pražané wssech třj měst Pražských.

Do markrabstwj Morawského.

Urozeným Panům, Panům Gich Milostem, Urozeným a Statečným Panům Rytjřům, Wladykám, Maudrým a Opatrným Panům, městům ꝛc. w markrabstwj Morawském obýwagjcým, Panům nám přjzniwým, bratrům, strycům, a Panům přátelům nassjm milým.

My zřjzené osoby od stawůw králowstwj Českého a Pražané wssech třj měst Pražských, Wassim Milostem a Wám služby swé wzkazugjce oznamugem, a listem tjmto nassjm na wědomj dáwáme: Gakož gsme Wassjm Milostem a Wám předessle psanj včinili, žádagjce, kdyžbychom Wassjm Milostem a Wám po druhé oznámili, abyste wzhůru byli a nám na pomoc táhnauti ráčili ꝛc., gakž též psanj nasse to wsse w sobě ssjře obsahuge. J oznamugem Wassim Milostem a Wám, že této hodiny přisslo gest nám psanj od negwyžssjho hegtmana polnjho, kterýmž nám oznamowati ráčj, že rýsak s welikau mocý ku králowstwj tomuto se přibližuge.

a w některých městech, též y w Praze položiti se chce, mage s sebau nemalý počet lidu přesodomského Hyšpánského, kteřjž w tom taženj a zwláště nynj okolo Normberka sodomsky žiwi gsau, a těch nemalý počet že se giž dnes na pomezý králowstwj tohoto položiti má. Y poněwadž znáti račjte, přigdeli gaký pád na králowstwj, že audowé králowstwj též toho neygdau, a tak abychom wšickni ze swobod našjch, kterýchž gsau předkowé naši pracně dobyli, mocý wysazenj nebyli; protož Wašjch Milostj a Wás prosýme, a podlé přátelské powinnosti napomjnáme, abyste hned Waše Milosti wzhůru byli, a k neywyššjmu hegtmanu polnjmu k Bečowu aneb ku Praze, kudyž Wašjm Milostem a Wám neyblíže bude, bez meškánj táhnauti a nás retowati račjte a budete.

Kdež pak pro lepší zpráwu wyslali gsme k Wašjm Milostem a k Wám pana Kašpara Strnada z Trpskowic, gemu o tom, aby Wašim Milostem a Wám lepší y šjršj o tom zpráwu včiniti mohl, poručiwše. A protož Wašjch Milostj a Wás prosýme, že gemu tak, gakobychom tu sami byli, wěřiti račjte a budete.

Dán w Praze we středu po neděli Judyka ginak smrtedlné léta tisýcýho, pětistého, čtyřidcátého sedmého.

W tom prošly giné zpráwy od pana Kašpara Pfluka z Rabšteyna a na Bečowu polnjho wůdce, že nepřjtel do Jochmistálu wpadnauti, a wšecko páliti a hubiti chce:

Vrozeným Panům, Panům Vrozeným a Statečným Panům z Rytjřstwa a mnoho wzáctné poctiwosti Panům

Pražanům, Radám ode wssech tří stawůw králowstwj Českého woleným, w starém městě Pražském shromážděným, Panům Přátelům mým milým.

Službu swau wzkazugi Urozenj Páni, Páni Urozenj a Statečnj, Páni z Rytjřstwa, mnoho wzácné poctiwosti Páni Pražané, Rady od stawůw králowstwj Českého wolené, Páni Přátelé mogi milj!

Oznamugi wám, že gsau Jochmistálsstj na mne wznesli a gistau mi zpráwu dali, tak gakž pak y sspehowé mogi s nimi se srownáwagj, že knjže Maurye na ně gistotně táhne, a Husarowé, kteřjž až ku Klássterey, gen tři mjle od Jochmistálu a ssest mil odemne ležj, gsau ѕgezdy y sskody včinili, a slyssetí se dali, že do Jochmistálu wpadnauti a plundrowati, mordem a ohněm hubiti chtj, y mne gsau w tom žádali za opatřenj, tak gakž z gich psanj, kteréž wám teď zapečetěné y odpowěd mau posylám, porozuměti mocy budete. Y ačkoli od wás žádného poručenj nemám, gakbych se k Jochmistálským chowati měl, a na ten artykul, kterýž gsem při odgezdu swém o Jochmistálu wám podal, žádné mi odpowědi dáno nenj, wssak vwažugic, že gest wssj země potřeba, aby se spěssné opatřenj stalo, sám, což neywjce lidu swého mjti mohu, zeytra bohdá po dátum listu; neb gsem dne wčeregssjho, totiž w sobotu w nocy teprw o tom zwěděl, se we gménu Pána Boha wssemohaucýho do pole proti týmž nepřátelům a záhubcům zemským položjm, Pán Bůh rač dáti milost y pomoc swau, aby gim mohlo tak kwapně odoláno býti. Také gsem bližským kragům psanj včinil, aby gakž gich

psanj mé dogde, hned wzhůru byli a k Bečowu táhli, naděgi se, že tak včinj. A poněwadž nepřátel sýla, a zwlásstě od gjzdných znamenitá gest, y ginym kraginám též psal, aby raděgi odpor podstatný gim se včinil, tak abychom těch hostj ze země wybyli mohli, prwé nežliby se s tjm lidem, kterýž cýsař wysýlá strhli.

Kterážto psanj wám obesýlám, a gestli se wám též za potřebné zdá, prosým, že gim ge rozesslete, a to tak před sebe bráti račte, abych pomocý spěssnau opusstěn nebyl, odkudžby posměch y sskoda nenabytá králowstwj tomuto přigjti mohla. S tjm wás Milosti Pána Boha wssemohaucýho porauč jm.

Dán w Bečowě w neděli po wtělenj Pána Krysta léta 1547.

Kasspar Pfluk z Rabssteyna
a na Bečowě.

Gakož pak pan Strnad z Trysskowic s týmž psanjm a austným některým promluwenjm do Morawy byl osobau wyprawen, Wáclaw z Ludanic to psanj tegně a rychle králi Geho Milosti odeslal, a posla w to vwedl, že gest rukau swau wlastnj to, což s důwěrnostj k němu mluwil, sepsal, což on tolikéž králi hned poslal; sám pak stawům králowstwj Českého gakausy odpowěd sem y tam dal. To pak austné promluwenj pana Strnada z Trysskowic bylo takowé:

Toto gest gisté tak, že cýsař Geho Milost do Normberka gest přinessený mezy koňmi, nebo ráčj býti welmi nemocen, a tu gest s Geho Milostj weliký a znamenitý počet Sspanye-

lûw a Walláûw pěſſjch y na koňjch y gjných nárobůw přitáhlo, ti znamenité a vkrutné a ſodomſké ſſkody lidem dělagj, tak gako o nich ſe pjſſe, a to gegich přitažený geſt tu ſtředu před ſmrtedlnau nedělj.

Geho Milost pan Kaſſpar Pfluk pſáti rácý, že geſt přitáhlo pět tiſýc Sſpanyelůw do měſta Weidowa, od Čech ležj toliko tři mjle za leſem, ti také znamenité ſſkody dělagj y ſodomſké.

Geho Miloſt cýſařſká pſáti ráčj do Čech, žeby ſe chtěl k Čechům přibljžiti, y také na djl ſkrze ni táhnauti, aby geho lidu proſiant byl wežený.

Toto naſſi ſſpehowé oznamugj, y ginj dobřj přátelé pjſſj, že to ſlyſſj od některých hegtmanůw y obecnjch lidj, žeby Geho Miloſt cýſařſká na tom býti ráčil, aby ſe do Čech položil s ſwými wogſky, nebo prawj, že ſlyſſj, že geſt hogná země.

W ſobotu před ſmrtedlnau nedělj Geho Miloſt králowſká do měſta Moſtu geſt ráčil s některými knjžaty wtrhnauti, a tu Huſaři y ginj po wſech znamenité ſſkody činj.

Toto máme giſtau wýſtrahu, že geſt mluwil markrabě, kterýž geſt gat, gak ſe geſt pſanj ſtawům ſtalo, na tom geſt rada zawřjna, že když kurfirſſta wen ze země y s geho dětmi wyženeme, tehda do Čech potáhneme, a ty neposluſſné treſtati budeme, a wſſecky ſtatky zápiſſné, aby byli wſſem odgaty.

Giž geſt kurfirſſtowi pſáno, budeli toho potřeba, aby nás retowal.

Tento pondělj minulý Geho Milost pan Kasspar Pflúk hegtman neywyšssj do pole gest se položil s některými bližssjmi, a má při sobě wjce než deset tisýc lidu, a na každý den táhnau.

Páni Pražané konečně tento pátek minulý také gich něco wytáhlo, a bez messkánj gich wjce possli.

O padesáte artykulůw gsau se stawowé snesli, coby měli na tomto sněmu budaucým gednati, a ti artykulowé gsau wssickni na wětssjm dýle dobré králowstwj tohoto.

Zřjzené od stawů osoby s Pražany rozwažugjce w gakém nebezpečenstwj králowstwj České gest postaweno, a o králi že se nic neslyssj, kdeby konečně osobau swau na ten čas býti ráčil; některé osoby z Pražanů k arcykněžnám dcerám Geho Milosti králowské na hrad Pražský wyslali, a Gich Milostem důležitosti králowstwj Českého předložili; po mnohém pak rozmlauwánj následugjcý psanj králi Geho Milosti včinili:

Neygasněgssjmu Knjžeti a Pánu Panu Ferdynandowi, Řjmskému, Wherskému, Českému, Dalmátskému, Charwátskému rc. Králi. Infantu w Hyssipanyj, Arcyknjžeti Rakauskému, Markrabj Morawskému, Lucemburskému a Slézkému Knjžeti, a Lužickému Markrabj rc. Králi Geho Milosti a Pánu nassemu milostiwému.

Neygasněgssj Králi a Pane, Pane náš milostiwý! Wassj králowské Milosti služby nasse powolné a hotowé se wssj ponjženau wzkazugem poddanostj, žádagjce Wassj králowské Milosti na Pánu Bohu wssemohaucým dlauhého zdrawj, wese-

lého a sstastného nad námi kralowánj, gakožto Pánu nassemu milostiwému.

Neygasněgssj Králi! Těchto dnůw dodánj gsau nám dwa listowé městům Pražským swědčjcý, z nichžto geden na Geho Milost neywyššjho pana purkrabj Pražského, a na Geho Milost neywyššjho pana hofmistra králowstwj Českého wěřjcý se wztahuge. Kterýmžto též města Pražská Wasse králowská Milost napomjnati ráčjte, aby cožkoli od Gjch Milosti z poručenj Wassj králowské Milosti mluweno y gednáno bylo, tomu wssemu wěřili ꝛc.

Druhým pak Wasse králowská Milost táž města Pražská napomjnati ráčjte, aby se od tazenj tohoto wogenského přestalo, že se nenj potřebj obáwati žádného nebezpečenstwj králowstwj Českému, ani obywatelům téhož králowstwj, poněwadž žádných nepřátel před rukama nenj. A také sněm w brzkém časů w Praze že držán býti má ꝛc. gakž obоge psanj Wassj králowské Milosti to w sobě sstře držj a obsahuge. Y milostiwý Králi! když gsau Gich Milost některým osobám od měst Pražských k Gich Milostem Arcyknežnám Rakauským ꝛc. na čas ten wyslaným to wsse obssjrně předložili, a oni tak potom k nám se nawrátiwsse, o tom o wssem zprávu dostatečnau včinili, což my wssecko pilně rozwážiwsse, dnessnjho dne odpowěd Gich Milostem na takowé předloženj gsme dali, kteréžto také před Wassj králowskau Milostj tagiti nemjnjme. Že předesslého času, když gsau se stawowé králowstwj Českého do Prahy gednau y po druhé sgeli, a o obecnj dobré, králowstwj Českého gednali, y také mezy sebau obssjrná rozmlauwánj měli, toho hned času, než gsau se gesstě

tiž stawowé rozgeli, mnohé zpráwy od lidj hodnowěrných stawům gsau činěny byly, gakáby lest o králowstwj Cžeském, a o wssech téhož králowstwj obywatelých wkládána a zawřjna giž býti měla, tak že králowstwj toto k zkáze a obywatelé geho k wěčnému wypleněnj a wyhlazenj s gazykem Cžeským magj konečně přiwedeni býti. Gakož pak mnohé a rozličné pohrůžky netoliko při dworu Wassj králowské Milosti a od služebnjkůw Wassj králowské Milosti gsau prossly, ale také od lidu služebného Geho Welebnosti cýsařské, kterýž w městě Normberce y také okolo Normberka ležel, mnoho o zkáze a záhubě národu Cžeského slyssáno gest. Když pak stawowé králowstwj Cžeského widauce, že w králowstwj Cžeském žádného před takowými hroznými pohrůžkami opatřenj nemagj, když ani Wasse králowská Milost w zemi býti gste neráčili, ani neywyšssj pan purkrabě Pražský, čehož nikdý prwé slýcháno nebylo, z powinnosti swé, kterauž králowstwj Cžeskému, gakožto wlasti swé přirozené zawázáni gsau; y také obáwagjce se, aby skrze rozličné wklady nepřátel králowstwj Cžeského s manželkami, djtkami, y s statečky swými k skutečné zkáze nepřissli, pro opatřenj předkem Gich Milostj Arcyknězen Rakauských, králowstwj tohoto, y nás wssech obywatelůw téhož králowstwj Cžeského, hegtmana, kterýžby ge před násylnau nepřátelskau mocý chrániti mohl, z počtu swého gsau zwolili, a gemu y také nám pilně o tom poručili, nastáwaloliby gaké w tom času nebezpečenstwj, abychom hned bez messkánj gim do kragůw o tom znáti dali. W tom se pak přihodilo, že lid z národu cyzýho zbrogně a wogensky bezewssj opowědi stawůw králowstwj Cžeského do koruny Cžeské gest wtrhl, a ssko-

by nemalé lidem chudým zdělal. O čemž týž hegtman náš a my také přezwěděwsse, a tolikéž že se Hyssyansský a Wlasský národ k pomezý Českému přibližuge, kterýžto obcowánjm swým nekřesťanským y také swým zwyklým neřádem mnoho lidem nebohým tudy, kudyž gest koli táhl, znamenité a weliké, gakž gistau toho zprávu máme, nássylým y wsseligak ginák sskody činil, a snadby tolikéž y w králowstwj Českém, kdyby časně takowá wěc opatřena nebyla, činiti a swau wůli s poctiwými ženami a pannami prowozowati chtěl. Z těch a mnohých giných přičin, abychom králowstwj tohoto tak na tento čas opusstěného, a podlé nás wsech giných obywatelůw koruny této nezawedli a k zkáze nepřissli, listy nassjmi spolu y s hegtmanem nassjm do kragůw znáti gsme dali, aby oni w gisté mjsto se strhli, a proti těm, gesstoby během nepřátelským wpády do králowstwj tohoto činiti chtěli, spolu s námi se zasadili, nic toho bohdá, cožby na ctné a dobré nenáleželo, před sebe, ani pro Wassi králowské Milosti, gakožto pánu nassemu milostiwému, ani proti žádnému ginému dobrému nebezauce, než toliko před nepřátely králowstwj tohoto a nassjmi (gakž pak tjm sobě a wlasti nassj přirozené powinni gsme) sebe, manželky, djtky, a statečky nasse w tom opatřugjce. A protož milostiwý králi, aby takowé tažení mohlo přetrženo býti, toho giž w mocy hegtmana stawůw králowstwj tohoto, ani také nassj nenj. Nébrž za to my Wassj králowské Milosti žádáme, že Wasse králowská Milost, což neyrychlegi býti může, zase se do králowstwj Českého a na zámek Pražský nawrátiti ráčjte, aby w sněmu

od Wassj králowské Milosti položenému, rozpačitosti se nedálo, gsauce ku Pánu Bohu nassemu té nepochybné naděge, že na témž sněmu to wsse, což se gest od dáwnjho giž času ku zlému nachýlilo, slussnými a sprawedliwými prostředky bude se mocy pokogně k dobrému y vžitečnému Wassj králowské Milosti, králowstwj tomuto, y nám wssem obywatelům, gednati y také na mjstě postawiti a wykonati. Něbrž y za to Wassj králowské Milosti, gakožto pána nasseho milostiwého žádáme a prosyme, že Wasse králowská Milost, gakožto král a pán křestanský, ljtost nad wylewánjm krwe křestanské magjce, k Geho Welebnosti cýsařské se přimluwiti, a k tomu skutečně se přičiniti račjte, aby Geho Welebnost cýsařská od takowého wálečného swého taženj proti Geho Milosti kurfirsstu Saskému a lidu křestanskému račil přestati a se vpokogiti, tak aby moc a syla křestanská tudy zemdlena, Turku pak nepřjteli swaté wjry křestanské přjčina k posylněnj dána nebyla; poněwadž mezy králowstwjm Českým a domem Saským smlauwami děděčnými wěčný pokog vtwrzen gest, kteréhož pokoge y wssech králowstwj Českého swobod Wassj králowské Milosti, gakožto králi a pánu koruny České se wssj pilnostj a bedliwostj ssetřiti náležj. A dáli to wssemohaucý Pán Bůh, že takowé krwe prolitj křestanské skrze milostiwé prostředkowánj Wassj králowské Milosti přetrženo bude; tehdy Wasse králowská Milost wěčné pochwaly ode wsseho křestanstwa y od náš swých wěrných poddaných dosáhnauti račj, čehožbychom Wassj králowské Milosti, gakožto pánu swému milostiwému, wěrně, vpřjmě a z prawých nassjch srdcý přáli, a na Pánu Bohu nepřestáwáme žádati y za to prosyti.

Odpowědi od Wassj králowské Milosti žádáme. Dán w Praze w pondělj po kwětné neděli léta Páně tisýcýho, pětistého, čtyřidcátého sedmého.

Wassj králowské Milosti

wěrnj poddanj
zřjzené osoby od stawůw králowstwj Českého, a Pražané wssech třj měst Pražských.

Odpowěd od krále Geho Milosti na to psanj daná, w kteréž swau omluwu přednássj, kterak těžce to nese, že stawowé do pole wtrhli, na gewo dáwá, též poraučj, aby wogsko propustili, a proti Hánussowi že se táhnauti musý, dokládá.

Urozeným, Slowútným N. osobám zřjzeným od osob králowstwj nasseho Českého, a poctiwým purkmistrům a konsselům starého, nowého y mensstho, měst Pražských, wěrným nassim milým.

Ferdynand 2c.

Urozenj, slowútnj, poctiwj a opatrnj wěrnj nassi milj! Psanj wassemu nám včiněnému, kteréhož dátum stogj w Praze w pondělj po neděli kwětné nynj minulé, gsme ssjřegi wyrozuměti ráčili. Y nepochybugem, že gste tomu také z nejedněch nassich kragských otewřených y giných listůw wyssltých a odpowědj od nás wám a giným daných dostatečně srozuměti mohli, že se ne tjm způsobem, gakž se to w lidi skrze

tisstěné traktáty, spisy a tegné obmysly, y ginák, a wssak beze wsseho gruntu, wkládá, wtrussuge a obmeysslj, aby cýsař Geho Milost pán a bratr náš neymilegssj w něčem neymenssjm, cožby králowstwj nassemu Českému a obywatelům w něm k zkáze a záhubě býti mělo, před se bráti ráčil, a posawad neběře a bráti nemjnj. Neb kdyby Geho Milosti cýsařské gaké giné předsewzetj a aumysl w tom byl, neráčilby byl Geho Milost cýsařská o tom radám králowstwj Českého, a potom y wssem stawům téhož králowstwj wůbec, skrze Geho Milosti otewřené listy oznamowati, že Geho Milost cýsařská nám, králowstwj nassemu Českému y giným poddaným nassim wěrným milým, k vžitečnému a dobrému y k skrocenj a trestánj Hánusse Frydrycha, kterýž se knjžetem Saským gmenuge, sem w tuto stranu se obrátiti račil. A tak w prawdě slussněgi Geho Milosti cýsařské y nassemu milostiwému podánj a oznámenj mnohem wjce, než takowým smysslenym zpráwám se wěřiti, a mjsto dáno býti mělo, a sprawedliwě se wěřiti má ꝛc. Což se pak toho nebezpečenstwj a pohrůžek, kteréž gsau od lidu wálečného cýsaře Geho Milosti, y také při dwoře nassem, aneb od služebnjkůw nassich slyssány býti měly, (nad čjmž wy y ginj nemalau těžkost nesete, a pro opatřenj toho y některé snessenj a srownánj mezy sebau gste nařjdili a před se wzali) dotýče: tuto wám na to odpowěd dáwáme, že gest nám s nemalým podiwenjm, že wy, a ti, kteřj w tom podlé wás stogj, wětssjho zřenj a naděge do nás gako krále a pána swého nemáte. Neb se w tom Pána Boha dokládáme, y wás za swědky běřeme, že gsme se wždycky až posawád k stawům

a obywatelům králowstwj nasseho Českého milostiwě, laskawě y otcowsky nakloňowali, a k nim přjwětiwost zachowali, a gesstě až podnes na giném negsme. Gestliżeby kdożkoli co zlého neb sskodliwého w neymenssjm proti králowstwj nassemu Českému před se bráti chtěl, abychom w tom gich gako wěrných poddaných nassjch neopausstěli, nébrž nad nimi skutečně ruku nassi králowskau drželi, ge ochraňowali, a ničehož, kdež co máme, y žiwota nasseho králowského podlé nich wynaložiti a nasaditi nelitugje, opatřiti ráčili, gakož pak y wy sami uwážjce to zdrawě při sobě, gináče toho o nás řjcy, a mimo to nic giného nám slussně přičjtati nemůžete, a sprawedliwě nemáte. Neb gsme se y k tomu milostiwě poddali, kdożby w takowých wěcech swrchu ztjžených přeswědčen byl, že trestán býti má. Gakož gsme pak giž y gednu osobu proto dostatečně trestati a rozkázati dáti, y také přitom služebnjkům nassim při dwoře nassem, aby se těch a takowých zbytečných řečj wystřjhali a nedopausstěli, přjsně zapowědjti ráčili. Y kterakž pak takowým holým, galowým, powětrným a negruntownjm zprawám, řečem a slowům o nás wěřiti, a nás tak nestydatě dotýkati se smjte, gakobyste od nás před takowými hroznými pohrůžkami žádného opatřenj neměli, a proto že gste, a zwlásstě poněwadž gsme my, ani neywyšsjj purkrabě Pražský w zemi nebyli, čehož že prwé nikdý slýcháno nenj, wogenské taženj před se wzali? Gessto gest wěc wssem wůbec wědomá; aniž tomu slussně odporowati nemůžeme, že častokrát gesstě za králowánj krále Wladislawa y krále Ludwjka předkůw nassjch slawné paměti, když gsau Gich Lásky dosti dlauhý čas w králowstwj Českém ne-

býwali, nébrž w Vhřjch, že gsau tehdáž neywyšssj purkrabowé Pražsstj z králowstwj Českého do Vher y ginám k Gich Lásstám gezdjwali, a po třech mésýcých méně y wjce do králowstwj Českého nepřigjžděli. — Potom pak za králowánj nasseho a zwlásstě toho času, když gsme předešlými léty z králowstwj Českého k Pressburku proti Turku táhli, tu gest tolléž nyněgssj neywyšssj purkrabě Pražský, kterýž gest byl ode wssech stawůw za neywyšssjho hegtmana polnjho wolen, s námi do pole táhl, a w králowstwj nassem Českém nebyl; ale proto takowých snessenj a země do pole wogenského taženj bez nasseho wědomj gest se nikdá nedálo, ani od stawůw králowstwj nasseho Českého před se bráno nebýwalo. A protož zagisté neměli gste tak newdžjlwě a bez rozmyslu y bezewsseho gruntu, že gest toho prwé nikdá slýcháno nebylo, a zwlásstě o nás králi pánu wassem, se slysseti aneb rozpisowat dáti.

Ze strany pak wewšě psaného wogenského do pole wyzdwiženj, toho brchem se do wás, aby se to bylo mělo státi, nigakž nebyli nadjti račili; neb gest wám ani toho z mnohých přjčin včiniti nenáleželo. A zwlásstě poněwadž dotčené takowé wasse do pole wogenské wyzdwiženj (kterýmž gste na rozkaz náš wám včiněný v pokogi býti měli) se tehdáž, dokudž gsme osobně, y také neywyšssj purkrabě Pražský w zemi a w králowstwj nassem Českém býti račili, stalo. A kdyby y potřeba toho nenadálá neb nebezpečnost téhož králowstwj aneb obywatelůw w něm byla nastala, ač gest z darů Pána Boha toho ty časy, když gsme se zase z Mjssně do králowstwj nasseho Českého nawrátili, žádná potřeba, pro kteraužby

wogenské polnj země wyzdwiženj a wykázenj se státi bylo mělo, před rukama nebylo, a podnes gesstě tak daleko od stolice nassj králowské hradu Pražského negsme, a býti gsme neráčili, abychom tam we dwau neb neyděle we třech dnech přigeti byli nemohli; gakož pak gest y od nás neywyšssj purkrabě z Žlutic na hrad Pražský wyprawen byl, kterýž gest s wámi gednal, abyste od takowého do pole wogenského taženj pustili, s tjm doloženjm, že gsme my s lidem nassjm wálečným, kterýž tehdáž při nás byl, pokogně a bez těžkosti a záhuby lidské, skrze králowstwj nasse České, k chtjce Geho Milosti sem do Chba táhnauti ráčili. A gestližeby kdo proti králowstwj nassemu Českému aneb obywatelům w něm, gakž gsau někteřj bezewsseho gruntu smýsslené to hlásyti směli, něco sskodného neb ztjženého před se wzýti byl chtěl, bylibychom tomu každému s pomocý Pána Boha wssemohaucýho dosti sylnj, a wssak přes wsseckau pilnost, kterauž gest týž neywyšssj purkrabě w tom měl, nemohl gest nic při wás obdržeti. a protož wám poraučjme přjsně přikazugjc, abyste (pamatugjce na powinnosti wasse, kterýmiž gste nám, gakožto králi Českému a pánu wassemu zawázáni) hned lidu wassemu wálečnému, kterýž w poli ležj aneb do pole táhne, domůw se nawrátiti a z pole strhnauti rozkázali; tak aby w králowstwj nassem Českém y mezy obywateli téhož králowstwj dálssjch záhub a sskod y těžkostj nepowstalo. A poněwadž nás zprávy docházegi, žeby se těm, kteřj s námi na ten čas w poli gsau, y také těm, kteřj k wassjm snessenjm a záwazkům nepřistaupili, pohrůžky se činili, a na ně sazeno aneb gim sskoditi se mělo, abyste to skutečně opatřili, aby se ničimž

na ně nesahalo, ani se gim sskod neb těžkostj nedálo, pakliby se to nestalo, sami při sobě zdrawě powážiti můžete, žebychom se tomu djwatj ani toho slussně dopustiti nemohli, aniž by nám také náležité bylo, nébrž musylibychom na ty cesty pomysliti, aby takowé neposlussenstwj, a to, cožby tak sskodliwého a záhubného témuž králowstwj nassemu bylo, se zastawiti mohlo.

A kdež nás také w témž psanj wassem ponjženě prosyte, abychom což neyrychlegi býti může, zase se do králowstwj Českého na hrad Pražský nawrátiti ráčili, aby w sněmu od nás položeném rozpáčitosti se nedálo ꝛc. W tom se podlé náležitosti a slussnosti, gakž toho nasse a králowstwj nassého potřeba vkazuge, a wy tomu na nynj přisstjm sněmu obecnjm z gednánj nasseho dostatečně a obssjrněgi wyrozumjte, zachowati, y také gestliže stawowé gaké těžkosti se mjti prawj, o tom abyste nám oznámili, a my se k tomu podáwáme, že se w tom milostiwě a sprawedliwě podlé náležitostj opatřiti ráčjme, tak aby sobě žádný ničehož slussně ztěžowati neměl. Také gsme tomu z záwjrky psanj wasseho wyrozuměti ráčili, kdež nás s ponjženostj žádáte, abychom se k tomu při cýsaři Geho Milosti přjmluwami y ginák milostiwě přičiniti ráčili, aby Geho Milost cýsařská od takowého swého wálečného taženj proti Hánussowi Frydrychowi někdegssjmu kurfirsstu Saskému přestati a se vpokogiti ráčil ꝛc. Y w prawdě gest nám to od wás s nemalým podiwenjm, že gste toho na nás žádostiwi, a lépe toho při sobě (co gest gmenowaný Hánuš Frydrych proti cýsaři Geho Milosti, y také obzwlásstě proti nám a králowstwj nassemu Českému přečinil, a gesstě

bez přestánj ob swého zlého newstupného a pyssného předsewzetj wstaupiti nemjnj, a cýsaře Geho Milost y nás při podbáných nassjch s swými neğruntownjmi spisy y ginák nedůwodně lidem w osstliwost dáwá) nepowažugete; poněwadž gsau je giná knjžata a stawowé w Řjssi, kteréž gest Geho Milost cýsařská k slussnému poslussenstwj přiwesti ráčil, proti Geho Milosti cýsařské pokořili, Geho Milosti se poddali, ač gest Geho Milost cýsařská slussné přjčiny toho mjti ráčil, proti nim se pro gegich prowiněnj ginák se nemilostj okázati; ale proto Geho Milost cýsařská k žádnému gest gináče než podlé způsobu wěcy, toliko milostj swau se chowati ráčil. Neb w paměti mjti ráčjme staré dědičné smlauwy, o kterýchž w psanj wassem zmjnku čiňjte, kteréž gest dotčený Hánuš Frydych sám zrussil a přestaupil, gakož pak wůbec wědomé gest, o čemž gsme y častokrát sami oznamowali, gaké gest geho předsewzetj bylo, když gest některé statky w dolnjch Lužicých, a zwlásstě pak dědictwj nasse Jochmisstl a Přjsežnicy, gako geden přednj důchod náš w králowstwj nassem Českém nám odgal, w kterýchžto dědičných smlauwách se Geho Milost cýsařská y každý Rjmský cýsař wyměňuge, aby gedna ani druhá strana sobě proti Gich Milostem cýsařům neradili, ani nápomocni byli. A také Geho Milosti cýsařské ani náš aumysl nikdá gest ten nebyl, abychom krew křesťanskau prolewati žádostiwi byli. Než toliko aby k Geho Milosti cýsařské slussná a sprawedliwá poslussnost zachowána a králowstwj a země nasse před sskodami, wpády a záhubami ochráněni a obhágeni býti mohli a byli.

A také nás gisté zpráwy docházegj, že lid wálečný často psaného Hánusse Frydrycha do králowstwj nasseho Českého wtrhnauti a w témž králowstwj něco toho předsewzýti aumysl proti nám a králowstwj Českému má. Y pokudžby tak bylo, sami znáti můžeme, gak obtjžné by nám to slysseti přisslo. A protož wám přjsně poraučjme, abyste nikterakž toho nedopausstěli, nébrž skutečně k tomu přjdrželi, aby týž lid wálečný Hánusse Frydrycha hned bezewsseho messkánj z králowstwj nasseho Českého wytáhl a se wybral, a gim se žádných sebrmaňkůw, sspjženj ani ginak nečinilo a nedálo; nebby to Geho Milosti cýsařské y nám nikterakž snesytedlné a trpělivé býti nemohlo. Toho gsme wás wsseho na psanj wasse tegna včiniti neráčili.

Dán we Chbě w pondělj welikonočnj léta 1547.

Třetj rozepsánj do wssech kragůw králowstwj Českého, gimž se wssickni wůbec napomjnagj k spěssné a rychlé pomocy proti nynčgssim nepřátelům králowstwj Českého.

Vrozeným Panům, Panům Gich Milostem, vrozeným a statečným Pánům Rytjřům, vrozeným Panům Wladykám, opatrným Panům, městům, a ginym wssem králowstwj Českého obywatelům, gakéhož pak koli důstogenstwj, powýssenj y powahy lidem.

Služby swé a wsseckо dobré Wassjm Milostem a Wám wzkazugjce! My zřjzené osoby od stawůw králowstwj Českého, a Pražané wssech třj měst Pražských. Wassjm Milostem a Wám nassjm tjmto listem oznamugeme a na wědomj dá-

wáme, gakož gsme dnůw těd nedáwno pominulých Wassjm Milostem a Wám do wssech kragůw králowstwj Českého psanjm nassjm znáti dali, napomjnagjce, poněwadž skrz gisté sspehy o tom zpráwu dostatečnau gsme měli, a na každý den wždy gistssj máme, kterak nepřátelé králowstwj Českého tagný vklad a lest mezy sebau gsau včinili a zawřeli, aby králowstwj České y wssecky geho obywatele skutečně zkazyli, zhubili, a národ y Jazyk Český wyplenili, a owssem hned wykořenili; kteréžto zlé takowé předsewzetj těchto časůw za přjčinami vkrutnými a lidem prostým nesrozumitedlnými nad týmž králowstwjm Českým y nad námi obywateli téhož králowstwj, manželkami a djtkami nassjmi, (čehož gsme před Pánem Bohem wssemohaucým nezasslaužili) skutečně wykonatiby mjnili a chtěli: abyste Wasse Milost y wy wssickni, kteřjžkoli gste a nebo býti chcete, prawj wěrnj y vpřjmj milownjcy králowstwj Českého, swobod téhož králowstwj, obecného dobrého, wlasti swé přirozené, w njž gste se zrodili, wychowali, a w njž statkůw gste nabyli, pro wyswobozenj též milé a přirozené wlasti swé, gazyku nassého Českého, sebe, manželek, djtek, y týchž statečkůw swých zachowánj, pomoc a oswobozenj spěssný nám proti týmž nepřátelům králowstwj a koruny České včiniti ráčili a včinili; čehož se gest od některých až posawád nestalo, nébrž (gakž sami o tom wjme a zpráwy gisté nás docházegj) žeby někteřj z obywatelůw králowstwj tohoto Českého gesstě nacházeti se měli, kteřjžto zapomenuwsse se nad swým swědomjm, wlastj swau přirozenau, y také nad gazykem Českým směli gsau a gesstě smegj, w Wassj Milost a w Wás lahodnými řečmi wtrussowati a od takowé pomocy

chytře odwozowati, prawjce: že se nenj potřebj žádného nebezpečenstwj obáwati. Gesstoby se měli za to styděti, a wjce sobě zkázu wlasti swé y také wssech giných obywatelůw koruny této, nežli gakých časných vžitkůw wážiti před očima swýma předkládati. A protož Wassjch Milostj a Wás gesstě žádáme, a což může neywyssse býti prosýme, že se takowými lahodnými a gedowatými, wssak sladkostj medowau přistřenými řečmi kogiti, a od tažeuj wogenského odwozowati, ani rozpakowati dopustiti neráčjte a nedopustjte; neb w prawdě žertu žádného nenj, a budeli králowstwj toto y my také od Wassjch Milostj a Wás tak opusstěni potom w skutku shledati račjte, a shledáte, že gsme Wassjm Milostem a Wám časně oznamowali, časně o nebezpečenstwj nastáwagjcým předkládali, časně pomocy od Wassjch Milostj a Wás žádali, a přátelsky y poněkud gako otcowsky ljtost nad králowstwjm Českým, nad Wassimi Milostmi a Wámi, y také nad sebau magjce, weystrahu časně dáwali. Teprw potom rádibyste nám y sobě pomoc včiniti chtěli, ano giž bude pozdě; kdyžby giž králowstwj toto České se wssemi swými swobodami, se wssemi swými obywateli w wěčnau službu násylnau y nenadálau wálečnau mocý podrobeno a přiwedeno bylo. Čehožbychom Wassjm Milostem a Wám ani také sobě gakožto prawj králowstwj a gazyka Českého milowniey w prawdě neradi přáli, abychom toho a takowého času dočekati měli, gesstobychom nad sebau y nad djtkami nassjmi rukami lomiti musyli. Neb my pro ochranu králowstwj tohoto a swobod geho, y také wssech nás téhož králowstwj obywatelůw, lid náš gjzdný y pěssj do pole giž gsme s pomocý Pána Boha

wyprawili, a tomu, což na dobré náleží, dosti včinili, a gesstě wjce včiniti mjnjme a chceme, pro wyswobozenj wlasti nassj a králowstwj Českého. A která gsau nám psanj těchto dnůw přissla, těch weypisy také gsme, abyste wssickni o tom wědomost mjti ráčili a měli, teď pod tjmto nassjm gesstě přátelským a wpřjmným dobdá napomenutjm wytisknauti rozkázali, za to žádagjce y prosyce, že gedni druhým toto podáwati, a kteřjž čjsti neuměgj, gim o tom oznamowati y zpráwu činiti ráčjte a včinjte.

Dán w Praze w střeđu po kwětné neděli, neb po swatém Ambroži léta Páně 1547.

Wedlé téhož rozepsánj krag Prachynský do Prahy k stawům psanj včinil, w kterémž zpráwu o nepřjteli dáwá a swau omluwu přednássj, gakž list vkazuge:

Vrozenym Panům Panům, Vrozeným a Statečným Panům Rytjřům, a Vrozeným Panům Wladykám, Slowútným a Wzáctným w opatrnostech Panu Purkmistru a Radám wssech třj měst Pražských, zřjzeným osobám od stawůw králowstwj Českého, Panům nám přjzniwým a Přátelům a Bratrům nassjm milým.

Služby swé Wassjm Milostem a Wám wzkazugem Vrozenj Páni Páni, vrozenj a statečnj páni Rytjři, vrozenj páni Wladykowé, slowútnj a wzáctnj w opatrnostech páni Pražané wssech třj měst Pražských, páni nám přjzniwj a páni přátelé a bratřj nassi milj!

Gakož nás Wasse Milost tyto dni obsýlati a napomjnati ráčjte, abychom způsobem wogenským ku pomocy Wassjm

Milostem se mogjti dali v města Střjbra tento pondělj nay= prw přjssti, gakž to ssjře psanjm swým potřeby wznáwati a oznamowati, y dále podlé zřjzenj zemského nás napomjnati ráčjte; y té wůle wssj byli gsme tak včiniti: ale w tom Wassim Milostem toto oznamugem, že gsau nás sspehowé nassi a gisté zprávy dossly, že lidu wěgakého počet nemalý na pomezý Baworském za lesem ležj porůznu po městech a městečkách, kdež od nás dále nenj sseſt mil, a od pomezý nassich některých půl mile, a zgewně hlas ten od nich gest w Bawořjch za lesem, že na nás Čechy táhnauti chtj pro přjčinu tu, gakž nás zprawugj, že gsme nechtěli pomáhati na kurfirssta Saského Geho Milost, a že y cesty do králowstwj Českého přes hory tělagj a prázdnj prwé nebýwali lidé od panstwj Kasſparského y také z biskupstwj Pasowského, kteréhožto w držení zámku Kasſparského pomeznjho y také statků, což k tomu náležj, pan Girzjk Lokssan y ten zámek osazen gest. A dále y tu zprávu máme, že gest poručil na témž panstwj Kasſparském, kterýžby tudy lid táhl, aby se gich nic nebáli a překážky gim žádné nečinili, než aby ge sebrowali wssemi potřebami. Y to Wassim Milostem oznamugem, že nám sspehowé nassi oznamugj, že gest hlas ten za lesem, že Geho Milost cýsařská s padesáti tisýcy lidu táhne wálečného a w 14 dnech pořád zběhlých v města Englsstatu býtiby měl, a tak zprawugj, žeby do králowstwj tohoto táhnauti ráčil.

Y zdálo se nám to Wassim Milostem zapotřebné oznámiti, chtjce rádi Wassim Milostem ku pomocy býti, gako

panům a přátelům naſſim milým podlé zádoſti a napomenutj. Y tohoto ſe obáwáme, chtjce Waſſim Miloſtem ku pomocy přigiti, geſtliže pomezý neopatřjme čaſně a ſplnic nowých zoſtkánjm y lidmi neoſadjme, ſtrach abychom o hrdla, manželky a djtky y ſtatky naſſe nepřiſſli; a na tak ſpěſſný čas obáwáme ſe, zebychom tomu obogjmu doſti včinjti nemohli. Y w tom za radu a navčenj proſýme, gak ſebe tak y nás ze opatřiti račjte. Než geſtlizeby z toho naſſeho nebezpečenſtwj ſeſſlo, kteréhož na každý den očekáwáme, na tom gſme gako milownjcy wlaſti ſwé á Waſſjch Miloſtj milých naſſjch panůw a přátel podlé práwa a ſwobod naſſjch při Waſſjch Miloſtech ſtáti a pomáhati a w ničemž neopauſſtěti, a též tu celau wjrů y naděgi máme k Waſſjm Miloſtem, že ſe též k nám zachowati račjte; a toto naſſe zdánj také Waſſim Miloſtem oznamugem; poněwadž nás zprávy docházegi, zeby Geho Miloſt cýſařſká do nás těžkoſt mjti račil, zebychom na kurfirſſta Geho Miloſt pomocý wálečných činiti nechtěli, y ſnad Geho Miloſt cýſařſká newěda o naſſjch ſprawedlnoſtech a zápiſých, ſmlauwách dědičných, kteréž máme s domem Saſkým do násby proto těžkoſt mjti račil. A kdyžby od Waſſjch Miloſtj a nás ſtawůw králowſtwj Čeſkého Geho cýſařſké Miloſti giſtá zpráwa ſkrze poſelſtwj Geho Miloſti dána byla, proč a z gakých přjčin toho gſme včiniti nemohli, o tom wěřjme a nepochybugem o ctném a ſſlechetném cýſaři, že ſe w tom ſprawedliwě a miloſtiwě zachowati račj k nám. A toto pſanj, které k Waſſjm Miloſtem činjme dobrau vpřjmau myſlj, gako milownjcy wlaſti ſwé ſpolu s Waſſemi Miloſtmi

prosýme, že ge k sobě přátelsky přigjti račjte. Za spěssnau a rychlau odpowěd Wassjch Milostj prosýme.

Dán na Winterberce w neděli kwětnau léta 1547.

Rytjřstwo a města z králowstwj Prachenského na tento čas na Winterberce shromážděnj.

Podobně krag Plzenský wálečnau pomoc dáti odepřel a když Plzenským oblegenjm hrozeno bylo, oni ku králi Geho Milosti swé posly wyslawsse pomoc žádali. Král wyslyssaw gich žádost milostiwě a autrpěliwě odpowěděl, že na ten čas, poněwadž sám wogska potřebuge, žádné gim nynj pomocy vděliti nemůže; wssak gich wlastnj wogsko, které mu do Litoměřic poslali, že odesýlá a gim milostiwě wzkazuge, kdyby na gich město Plzeň něgaké nepřátelské wogsko se walilo, gemu y hned aby wěděti dali, že on gim chce dostatečnau pomoc včiniti.

Psanj od pana Kasspara Pfluka, polnjho wůdce, w kterémž Čechům weystrahu dáwá a pomoc žádá:

Vrozeným Panům Panům, vrozeným Panům Wladykám, mnoho wzáctné poctiwosti Panům Pražanům, Radám ode wssech třj stawůw králowstwj Česského woleným w starém městě Pražském shromážděným, Panům Přátelům mým milým.

Službu swau wzkazugi vrozenj Páni Páni, vrozenj a statečnj Páni z rytjřstwa, mnoho wzáctné poctiwosti Páni

Pražané, Páni a Přátelé mogi milj! Ted Wassim Milostem odpowěd od Geho Milosti kurfirssta, kterauž na psanj wasse Geho Milosti včiněné dáwati račj, posýlám, gemuž porozumjte. A při tom y to oznamugi, že Geho Milost králowská w pátek nynj minulý na Bor s nemalým počtem lidu gjzdného a Husarůw přigeti ráčil, a odtud kde se obrátiti račj, tomu wyrozuměti nemohu. Tolikéž Geho Milosti cýsařské počtowé lidu nemalj geden za druhém wždy se walj y wjc přigeti hlas proskakuge, a okolo mne we čtyřech a neydále w ssesti mjlech se kladau, a tak gestližeby mně se retunkem a snažnau pomocý w krátkém časů odtahowalo, gest se obáwati, (čehož Pán Bůh vchowati rač) aby má neyprwněgssj zkáza nebyla, nad čjmž wssem těem stawům králowstwj tohoto podlé nasseho bohdá křesťanského společenj žádné by potěssenj nepřisslo. A protož wždy napomjnám, prosým, což neyspjsse možné, že lidem do pole wyprawenjm dljti nebude, znagjce toho pilnau důležitau potřebu králowstwj tohoto a wás wssech w něm obywatelůw býti. Nebo pokudž na mně gest, dokládagjc se prwotně Pána Boha swého, pilnostj osoby mé nic zgjti nemá.

Dále sem tomuto služebnjku mému Wassim Milostem poručil austnj zpráwu, nemage času k psanj, dáti. Nebo když gsem tento list napsati dal, opět gest mi giná zpráwa dána, na čemž gistě mnoho záležj.

Dán na Bečowě w pondělj po kwětné neděli. Léta Páně tisýcýho, pětistého, čtyřidcátého sedmého.

Kasspar Pflug z Rabssteyna
a na Bečowě rc.

Item. Toto gest markrabě Albrecht gakožto wězeň Geho Milosti kurfirsstu Saskému zgewně a dobrowolně wyznal: Kdykoli cýsař na kurfirsstowi wůli swau wykonati ráčj, že potom na žádost krále bratra swého také na Čechy táhnauti, gemu ge pomocy podmaniti a dědičné včiniti chce. Přitom y ty zprávy giſté gsau, že gsau giž Husaki panu Wolfowi z Krayku městečko geho Manětjn wybrali, zámky y truhly wylámali a wytlaukli, a tak y ginde sskody činj. Z čehož znáti gest, že nepřátele w zemi a na sobě máme, gichžto neubýwá, ale den ode dne wždy wjce přibýwá.

List krále Geho Milosti do wssech kragůw králowstwj Čeſkého, w kterémž stawy napomjná, aby wogſko rozpustili, a sspjže proti zaplacenj dodáwali.

Ferdynand ꝛc.

Urozeným, Statečným, Slowútným, Opatrným Panům, Rytjřům, Wladykám a městům, y giným wssem obywatelům a poddaným nassim ze wssech stawůw krage N. wěrným milým, milost nassi králowskau a wssecko dobré wzkazugem.

Wěrnj milj! Zprávy nás docházegj, žebyste předse přes předessle milostiwé napomenutj a rozkaz náš w tom kragi wálečně wzhůru býti a do pole se strhnautti chtěli, a někteřj že giž y wytáhli, přjčinu toho kladauc, gakoby cýsař Řjmský Geho Milost pán a bratr náš neymilegssj s lidem swým wálečným tudjž y my stawům a obywatelům králowstwj

nasseho Českého sskody činiti chtěli, což gest nám w prawdě s nemalým podiwenjm, že se takowým negistým a negruntownjm zpráwám o cýsaři Geho Milosti y o nás namlauwati dáte, neb Geho Milost cýsařská ani my nikdý gsme na to myslliti neráčili a nemyslime, ani na tom býti neráčjme, abychom stawům a obywatelům dotčeného králowstwj nasseho Českého gaké wpády, sskody neb záhuby činiti měli, než proto gsme se a z žádné giné přjčiny wčera s cýsařem Geho Milosti, a s lidem Geho Milostj y nassjm wálečným sem do Chba strhnauti ráčili, abychom s pomocý Pána Boha wssemohaucýho Hánusse Frydrycha, kterýž se knjžetem Saským gmenuge, pro geho neposlussnost a zlé předsewzetj skrotiti a trestati ráčili, tak aby králowstwj nasse České y obywatelé w něm a země k témuž králowstwj přjslussegjcý před nepřátely w dobrém pokogi, lásce a swornosti státi a trwati mohli. Neb w paměti máte, že gsme se častokrát k tomu poddáwali, a y nynj tolikéž milostiwě poddáwáme, gestliže stawowé králowstwj nasseho Českého gakau těžkost se mjti prawj, aby to na nás při nynj přjsstjm sněmu obecnjm wznesseno bylo, a my tomu wyrozuměgjc, w tom se podlé náležitosti milostiwě y sprawedliwě zachowati a k nápravě přiwesti račjme.

Protož wás gakž y předesslé tjmto psanjm nassjm (ač gestliže gsau kterých z wás prwnj listowé nassi kragssti nedossli), napomjnáme y poraučjme, abygste žádného pozdwiženj lidem wálečným w tom kragi nečinili; a gestliže gsau giž kterj do pole wytáhli, hned se zase domůw nawrátili, a wsse-

ligak až do nasseho dáli Bůh sstastného na hrad Pražský nawrácenj v pokogi byli, a k tomu wsseligaké sspjže a prosianty nemesskagjce k wogsku cýsařskému y nassemu wézti dali; neb hned takowé sspjže a prosianty gednomukaždému hotowými penězy placeny býti magj. Kdež znagjce gistau y milostiwau wůli nassi býti, nepochybugem o wás wssech y gednom každém zwlásstě, že se w tom we wssem, gakž weyš oznámeno (pamatugjc geden každý na powinnosti, kterýmiž gste nám gako králi a pánu wassemu zawázani) poslussně, powolně y pokogně zachowáte, a žádnému se gináče namlauwati, aneb skrze gaké postrannj vmylné zpráwy nawozowati nedáte, a my wám to wssj milostj nassj králowskau zpomjnati y nahražowati račjme. Gestližeby pak kteřj z wás přes toto nasse milostiwé napomenutj y sprawedliwý rozkaz náš se vpokogiti nechtěli, a předse do pole táhli, a wálku w zemi pozdwihli, a tudy sskody y záhuby na poddané nasse a obywatele dotčeného králowstwj nasseho Českého (ač se toho do žádného nenaděgem) vwedli, přissla-liby skrze takowé neposlussenstwj na koho gaká těžkost, gižby sobě gedenkaždý sám w to winu (že gest to skrze něho a přjčinau geho se stalo) přičjtati a dáti musyl.

Dán we Chbě w zelený čtwrtek léta 1547.

Staroměstským a Nowoměstským.

Ferdynand ec.

Poctiwj, wěrnj, nassi milj! Zpráwu nessli račjme, žeby gste předse přes negedno milostiwé napomenutj a rozkaz náš, do pole wogensky wytáhnauti měli, což gest nám do wás

s nemalým, nébrž s welikým podiwenjm, že častému oznámenj a psanj nassemu wám včiněnému mjsta dáwati a wjry přikládati nechcete, než lecgakýms postrannjm a negistým y negruntownjm zpráwám o cýsaři Rjmském Geho Milosti pánu a bratru nassem neymilegssjm y o nás se namlauwati dáte, gakoby cýsař Geho Milost y my, s lidem nassjm obogjm wáleč ným, stawům a obywatelům králowstwj nasseho Českého sskody činiti chtěli, což gest Geho Milosti cýsařské ani nám nikdá na mysli nepřissio, a gesstě na tom býti neráčjme, abychom dotčeným stawům a obywatelům gmenowaného králowstwj nasseho Českého gaké wpády, sskody neb záhuby činiti měli; než proto gsme se a z žádné giné přjčiny wčera s cýsařem Geho Milostj a s lidem Geho Milosti wálečným y nassjm sem do Chba strhnauti ráčili, abychom s pomocý Pána Boha wssemohaucýho Hánusse Frydrycha, kterýž se knjžetem Saským gmenuge, pro geho neposlussnost a zlé předsewzetj skrotiti a trestati ráčili, tak aby králowstwj nasse České a obywatelé w něm, a země k témuž králowstwj přjslussegjcý před nepřátely w dobrém pokogi, lásce a swornosti státi a trwati mohl; o čemž také do wssech kragůw králowstwj nasseho Českého psáti a oznamowati ráčjme, kteréhožto psanj wám teď wepis, gemuž sskegi wyrozumjte, posýláme. Protož wás gakž předesslé tak y nynj napomjnáme y poraučjme, abyste hned, gakž wás toto psanj nasse dogde, zase s lidem swým do pole wyprawenýn domůw se obrátili, a tak se při tom, gakž wám psáti ráčjme, powolně, poslussně y wsseligak pologně až do sstastného dálí Bůh přjgezdu nasseho na hrad Pražský (pamatugjce na powinnosti

wasse, kterýmiž gste nám gako králi a pánu swému zawázani) gakž o wás nepochybugem zachowali. A my wám to milosti nassj králowskau zpomjnati y nahražowati rácžjme. Pakliby ste se wždy přes toto nasse milostiwé napomenutj y sprawedliwý rozkaz náš vpokogiti nechtěli, a lidu wálečnému wassemu z pole se nawrátiti bez messkánj nerozkázali, a wálku w zemi pozdwihli, a tudy sskody a záhuby na poddané nasse a obywatele dotčeného nasseho králowstwj Cžeského, ač se toho do wás nenaděgem, vwedli. Přissaliby skrze takowé neposlussenstwj gaká těžkost na wás, musyliby ste sobě (že gest to skrze wás a přjčinau wassi se stalo) winu přičjtati.

Dán we Chbě w zelený čtwrtek léta 1547.

Psanj do wssech kragů králowstwj Cžeského od cýsaře G. M. německy včiněné, w kterémž se omlauwá, že do Cžech nikdá gako nepřjtel wtrhnauti nechtěl, a přikazuge, aby se do leženj sspjže posýlala.

My Karel V. z Božj milosti Řjmský cýsař, rozmnožitel Řjsse, Geruzalemský, Uherský, Dalmátský, Charwátský ꝛc. král, arcyknjže Rakauské, knjže Burgundské, hrabě w Habsspurku we Flandřjch a w Tyrolu ꝛc. Urozeným, statečným, slowútným, poctiwým a opatrným panům Rytjřům, Wladykám a měsstům králowstwj Cžeského, nám zwlásstě milým.

Milost nassi cýsařskau a wsseckno dobré wzkazugem, a na wědomost milostiwě dáwati rácžjme, gakož gsme minulých dnů z města Gancenhauzu neygasněgssjho knjžete pána

Ferdynanda Rjmského, Vherského, České krále, bratra na= ssého milého, mjstodržjcým správcům a radám na hrad Pražský psáti a milostiwě oznámiti ráčili, že s znamenitým počtem lidu wálečného proti Hánussowi Frydrychowi, kterýž se gmenuge knjže Saské, gakožto od nás wssj Řjsse do achtu danému, abychom geho pokořili a strestali, táhnauti ráčjme, gich za to žádagjce, aby lidu nassemu z králowstwj Českého sspjže wozeny byly a syce wsselická pomoc se stala s tjm doložením, že my gmenowanému bratru nassemu též Maurycowi knjžeti Saskému, kurfirsstu a vgcy nassemu milému, a gich obau králowstwj a zemj poddaným před dotčeného od nás do achtu daného Frydrycha, pyssného pohrůžkami a předsewzetjm, s pomocý Pána Boha vpokogenj a bezpečenstwj včiniti, a ge w dlauhotrwalý pokog vwesti mjnjme, s tau milostiwau žádostj, aby oni takowé nasse cýsařské předsewzetj a milostiwau žádost králowstwj Českého, městům a giným přátelům a přjbuzným gich spěssně oznámili; na kterézto psanj k nim a k wám gakožto poslussným a wěrným poddaným gmenowaného bratra nassého krále Rjmského giného gsme se nenadáli, než že se podlé takowé milostiwé žádosti zachowáte. Ale zpráwu toho nynj mjti ráčjme, že některé smyssleně, schytralé a newěrné obmysly a neprawé zpráwy mnohé osoby w wálečný způsob se dáwagj, a do pole táhnau, tu přjčinu toho kladauce, gakobychom my spolu s bratrem nassjm toho aumyslu a předsewzetj býti měli, wám a Geho Lásky králowstwjm, zemjm sskoditi a na ně táhnauti, gessto gsme té wůle a aumyslu nikdá býti neráčili a gesstě negsme. Nebo toto

tažení pro žádnau ginau příčinu od nás předsewzato nen než proto, abychom před dotčeného do achtu daného, pro geho mnohokrát pokoge zrussení, vstawičné neposlussenstwj a časté wrážky nasseho cýsařského důstogenstwj slussně k pokoře přiwesti a trestati ráčili. A nikdý owssem aumysl náš byl, abychom bratra nasseho milého krále wasseho králowstwjm a zemjm co sskoditi neb na ně táhnauti měli; ale mnohem wjce abychom Geho Lásce též králowstwjm a zemjm dobrý a dlauho trwagicý pokog a bezpečenstwj způsobiti pomohli. A protož wás gesstě milostiwě žádati ráčjme, abyste k takowým aumyslu nassemu odporným a smyssleným zpráwám wjry nepřikládali, ani k žádnému zdwjžení, wogenskému tažení se nawozowati nedali, ale doma při pokogi sedjce zůstali, a wy, kteřjž gste giž wytáhli a pospolu gste, bez meesskánj do wassjch domů se nawrátili, a nám, též nassemu bratru milému pánu wassemu dostatek sspjže (kteráž se každému dobře hotowými platiti bude) wézti a dodáwati rozkázali; sebe zawazowati nedagjce těm, kteřj gsau prwé skrze swé smyssleně zpráwy a předkládánj spolu s nimi mnoho ginýcb zawedli, a w chudobu y we welikau zkázu přiwedli a gich w tom zanechali. Gakož pak w Německém národu w sw. Římské Řjssi ljtostiwě mnoho těch příkladů se widj, wssak pak sami o tom dobrau wědomost mjti můžete, gak otcowsky a milostiwě za času nasseho cýsařowánj k gednomu každému gsme se ukázali, zwlásstě pak w těchto wálečných taženjch pořád, že žádnému knjžeti ani městu, kteřj gsau se nám poddali, neb které gsme mocý zdobýwali strany wjry a ná-

božensſtwj neymenſſj překažky a těžkoſti gſme nečinili, gak ſe nám od některých protiwnjků naſſich nepráwě přičjtá. A protož wždy té miloſtiwé naděge býti račjme, že tuto miloſtiwau žádoſt naſſi s dobrowolnoſtj wyplnjte, a w tom ſe k nám a bratru naſſemu milému králi a pánu waſſemu poddaně a poſluſſně vkážete a zachowáte; neb geſtližebyſte ſe gináč zachowali, znáti ſami můžete, gakaubychom my a dotčený bratr náš milý nad tjm ſtjžnoſt mjti ráčili. Toho gſme před wámi miloſtiwým aumyſlem zatagiti nemohli. Dán w Chebě 7. dne měſýce Dubna 1547.

Když tato nadjle lahodná a nadjle přjſná pſanj od cýſaře a od krále procházela, z města Normberka přátelſkým pſanjm ſtawům do králowſtwj Čeſkého weyſtraha tegně byla dána, a o tom zpráwa včiněna, kterakby Gindřich Šenborſar, gſa toho čaſu od krále k Normberčanům wyprawen, aby o půgčku ſummy znamenité, na kterauž by král tjm ſnáze gegi wálčiti mohl, gednal, a w té ſummě Jochmiſſtál měſto a hory ſtřjbrné gim zaſtawil. Některého pak čaſu měſſťanům a kupcům pod ſwěřenjm tato ſlowa promluwil: Že pěkných a lahodných řečj budau vměti Čechům podáwati, na nichžto ſe vſtrnauce nezwědj, až gim hlawy po blážděnj poſkákagj. Protož těmi a takowými weyſtrahami gſauce ſtawowé gako podpáleni, lidu do pole wypraweného ſtrhnauti nechtěli. A tak za přjčinau opět takowau, aby weřegné hnutj země bylo, toto pſanj njže položené po kragjch rozeſlali:

Přátelské a vpřjmé napomenutj skrz rozepsaný spis po wssech kragjch králowstwj Českého ke wssem stawům téhož králowstwj včiněný a rozeslaný.

Vrozeným Panům Panům Vřednjkům a Saudcým zemským králowstwj Českého Gich Milostem, Vrozeným a Statečným Panům Rytjřům, Vrozeným Panům Wladykám, Maudrým a Opatrným Panům, městům, y wssem gným gakéhožkoli stawu a powolánj lidem, y obywatelům králowstwj Českého, panům bratrům, streycům, vgcům, sswagrům přátelům nassim zwlásstě milým, my zřjzené osoby od stawům králowstwj Českého, a Pražané wssech třj měst Pražských.

Služby nasse Wassim Milostem a Wám wzkazugjce vznamugem a na wědomj dáwáme, gakož Wassjch Milostj a Wás tegná wěc nenj, kterak Geho Welebnost cýsařská s Geho Milostj králowskau, pánem nassjm milostiwým, s oswjceným knjžetem Maurycem a s bratrem Augustem Geho Milostj, s ginými některými knjžaty předesslé y nynj také wogenské taženj před sebe wzýti a wálku w Germánnyj y w Řjssi swaté křesťanské proti Geho Milosti knjžeti Hánussowi Frydrychowi kurfirsstu Saskému wyzdwihnauti gsau ráčili. Kterýžto knjže Hánuš Frydrych kurfirsst Saský hned zprwu počátku wyzdwiženj toho wogenského, psanjm swým ke wssem stawům králowstwj tohoto včiněným, y také w nyněgssjch poslednějssjch psanjch swých ohlassowati a na smlauwy dědičné (erbaiunky) řečené mezy králowstwjm Českým a domem Sa-

ſkým na wěčné a budaucý časy Gich Miloſtem cýſaři a králi Čeſkými ſlawné a ſwaté paměti, y také předky ſtarými a vpřjmnými Čechy a otcy naſſjmi ſtwrzené odwoláwati a podlé nich we wſſem tom rozeznán a zachowán býti geſt žádal, w to ſe poddáwage, gakž Geho Miloſti gedno y druhé pſanj w ſobě obſahuge; geſtližeby o rownánj pokoge během přátelſkým gednáno bylo, že na ginėm býti, pokudžby gediné k wzdělánj obecného dobrého a křeſtanſké Rjſſe vpokogenj ſe wztahowalo, ani tomu nikterakž, cožby Geho Miloſti ſluſſného, (wſſak toliko bez aurazu ſwědomj a ſprawedlnoſti geho podáno bylo, odporowati neráčj, než aby w tom we wſſem gakožto knjže křeſtanſké powlowně y wſſeligak náležitě ſe zachowal, a od ſtawůw králowſtwj Čeſkého w tom rozeznán byl, gakž Geho Miloſti pſanj to w ſobě ſſjře obſahugj. Pro kteraužto wěc my gakožto wěrnj a prawj králowſtwj Čeſkého, ſwobod a prywilegij téhož králowſtwj y obecného dobrého milownjcy, ſſetřjce w tom předkem ſprawedliwoſti Božſké, libſké, powinnoſti a poctiwoſti y záwazkůw naſſjch, gjmižto neginák Geho Miloſti, gako y Geho Miloſt předkům naſſim, nám y budaucým naſſim na wěčné a budaucý časy ſe wſſjm domem a rodem Saſkým zawázán býti ráčj. A aby nic za přjčinau naſſj toho ſe nezběhlo, pročby králowſtwj Čeſkému y nám obywatelům geho k gaké neſluſſnoſti a newážnoſti od cyzých a okolnjch národůw mohlo co takowého ſprawedliwě přičteno anebo připſáno býti, žebychom na ſmlauwy dědičné cýſaři a králi Čeſkými ſlawné paměti y předky naſſjmi ſtwrzené málo pamatowali: protož na rozkaz od Geho Miloſti králowſké pána naſſeho miloſtiwého wyſſlý, taženj

wogenského proti Geho Milosti knjžeti Hanussowi Frydrychowi pro zachowánj swobod králowstwj Českého, y také pamatugjce potom, gakž gjž předesslé oznámeno gest, na poctiwosti a záwázky předkůw nassjch, y také nasse před sebe wzýti a wykonati nechtěli, než proti tomu sprawedliwý gsme odpor včinili; přjčiny mnohé králi a pánu nassemu austně y sjc ginák psanjm nassjm předkládagjce, a za to Geho Milosti, abychom k wylewánj krwe křestianské newinné potahowáni nebyli, ponjženě žádagjce. A poněwadž pak o tom náš zpráwy docházegj, žebyste někteřj z Wassjch Milostj a z Wás, malý pozor na takowé smlauwy děbičné magjce, proti Geho Milosti kurfirsstu Saskému, y také slussnému poddáwanj Geho Milosti nepřátelsky se zasadili, a lidem penězy, y sjc ginák pomoc včiniti ráčili, a gesstě až posawád činiti račjte a čiňte, nad čjmž my ne malau, ale welikau stjžnost sobě pokládáme, a takowé smlauwy děbičné mezy králowstwjm Českým a domem Saským za přednj a téměř hlawnj pryWilegium, swobodu, a gako za něgakau pewnau zeď králowstwj tohoto sobě pokládáme; gessto sněmowé předesslj to zřetedlně vkazugi, kteřjžby koli od swobod králowstwj tohoto se gakým pak koli způsobem odtrhli, a od společnosti stawůw králowstwj tohoto Českého odstaupili, že ti a takowj magi od stawůw králowstwj Českého we wssech swobodách a poctiwestech wymjsseni a wyobcowáni býti, a těm a takowým wjce we desky zemské nemá kladeno býti; kteřjžto swým předsewzetjm gižby se sami odsauditi a potupu na se y na budaucý swé swestiby mohli, zwlásstě pak poněwadž y slysseti gest, žeby od některých králowstwj tohoto Českého přirozených

obywatelůw zhaubce zemsstj na gich zbožj a panstwj měli sedrowáni, a na záhubu koruny České, a proti smlauwám giž gmenowaným předchowáwáni býti, na čež gak hrozné zřjzenjm zemským pokuty wyměřeny gsau, ty wssem zgewné gest. Gessto Wassim Milostem a Wám, y to slussj s pilnostj a bedliwostj rozwážiti, kterjžby se koli tak toho na zkázu králowstwj Českého a nás obywatelům téhož králowstwj dopausstěli, gakby těm a takowým vřadůw, práw, swobod, prywilegij, desk, nébrž poctiwostj, hrdel y statkůw nassjch swěkowáno býti. A protož Wassjch Milostj a Wás wssech wůbec přátelsky y bratrsky žádáme, prosýme y napomjnáme, že geden každý zpomenauc na to, čjm králowstwj tomuto a wlasti swé přirozené powinen a zawázán gest, od takowého vbližowánj králowstwj tomuto, swobodám geho, y také obecnému dobrému časně přestati, a w tom se poznati račjte a poznáte, a od nenáležitého swého předsewzetj se wzdálite; ale na to, což ctným a dobrým panům a lidem náležj, pamatowati račjte a budete. Neb gestližebyste od toho přestati neráčili, aneb přestati nechtěli, než předce králowstwj tomuto y swobodám geho, pro časné a pomjgegjcý vžitky y poctiwosti swěta tohoto vbližowati a na swobody králowstwj Českého a na obecné dobré, ani také na djtky a budaucý potomky swé pamatowati a se ohlédati nechtěli, a něco toho by wás, od kohož pakkoli potkalo, nám ani žádnému ginému, než toliko samj w tom winu dáwegte, a swé wssetečnosti přičjtegte. Neb my tjmto přátelským napomenutjm před Pánem Bohem y předewssjm swětem wám se ohrazugeme, žebychom wám w tom, přisslaliby na wás gaká proto

těžkost, nápomocni býti nechtěli. Dán w Praze w středu po slawném wzkřjssenj Pána Gezu Krysta, léta od geho narozenj tisycého, pětistého, čtyřidcátého sedmého.

Psanj krali Geho Milosti z Prahy včiněné.

Neygasněgssjmu Knjžeti a Pánu Panu Ferdynandowi, Řjmskému, Wherskému, Českému, Dalmátskému, Charwátskému rc. Králi. Infantu w Hyssspanyj, Arcyknjžeti Rakauskému, Markrabj Morawskému, Lucemburskému a Slézskému Knjžeti, a Lužickému Markrabj rc. Králi Geho Milosti a Pánu nassemu milostiwému.

K wlastnjmu Geho Milosti otewřenj.

Neygasněgssj králi a Pane Pane náš milostiwý! Wassj králowské Milosti služby nasse wždycky wěrné a vpřjmné se wssj hotowau a powolnau wzkazugem poddanostj, přegjce a na Pánu Bohu wssemohaucým Wassj králowské Milosti žádagjce dlauhého zdrawj, ssťěstj, a we wssem dobrém hognéno prospěchu, aby se Wassj králowské Milosti we wssem tom, cožkoli před sebe Wasse králowská Milost, pro dobré a vžitečné wsseho křesťanstwa y králowstwj Českého a vtwrzenj pokoge wěčného bráti ráčj, wsseckо ssťastně a dobře za mnohá a dlauhá léta wedlo, a w tom vpřjmém aumyslu, aby týž Pán Bůh wssemohaucý Wassj králowské Milosti prospěch y požehnánj swé swaté dáti ráčil, neb tohobychom wsseho Wassj králowské Milosti gakožto wěrnj poddanj wěrně a vpřjmě rádi přáli, a na Pánu Bohu Wassj králowské Milosti žádati vstawičně nepřestáwáme. Neygasněgssj Králi! Dne wčeregssjho dodánj gsau nám někteřj

listowé, předkem od Geho Welebnosti cýsařské gazykem německým sepsanj, potom od Wassj králowské Milosti k městům Pražským a do giných kragůw. králowstwj Českého w gazyku Českém swědčjcý, kteréžto listy Geho Welebnosti cýsařské z gazyku německého do nasseho Českého dali a rozkázali gsme sobě přeložiti, gsauce té wůle, gakžbychom gim grunktowně wyrozuměli, abychom Geho Welebnosti cýsařské na to odpowěd také dali. A wssak co se tohoto nyněgssjho psanj od Wassj králowské Milosti k nám včiněného dotýče, gjmž nám Wasse králowská Milost oznamowati ráčjte, žeby to při Wassj králowské Milosti s nemalým, nébrž s welikým podiwenjm býti mělo, žebychom my s ginými stawy králowstwj Českého předce přes negedno milostiwé Wassj králowské Milosti napomenutj a rozkaz, do pole wogensky wytáhli, a častému oznámenj a psanj nám od Wassj králowské Milosti včiněnému mjsta dáwati a wjry přikládati nechtěli, než lecgakýmis postrannjmi a negistými, y také negruntownjmi zpráwami o Geho Welebnosti cýsaři Rjmském, y také o Wassj králowské Milosti se námlauwati dali, gakoby od Geho Welebnosti cýsařské y také od Wassj králowské Milosti stawům a obywatelům králowstwj Českého sskody se činiti chtěly, s tjm doloženjm, gestližeby pak stawowé králowstwj Českého a my také přes toto milostiwé Wassj králowské Milosti napomenutj y sprawedliwý rozkaz vpokogiti se nechtěli a lidu wálečnému bez messkánj z pole nawrátiti se nerozkázali a wálku w zemi pozdwihli, a tudy sskody y záhuby na obywatele králowstwj Českého vwedli, přissla by skrze takowé neposlussenstwj gaká těžkost na nás, žebychom to musyli sobě a takowau winu sobě

přičtali, gakž též psanj Wassj králowské Milosti w sobě ssjře drží a obsahuge. Y milostiwý králi! gakž y Wassj králowské Milosti tak y v nás s nemalým gest to podiwenjm, že mimo stawůw králowstwj Českého y také nasse bohdá vpřjmé a sprawedliwé podánj, gjmž gsme se Wassj králowské Milosti, gakožto wěrnj poddanj pánu nassemu milostiwému, psanjm swým negednau ohrazowali, ohradili, a teď gesstě nynj před Pánem Bohem wssemohaucým, saudcem sprawedliwým y předewssjm křesťanstwem ohrazugeme, že gsme my toho lidu tjm aumyslem, gakž se o nás zlj lidé domenysslegi, proti Geho Welebnosti cýsařské, proti Wassj králowské Milosti pánu nassemu milostiwému, ani proti žádnému ginému dobrému do pole newyslali a newypravili, než toliko pro samau obranu a ochranu králowstwj Českého, swobod téhož králowstwj, obecného dobrého a nás wssech obywatelůw a audůw koruny České, a proti těm toliko, kteřjžby násylnau a nesprawedliwau mocý mimo řád a práwo králowstwj Českému a nám obywatelům téhož králowstwj bezpráwně, nesprawedliwě y nenáležitě škoditi a nám vblížowati chtěli; a poněwadž pak Geho Welebnost cýsařská a Wasse králowská Milost w tom se zgewně a patrně, netoliko w psanjm swým, ale y také w giných spjsých po králowstwj Českém rozeslaných slysseti a ohlassowati ráčjte, že Geho Welebnost cýsařská ani Wasse Milost králowská na to gste nikdý myslili, ani té wůle býti neráčili, aby stawům a obywatelům králowstwj Českého gaké wpády, škody neb záhuby od Wassjch Milostj a od lidu Wassjch Milostj walečného činěny býti měly. Protož to rádi y s wděčnostj slyssjce, a na takowé milostiwé Geho

Welebnosti cýsařské y Wassj králowské Milosti připowjdánj bezpečně spoléhagjce a tomu dokonale wěřjce, žádáme a prosýme, že Geho Welebnost cýsařská ani Wasse Milost králowská o nás gináč smeyssleti ani také (ačby gaké postrannj a negruntownj zpráwy přicházely) tomu wěřiti ani mjsta nikterakž dáwati neráčjte; než že my gakožto bohdá wěrnj a vpřjmnj poddanj k Wassj králowské Milosti, k Geho Welebnosti cýsařské, y ke wssem w tomto swětě wrchnostem, kteřjžby wssak nám z aumysla a nespráwedliwě sskoditi nehleděli, neginák než gakž na ctné, sslechetné a dobré lidi náležj, s pomocý Pána Boha wssemohaucýho chowati se mjnjme a bohdá chceme y budeme, ssetřjce w tom rozkazu Pána Boha nasseho, y také těch powinnostj nassjch, gimiž gsme Wassj králowské Milosti, gakožto pánu nassemu milostiwému, nicméně než gako Wasse králowská Milost nám a králowstwj Českému také zawázáni. A tjm lidem do pole od nás pro ochranu wlasti nassj a králowstwj Českého wyprawenym žádné sskody na žádného vwésti nemjnjme a nechceme, anjž na to kdy gsme myslili, a gesstě nemyslime; ale podlé přirozeného a wssem národům propůgčeného y přjsežného práwa náležné mocy, gesstoby se králowstwj Českému a nám od kohož pak koli, žádného w tom newymjňugjce, bezpráwně, nesprawedliwě y nenáležitě proti řádu a práwu činiti y dáti y nad námi prowozowati chtělo, s tjm lidem od stawůw králowstwj Českého a od nás do pole wyprawenym, s pomocý nasseho Pána Boha wssemohaucýho na odpor postawiti se chceme, a králowstwj tomuto Českému, swobodám, prywilegijm, ani sobě vbližowati nedopustjme. A poněwadž k Wassj králowské

Milosti posla gsme giž nassého naschwál a to tyto dni wyprawili, a po něm Wassj králowské Milosti psanj včinili, přjčiny předkládagjce, a w témž nassem psanj oznamugjce, pročby giž to w mocy nassj nebylo, abychom ten lid od tohoto wogenského tažený měli aneb mohli odwesti, a té gsme naděge, že giž takowé nasse psanj prwé gest Wassj králowské Milosti dosslo, nežli tito Wassj králowské Milosti listowé náš, žádáme a ponjženě prosýme, že Wasse králowská Milost nic toho proti nám, gakožto wěrným swým poddaným mimo předessľé y teto slussné a sprawedliwé nasse poddáwánj před sebe bráti neráčjte; neb my s tjm se wssjm sněmu od Wassj králowské Milosti položeného, ku kterémuž se y Wasse králowská Milost w prwnjm swém psanj poddáwati ráčj, dočekati chceme. Té gsauce ku Pánu Bohu wssemohaucýmu nepochybné naděge, což mezy Wassj králowskau Milostj, stawy králowstwj Českého y králowstwjm Českým, kteréž giž k welikému přjliš zawedenj přisslo, na rozdjlu gest, že se to wssecko slussnými a sprawedliwými prostředky bude mocy pokogně na mjstě postawiti y wykonati. Přitom Wassj králowské Milosti y za toto gakožto pána nasseho milostiwého ponjženě prosýme, přegjce a na Pánu Bohu wssemohaucým vpřjmě Wassj králowské Milosti wsseho dobrého, gakožto wěrnj poddanj žádagjce, že od toho a takowého wogenského taženj proti Geho Milosti knjžeti Hánussowi Frydrychowi kurfirsstowi Saskému, poněwadž mezy králowstwjm Českým a domem Saským, gakž gsme w předessľém nassem psanj Wassj králowské Milosti ssjřegi o tom oznamowali y předkládali, smlauwami dědičnými wěčný pokog vtwrzen gest, přestati,

a w společnost žádnau takowého proti Geho Milosti tažení dáwati se neráčjte. Neb tau a takowau přjčinau swobodám králowstwj Českého ne malé, ale znamenité vblíženj by se státi mohlo, čehožbychom Wassi králowské Milosti neradi přáli, ani také toho o Wassi králowské Milosti, gakožto o králi nassem Českém a o pánu křesťanském neradi slysseli, aby se mimo náležitost co měło komu vblizowati. Zwlásstě pak poněwadž Geho Milost knjže Hanuš Frydrych kurfirsst Saský k pořádnému slyssenj se wolati, a stawy králowstwj Českého w tom we wssem rozeznán býti žádá, což nenj powaha člowěka neposlussného, ale toho, kterýž se řádem a práwem sprawowati chce, a kdožkoli z lidj ku práwu a k rozeznánj sprawedliwému se wolá y poddáwá, ten a takowý slyssán býti má. A toto nasse vpřjmé bohdá y sprawedliwé podánj, žádost nassi a prosbu ponjženau y se wssemi ginými nassjmi psanjmi, kteráž gsme kdykoli s ponjženými prosbami a žádostmi k Wassj králowské Milosti činili, newinnost nassi w tom wyrazugjce, a což dobrého, vžitečného gest Wassj králowské Milosti pánu swému předkládagjce, chcem a rozkážeme dáti wytisknauti, aby y Wasse králowská Milost y wssecken swět o tom wěděti mohl, že gsme bohdá nic před sebe nenáležitého, nesprawedliwého, a cožby na lidi wěrné a poddané neslussello, nebrali, na to nemyslili, a gesstě nemyslíme, lečbychom násilím a bezpráwně, k tomu gsauce přinuceni, co pro zachowánj swobod, prywilegij králowstwj a gazyku nasseho Českého včiniti musyli, cožby nám před Pánem Bohem y předewssjm swětem sprawedliwě nemohlo od žádného sprawedlnost a poctiwost milugjcýho ke zlému

přičteno bylo. Poněwadž práwa cýsařská y wsselijaká giná we wssem swětě, ba y přirozená, toho propůgčugi, a to w sobě obsahugi: Quod defensor propriae salutis in nullo peccasse videtur. Nam non deffensis, sed offensis prohibetur, et natura omnibus concessum est, ut vim vi repellere possint. Čehož my na Wassi Králowskau Milost, ani na žádného dobrého newztahugeme, než toliko na ty, gakž giž předesslé poznámeno gest, kteříž by nám bezpráwně, nespraweedliwě, a mimo řád a práwo sskoditi a králowstwj Českého swobodám y nám ublížowati chtěli.

Dán w Praze w auterý po weliké nocy léta Božjho 1547.

Wassj králowské Milosti

wěrnj poddanj

zřjzené osoby od stawům králowstwj Českého, a Pražané wssech třj měst Pražských.

Téhož léta w pondělj po prowodnj neděli počet ze wssech třj stawů znamenitý sgel se do Prahy k sněmu obecnému, gedno proto: že král Geho Milost připowěděl sám osobně na týž sněm přigjti. Druhé: že na témž sněmu ti artykulowé, na nichžto při času střědopostj sudjno bylo, měli se na mjsto postawiti; kteřjžto, poněwadž užitečnj a králowstwj Českého obywatelům prospěssnj byli, odewssech lidj dobrých schwalowáni byli. Třetj proto: aby ti, kteřj wedlé společného stawu snessenj lidu do pole gesstě byli newypravili, to wykonali. Gakž ráno w pondělj bylo, w kollegi cýsaře Karla se sessli, a wedlé obyčege wssickni na kolena klekssе

a Pánu Bohu se pomodliwsse psanj králowská w tom čase wůbec wssecka přečjsti rozkázali; potom pak k saudcům a aukednjkům zemským na zámek Pražský wyslali, aby na nich dopáčeno bylo, gestli sám král G. M. swau osobau na sněm přigeti ráčil. Saudcowé zemsstj za odpowěd dali, žeby poslowé na místě G. M. k takowému sněmu wyprawenj byli, a wssak že ti gesstě gsau nepřigeli, ale na cestě gsau, s tjm doložením, aby stawowé zeytřegssjho dne ráčili se na zámek sgiti, žeby společně chtěli sněmowati. Dána za odpowěd: Nikoli wssecka gednánj na Pražském zámku časů předesslých byla netoliko neprospěssná a neužitečná, ale také sskodliwá a pod rozličnými oumysly gednánj stawů proti druhým na zkázu a záhubu wsseho králowstwj Českého, wssak že tak učiniti a ráno k hodině 12. na zámku nagjt dáti se chtj. Na zeytřj, to gest w auterý před swatým Giřjm, weliký počet ze wssech stawů se sessel na dwůr zámku Pražského, kdežto obraz sw. Giřj měděný stogj, nechtjce ani do králowského sýdla, ani do saudné swětnice gjti, do nižto se saudcowé zemsstj, rady kralowské, a ti gessto s králem z Litoměřic buď osobně táhli, aneb lid swůg do Mjssně na kurfirssta wyprawili, sessli, tu předce na témž místě zůstali; a potomně osoby k nim wyslali, gestližeby k gich přátelskému snessenj přistaupili, a o dobré králowstwj Českého gednati chtěli, aby oznámiti, a k nim gakožto počtu znamenitému wystaupiti ráčili. I wystaupili wssickni saudcowé zemsstj, a ti kteřj od krále na sněm z pole byli wyprawenj, stawů žádali, aby podlé starobylého obyčege w saudné swětnici sněmowali. A když stawowé k tomu přistaupiti nechtěli, tu stará a žedičná smlauwa za krále Giřjho

čtena byla. Když pak se na nowau dědičnau smlauwu s Mauryceem knjžetem obnowenau ptali, prawili, že gi nagjti nemohau. Po té gich odpowědi stawowé magjce nad takowau gich neupřimnostj welikau těžkost, skrze Wiléma Kineckého z Ródowa k nim promluwili: „Poněwadž té obnowené smlauwy dědičné, podlé kteréž gest nás král do pole pod ztracenjm cti, hrdla y statku a ze země wen wyhnánj obesslati směl, mjti nemůžem, o kterauž wssak my nikdy gsme nestáli, a gesstě nestogjme; neb gsme k nj powolenj nedáwali a gesstě nedáwáme: wssak wěc předziwná gest, když měl rozkaz od krále na nás wydán býti, tehdáž se pogednau nassla, a když gsme se o swobody nasse a králowstwj Českého zasadili, doptati se gi nikoli nemůžeme.“ Tu mezy njmi za dlauhý čas wrtoch byl, wzhlédagjce gedni na druhé, coby gim w nos napjskal, zwlásstě ty osoby, gessto předesslého sněmu řiditelowé byly, a tu smlauwu obnowily. Až potom Jan starssj Popel z Lobkowic neywyssj sudj zemský powěděl, že w předesslém sněmu osoby gsau k obnowenj starých smluw dědičných zapsáni, z nichžto y on geden gest, a že se gest on toho wedlé giných dotýkati musyl, byw k tomu zwolen; ale že o tom newj, aby ta smlauwa dědičná pečetj zemskau měla spečetěna býti. Po geho řečj rozessel křik weliký ode wssech, že gsau ho oni ani žádného giného k tomu newolili, ani co ze strany takowých pletich poraučeli, a tak toho dne nic gednati nezačawsse, dolů wssickni se rozessli. We středu ráno w kollegi opět se sessedsse, mnohé těžkosti sobě ku paměti přiwozowali, a nemnjce pak tu, že bez wsseho wědomj wssech třj stawů a bez wssj slussné a sprawedliwé přjčiny ty

osoby dědičné smlauwy s prawým domem Saským zrussily. Y snessli se naposledy na tom, aby na saudcých zemských a na těch, gessto se gich přjdrželi, dotázku včinili, chtěliliby k gich sprawedliwému snessenj přistaupiti, aby zřetedlnau na to odpowěd dali. A než se na zámek rozessli, z kraje Hradeckého obywatelé na wssecky tři stawy wznássěli: kterak Jan starssi Sspetle z Janowic w předessilém napodzym k městu Kadani wogenském tažený byw od nich z gednostegné wůle za neywyššiho zpráwce wogenského wolen, když se gest tak, gakž dobrému náležj, podlé poručenj a swěřenj toho chowal, a přes pomezý králowstwj Českého táhnauti nechtěl, k znamenité těžkosti přissel, takže kdyby gemu sám Pán Bůh byl pomocy neudělil, w ruce katanům bylby wessel, prosyce, ponowadž stary a dobrý pán gest, rodu w králowstwj tomto zachowalého, a k slyssenj pořádnému se wolá, aby gemu bezpečnost dána byla, a takowá nenáležitá těžkost bez pořádného wyslyssenj na něho ani žádného giného potom aby dopausstěna nebyla. K té gich řeči ozwal se Jan Opyth neb Pekina z Malečjna, že se gemu tolikéž přihodilo, že za swau wěrnau službu dán gest do wězenj těžkého, kdyby přjmluwy Gegj Milosti králowny zaň nebylo, žeby byl o hrdlo přissel; a wssak až posawád že na záwazku gest. Opět ginj připomjnali, co se Wáclawowi, kazateli někdy Teynskému přihodilo, kterýžto bez wssého wyslyssenj, na postrannj a obmyslné obžalowánj ze wssech zemj wypowěděn byl. Ginj pak giné připomjnali; neb se mnohým přihodilo, že ani žaloby na se neslyssěli, wssak předce do wězeny giti aneb o swá hrdla přicházeti museli. A tak wssickni znagjce to, že se gim před Pánem

Bohem obljženj stalo, k tomu se přimlauwali, aby gim od zřjzených osob psanj se stalo, aby se zase swobodně do swé wlasti nawrátiti, a kdožby ge z čehožkoli pořádkem práwa winiti chtěl, každému práwi býti mohli. Když páni stawowé na zámek přissli k auředníkům a saudcům zemským, y k tomu skrowněmu počtu, genž byl gesstě při nich pozůstal (neb giž wssickni téměř byli od nich obstaupili) z poručenj wssech pan Wylém Křinecký z Ronowa toto promluwil: „Páni Přátelé nassi milj! Wčeregssjho dne z přjčin znamenitých a welikých bylo toho při wás hledáno, co se té dědičné smlauwy s knjžetem Maurycem obnowené dotýče, aby stawům a tomuto znamenitému počtu vkázána a přečtena byla; tak abychom gsauce giž ze wssech stran welice sauženi, a pro tu přjčinu se sem sgewsse, wěděli, cobychom činiti a každému se přimlauwati měli. Z kteréžto odpowědi tomu se gest wyrozuměło, že gak s smlauwau dědičnau tauto, tak y se wssemi ginými králowstwj Českého swobodami, kdo chce, kdy chce, gak a pokud chce, se přebjrá, a kam se gemu zljbj stěhuge, a tak nassi statkowé y nasse poctiwosti tudy w nebezpečenstwj přicházegj. Ti pak, gimž wlastně takowé wěcy náležj, ničehož se toho dopytati, ani dowolati nemohau, gakž se nám to nynj pohřjchu děge; gessto za předkůw nassjch takowé a těm podobné wěcy y giné králowstwj Českého potřeby, wždycky gsau při dskách zemských býwaly a páni auřednjcy a saudcowé zemsstj w swém wlastnjm opatrowánj ge mjwali. Nadto wýsse, gakožto lidé dobřj, pamatugjce na swé powinnosti, ne sami sebe, ale wssecky králowstwj tohoto obywatele, se wssj pilnostj opatrowali, a kdožby swobodám gich y nassjm w čem neyméně

[illegible] obljzowati, magjce se proti nim zasazowali. Toho trunijch state České plné gsau. My pončwadž gsme giž wssickni z powinnosti swých wykročili, a každý swého wlastnjho užitku pilněgssj nežli obecného dobrého gest, a těch předesslých časůw při sněmých obecnjch žádný ani geden gest nebyl, gessto by se o obecnj dobré, a swobody tohoto králowstwj zasaditi směl; když gsme gedni na druhé, my na wás, a wy na nás hleděli, k tomu gsme přiwedeni, že gsme téměř w wssecky nasse swobody prissli; a též tjmto Geho Milosti králowské mandátem, o počtiwosti, hrdla a statky nasse přigitibychom musyli, kdyby sám Pán Bůh mysli lidských pozdwihnauti, a nás w společnost a gednotu tuto přátelskau uwesti byl neráčil. Y kdo gsau Geho Milosti králowské k tomu mandátu, tak na potupu a obljženj swobody králowstwj Českého wysslému radili? Kdyby Geho Milost králowská na tento čas w zemi býti ráčil, bylibychom se Geho Milosti na to ptáti chtěli. — Obnowenjm smlauwy dědičné předesslé wssecky s domem Saským se zrussily, umořily, na samého Maurycе to přenesseno, on se gimi kurfirsstem wyswědčuge. — [illegible]wij se snad kurfirsstwj, gsa sám toho prawý dědic odsuzuge, my o ničemž nic newěda uce k ničemuž tomu powolenj nedáwagjce, čjm té smlauwy obnowenjm k tomu gsme zawázáni, abychom gi nepausstěli, negsauce a nebywsse gemu w tom anj w ničemž giným powinni. Neb Geho Milost w swém mandátu toho dokládati ráčj, y také w té swé řeči, kterauž k těm včiniti ráčil, gessto gsau do Litoměřic přigeli, že knjže Mauryc Geho Milost králowskau gest žádal,

aby gemu podlé zněnj smluw dědičných na pomoc přitáhnauti ráčil; a tak mandátem pod ztracenj cti, hrdla, statkůw wen ze země wyhnánj k tomu nucenj gsme, abychom na toho a proti tomu táhli, kterýž nám gak žiw nic zlého neučinil, a toho retowali, kterýž nám nic dobrého nepřege. Gessto gsmeli gednomu tjm powinni, poněwadž oba gsau z domu Saského, měliby chom aneb oběma pomáhati, aneb obogich tak w pokogi zanechati, když gsme se též sprawedliwě proti tomu zasadili, že powinni negsme krwe křesťanské newinné wylewati, za neposlussné odsauzeni gsme, a gako pánu swému newděčné.

Pro tu přjčinu giž oheň w zemi pusstěn gest, lidem chudým znamenité se sskody děgi, smlauwy s domem Saským dědičné se russj, kterézto byly zdj králowstwj Českého, my se tomu djwáme, nic k tomu neřjkáme, tjm způsobem degme sobě zkazyti y markrabstwj Morawské, abychom téměř giž o wssecko přissli, žádného nenj ani gednoho, kdoby nás w tom opatrowal. Nýbrž gesstě ti, gesstoby nás sprawedliwě zastáwati měli, ti nám y sobě neywjce sskodj; když dům Saský zkažen bude, my gednostegné zkázy na sebe od toho lidu přesodomského očekáwegme. Neb žádné naděge k dobrému nenj, poněwadž w tom wogssté Turcy a Martalausowé gsau. Pak o nassem snessenj wědomost máte, neb zgewné, patrné y také wytisstěné gest, že gsme nic nowého před se newzali, než toliko to, čjm gsme sobě před shořenjm desk zemských zawázáni byli, to gest: abychom swobod králowstwj Českého obhagowali, přátelským tjmto snessenjm sebe gsme se obnowili. A poněwadž nic nesslussného, ne-

nákežliwého a nespravedliwého, ani proti Geho Milosti králowské, ani proti žádnému ginému před se nebeřeme, než o swobody tohoto králowstwj se zasazugem, abychom gich y také před wsseligakau násylnau mocý hágiti mohli, protož žádáme, že sneb nám psanau a zřetedlnau na to odpowěd dáti račite a dáte, chceteli k nassemu přátelskému snessenj a k nám přistaupiti, a pečetěmi swými toho potwrditi a s námi o swobody a o dobré králowstwj Českého se zasazowati, čili nic, abychom wědauce o sobě, wěděli co činiti."

Ty řeči wyslyssawsse, a na krátké rozmlauwánj odstaupiwsse, dali za odpowěd: „Poněwadž cýsařský posel a poslowé krále pána nasseho gsau giž přigeli, a za wyslyssenj žádali; protož aby předkem pro poctiwost těch pánů, od nichž-to wysláni gsau, slyssáni byli, že potom po gich wyslyssenj na tu řeč, stawům odpowěd dáti chtj." Y stalo se odloženj těch poslů wyslyssenj do dne zegtřegssiho. Než se stawowé rozessli z gednostegné wůle neywyššimu purkrabjmu Pražskému poručili: aby on Floryana Grysspeka wězenjm dostatečně opatřil, z přjčiny té, žeby, gsa cyzozemec wssechny weysady králowstwj Českého sobě připisowati dáti, a od některých zemských magestátů pečetě odtrhati měl, kteréžto zlámané pod geho domem w přjkopjch zámku Pražského nalezeny gsau. Weliký pokřik odewssech stawů na něg byl pro mnohé težkosti, kteréž za přjčinau osoby geho na mnohé lidi w králowstwj tomto přissli, a gemu, že gest ge o statky připrawil, w oči zgewně mluwili, prosyce, aby zgjmán byl. Pan purkrabj počal se wymlauwati, že on newj, kde wězenjm geho opatřiti. Dáno mu za odpowěd, gestliže on nemá

[illegible] se wssechno [illegible], že [illegible] w [illegible] [illegible] a [illegible]. [illegible] k [illegible], a že [illegible] králowstwj Českého, [illegible] na [illegible] [illegible]. [illegible], že [illegible] [illegible] k [illegible], [illegible]. [illegible] do [illegible] [illegible], [illegible] s [illegible] a [illegible] [illegible] z [illegible].

Ne čtwrtek před [illegible] Sw. [illegible] poselstwj [illegible] od krá-le Geho Milosti bylo poslané s tauto instrukcý:

Instrukcý od krále Geho Milosti na hrad Pražský k sněmu obecnému.

Ferdynand etc.

Instrukcý na Důstogného Jana biskupa Olomuckého, Urozeného Wáclawa z Ludanic na Chropyni, hegtmana našeho markrabstwj Morawského, Wyléme Kunu staršího z Kunstatu na Hrádku, Giříka Žabku z Limberku na Kounicých, radu a místokancléře našeho králowstwj Českého, a Statečného Pířnka z Witkowa na Drahynowicých, podkomořího našeho wejš psaného markrabstwj Morawského, a Wáclawa Zelenýra z Zelowa na Malenowicých, neywyššího písaře markrabstwj Morawského, společně neb rozdjlně posly nasse wěrné milé, ke wssem třem stawům králowstwj nasseho Českého, nynj na sněmu obecnym, ten pondělj po neděli prowodnj, na hradě Pražském shromážděným, wěrným nassim milým; co na tyž stawy wznesti a s nimi gednati magi, daná.

Předkem aby poslowé naši řečeným stawům králow-stwj naššeho Českého, po dodánj listu naššeho milostiwého, Milost naši králowskau a wšecko dobré powěděli, a dále na ně wznesli:

Gakož gsme stawům tento sněm obecnj na žádost gich, a podlé připowědi naši, gim w Litoměřicých včiněné, milostiwě položiti, rozepsati, a až tohoto dne tjm sněmem prodléti ráčili, budauce té naděge ku Pánu Bohu, že tyto naše polnj taženj w tom času se šťastně wywedau, tak abychom byli mohli se zase na hrad Pražský k stolicy naši králowské nawrátiti: ale poněwadž gest cýsař Geho Milost pán a bratr náš nejmilegšj po té přjhodě, kteráž se markrabi Albrechtowi Brandenburskému v Rochlice, skrze přehlédnutj a neopatrnost stala, po nás, y také po knjžeti Mauryciowi, bratrsky a milostiwě žádati ráčil, abychom s lidem naššim wálečným nic proti Hanušowi Frydrychowi, kterýž se knjžetem Saským gmenuge, před se nebrali; než k cýsaři Geho Milosti sem do Chba přitáhnauti ráčili; kdež oznamše my to za slušné y náležité býti, abychom se podlé Geho Milosti cýsařské žádosti zachowali, tak gsme včinili; a zde se s Geho Milostj cýsařskau a s lidem naššim obogjm wálečným shledali. Y gsa Geho Milost cýsařská toho konečného aumyslu proti témuž Hanušowi Frydrychowi pro geho zlé a mnohé neposlušenstwj a zředsewzetj, kterýž gest se y nad powinnostj swau zapomenul, osobně táhnauti a geho skutečně skrotiti a strestati, tak aby tudy králowstwj naše České a obywatele w něm, y giné země a poddanj naši, tolikéž y knjže Mauricyc s zeměmi swými před tjm nepřjtelem bezpečni a w pokogi, a poddanj wěrnj naši milj w láske a swornosti býti,

státi a trwati mohli. Y z té přjčiny se nám nikoli za slussné, a pro vblížení důstogenstwj nassemu náležité býti nezdálo, abychom nynj s lidem nassjm wálečným, s kterýmž gsme se k cýsaři Geho Milosti, gakž wýssé dotčeno, strhli, a knjžeti Maurycýmu na pomoc přitáhli, zase s pole wytáhnauti, a Geho Milost cýsařskau, tudjž y knjže Mauryce opustiti měli; a zwlásstě prohlédagjce k tomu, že gsme nám y králowstwj nassemu Českému, a ginými zemjmi nassimi nic vžitečněgssjho nagiti nemohli, než abychom, gakž swrchu oznámeno, při cýsaři Geho Milosti, pro obranu a ochranu téhož králowstwj nassého y giných zemj nassjch zůstali a wěrné poddané nasse, tudy (bez zwlásstnjho nákladu gich) před nepřjtelem w pokogi zachowati ráčili. Protož gsme swrchu oznámené osoby gakožto posly nasse na místě nassem na týž sněm obecnj (nechtjc téhož sněmu, aby nad tjm stawowé těžkosti nenesli, dále odložiti) wyprawili; aby nás předkem při stawjch, gakožto wěrných poddaných nassjch, že strany nyněgssjho nepřjgezdu nassého, k tomu sněmu na hrad Pražský omluwena měli; kdež nepochybugem, wyrozuměgjc od poslůw nassjch stawowé takowé slussné omluwě a přjčinám nepřjgezdu nassého, že tomu místa dagj.

Přitom aby také poslowé nassi dále na stawy wznesli, a gim na místě nassem oznámili, že w paměti mjti ráčjme, kterak gsau se na sněmu obecnjm, kterýž léta 1546. v přjtomnosti nassj na hradě Pražském držán byl, gednomyslně snesli a srownali, a hotowost do sw. Martina minulého nařjdili, gestližeby králowstwj Českému, a zemjm k němu přjslussegjcým, gaká potřeba nastala, budto žeby Turek, nebo

kdykoliwěk témuž králowstwj a zemjm k němu přislussegjcým sskody a wpády činiti, aneb co k témuž králowstwj a zemjm k němu přislussegjcým, odgjmati chtěl, neb chtěli, a odgal, neb odgali; pro opatřenj, náprawenj a předgjtj toho wssecho nebezpečenstwj a uwarowánj sskody, tak gestližebychom my w tom času, aneb neywyšssj hegtman polnj králowstwj Českého s hegtmany kragskými polnjmi, k témuž wolenými, toho potřebu uznati ráčili a uznali, žeby pro dobré téhož králowstwj a zemj k němu přislussegjcých ze strany Turka nepřjtele wjry swaté křestianské, aneb kohokoli giného, gestliby na toto králowstwj neb země k němu přislussegjcý byl táhl aneb táhli, a sskodu činiti chtěl neb chtěli; aby ta hotowost tak nařjzenau, hnuto, a w ta mjsta, kdežby toho potřeba ukazowala, k dobrému a užitečnému tohoto králowstwj a zemj k němu přislussegjcých, tak, gakž týž sněm to w sobě wssecko swětle obsahuge a zawjrá, obráceno a taženo bylo.

A také magjce stawowé k sobě tehdáž psanj od Hánusse Fridrycha, kterýž se knjžetem Saským gmenuge, a Filipa někdy landkrabě Heského, (když proti cýsaři Geho Milosti pánu a bratru nassemu neymilegssjmu, zapomenuwsse se nad záwazky, přjsahami a powinnostmi swými, do pole s pomocnjky swými wtrhli) učiněné, aby se stawowé proti nim přátelsky a sausedsky chowali, že oni též proti nim se chowati chtj; gakž též psanj gich w sobě ssjřegi znj; w kterémžto psanj swém, o osobě nassj králowské, gakožto králi Českém, žádné zmjnky gsau neučinili. Ani toho, a zwlásstě Hánuš Frydrych, kterýž tak časté zmjnky o děwičných smlauwách a (wáhawých) na ten čas činj, a ge gakoby z nich nikdá newy-

staupil, ani gich porussil, připomjná, při nás nehledali; abychom my podlé stawůw a stawowé podlé nás, společně, gakžby slussné a náležité bylo, k němu se saussedsky a přátelsky zachowali; neb gest w tom znal a čil, že gest neslussně, nenáležitě, a bez wssj ohrady, dědictwj nasse, zámek Ernberg a Klausu, w hrabstwj Tyrolském ležicý, skrze spolupomocniky giž byl wzal, a prwé také klásster Dobroluk k tomuto králowstwj náležitý proti smlauwám dědičným odgal. A kdyby mu se proti cýsaři Geho Milosti dobře bylo zwedlo, čehož gest Pán Bůh zachowati ráčil, bez pochyby žeby byl proti nám wssecko to, cožby bylo nepřátelského a nehorssjho před se bral, a dále prowozowal. Gakož gest giž to (neohlédage se w tom na smlauwy dědičné, kterýchžby na tento čas rád užiti chtěl) byl začal. Ale stawowé králowstwj Českého gako wěrnj poddanj nassi, pamatugjce na poctiwosti a powinnosti swé, kterýmiž gsau nám gako králi a pánu swému zawázáni, a uznáwagjce to, kdoby nám ublížowati chtěl neb ublížowal, žeby gim nikoli nenáleželo, ani poctiwé bylo, pána swého opustiti, ani se w tom dáti od nás odděliti; a toho, kdožby o nás zlé myslil, a nassjm nepřjtelem byl, aby ho oni za přjtele mjti a pokládati měli. A tak dali gsau slussnau, sprawedliwau, a to takowau odpowěd na to psanj gich, kteráž dobrým a cným, wěrným poddaným gest náležela, kteréž tuto nenj potřebj opakowati; poněwadž před rukama a při deskách gest, a stawům se wůbec přečjsti má. Ale wssak nepřestáwage týž Hánuš Frydrych a Filip někdy landkrabě Heský na té stawů odpowědi, a bez pochyby mage nad nj y s spolupomocniky těžkost, opět giné psanj gsau

stawům včinili, w kterémž aby žádné přjčiny, aby se k nám gako králi a pánu gich zachowali, neb zachowati měli, nečinj, ne toho artykule do konce mlčenjm pomjgegj. Ale stawowé gsau y toho w odpowědi swé dotkli, chtěli by nám obližowati, že nás nikoli gako krále a pána swého s poctj-wostj opustiti by nemohli a nechtěgj; než wždy na předesslém swém aumyslu a předsewzetj stogj, a při stawjch toliko, a ne při nás, swau s stawy zachowánj, sausedstwj, a dobrého přá-telstwj hledagj; a podlé toho psanj swého chytře stawům odsýlagj, pod ginau přjčinau a barwau přjpis odpowědi, kterau gsau včinili, a proti cýsaři Geho Milosti se ohradili, y kteraužto odpowědj netoliko Geho Milosti cýsařské, ale wssem kdožby Geho Milosti gakžkoli náchylnj neb náklodnj byli, od-powjdagj, a wssem wssecku manskau y ginau powinnost po-dlé Geho Milosti wypisugj. A gakž swrchu dotčeno, ačkoli za ginau přjčinau a pod ginau barwau ten přjpis té odpo-wědi stawům odsýlagj; ale wssak každý tomu dobře rozu-měti může, kdož to sobě prawě rozwážiti chce, co gsau tjm mjnili, a čeho pod tjm hledali. — Nic giného, než aby chytře, tak gakž gich způsob gest, stawům vkázali a na rozum dali, proč w prwnjm psanj swém osoby nassj králowskau gsau wy-pustili, a w druhém též také psanj, při nás podlé stawů, přátelstwj a sausedstwj zachowánj nehledali; a co sobě o nás mysslj, a zač nás při sobě pokládagj; poněwadž my gako král Rjmský a Český, a geden přednj kurfirsst, a wlastnj Geho Milosti cýsařské bratr gsauc, a k tomu při Geho Mi-losti syna swého Maximiliána arcyknjžete Rakauského magjc, a nemalý počet ze stawu panského a rytjřského, y giných

poddaných nassých wěrných milých, y tohoto králowstwj wassého Českého, Geho Milosti slaužj; y mágjce my wěystrahu a gistau wědomost, coby dotčený Hánuš Frydrych s pomocnjky swými, kdyby se mu bylo proti cýsaři Geho Milosti dobře zwedlo, před se wzýti chtěl, čehožbychom my, toto králowstwj, od něho (poněwadž gsau gjž prwé stawowé psanjm swým se gako wěrnj poddanj nassi a milownjcy pána swého ohlásyli), takž gakž dobrým náležj, gestližeby kdo na nás sáhnaul a nám vblijžiti chtěl, žeby nás, gakž swrchu dotčeno, opustiti nemohli a nechtěli) očekáwati měli. A gsauce my také tehdáž gistě zprawenj, kterak lid swrchu psaného Hánusse Frydrycha, při pomezý a horách králowstwj Českého některé zásekey gsau zdělali, y wpád do Jochmistálu včiniti mjnili; gakož gsau nás pak Jochmistálsstj tehdáž za pomoc a spěssný retunk prosyli; a kdybychom toho časně nebyli opatřili, byliby to dotčenj nepřátelé ty časy včinili. Těž také že gsau Geho Milosti cýsařské, y wssem Geho Milosti se přjdržegjcým léna wssecka a manské y giné powinnosti, wypowěděli, a dotčený Hánuš Frydrych s swými některými pomocnjky znamenité kraginy, města, zámky, od nás a koruny této pod léno držj, a tau odpowědj cýsaři Geho Milosti včiněnau y na wssecky Geho Milosti pomocnjky wztaženau, ge sobě osobiti a se wssj powinnosti wytáhnauti, pod tjm způsobem, kdyby mu se gednom bylo dobře zdařilo, chtěl. Y wědauce my také o tom, že gest od cýsaře Geho Milosti, často psaný Hánuš Frydrych, do achtu dán, žeby to zbožj a léna ke koruně náležitá, někdo giný pobrali, a sobě od Geho Milosti

cýsařské wygednati mohl; gakož pak za pořádek se w Ržijssi zachowáwá, kdož w acht vpadne, že na takowého každý y na osobu y na statek geho, kdo chce, sáhnauti může; a což tak vhunj a wezme, že od Geho Milosti cýsařské při tom wssem zachowán býwá, gakož y Geho Milosti pro důstogenstwj ruku nad tjm držeti náležj; a tudy žebychom my y koruna Česká o swá léna přigjti ráčili, a gichbychom zase wálkau a mocý dobýwati musyli, cožby welmi pracně a těžce přissło.

Y powažugjce my toho wsseho, gaký pád a těžkost by skrze to na nás a králowstwj nasse České, kdyby se tomu časně nepředesslo, přigjti mohlo; a magjce také od stawů na nynj minulém sněmu obecnjm moc sobě danau, abychom tau hotowostj swolenau, s radau neywyžssjho hegtmana polnjho y giných hegtmanů králowských polnjch, a pro dobré, obranu y ochranu, a wsseligaké nebezpečenstwj králowstwj nasseho Českého a zemj k němu přjsluſſegjcých hnauti, a gi w ta mjsta, kdežby toho potřeba kázala, obrátiti ráčili: tak gsme se a neginák podlé téhož swolenj sněmowaného zachowati, a neywyžssjho hegtmana polnjho y giné hegtmany kragské polnj k sobě obeslati, gim podlé potřeby a obyčege přjsahu wydati ráčili, tagnost rady aby zachowáwali, a to cožby nasseho y tohoto králowstwj, dobrého a vžitečného znali, k tomu aby se wěrně přimlauwali a radili. A když gsau se gednomyslně s námi srownali a snesli, a za dobré a potřebné, aby tau hotowostj podlé swolenj sněmowaného, hnuto bylo, a nepřjtele do země se nedočekalo, vznali; ráčili

gsme s gich radau a wědomjm, aby se v Kadaně strhli, rozkázati, což se gest y stalo. Ale gaké gest tehdáž roztrženj se stalo, toho nynj potřebj wygadkowati nenj, neb gest wssem wěc wědomá, kdyby se toho bylo nestalo, žeby králowstwj a národu Cžeskému mnoho dobrého, vžitečného, y této wssj těžkosti vwarowánj státi, a kdyby y potřeba toho kázala, gruntowně a zřetedlně pokazyti mohlo. Ten pak počet, kterýž gest při neywyšssjm hegtmanu polnjm a giných hegtmanjch králowských polnjch zůstal, a wen ze země spolu s lidem nassjm gjzdným y pěssjm, kterýž gsme na swůg groš wlastnj držeti ráčili, pro dobré a vžitečné králowstwj tohoto táhl; tolikо tu kraginu a kusy, kteréž gsau od starodáwna ke koruně Cžeské náleželi; a často psaný Hánuš Frydrych pod léno ge držel, z nahoře dotčené přjčiny, aby od koruny odcyzowány nebyly, gsau vgali a opanowali. A také gest se ta wěc na ten čas k dobrému a vžitečnému králowstwj Cžeského, a podlé swolenj wssech třj stawů na obecnjm sněmu včiněného, wykonalo, a ginám nikam tau hotowostj swolenau a nařjzenau, heybáno nebylo a nenj. Ale potom když dotčený Hánuš Frydrych s swými pomocnjky před cýsařem Geho Milostj w odtahowánj s pole se dal, a s negakým počtem gjzdného y pěssjho lidu do země Saské se nawrátil, wpád do dolnjch Lužic včinil, Dobroluk, Sunewald, Finstrwald, a některé giné kusy pobral, Lukow a město k tomuto králowstwj náležité wzýti chtěl, a gim gebo hegtman Krayc odpowěděl, a za to gich, aby se poddali, žádal; ale když se mu poddati nechtěli, kraginu tu nepřátelsky hubiti, kazyti a páliti počal; neb by témuž Hánussowi žádný lid služebný ne-

byl bez záplaty slaužil, kdyby se k Lipsku nebyl obrátil, s tjm trosstem a vbezpečenjm, gakž ho dobudau, že se gim hned wssem záplata stane. A kdyby se byl do Slézka předse obrátil, aneb do tohoto králowstwj, gakáž tehdáž hotowost a nařjzenost w těch zemjch y w hornjch Lužicých byla, tu by byl každý zwěděl a poznal, kterakby se welmi na dědičné smlauwy ohlédal, a podlé nich kdyby mu se bylo podlé wůle geho wésti chtělo, zachowal, kterézto smlauwy dědičné sám ge prwé zrussiw a z nich wystaupiw, daussage we swau moc a podstatu, na tento čas ge w tuto způsobu tak často připomjná a stawům předkládá.

Y gsauce my tehdáž od Lužičan dolnjho markrabstwj y giných, ponjženými prosbami žádáni a napomjnáni s kau ohradau, gestližeby tiž Lužičané od nás y od stawů králowstwj Českého spěssnau a skutečnau pomocý a retunkem opusstěni byli, a tudy nepřjteli odolati nemohli; že w tom před Bohem y lidmi winni býti nechtj. Y znagjce my w tom netoliko gich žádost slussnau, ale y powinnost a potřebu wlastnj nassi a králowstwj Českého býti, a wědauce dotčeného Hánusse Frydrycha zlý a nepřátelský aumysl a předsewzetj, aby takowému nebezpečenstwj časně se odolalo, a toto králowstwj České a země k němu přjslussegicý před dalssjmi wpády a sskodami opatřeno býti mohlo, a k tomu magjce my také w paměti, že gsau stawowé dotčeného králowstwj Českého při minulém sněmu postawili, a některým osobám moc k tomu pod zemskau pečetj dali, aby s knjžetem Maurycem samým Geho Láskau, staré dědičné smlauwy zase obnoweny byly, gakž ten artykul w sobě znj; podlé kterýchžto smluw, gsauce

my od Geho Lásky knjžete Maurycे wysoce napomenuti, abychom Geho Lásky neopausstěli, nébrž nemesskagjce gemu na retunk přitáhli; newěděli gsme, kterak ginác toho snadněgi a spěssněgi tehdáž, když giž nepřjtel w zemi králowstwj Českého swé wogsko měl, opatřiti; než ráčili gsme se osobau nassj králowskau hnauti, a stawy k tomu, aby podlé nás táhli, skrze psanj napomenauti; ačbychom byli raděgi sněm obecnj prwé o to rozepsati a držeti ráčili, kdyby nepřjtel zatjm odpočjwati a předse nic dále proti nám a králowstwj nassemu Českému bráti, a dále sahati nebyl chtěl. A když gsme se tak giž hnauti, a osobně k Litoměřicům wogensky, tu kdež bylo misto gmenowané k strženj, přitáhnauti ráčili, a tomu porozuměli, že sobě stawowé tohoto králowstwj takowé nasse rozepsánj a mandát stěžugi, pokládagjce geg býti proti swobodám swým y králowstwj Českého, a žádagjce za položenj sněmu obecnjho: tu gsme gjm milostiwě a austně weyš dotčené wssecky ty potřeby a přjčiny, (neb se gich ze wssech stawů znamenitý weliký počet tu k nám do Litoměřic nagjti byl dal) obssjrně předložiti a oznámiti ráčili, že gsme na tom nikdá býti neráčjli a negsme, abychom swobodám toho králowstwj w čem neyméně obližowati měli; ale nad tjm ruku nassj králowskau milostiwau držeti, a toho, kdyby giný kdo o to se pokusyti chtěl a pokaussel, brániti, y takowých gich swobod mnohem wjce raděgi přičiniti než vgjti ráčjme. A také že bez sněmu obecného takowého hnutj žebychom nebyli včiniti ráčili, kdyby čas k sněmu postačiti byl mohl a nepřjtel před rukama nebyl, a wpádu do země a králowstwj Českého neučinil, s tjm milostiwým doloženjm, aby se stawowé na to

obezpečili, že gest ten mandát od nás tjm aumyslem ne- wyssel, abychom co swobodám králowstwj nasseho Českého obljžiti aneb ugjti chtěli; ale z důležité potřeby gsmê od takowého mandátu pustili a sněm brzký stawům položiti ráčili, s tau milostiwau připowědj, gestliže gsme co stawům na swobodách gich buď tjm mandátem neb gjným oblj̈žili, a to se wyhledati a vkázati bude mocy, že stawům na témž sněmu wssecko k dostatečné náprawě přiwesti ráčjme. A tak tomu wssemu, což gest od nás gim bylo připowědjno, za gjné gsme držeti neráčili, než že gsau tomu mjsto dáli a to od nás přigali; poněwadž gsau mnozý nám lidmi y penězy k tomu taženj pomoc včinili, y někteřj osobně táhli, aneb na mjstě swém přátely swé podlé nás wysslali, což gsme od nich milostiwě p..gjti ráčili y nynj přigjmáme. Ale w tom času než gest tento sněm k dnessnjmu dni od nás položenému k swému začátku přissel, měli gsau některé osoby ze wssech stawů w znamenitém počtu shledánj w Praze, a některá snessenj a záwázky mezy sebau wzdělali, a z toho sgezdu a shledánj swého nám psanj včinili, na kteréž gsme gim zase odpowěd dáti ráčili; kteréžto gich psanj y také odpowědi nassj weypis, a co gest tak dále těchto časů psanj w těch wěcech od nás wysslo, y nám také činěno bylo, to wssecko posljme nassjm k ssirssjmu wyrozuměnj, a aby to stawům wůbec přečjsti dáti mohli, odsjlati ráčjme. Protož magj často psanj poslowé nassi wssech těch osob, kteréž gsau ta snessenj a záwázky mezy sebau wzdělali, od nás milostiwě žádati a napomenauti; poněwadž gest tento sněm obecnj, gakž weyš dotčeno, wssem stawům od nás milostiwě položen a rozepsán,

aby se předkem wssickni z těch záwazkůw propustili, tak aby w swornosti a w lásce (gakž se wždycky prwé w králowstwj nassem Českém ten chwalitebný, dobrý, starobylý pořádek zachowáwal) o obecné dobré gednali a rozgjmali. Neb sami dobře znáti a tomu rozuměti mohau, že takowými postrannjmi záwazky gsauce sobě gedni mimo druhé zawázáni, žádného swobodného a vžitečného ani wolného a stálého gednánj mezy stawy býti, ani trwati nemůže. A my se k tomu gakž y předessle tolikéž y nynj poddáwati y stawům milostiwě připowjdati ráčjme, budeli co toho vkázáno a to se nagde a sezná (ač se nenaděgem, že tjm mandátem od nás wyssiým neb w čem giném prywilegijm a swobodám gmenowaného králowstwj nasseho Českého vblizeno gest) že to wssecko milostiwě a sprawedliwě k dostatečné náprawě přiwesti, a tak to opatřiti ráčjme, aby se toho nápotom wjce nedálo; ani gaké vblizenj z toho stawům králowstwj nassebo Českého neb budaucým gich přigjti mohli, gednom aby se z těch a takowých záwazků, gakž té milostiwé naděge k nim býti ráčjme, prwotně propustili. A budauli stawowé gaké potřeby k gednánj nás a wssech stawů z obecnjho dobrého se dotýkagjcý mjti, o tom aby gmenowaným poslům nassim oznámili, a poslowé nassi zase týmž stawům potřeby nasse, pokudžby vznali, předložiti magi. A tu cožkoli k vžitečnému a poctiwému nassemu y králowstwj nasseho Českého a obecnjmu dobrému w tom vznáme, spolu s stawy obmeyssleti, gednati a vpřjmě y skutečně, gako milostiwý král a pán gich a milownjk obecného dobrého, y gich wssech poddaných nassich wěrných

milých k tomu raditi, pomáhati a zawřjti ráčjme, gsauce do nich gako wěrných poddaných nassjch, kteřj gsau se wždycky k nám poddaně zachowáwali, té nepochybné naděge, že nic toho, cožby k vblјženj wrchnosti a důstogenstwj nasseho bylo, před se bráti; nébrž y w to se wkládati ani toho k gednánj na nás žádati nebudau, a nynj w tom se poslussně y hotowě k nám zachowagj, a na to se ohlédnau, že gest nikdý za předkůw nassjch y gich tau měrau pod záwazky, a aby sněm swobodný býti neměl, sněmowáno nebylo, čehož y nynj oni, že se nedopustj, a k tomu přigjti nedagj.

A gakož gsau také ty osoby ze stawů některý lid wálečný do pole wypravili, a tam pohromadě magj, a tak rozuměti ani wěděti nemůžem, proti komu se takowý lid w poli držj; poněwadž žádný nepřjtel před rukama nenj kterýžby často psanému králowstwj Českému sskoditi mohl, abychom my s pomocý Pána Boha a cýsaře Geho Milosti tomu časně odporu včiniti neměli a neráčili. Y gestliby ten lid wálečný předse w poli měli, tehdy aby poslowé nassi gmenowaných osob ze stawů na mjstě nassem žádali, y gim poručili, aby oni hned ten a takowý lid z pole rozpustili a domů gim táhnauti kázali; tak aby tudy mezy obywateli králowstwj nasseho Českého y ginák dálssj růžnice, a to cožby ke sskodě a k hanbě témuž králowstwj y obzwláštnjm osobám přigjti mohlo, nepowstalo; než raděgi w pokogi, w lásce a swornosti seděli a žiwi byli. Neb nikdá prwé za předků nassjch toho obyčege se nezachowáwalo, aby tau měrau od osob ze stawů lid wálečný w poli w tomto králowstwj, když se sněm obecnj držj, chowán býti měl. Pakliby se ty osoby wssecky

ze stawů z těch swých záwazků propustili, ani těm wálečné-mu, gakž wejš dotčeno, z pole wzdáwati býti rozkázati ne-chtěli, než předse na swém (ač se nenadějem) stáli; tehdy poslowé naši magi gim dále oznámiti, že sami při sobě toho zřetedlně powážiti mohau, gakby těžké býti musylo, nám y také těm osobám, kteřj w těch záwazcých s nimi negsau, w gaké se gednánj sněmownj (poněwadžby sobě skrze takowé gich zá-wazky swobodni nebyli) dáwati; wětauce, že cýsař Geho Milost ani my na tom býti neráčjme a negsme, abychom králowstwj naššemu Českému a obywatelům w něm w čem neymenššjm škoditi, aneb my gim proti prywilegijm, swobo-dám a weysadám gich vtiskati ráčili neb chtěli; něbrž stalo-li se co od nás z newědomj, čehož se wždy nenadjwáme, že gim to wsseckо milostiwě a sprawedliwě naprawiti a mnohem ra-děgi prywilegij a swobod gich přičiniti ráčjme, nežbychom w neymenššjm těch vgjti, a těm k vblijženj býti měli. A tak-by již tudy na ten čas ze wsseho gednánj sněmowaného sgjti musylo; a poslowé naši aby se také w žádné dálssj gednánj nedáwali; něbrž stawům oznámili, že se toho wsseho až do giného sněmu obecnjho, kterýžbychom stawům rozepsati y sami osobně na něm býti ráčili, odkládá. Přjsně gim přitom gménem naššjm poručje, aby se w tom času wsseli-gak pokogně, a k nám pak gako ku králi a pánu swému wěr-ně a poddaně, pamatugjce na swé powinnosti, zachowáwali. Tolikéž aby také poslowé naši, wssech osob ze wssech třj sta-wů, kteřj posawád s nimi w těch záwazcých nestogj a ne-gsau, napomenuli a gich milostiwě žádali, aby se y nynj s nimi w ty gich záwazky nedáwali; nébrž předse bez wsse-

cligakých nowých záwazků (pohlédagjce k weyš psané milostiwé připowědi nassj) zůstali a setrwali. Než gestliže se ty často psané osoby, z těch swých záwazků propustj, a lidu wálečnému z pole wytrhnauti rozkážj, a dálssj gaké artykule neb žiznosti, kteréžby gednati chtěli, na posly nasse wznesau; tehdy magj gich poslowé nassi žádati, aby gim toho sepsaného podali, a magjce to tak poslowé sobě podané; aby gim gménem nassjm oznámili: poněwadž ti artykulowé welicý a znamenitj gsau, a bez přjtomnosti nassj gednáni a zawjráni býti nemohau; protož aby se toho až do sněmu obecného, kterýž gim mezy tjmto časem a sw. Wáclawem neyprw přjsstjm konečně od nás se položiti má, na kterémž osobně gistotně býti ráčjme, odložilo. A tu že my gim při tom sněmu na ty artykule, kteréž nám poslowé nassi odeslati magj, podlé náležitosti milostiwau odpowěd dáti, a wssecko to spolu s nimi, což dobrého a vžitečného nassého a králowstwj Českého y obecného dobrého vznáme, wěrně a práwě, gako král a pán gich gednati a zawjrati ráčjme.

Také nás zprávy docházegi, žeby stawowé na to nastupowati, a nám posudnj předessle swolené, y také cla pomeznj zastawiti, a překážku w tom včiniti chtěli; ač té wjry do nich negsme. A protož aby se toho poslowé nassi, pokudžby to bylo, prwé při komoře nassj České vptali, a potom teprůwa týchž stawů od nás milostiwě žádati magj; poněwadž gsau na to posudnj z lásky swolili, a my bez toho sice dosti málo důchodů w králowstwj Českém mjti ráčjme; aby nám takowé w tom toliképž y při clech pomeznjch pře-

kázky nečinili, než tak opatřili, aby nám to zastawenj, gakž gim milostiwě wěřjme, wycházeno a dáwáno bylo. Neb gsau wždycky předkowé naššj tu moc mjwali, a cla při pomezých, když se gim zdálo a widělo, podlé náležitosti (poněwadž to wšsem obywatelům králowstwj nasseho Českého bez vgmy a sskody gest, což tak že země wen se weze neb žene) vsazowali. Než co se cel z hor cýnowých dotýče, při tom se tak milostiwě zachowati ráčjme, aby skrze to žádné hory k pádu nepřissly.

A my gim stawům wssem wůbec y gednomu každému zwlássťě, takowau gich powolnost, kterauž w tom wssem od nich skutečně seznáme, wssj milostj nassj králowskau zpomjnati y nahrazowati, králem a pánem gich milostiwým býti ráčjme.

A což tak dále poslowé nassi w tom we wssem za potřebné vznagj, toho aby, gakž o gich pilnosti nepochybugem, gednati nepomjgeli; a nám o tom dnem y nocý gednoho každého času po poctě oznamowali, gináče nečinjce. Dán we Chbě we středu po slawném hodu wzkřjssenj Pána Krysta. Léta 1547, a králowstwj nassich 21.

Po wyslyssenj poslů a přečtenj insstrukcý králowské, hned také posel něgaký Gjřj Zygmund Zelet (Selet) doktor w práwjch a cýsařská rada slyssán byl. Ten německým gazykem mluwil a naposledy insstrukcý německy psanau také podal, kteráž wssecka na toto se wztahowala. Předkem: aby stawowé se ze záwazků propustili; druhé: lid do pole wypraweny zase domů se nawrátil; třetj: aby spjse do wogska

cýsařského swobodně propauštěli; a čtwrté: aby ku králi a pánu swému poddaně a poslušně se chowali.

Stawowé tomu poslu odpowěd dali; že chtj o to rozmluwenj mjti, a potomně na poselstwj odpowěd dáti; toho pak dne takowého nic nezpůsobiwše opět se rozešli.

W pátek ráno wedlé obyčege páni stawowé po zwoněnj w kollegi weliké opět se sešli, a tu na ten čas od pana Jana z Pernšteyna psanj po gistých služebnjcých poslané, poněwadž osobau přjtomen nebyl, než dwěma pánům slauže sem y tam se wrtěl, psanj bez pečetě posýlal, a k snešenj přátelskému bylby rád přistaupil y nepřistaupil, bylo wůbec čteno, gehož slowa gsau tato:

Urozenj rc.

Odpowěd, kterau gsem Wašim Milostem a Wám, gakožto dne wčeregšjho dal na to promluwenj, které gste ke mně včiniti ráčili o přiloženj pečetě k tomu zápisu, — nemoha tomu dosti včiniti; když gsem dnes mezy W. M. a Wás psal, za to žádage, abyšte sobě toho neráčili ztěžowati; y ráčilište se rozgjti, prwé nežli gest bylo poselstwj mé k W. M. a k Wám přišlo. Pak také odpowěd W. M. a Wám dáwám, že gste mne wždycky znali, že gsem při dobrých pořádcých, swobodách a zwyklostech tohoto králowstwj stál, a gešstě na giném negsem, než abych se tak zachowal, pokudž Pán Bůh žiwnosti w tomto swětě mi přjti ráčj. Zápis, který gste mezy sebau včiniti ráčili proti mandátu wyšlému od Geho Milosti králowské, kterýžto mandát od Geho Milosti králowské wyšlý, znamenitě byl na vbljženj swobodám y wšem do-

brým pořádkům tohoto králowstwj, tak gakž gste toho sami ráčili w tomto přjpisu wytisstěném doťknauti, kdyby wssemohaucý Bůh ze swé přeswaté milosti a nesmjrné, lidských mysli, gako z něgakého hlubokého sna k tomu byl probuditi neráčil, přjčinau takowého mandátu králowstwj tohoto Českého, y my wssickni téhož králowstwj obywatelé, o wssecky, o wsseligaké nasse swobody bychom přigjti museli, kdež toho zápisu mezy W. M. a Wámi včiněného, nikdá gsem w tom nehyzdil, ani proti němu nebyl, ani tomu na odpor nastupowal, abych při tom státi neměl, y gesstě negsem. Wssak tak co gest se tu při swobodách nassich wblizilo, aby zase k naprawenj přiwedeno bylo, a my abychom při tom zůstali a zachowáni byli, při čemž gsau předkowé nassi od králůw nassich předessljch Gich Milostj zůstaweni a zachowáni byli. Co se pak wyprawenj lidj dotýče, též toho zprávu mám, že gsau listowé ani žádná psanj od W. M. a od Wás na Pardubice nedocházela o wyzdwjženj lidu; pak kudy gest se to dálo, že gest syn můg, kteréhož gsem tu po obgezdu sám nedal, takowým obesslánjm pominnuť, toho newjm. — Než když gest mi psanj od markrabstwj Morawského na Rosyce přisslo od panůw kraganůw krage Hradeckého, o tom mi oznamugjce, a za to mne žádagjce, abych počet swůg wyprawil pro opatřenj králowstwj Českého swobod; aby se do nich wpádowé nedáli, gakau gsem gim na to odpowěď dal, bez pochyby že gi w paměti mjti ráčj a magj, že tak kwapně a spěssně tomu dosti včiniti nemohu; — kdež gesstě na gi-ném negsem, než abych tak včinil a počet swůg wyprawil pro opatřenj tohoto králowstwj a swobod, gestližeby se gach

wpadowé od toho do něho dáli. A protož gessiť gest žádost má, abyste mi ty artykule, kteréž gste prwé w rozmlauwánj swém mjti ráčili, coby se dálo, a oč při tom sněmu obecnjho dobrého gednati mělo, ráčili vkázati, abych také o tom wěda, toho v sebe mohl powážiti, a cožbych dobrého poznal, toho W. M. a Wám pomáhati, y to wssecko wykonati; a cožby se také při mně k obecnjmu dobrému tohoto králowstwj snášelo, k tomu se přimlauwati. *)

Jan z Pernssteynu. m. p.

Po přečtenj dána těm poslům odpowěd: kdykoli pán pečet k listu přátelského snessenj přitiskne, že ti artykulowé pánu vkázáni budau. Y stalo se, že pán pečet poslal, a tu gi k tomu listu přiložiti rozkázal.

Na to mistr Gindřich Humpolec z Prostiboře mistopisař králowstwj Českého omluwu včinil: žeby o něm zpráwa včiněná býti mohla, kterakby on pán z Pernssteyna rozpakowal, a od toho odporowal, by k přátelskému snessenj nepřistupowal, a pečétě swé nepřitiskowal. Druhé: že dosáhssi tisstěného toho snessenj připisu, misto snessenj vdělal a napsal: frocenj Pikharské; — žádage stawů, aby o něm toho newěřili, že on tomu odpjrá a prawj, kdoby takowau zpráwu o něm včinil, žeby prawá nebyla. Potom nastaupeno bylo na to, aby giž konečně swětié odpowědi od saudců zemských požádali, rozmlauwagjce o tom, kdež cýsař y král skrze posly na nich toho žádagj, aby se ze záwazků těch nowých propustili, aby tjm snázegi, také wjdauce o sobě na to:

*) Kdy a kde psáno se newj. —

odpowěd dáti mohli, že gsau nic nowého a nesluſſného neučinili; ale to což prwé před shořenjm desk zemſkých mezy ſtawy bylo, to toliko ſobě obnowili. K tomu Gabryel Klenowſký z Ptenj ſe ohláſyl a powěděl: že tolikéž a gednoſtegný způſob obywatelé w markrabſtwj Morawſkém ne gednau gſau mezy ſebau z ſtrany takowých záwazků giž učinili; a tak budau mocy poznati, kdo gſau milownjcy ſwobod králowſtwj Čeſkého a obecného dobrého, aneb kdo gſau prawj Čechowé. —

Pak ſſli na zámek, a tu opět řeč obſſjrnau k aukednjkům a ſaudcům zemſkým ſkrz Wyléma Křineckého z Ronowa mnoho gim předkládagice; kteřj potom ſkrz Wolfa ſtarſſjho Kragjře z Kragku neywyšſſjho purkrabjho Pražſkýho, prwé ſe swadiwſſe s Zdiſlawem Berkau hofmiſtrem a Janem ſtarſſjm Popelem s Lobkowic neywyšſſjm ſudjm králowſtwj Čeſkého, gichž ſe ſſeſt anebo neywjce ſedm přjdržželo, k ſtawům králowſtwj Čeſkého přiſtaupiti a pečetmi ſwými ſe přiznati nechtěli, a také odpowěd, ne tu a takowau, gako pan purkrabj, dali.

Ginj pak wſſickni, ano y neywyšſſj purkrabj, mjſto ſe ze záwazků propuſtiti, na předloženj pana Wyléma Křineckého z Ronowa k přátelſkému ſneſſenj přiſtaupili. A neywyšſſj pan purkrabj takto promluwil:

Waſſi Miloſti Páni milj rc.

„Slyſſeli gſme řeč, kterak gſte k nám ſkrze pana Wyléma Křineckého z Ronowa, pana ſſwagra mého milého, učiniti ráčili; kdyby ſe to wſſe opakowati mělo, bylaby prodlauženj a daremné zaneprázdněnj. A poněwadž w řeči

swé obssjrně to gest promluwiti od W. M. obewssech panůw a přátel nassich ráčil; poněwadž gsau těmi zápisy, kteréž mezy sebau včinili, a pečetmi ztwrdili, nic nowého a prwé nebýwalého, ani toho, cožby proti Geho Milosti králowské býti mělo, ani proti řádu a práwu, než to což gest před shořenjm desk zemských a w dskách bylo, že gsau sobě toho obnowili, pro dobré předkem Geho Milosti králowské a wssech obywatelů králowstwj tohoto; a poněwadž auřednjcy, gakožto hospodáři tohoto králowstwj, toho že gsme zanedbali, že gste giž dále toho pominauti nemohli, než to obnowiti, a listy pod pečetmi stwrditi; poněwadž y w markrabstwj Morawském každý (k landfrydu) list pod pečetj dáti musý, a že to nic proti Geho Milosti králowské pánu nassemu milostiwému, ani proti přjsahám, které gsme k auřadům a ginače činili, nenj a býti nemá; a poněwadž gsme tomu od W. M. a Wás pánů a přátel nassich milých srozuměli, tak gakž gste nám to wyswětliti ráčili, že tu nic nowého, ani to, coby proti Geho Milosti králowské pánu nassemu milému, a dobrému pořádku tohoto králowstwj býti mělo, nenj, nežli to, což gest prwé bylo, a we dskách shořelo, to že gste obnowiti musyli, a pečetmi stwrdili; že my také předkem pro dobré Geho Milosti králowské a pro vpokogenj a lásku wssech obywatelů tohoto králowstwj s W. M. w tom se snássjme, a tomu se přiznati chceme, aby to, což gest prwé bylo se obnowilo, y dskami stwrdili. Neb gsme nikdá na giném nebyli, než co se nám dobrého a vžitečného předkem Geho Milosti králowské pána nasseho wssech milostiwého, a tudjž nás wssech obywatelů tohoto králowstwj vkáže, že to rádi

s W. M. spolu, gakožto milownjcy wlasti swé, činiti chceme, a k tomu ke wssemu wěrně rádi pomáhati, aby dobrá swornost, pokog a láska mezy námi býti mohla, námi toho, což dobrého gest russeno býti nemá; a kdybyste W. M. nám to byli dáwno tak swětle oznámili, bylibychom se s W. M. w tom těch dnů pominulých snesli. Stalo se léta Páně 1547 w pátek před sw. Giřjm."

Wolff starssj z Kragku,
negwyšssj purkrabj Pražský
rukau wlastnj.

Auřednjcy a saudcowé zemsstj pak na přednessenj pana Křineckého z Ronowa k přátelskému snessenj nepřistaupili; než odpor čjnjce, gakž swrchu dotčeno, ginau odpowěd dali. *)

Po té gich odpowědi poděkowánj se stalo týmž panům auřednjkům a saudcům zemským a k hofmistru a geho wěrným promluweno: „Že o nich budau wěděti, gacý gsau milownjcy králowstwj Českého a obecného dobrého, a protož také že s nimi nic gednati nechtj; neb oni gsau, gessto králi Geho Milosti k takowému mandátu radili."

Než že negwyšssj pan purkrabj Wolff starssj Kragjř z Kragku a ginj mnozý k přátelskému snessenj přistaupili; wysokými začali hlasy „Tě Boha chwáljme" zpjwati, a gdauce wssickni ze zámku dolů rozličné pjsně zpjwali až práwě do kostela Matky Božj před Teynem, gimižto ani cesta se

*) Ačkoliw saudcowé zemsstj tuto odpowěd wytisknauti dali; předce gsem se gj nikoli dopjditi nemohl. —

nétrhla, neznagjce a toho newědauce, že toto auředníků zem-ských k stawům přistaupenj wsseho toho dobrého má býti zkáza a roztrženj — gakož tomu se potom z obmyslného a nepřj-mného gednánj wyrozumj.

W sobotu gakž neyprwé do kollegi tiž auřednjcy a saudcowé zemssti přigeli; hned o to mluwiti začali, aby w tom snessenj přátelském tato slowa: „Protož gestližeby kdožkoli za takowau přjčinu a gakým pak koli způsobem vbli-žowati a sskoditi chtěl,“ dostawena byla: „Mimo řád a prá-wo chtělliby někdo vbližowati a komu sskoditi“; z kteréhožto gich promluwenj opatrněgssi giž srozumjwali, což se pod tjm obmeyssli, aby předce tak, gakž prwé bylo, kdobykoli se zása-diti, aneb toliko o obecné dobré slowjčko promluwiti chtěl, za buřiče a člowěka nepokogného gmjn a držán byl. A do-stalliby se před saud, zwlásstě pak komornj, aby hned pěknau zásstěrau, totiž, řádem a práwem, cti, hrdla y statku, ga-kožto ten, kterýž gest na důstogenstwj králowské sáhl, odsauzen byl. Potom pak purkrabj Kragjř z Kragku oznamowal: kterakby některj dne wčeregssjho, když gest se neywyšssj hof-mistr Berka od nich oddělil, a k snessenj přátelskému se při-znati nechtěl, hlasytě gsau mluwili: „Podey ho sem“, žeby takowé řeči k pokogi a k swornosti se neschylowaly, žádagj za to, aby takowé řeči a předsewzetj přetrženo bylo. A když neyposléze na tom wssickni gednomyslně se snesli, aby nic gednati nezačjnali, lečby wssickni přiznánj prwé pečetmi swými stwrdili, to konečně do pondělka neyprw přisstjho sobě wykonali. Magjce se domů rozegjti na tom také zůstali, aby Grysspek z wězenj na gistý zápis wydán a propusstěn byl.

W pondělj wssickni listy přiznáwagjcý sobě wykonawsse, a pečetuk swými stwrdiwsse na zámek geli. Tu na ten čas poslowé od krále Geho Milosti wyslanj chtjce wždy něco w to wwrcy a něgakau překážku w tom gich snessenj přátelském včiniti, dali čjsti magestát krále Wladislawa slawné paměti, gežto dátum na Budjně léta 1508, o přetrženj a porownánj různic něgakých w králowstwj Českém, mezy stawy wzniklých, gakby sobě stawowé a w čem powinni býti měli z strany obhagowánj swobod, řádu a práwa. Také dali čjsti sněm léta 1502 w králowstwj Českém který ž držán byl, napomjnagjce stawů: poněwadž dosti zřetedlně w tom obém se zawjrá, že tjm stawowé prwé giž gsau sobě zawázáni, aby řádu a práwa hágili, že těch nowých záwazků potřebj nenj; ale oni že na mjstě Geho Milosti králowské žádagj, aby se z nich propustili, a kdyžby se to nestalo, žeby něco gesstě wjce měli na stawy z poručenj krále Geho Milosti wznesti.

Dáno gim za odpowěd skrz Wyléma Křineckého z Ronowa: že oni o tom magestátu dobrau wědomost měli, a gesstě magj, a kdyby ten y s ginými wssemi w swé celosti zůstawen byl, nebyloby potřebj stawům o swé swobody se zastawowati, ani také snessenj tohoto přátelského činiti; ale poněwadž pod gakausy mistrnau chytrostj ze wssebo toho y také wssech swobod gsme wywedeni, a což nám předkowé nassi pracně a násylně dobyli a nám zanechali a po sobě pozůstawili, giž těchto časů nic nám to nemůže postačowati, a ze wsseho giž gest wysslo: protož z nuzné a přinucené přjčiny musyli gsme přátelské toto mezy námi snessenj včiniti; a protož také že gich žádagj, aby to na nich nežádali, nýbrž magjli co toho

wjce, cožby z poručenj krále Geho Milosti na stawy wznášetj chtěli, že rádi slyšeti chtj.

Y dáno za odpowěd od panů poslů: že měli, na ten konec, kdyby stawowé z těch swých záwazků prwé se propustili; ale poněwadž na swém stogi a propustiti se nechtj, že ani dále také aby co wjce měli, na ně wznášeti toho poručenj nemagi: než že něgaký ljst té nocy k nim od krále Geho Milosti gest odeslán, kterýžto wšem třem stawům swědčj, pak že za to žádagi, aby přečten byl. Ten pak w sobě zawjral, že Geho Milost králowská pro uskrowněnj autrat a nákladů arcykněžny Rakauské dcery swé z Prahy do Inspurku obrátiti a odeslati ráčj; a protož aby ge Pražané wozy opatřili, a gim po padesáti gizdných, kteřjžby ge doprowodili, na náklad králowský obgednali.

Po přečtenj toho listu stawowé mezy sebau rozmlauwali, že takowé kwapné dcer králowských na ten čas wyzdwiženj bez přjčiny nenj; než w tom něco dimného že se zawjrati musý. Neywyšši purkrabj Kragjř z Kraynku aby snaže z toho stawy srazyl, oznamowal, že gest hned po smrti slawné paměti králowé Geho Milost králowská té wůle a toho aumyslu prwé byl, aby ge tam wyprawil. A když to přestalo, nastaupeno bylo na insstrukcý králowskau y také cýsařskau, a na tom toho dne zůstáno, aby gedenkaždý na to přes noc pomyslil, a k artykulům se přimlauwal, a pro snadšj toho wykonánj woleny gsau osoby z každého stawu čtyři, aby ty insstrukcý zase ku králi a k cýsaři Gich Milosti spisowali, a cožby toho tak sepsaného měli, to potom wšechněm wůbec přečtli, aby wšickni toho vgiti, anebo k tomu přidati mohli.

W auterý když instrukcý k cýsaři a ku králi Gich Milostem sepsany a wůbec čteny byly, stawowé k nim se po pořádku přimlauwali, kterýchžto tak znamenitý počet byl, že se w swětnicy saudné směstknati nemohli, a ten den také y osoby, kteréby s těmi a s takowými instrukcemi měly geti, byly woleny. Y na tom se také stawowé snesli, aby Hánussowi kurfirsstowi Saskému psanj bylo včiněno za přjčinau přjpisu starých smluw dědičných, aby, když ho před rukami mjti nemohli a newěděli, čjmby se zprawiti měli, gim takowý odeslal; zwlásstě pak poněwadž knjže Maurycz těmi smlauwami skrze swého doktora w Litoměřicých stawy směl napomjnati.

Mezy tjm Geho Milost cýsařská Karel V. poslawiw w Chebě hod weliko nočnj za kurfirsstem Hánussem, nepřjtelem swým do Sas pospjchal; o čemž on kurfirsst zwěděw, wssj swau moc wálečnau přes Labe se hnul, a most dřewěný po sobě zapálil. Nicméně nějaký sedlák, kterémuž před tjm wogsko kurfirsstowo koně wzalo, vkázal Geho Milosti cýsařské přes Labe brod, kudyby s lidem swým přegjti mohl; gakož také týž sedlák sám neyprwé na koni přegel, za nim pak wssickni gjzdnj, maje každý při sobě gednoho pěssjho, ano y Gich Milosti cýsař Karel V. a král Ferdynand, též knjže Maurycz přes Labe se dostali; na to pěssj Sspaňhelowé zwlekssе se do naha a meče do vst wzawsse přeplawali, kdežto nalezsse některé lodj most přes Labe dělali. Kurfirsst Hánuš toho času tři mjle za Labem v lesa bezpečně odpočjwal; neb, aby se nepřjtel do hlubokého a tři sta kročegů ssirokého Labe byl pustil, a tak rychle s lidem walečným se přeplawil, ani se nenadál. Protož také newěřil

wmu, když strašliwé docházely zpráwy, že cýsař swůg lid přes Labe přeplawiw, se bljží; než na pohnutj některých rad k Wittenberku se hnauti za dobré uznal. Wšak než toho dobrého aumyslu následowal skutek, cýsařštj, kteřj se přes Labe dostali, na přednj wogsko kurfirštowo se hnali, s njm se potýkali, honili, rancowali, též most na lodjch přes řeku připrawený odgali.

Cýsař pak obáwage se, aby kurfiršt do Wittemberku neugel, poněwadž město welmi pewné gest, dobře tomu rozuměl, žeby ho tam dlauho dobýwati musyl, se wšj mocý a sylau swau pospjšil, a k leženj kurfirštowu u městečka Milberku se tlačil. To wida kurfiršt teprw w swém leženj poručil bubnowati, traubiti a znamenj dáwati, aby wšickni k běhu wálečnému pohotowj byli; ale znamenage, že giž přikwapen gest a swé wogsko wšechno pospolu s sebau že nemá (neboť Thumšhyrn gesstě na pomezý Českém byl s nemalým počtem lidu, na něhož kurfiršt každého dne čekal) dal se s lidem swým na utjkánj. Než že na něho cýsařštj tuze tlačili, a geg stjhali, obrátil se a s nimi bitwu swedl, w kteréž od negakého Spaňhele w lewé ljce raněn byl, když se w celém kyrysu odjn gsa, na koni statečně bránil. Posledně wida, že žádné pomocy nenj; neboť lid geho giž byl rozptýlen, dal se mladému zemanu Tylo z Drottu řečenému dobrowolně gjti, wložil mu předně swůg zlatý řetěz, kterýž swrchu na kyrysu měl, na hrdlo, a swůg zlatý prsten wstrčil mu na prst; ačkoliw potom mnohé řeči o tom byly mezy cýsařskými, komu gest se kurfiršt gjti dal. A tak on weden byl od knjžete Albánského na swém koni sedjcý w celé zbrogi

k cýsaři, na kteréžto cestě pozdwihna swých očj k nebi a srdečně wzdychage k Bohu řekl: Smilug se nademnau Pane! K cýsaři přigeda chtěl neyprw na znamenj poddané vctiwosti rukawice z rukau strhnauti a s koně slezti, ale cýsař wida ho býti welmi zemdleného, pokynul mu, aby na koni zůstal. Na to on s odkrytau hlawau k cýsaři tato slowa promluwil: Neymocněgšj a neymilostiwěgšj cýsaři! teď se Wašj cýsařské Milosti za wězně dáwám a ponjženě prošým, abyste mne takowým wězenjm, kteréby na knjže náleželo, opatřiti ráčili. Odpowěděl cýsař: Giž tedy k tomu přišlo, že Nás cýsařem nazýwáš, čehož gsy před tjm včiniti nechtěl; nazýwage Nás wždycky toliko králem z Gentu. Wjme co na nás náležj, včinjme podlé twého zaslauženj. Na to poručil ho cýsař Albánowi do ležení wésti, a tam geg pilnau stráží opatřiti. Ta bitwa stala se dne 24. Dubna, a trwala od gedenácti hodin před polednem až do dewjti na noc.

Po tom tak šťastném wjtězstwj Geho Milost cýsařská zmocniwši se města Turkowa, se wšj mocý k Wittenberku táhl, a položiw se we wsy Bystřicy, k městu Wittenberskému náležité; odsaudil na smrt k meči Hanuše Frydrycha kurfiršta Saského. To když geho manželka Sybilla slyšela, strach swázal audy gegj, bolest srdce sewřela, a w mdlobách žalostiwých sem a tam s nj motala. Pak twářj zasmucenau a myslj zkormaucenau markraběte Brandenburského též knjžete Klewského žádala, toho u Geho Milosti cýsařské wyhledáwati, aby gegjho manžela žiwot milostiwě zachowati ráčil; což konečně cýsař včiniti připowěděl, wšak na gisté weyminky, kteréžby kurfiršt skutečně wyplniti powinen byl, totiž: Aby se on

Hanuš Frydrych kurfirsstowj Saského, w němž gsau předně města Wittemberk a Turkow odřekl, a cýsaři ho popustil; střelbu pak wssecku aby odwedl; a pewnost Gottu ležénau aby zbořil; markrabě Albrechta, kteréhož na Gottě v wězenj měl, aby dobrowolně propustil. Tak dlauho a kdeby měl on kurfirsst v wězenj býti, toho cýsař w swé milostiwé wůli zanechal. Po dwau dnech wyssla Sybilla s swým neymladssjm synem a s swau sestrau k cýsaři do leženj, k němuž přissedssi welmi žalostiwě a s pláčem k nohám cýsařským padla. Geho Milost cýsařská wyslyssaw prosbu gegj w tom, což gi za přjčinau manžela potřebj bylo, dopřal gi také s swým manželem promluwiti, pak gi počestně od sebe propustil.

Geho Milost král Ferdynand hned přjssti den ráno po swjtězenj, když gesstě mnozý z vkrutného nepřátelské krwe wylewánj se radowali, a vbiwsse nepřátele se weselili, obcy Plzenské psanj včinil, w kterémž gi bezpečnau dal zpráwu, kterak z daru Božjho nad Hanussem Frydrychem a wssemi s njm spogenými znamenitě swjtězyl, gakož list vkazuge:

Ferdynand z Božj Milosti rc.

Wěrnj milj! Wěděti wám milostiwě dáwáme, že když gest cýsař Geho Milost a bratr náš neymilegssj a My, též knjže Mauryc gako wčera, to gest, w neděli po sw. Giřj léta 1547 sám do leženj přitáhnauti ráčil, že gsme přezwěděli, kterak se Hanuš Frydrych kurfirsst Saský s lidem swým wálečným v městečka Milberku při Labi dwě mjle nad Turzowem w tuto stranu řeky k nám půl mjle od nasseho leženj, položil, gsa toho aumyslu cýsaři Geho Milosti y Nám, abychom

[illegible] [illegible], že [illegible] Hanuš Frydrych [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; ta Geho Milost cýsařská spolu s Námi (až gsme [illegible] [illegible] [illegible] se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) wjce než 70 praporců (landsknechtů) a [illegible] za Námi nechati, a takto s Geho Milostj cýsařské, Nassim a knjžete Maurytce lidem gjzdným zbrogným a lehkým přes Labe (neboť tak spěssně most přes wodu vdělán býti nemohl) gsme se pustili, a přetáhnauti ráčili, a nepřjtele, kterýž se giž byl w tažení dal, na tři mjle s lidem nassjm následowali a honili, a mezy Turgowem a Wittemberkem, kdež gest se byl nepřjtel s znamenitým počtem lidu zbrogného a s střelbau proti nám zasadil, a k nám tuze střjlel, w (fortely) geho na něho vdeřili; při kterémžto vdeřenj a w pádu do wogska nepřjtele cýsař Geho Milost y My, a oba synowé nassi, knjže Mauryc a bratr geho knjže Augušt markrabě, Hanuš Gjřj Braniborský, a giných wjce knjžat, a drahný počet znamenitých osob při nás a gizdě nassj byli, a na 23 hodin pořád na konjch seděli, a téhož Hanusse Frydrycha, někdy knjže Saské s poručnjky a s lidem geho skrze zwlásstnj způsob a gednánj Božj (gehož Božské milosti na wýsosti děkowánj,

čest a chwálu na wěky wěkůw když na hlawu porazyli, tak, že gest týž Hanuš Frydrych raněn, a k rukám cýsaře Geho Milosti gatý přiweden; k tomu syn geho neystarssj zabit, knjže Arnosst Braunsswický, a giných mnoho znamenitých hrabat, pánůw a rytjřstwa zgjmáno, a na placu pobiti s množstwjm lidu obecného, tak že dosti málo gjzdných a (knechtůw) (gakž se o tom prawj) ussllo, a střelba geho y wssecken wogenský nástrog s množstwjm kořisti gemu pobrato, a z nassj strany přes 20 osob zabito nenj. — Čehož wsseho gsme před wámi gako wěrnými poddanými nassimi, abyste o takowém nassem sstastném nad nepřátely wjtězstwj, kteréhož cýsaři Geho Milosti a nám Pán Bůh z milosti swé popřjti ráčil, wědomost mjti mohli, y také z toho geho chwálili, tegna včiniti nemohli. Dátum dne 25. Dubna, léta Páně 1547.

Ferdynand m. p.

Poctiwým Purkmistrům a Konsselům wěrného města nassého Plzně.

Když tedy na obecném sněmu, gakož swrchu psáno, nastaupeno bylo na instrukcý králowskau y také cýsařskau, a na to, aby Hanussowi kurfirsstowi Saskému psanj bylo včiněno; Zbyněk Berka z Dubé do Prahy přigel s listem Geho Milosti králowské, a za nowinu přinesl, že kurfirsst Saský gat a lid geho na hlawu poražen gest. Tomu wssak žádný na ten čas wěřiti nechtěl, až když se ráno na zámek sessli, tu Zbyněk na řečnicy stoge, list wěřicý k auředníkům a saudcům zemským swědčjcý mage, nowinu, že kurfirsst konečně gat gest, oznamowal. Pak swrchu dotčený list, swědčjcý k Zor-

nowi [illegible] Holomauckým, wey. [illegible] z [illegible] a
[illegible] čten byl.

Po wyzwanj takowé nowiny byla weliká roztrženj mezy stawy; neb někteřj to [illegible] dowěd se [illegible], giní pak tomu wěřiti nechtěli, prawjce: že [illegible] geště mezy stawy w tom dobrém gich zaměření [illegible], [illegible] gich rozprssiti. Ti pak, kteřj nerozumně a gako z nějakého nuceni k tomu přátelskému snessenj přistaupili, [illegible] tu a takowau rowinu; hned gako na nohy swé zase powstali, a k tomu gsau se podlé giných prwé přimlauwali, s tím se wssjm gako rak nazpátek lezli; gakž tomu z tohoto snému a instrukcý neb z odpowědi snémowaných snessenj králi a cýsaři Gich Milostem dané, gedenkaždý bude moci wyrozuměti.

Sněm, kterýž držán byl na hradě Pražském po prowodnj neděli, ginák před sw. Giřjm léta P. 1547.

Stalo se snessenj obcwssech třj stawů králowstwj Českého na hradě Pražském, a to takowé, gakož podlé předesslého psanj a přátelského nařjzenj wssech třj stawů y také swobod téhož králowstwj a wssech obywatelů w něm; ale že někteřj podlé předesslého swolenj žádného lidu služebného pro tuž potřebu gsau newyslali a newypravili, z přjčiny té, že gsau w témž snessenj sprawedliwém a křesťanském gesstě býti nemohli: protož giž takowé gest wssech třj stawů dobrowolné snessenj, aby při neyprwněgssjm sněmu, kterýž w pátek

po na nebe wstaupenj Pána Krysta se začjnati má, ten artykul předkem stworzen byl, tak aby wssickni stawowé rownost w tom tazenj, kteréž se stalo, zachowali, aby gedni mimo druhé w nic wýš potahowáni nebyli. Než co se dotýče panů ze stawů, kteřj k předesslému přátelskému snessenj teprwa w pátek před sw. Girjm přistaupiti ráčili, přistaupili k tomu, že gsau na nynégssjm sněmu swoliti ráčili a přistaupili, aby tolikéž z gednoho tisýce kop grossů Českých po gedné kopě grossů osobám k tomu wolenym složili, a to gmenowitě od neděle we čtrnácti dnech pořád zběhlých, nic w tom sobě na pomoc neberauce, konečně a bez wsselikého zadržowánj wyplnili. W kterémžto také času wssickni ze wssech třj stawů králowstwj tohoto obywatelé, gessto gsau w Praze při snessenj osobně nebyli, a kteřj gsau zgewného odporu takowému snessenj nevčinili, a gacý pakkoliw wdow a syrotkůw poručnjcy, y tolikéž wdowy, opatowé, probosstowé, prelátowé, geptissky y ginj klássternjcy, manowé, swobodnjcy, dědičnjcy, náprawnjcy y wsseligacý ginj, kteřj na dědictwj anebo na pozemských statcých, též na hotowých penězých a vžitcých magj, budau se mocy listy pod pečetmi swými k snessenj a přátelskému nařjzenj, tak gakž giž o tom wyměřeno gest, přiznati a přistaupiti. Než dědičnjcy a ginj gessto pečetj swých nemagj a gich neužjwagj, k listům swým přiznáwacým na swědomj giných dobrých lidj aneb měst kterýchžkoli, za přitisstěnj pečetě požádati mocy budau. Kdož pak koli takowé wěcy w tom času giž wyměřeném newykonal, ten a takowý k přátelskému snessenj wjce připusstěn býti nemá, lečby toho bezelstné a slussné přjčiny, pročby toho wykonati w tom času nemohl,

při budaucým sněmu stawům ukázal, aneb žeby wogsko na ten čas w zemi a w králowstwj Českém, o tom žádné wědomosti neměl. A tak také listy přiznáwagjcý s listem ssacunku statků swých y w tom času berně podlé týchž ssacunků budau powinni dáti a wyplniti. A což se wysláni a wypraweni do pole lidu wálečného dotýče, to se dostatečně wyhledati, a na hrad Pražský k sněmowanému času dodati má: kdo kterého času s lidem swým a w gakém počtu wytáhl, a tu kdež ukázáno bylo, nagjti se dal; tak aby ta rownost mohla grunttowně wyhledána býti. A ten lid, kterýžto do pole wyprawen gest, má hned z pole strhnauti a se domů nawrátiti, a my wssickni obywatelé králowstwj Českého máme wečegnau hotowost nařjditi a držeti. Gestližeby pak kdožkoli chtěl, neb chtěli stawům králowstwj tohoto, osobě neb osobám, tudiž y swobodám tohoto králowstwj Českého, gakkoliwěk mimo pořád, práwo sskoditi a ubližowati; tedy máme a powinni gsme w tom podlé sebe státi, a se nikterak neopausstěti.

Y na tomto gsau se také snesli, aby k Geho Gasnosti cýsařské a k Geho Milosti králowské, na čemž se na tomto sněmu snesli, s odpowědj posly swé ze gména: Wolfa starssiho z Krogku, Wyktorýna Křjneckého, Giřjka z Gerstorfu, Hynka Krabyce Waitmille, Syrta z Ottrsdorfu a mistra Wáclawa Medka z Krumlowa wyslali a wyprawili.

Insstrukcy neb odpowěd, s kterauž poslowé králowstwj Českého ku králi Geho Milosti wyslánj a wyprawenj byli.

Insstrukcy k Geho Milosti králowské Pánu Panu Ferdynandowi, z Božj milosti Řjmskému, Uherskému, Českému ꝛc. králi, na osoby ode wssech třj stawů králowstwj Českého, k Geho Milosti králowské pánu nassemu milostiwému wyslané, totiž na Vrozené Pány: Wolfa starssjho Kragjře z Kragku a na nowé Bistřicy, neywyšssjho purkrabj Pražského, Wiktorýna Křineckého z Ronowa a na Dětenicých; na Vrozené a Statečné rytjře: Girjka z Gerstorfu a na Golticých, podkomořjho králowstwj Českého, Hynka Krabycy z Waitmille; a na Slowútné: Syxta z Ottrsdorfu, kancljře starého města Pražského, a mistra Wáclawa Medka z Krumlowa z Pražan, y na mjstě stawu městského.

Předkem Geho Milosti králowské pánu nassemu milostiwému služby nasse wždycky wěrné a vpřjmé se wssj hotowau a powolnau od nás stawů králowstwj Českého oznámjte hotowostj, a Geho králowské Milosti gménem nassjm žádati a winssowati budete na Pánu Bohu wssemohaucým dlauhého zdrawj, sstastného, prospěssného, y také pokogného nad námi y nad křestanstwem panowánj, gakožto králi a pánu nassemu milostiwému. A přitom Geho Milosti králowské listu tohoto nasseho wěřjcýho dodáte, a po přečtenj téhož listu wěřjcýho Geho Milosti králowské toto od nás oznámjte a předložjte. Gakož Geho Milost králowská dnúw těchto pominulých, důstogného kněže Jana pana biskupa Olomúckého a vrozené

pány Wáclawa z Lukanic na Chropyni, hegtmana markrabstwj Morawského, a Wylėma Kunu staršsiho z Kunsstátu na Hrádku, Sikika Zabku z Limberka na Kaunicých, Geho Milosti králowské radu a mjstokancléře králowstwj Českého, a statečné Přemka z Wickowa na Prusynowicých, podkomořjho markrabstwj Morawského, a Wáclawa Tetaura z Tetowa na Malenowicých, neywyšssjho pjsaře téhož markrabstwj Morawského rc. s insstrukcý k nám k stawům králowstwj Českého na hrad Pražský wyslati a wypravwiti gest ráčil z přjčin w též insstrukcý položených, gakž gistj artykulowé skrz posly Geho Milosti králowské předloženj, to w sobě ssjře držj a obsahugj. A předkem kdež Geho Milost králowská pán náš milostiwý omluwu činiti a přjčiny toho, pro které gest na sněm k žádosti stawůw králowstwj Českého Geho Milost osobau swau králowskau na hrad Pražský přigeti neráčil, oznamowati a w dosti obssjrných slowjch předkládati ráčj. Na to Geho Milosti králowské to za odpowěd dáte, že Geho Milost králowskau gakožto pána nassého milostiwého, gakž gsme sy toho welmi žádostiwi byli na témž sněmu rádibychom byli widěli. Ale poněwadž gsau w to ty a takowé přjčiny a překážky wkročily, protož od Geho Milosti králowské pány posly s insstrukcý do králowstwj Českého a na hrad Pražský wyslané we wssech předložených artykulých pořádně gsme wyslysseli, a společně to wsse rozwážiwsse týmž poslům Geho Milosti králowské také gsme odpowěd dali za giné nemagjce, než že tjž poslowé před Geho Milostj králowskau takowé nassj odpowědi tagiti nebudau. A kdež Geho Milost králowská to snessenj a přátelské předesslého času mezy stawy nařjzenj, kteréž

nowými záwazky gmenowati ráčj, to sobě stěžowati, a gakoby tu co nowého k vbljženj starobylým sněmům a gednánj pořádkům včiněno bylo, na tom se zastawowati ráčj. Y na to Geho Milosti králowské od náš w obssjrné zpráwě to předložjte, a Geho Milosti králowské přjčiny oznámjte: Kterak w králowstwj Českém od několika giž drahně let mezy stawy a obywately téhož králowstwj za mnohými a rozličnými přjčinami a těžkostmi, gessto gsau se lidem dály, nepokog, nelásska a neswornost gest wznikla a powstala, tak že stawowé a ginj králowstwj Českého obywatelé gsauce, a mezy sebau w takowém rozdwogenj vstawičně trwagjce, pro nelásku a rozdjly swé takowé nikterakž gsau mezy sebau nemohli toho gruntowně a podstatně gednati, ani také o to přátelsky a společně se snásseti, aby práwa a saudowé sprawedliwj owssem swůg průchod mjti a lidé také k swým sprawedlnostem bez rozličných w tom strannjch obmyslůw a překážek přjcházeti mohli. W tom pak z dopusstěnj Božjho na desky zemské a sprawedlnosti lidské pád gest přissel, kteréžto ohněm k zkáze gsau přiwedeny. Kdežto také a přitom starj stawůw králowstwj Českého záwazkowé, gimižto ze strany obhagowánj práw gsau sobě se společně a wespolek zawázali, zmrháni gsau, a ti když gsau zase po wyzdwiženj desk zemských (od těch, gimž náleželo pilnost, bedliwost y péči o takowé znamenité králowstwj Českého potřeby mjti) obnoweni nebyli, a podlé dobrého nařjzeného pořádku do desk zemských neweslli. Stawowé negsauce sobě tjm powinni, když se gest komu gaké vbljženj pod způsobem řádu a práwa dálo, na to gako řjkagje

skrze prsty hleděli, a tomu slussné ani také podstatné gsauce, sami mezy sebau na rozdjljch zepřjti gsau se nemohli, ani také nesměli, až teď těchto časůw wnuknutjm (gakž tomu gistě se wěřiti má) Pána Boha wssemohaucýho lidé dobřj, vpřjmj, a krále Geho Milosti a králowstwj Českého y obecného dobrého prawj milownjcy ze wssech třj stawůw králowstwj Českého ljtost magjce nad wlastj swau tak giž zawedenau a saužėnau, a obáwagjce se, aby skrz takowé rozdjly obywatelůw koruny České něco toho nepowstalo, cožby k zámutku předkem Geho Milosti králowské pána nasseho milostiwého y nám wssem obywatelům téhož králowstwj Českého k znamenité y nenabyté sskodě býti mohlo, sgewsse se do Prahy w počtu znamenitém mezy sebau se o takowých těžkostech a zawedenj králowstwj Českého rozmlauwali a ku paměti sobě přiwedsse staré stawůw králowstwj Českého zápisy a záwazky, na tom gsau se gednomyslně snesli a srownali, aby ge sobě zase obnowili, a to wsse aby se podstatněgi y s wětssjm a dostatečněgssjm gruntem způsobilo a dálo, pečetmi swými to stwrdili, znamenitau wýmjnku a weyhradu w tom zápisu a w swém přátelském snessenj včiniwsse, co se Geho Milosti králowské pána nás wssech milostiwého dotýče, gakau Geho králowská Milost sprawedliwost a k čemu mjti račj, w tom we wssem gakožto wěrnj poddanj k Geho králowské Milosti pánu swému milostiwému bez wsseligakého Geho Milosti důstogenstwj vbližowánj wěrně a poddaně gako bohdá wěrnj a vpřjmj poddanj se wssj náležitau pówinnostj, že se magj a chtj chowati; a kdež pak my wssickni třj stawowé z toho spisu y z giného nám od nich předloženj

a potum ze společného naššeho s nimi gednánj tomu wyrozuměwsse, že se nic nowého před se nebéře, ani proti Geho Milosti králowské, ani také proti žádnému ginému dobrému negedná a neobmeyšlj, než toliko že se swobody králowstwj Českého, obecné dobré, řád a práwo w tom opatruge, aby saudowé a lidské sprawedlnosti swůg průchod mjti mohli, a lidé skrz rozličné obmyšly o statečky swé nepřicházeli, k takowémuto gich snessenj a přátelskému nařjzenj gsme přistaupili, a pečetmi nassimi toho potwrdili. A proto Geho králowské Milosti za to ponjženě žádati budete, aby Geho Milost králowská žádné nad tjm ztjžnosti mjti neráčil, neb se nic nowého a prwé nebýwalého nestalo, než to což před shořenjm desk zemských prwé bylo (nicméně než gako y giné wssecky lidské sprawedlnosti) k obnowenj přisslo. Z strany pak lidu wálečného do pole wyprawenj tuto a takowau Geho Milosti králowské od nás zpráwu o tom včinjte: Kterak předkowé nassi wždycky gsau ten chwalitebný pořádek zachowáwali, když gsau koli o tom (ano se cyzý národ ku pomocy a ku králowstwj Českému přibližuge) vslysseli anebo přezwěděli, že gsau toho nikdý neobmesskáwali, aby časně té wěcy lid swůg do pole a ku pomocy wyprawjce, opatřiti neměli, tak aby tomu lidu a národu cyzýmu (ač chtělliby gaké nenadále do králowstwj Českého wpády činiti, a obywatelům králowstwj Českého sskoditi) překážka se w tom časně dála a stala, a pomezý koruny České hágeno a bráněno bylo. A protož stawowé slyssjce o tom, ano netoliko z gedné strany k hranicým králowstwj Českého lid wálečný a z cyzýho národu se přibližuge, ale

také onudy y onudy wpády žeby čiňiti chtěl, počet dosti skrowný pro přetrženj takowých nenadálých wpádůw a sskod lidem nebohým, do pole gsau wyprawili. A poněwadž častokráte se to přiházý, že lid takowý wálečný bez wůle a wědomj zpráwců a wrchnosti swých od walnjho wogska w počtu některém se odtrhna, sskody na lidi vwozuge; čehož my a tomu podobných přjpadnosti také se obáwagjce lid ten w poli držjme: protož Geho Milosti králowské za to ponjžené prosyti budete, aby Geho Milost králowská toho sobě do nás ztěžowati neráčil, že lid wálečný w poli odtud dokudžby cyzýho národu wogska od pomezý králowstwj Českého a od nás se newzdálila, držeti musýme, pro samau obranu a ochranu králowstwj Českého, y také nás wssech obywatelůw a swobod téhož králowstwj Českého a nám k ničemuž zlému, že toho Geho Milost králowská přičjtati neráčj. Neb tjm skrownym lidu nassého počtem Geho Welebnosti cýsařské y Geho Milosti králowské, ani žádnému ginému dobrému sskoditi ani vbližowati nemjnjme a nechceme, ani gsme kdy na to myslili a gesstě nemyslíme, gakž pak o tom předesslé k Geho Milosti králowské psanj gest včiněno, a zpráwa dostatečná se gest stala. A tu tolikéž gsme nic nowého a prwé nebýwalého nevčinili, poněwadž gsau předkowé nassi dostatečněgssj a wětssj počty y sýlu lidu wálečného w takowých y menssjch přjčinách do pole nežli my wždycky wysýláwali a wyprawowáwali. Paklibý kdožkoliwjc Geho Milosti králowské pánu nassemu milostiwému gakau ginau zpráwu o nás mimo toto prawdiwé nasse psanj dáwati směl, než gakž tuto Geho Milosti oznamugem, za to Geho Milosti králowské

prosyti, aby tomu o nás wěřiti a wjry přikládati neráčil. Y gakož w též insstrukcý poslowé od Geho Milosti králowské nám stawům králowstwj Českého předloženj gsau včinili, co se zastawenj posudnjho a cel pomeznjch dotýče, y Geho Milostj králowské za to ponjženě od nás žádani budete; aby Geho Milost králowská toho sobě do nás do stawůw za stjžnost pokládati neráčil, poněwadž z gistých a z hodných přjčin toboto obecnjho sněmu do giného nedlauhého času gmenowitě do pátku po na nebewstaupenj Krysta Pána neyprw přjsstjho mocý tohoto nynějssjho sněmu poodloženj se gest stalo, že gsme tolikéž těchto obau artykulůw dotud poodložili, té gsauce naděge, když Geho Milost králowská osobně na týž sněm přigeti a wypravwiti se račj, čehož welmi žádostiwi gsme. A Geho Milosti králowské za to, aby tak včiniti ráčil, ponjženě prosýme, že o ty y o giné artykule bude se mocy powlowně rozmlauwati y také gednati, a to, cožby k dobrému a vžitečnému Geho Milosti králowské a králowstwj tomuto bylo, zawjrati.

A kdež také při koncy a po wykonaném giž poselstwj tiž poslowé list Geho Milosti králowské ze strany wyprawenj Gich Milostj arcykněžen Rakauských do Insspruku před námi stawy králowstwj Českého a wůbec přečjsti gsau rozkázali, w kterémžto přjčiny od Geho Milosti králowské se předkládagi, pro kteréby z hradu Pražského do téhož Insspruku k giným Geho Milosti králowské dětem měly obrácený býti. — Y na ten artykul Geho Milosti králowské to za odpowěd dáte, že se toho při wůli Geho Milosti králowské zůstawuge.

Dále od nás obetwſſech tři ſtawůw často giž gmenowaného králowſtwj Čeſkého na Geho Miloſt králowſkau pána naſſeho miloſtiwého tu proſytebnau žádoſt wložjte, co ſe těch wſſech oſob obywatelůw z kraģe Boleſlawſkého y z ginych za přičinau tažený toho k Kadani, kteřjžto na záwazky čaſu giž pominulého wzati gſau, a ti geſſtě až poſawád na tychž záwazcých ſe držj, a ginj těžkoſt až poſawád proto neſau, dotyče, aby Geho Miloſt králowſká hned bez meſſkánj neywyšſſjmu pánu hofmiſtru králowſtwj Čeſkého rácil o tom pſanjm poručiti, ti wſſickni téhož krage Boleſlawſkého a giné oſoby ze wſſech ſtawůw a kragůw králowſtwj Čeſkého, kragané a obywatelé z těch a z takowých záwazkůw y z giných těžkoſti aby propuſſtěni byli. A poněwadž ſtatky w králowſtwj Čeſkém nemalé magj a doſti uſedlj téhož králowſtwj obywatelé gſau, ſobě ſwobodni aby byli, a za přičinau takowých ſwých záwazkůw dálſſjch těžkoſtj neneſli. A když tyto artykule wſſecky Geho Miloſti králowſké od nás předložjte, tehdy hned s ponjženau a proſytebnau žádoſtj Geho Miloſti králowſké od nás wſſech proſyti budete, aby Geho Miloſt králowſká rácil ſe na to miloſtiwě a ljtoſtiwě gakožto král a pán křeſtanſký miloſtiwý ohlédnauti, s gakým dychtěnjm a s gakau chtiwau žádoſtj ten přeneyukrutněgſſj a neylitěgſſj wjry ſwaté a žjzniwý krwe křeſtanſké nepřjtel Turek o tom dnem y nocý přemeyſſlj, aby wjru ſwatau křeſtanſkau zkazyl, wyhladil a owſſem wykořenil, a lid křeſtanſký w poddanoſt y w wěčnau ſlužbu ſobě uwedl, kteréhožto umyſlu a žádoſti ſwé wždy wjce a wjce ſkutkem potwrzuge, krew křeſtanſkau ukrutně a nemiloſtiwě wyléwage, lidi zagjmagje,

a zámky, města y městečka sobě podmaňuge; gakož pak y nynj opět w králowstwj Uherském čtyři zámky mocý gest wzal, a w Sedmihradsku lidem nebohým znamenité těžkosti a sskody ohněm y sjc ginák wzdělal, a tak se giž ku pomocy arcyknjžetstwj Rakauského a markrabstwj Morawského přibljžil, že se gest nám wssem toho potřebj obáwati, že tohoto léta nás opět nawsstiwiti, a nás (čehož Pane Bože vchowati rač) zkazyti y zahladiti bude chtjti vsylowati a vmysl mjti. Kterémuž tyranu tak přeukrutnému a nemilostiwému srdce se přidáwá, toto w Řjssi swaté mezy Geho Welebnostj cýsařskau a kurfirsstem Saským rozdwogenj a wálečného křesťanstwa proti sobě wespolek tažený, tak že on wida, ano wrchnosti křesťanské gsauce mezy sebau na welikých rozdjljch, wálkami sami se y giné hubj za přjčinami těmi gemu danými, gichžto on wždycky žádostiw gest, byl a gesstě gest, tjm snažegi a dostatečněgi y také sylněgi na křesťanstwo, na země Geho Milosti králowské y na Řjssi sáhnauti a ge sobě, nestaneli se mu w tom čase překážka, bude mocy podmaniti. Neb která wěc gemu vžitečněgssj y prospěssněgssj býtiby mohla aneb může, a na kterážtoby gemu wjce tak záleželo, gako když wrchnosti křesťanské samy se wespolek kazý, hubj, sýlu swau na sebe a proti sobě k welikému wssého křesťanstwa zámutku a ku potupě gména žiwého Pána Boha, k welikému pak toho ljtého a vkrutného tyrana potěssenj, radosti, wděčnosti, y k posylněnj vmyslu proti křesťanstwu zlé předsewzatého wždy wjce a wjce bez přestánj obracugjce. A gaký z toho vžitek Řjssi neb wssemu křesťanstwu býti může, když krew křesťanská wálkami těmito wylěwána, a lidé na statcých swých zkaženi,

zbauření y zplundrowáni budau. — A tak za přjčinu těch a takowých mezy wrchnostmi a wssjm křesťanstwem rozdjlůw a nepokogůw, wssecka moc Rjsse swaté bude zemdlena a ku pádu nenabytému přiwedena. Jakž y o tom pjsma swatá swědectwj wydáwagj, „že každé králowstwj mezy sebau rozdělené zpustne a dům na dům padne." A poněwadž pak o Geho Welebnosti cýsařské hned od počátku Geho Welebnosti nad Rjssj swatau křesťanskau panowánj wždycky gsme tu chwalitebnau a na pána křesťanského náležegjcý powěst y pochwalu slýchawali, a až posawád gesstě slýcháwáme, že gest wždycky pánem milostiwým, ljtostiwým y wsseligak přjzniwým po wjtězstwj giž nad nepřátely swými, zýskaném býwati ráčil, a k těm ke wssem kdo gsau koli a kdykoli, co nenáležitého proti Geho Welebnosti a mnohokrát y na vbljženj důstogenstwj Geho cýsařské Welebnosti předse brali, zwlásstnj milost, ljtostiwost vkazowati, a w hněwu swém proti nim vkracowati se ráčil. Protož z těch a mnohých giných přjčin ponjženě, poddaně, a což neywyšš býti může, Geho Milosti králowské pána nasseho milostiwého od nás prosyti a žádati budete, aby Geho Milost králowská přirozenau a swau srdečnau králowskau hnut gsa ljtostiwostj nad wyléwánjm krwe křesťanské ljtost mjti, vkázati, a k Geho Welebnosti cýsařské milostiwě y skutečně, gakožto král a pán křesťanský k tomu se přičiniti, přimluwiti y v Geho Welebnosti cýsařské se wssj snažnau pilnostj y bedliwostj gednati ráčil, aby Geho Welebnost cýsařská to wsse, cožkoli za stjžnost do giž gmenowaného kurfirssta Saského, y také do giných knjžat křesťanských mjti a sobě pokládati ráčj, mimo sebe milostiwě, prwé nežliby

k gakému wylévání krwe křesťanské přišlo, pustiti a gim to odpustiti y prominauti gakožto pán a wšeho křesťanstwa monarcha, a sprawedliwý y milostiwý býti ráčil; tak aby wšecka ta sýla lidu křesťanského nynj w Řjšši swaté shromážděná a sebraná a na zkázu y záhubu wšeho křesťanstwa do pole wyprawená na toho přeukrutného a žjžniwého nepřjtele swaté wjry křesťanské Turka obrácena a k zapuzenj y k wyhlazenj y k zapuzenj geho wyslána byla. Tak aby wšecko křesťanstwo w dobrém pokogi trwati mohlo, a my stawowé králowstwj Českého při našich swobodách také w nebezpečenstwj a w dobrém pokogi abychom mohli zachowáni býti, opatrugjce a wšeligak obmeyšlegjce w tom dobré, poctiwé, užitečné y prospěšné Geho Milosti králowské pána našeho milostiwého gakožto bohdá wěrnj a upřjmj poddanj pána našeho y také swobod našich a nás wšech obywatelůw téhož králowstwj Českého y zemj k němu přjslušegjcých, a dáli to Pán Bůh wšemohaucý, čehož Geho Milosti králowské pánu našemu milostiwému na geho swaté Božské milosti wždycky žádáme, že takowé krwe prolitj křesťanské skrze milostiwé Geho Milosti králowské prostředkowánj mezy Geho Welebnostj cýsařskau a kurfirštem Saským přetrženo bude; tehdy Geho Milost králowská wěčné pochwaly odewšeho křesťanstwa y od nás swých wěrných poddaných dosáhnauti ráčj. A my také podlé swých možnostj Geho cýsařské Welebnosti a krále pána našeho milostiwého y wšj swaté Řjše křesťanské a giných křesťanských potentátůw proti témuž wjry swaté křesťanské ljtému a ukrutnému nepřjteli Turku pomocy a wšecko, což dobrým náležj, učiniti chceme. A toho že předkem Geho

Welebnosti cýsařské, takéž y krále pána nasseho milostiwého sstastné, wjtězné y celé wjtězstwj tuto y wcý na Pánu Bohu wssemohaucým žádáme, oznámiti neobmesskáwegte. A na to na wssecko od Geho Milosti králowské za milostiwau a sstastnau odpowěd počekegte.

A když giž tato instrukcý k Geho králowské Milosti na místě gest poslcowena byla, s kterauž osoby w též instrukcý gmenowaný k Geho králowské Milosti měli gjti wyprawení a wyslaní býti, w tom pak od Geho králowské Milosti s listem Geho Milosti wěřjcým k nám k stawům králowstwj Českého gia s tjž odeslán urozený Zbyněk Berka z Dubé a na Strakonicých, neywyšší mistr přewořstwj Českého, a sstastném Geho Welebnosti cýsařské a Geho Milosti králowské pána nasseho milostiwého nad nepřjtelem wjtězstwj gest oznámil, a o Geho cýsařské Gasnosti, milosti a lásce, kterauž Geho Gasnost ku králowstwj Českému y ke wssem téhož králowstwj obywatelům mjti ráčj, nám wssem stawům aupinj předložený gest učinil. Kteréhožto wjtězstwj, když se gest bez prolitj welikého krwe křestanské stalo a wykonalo, my stawowé gsauce wděčni toho, Gich Milostem přegeme, a na předesslá Geho cýsařské Gasnosti y nynějssj milostiwá připowjdánj se bezpečjme, gsauce té wůle, poněwadž tomu z předloženj nám učiněného gsme wyrozuměli, že lid wálečný Geho cýsařské Gasnosti, Geho králowské Milosti pána nasseho y také giných knjžat Gich Milostj, tolikéž y lid gessto pod zprávau Tuměhyrna do králowstwj Českého wpády činil, giž se gest od téhož pomezý a od králowstwj Českého dále odebral. Protož Geho králowské Milosti o tom oznámjte, že (prosiant)

a wěcy ſſpjžnj předeſſle pro ten lid do pole od nás wypra-
wený, y z gjných přjčin prwé poznamenýchž poſtawené opa-
třjce zemi w této takowé drahotě a nedoſtatku welikém pro-
puſtiti, a lidu tomu wálečnému zaſe ſe domů nawrátiti roz-
kážeme. Gſauce té celé a nepochybné do Geho králowſké
Miloſti wjry, že to podlé miloſtiwého ſkrz pſanj a poſla s in-
ſſtrukcý od Geho Miloſti k nám wyſlaného připowěděnj opa-
třiti račj, aby žádný od lidu Geho Miloſti wálečného ſkrz ne-
nadálé wpády y ſyc ginák do králowſtwj Čeſkého a ſſkody
žádným obywatelům aneb kterému obywateli geho ſe ne-
dály; poněwadž my lid ten, zpoléhagjce na miloſtiwé Geho
králowſké Miloſti připowjdánj, domůw zaſe s pole obrátiti,
a (proſiant) ze země propuſtiti chceme.

Přitom Geho králowſké Miloſti od nás ponjženě žádati
a proſyti budete, tak gakž obſſjrněgi w inſſtrukcý naſſj toho
doſtaweno geſt, aby Geho Gaſnoſt cýſařſká s králem pánem
naſſjm miloſtiwým a wrchnoſtmi křeſťanſkými s počtem lidu
toho wálečného do králowſtwj Uherſkého na Turka wjry
ſwaté křeſťanſké ljtého a přeukrutného nepřjtele obrátiti ſe
račil; poněwadž zprawy giſté toho čaſu, gak ſylně a gak
w počtu znamenitém na křeſťanſtwo nynj ſe těchto čaſů týž
nepřjtel obracuge, a my podlé Geho Gaſnoſti cýſařſké a Geho
Miloſti králowſké pána naſſeho miloſtiwého a podlé Kſſe
ſwaté křeſťanſké y také giných wrchnoſtj křeſťanſkých proti té-
muž nepřjteli Turku rádi pomoc včiniti, a to, což ctným
a dobrým náležj, podlé naſſj možnoſti konati chceme a hotowi
budeme, aby před takowým ljtým a vkrutným nepřjtelem
wſſecko křeſťanſtwo w pokogi dobrém mohlo zachowáno býti.

A na to od Geho králowské Milosti za milostiwau a spěssnau tolikéž odpowěd požádáte.

Tolikéž týž osoby s instrukcý neb odpowědj k Geho Gasnosti cýsařské Karlowi V. wyslani gsau, kterážto slowo od slowa zde wepsána nenj, než artykulowé w nj položenj krátce se kladau:

Cýsař skrz Gindřicha Zelta (Selta) doktora w práwjch a radu swého žádal, aby lid wálečný z pole domů obrácen byl; ku králi gakožto pánu swému aby se Čechowé poslussně a poddaně zachowali; sspjže wezti a wogsku geho dodáwati poručili a z záwazků nowých a z toho snessenj přátelského se propustili.

Co se záwazků a lidu do pole wyprawenj dotýče, gednostegnau téměř odpowěd gako Geho Milosti králowské, Geho Gasnosti cýsařské na to dána gest. A sspjže z té přjčiny na ten čas že propustiti nemohau, gedno: že welmi weliká neaurody w králowstwj Českém toho roku gest. Druhé: kdyby se propusstěnj té sspjže stalo, na lidi chudé nedostatkyby přissli, oni pak za přjčinau hladu něgaké pozdwiženjby učiniti mohli. Naposledy žádáno tolikéž za to, aby Geho Gasnost cýsařská, cožkoli sobě za stjžnost do králowstwj Českého pokládati rácj, to milostiwě prominul, a přjčina wylévánj krwe křestanské nebýwal; ale raděgi s tjm wogskem na Turka se obrátil, připowjdagjce, že chtj rádi, podlé swé možnosti, na toho nepřjtele wjry swaté křestanské pomoc učiniti.

Prwé nežli poslowé wygeli, na dwě stě osob do domu Syrta z Ottrsdorfu se zběhlo a k němu řeč včinili, poněwadž instrukcý gemu swěřeny gsau, aby ge žádnému newydáwal a s njmi nikam nechodil. Dal gim za odpowěd: Že což gemu od stawů swěřeno gest, ne ginák než tak, gakž dobrému náleží, se zachowati mjnj; a protož chtěgjli ginák tu wěc opatřiti, aby s tjm neprodléwali, neb oni na zeytřj s takowými instrukcými geti musegj. Y dawsse zwonit w Tegně a w rádnjm domě, sessli se do kollege, a tu se domlauwali, že bez gich wědomj a powolenj stawowé gsau se snesli, aby y lid z pole zase domů obrátili, y také sspjže ze země propustili, předkládagjce, že pro takowau wěc králowstwj České musý býti w welikém nebezpečenstwj. Dáno gim za odpowěd od Wyléma Křineckého, že se gest to z hodných přjčin stalo, a ten lid nemá se prwé domů nawrátiti, ažby se poslowé od cýsaře a krále Gich Milosti nawrátili. Ale wssecko se ginák stalo; neb než gsau se poslowé nawrátili, wssickni z pole strhli.

W sobotu před sw. Filipem Jakubem osoby dskami zemskými zapsané a w instrukcý položené z Prahy wygeli. Na té cestě wjce než 10 mil, kudyž gsau geli, až práwě k wogsku znamenité sskody lidem chudým zdělané widěli; takže po wssech cestách mnoho zbitých konj, kraw, swinj y giného dobytka posekaného leželo; neb ta lotrowina kam se koli dostala, co pobrati a k vžitku swému obrátiti nemohla, to wssecko zmařila; takže někdy kráwa, wůl a giné howádko nohy toliko podťaté mělo a tu mrtwé leželo. Chalaupky

wssecky wyslizené a pusté, a w mnohých wsech ani člowjčka widěti nebylo. Obilé posslapáno a w nic vwedeno, a wssudy náramný smrad a neřád, takže y kamenné srdce na to hledjc, by zaplakati muselo. Takowau žalostiwau cestau we čtwrtek k wogsku se dostali, a w pátek po sw. Florvanu ke dworu králowskému ssli a tu krále Geho Milost, an se mezy stány rvými procházý a hodiny neb páteře řjká, nalezli, kterýžto vhlédaw ty posly s newelmi ochotnau twářj ruky gim podal, a hodinu po samé mssi, že ge slysseti chce w poselstwj, gim oznamowal. Když po té mssi bylo, ssli za nim do nějaké wsy za Witemberkem, w kteréžto král gednu a cýsař druhau chalaupku sobě osobili a w těch bydleli a léhali. Tu král powolaw k sobě dwau synů, a posadiw se s nimi pod gazkausy zelenau mági ty posly slyssel v přjtomnosti některých osob Českých z panského y rytjřského stawu, kteřjž při něm na tento čas byli, a Giřj Žabka, cožkoli česky od poslů mluweno bylo, králi latinsky wykládal. Král Geho Milost wyslyssaw takowá poselstwj, za odpowěď dáti ráčil, že takowé insstrukcý dá sobě přeložiti, a po mnohém rozwažowánj že odpowj. Prosyli také poslowé krále Geho Milost, aby gim přjstup k cýsaři způsobiti ráčil, kterýžto hned wstaw k cýsaři, neb odtud ani čtwerhonů nebyl, ssel, a poslowé za králem se brali. Cýsař ráčil z maličké gakésy chalaupky na prah wystaupiti a tu wssem poslům ruky podal. A když se za přjčinau dlauhého rozmlauwánj s nějakým křjžownjkem a mnichem (kteréž dwě osoby cýsař a král k sobě pustili) to prodléwalo, poslům oznámeno bylo, že ten den slysseni býti nemohau; ale k zejtřj do hodiny 14 že se to odkládá. Když

ráno poslowé nagjti se dali a cýsař ge před sebe pustil, tu opět ruky gim podal, a ge pořádně wyslyssaw za odpowěd skrz doktora Zelta (Selta) dal: že tolikéž tu instrukcý ráčj rozkázati sobě do gazyku Německého přeložiti, a potom odpowěd poslům dáti. A při takowém od Geho Gasnosti odstaupenj opět wssechněm ruký podal, a poslowé do swých stanů se nawrátili. W těch pak we wssech dnech, až práwě do týhodne ani od cýsaře, ani od krále odpowědi dáno nebylo, a kdyby toho za přjčinau nebylo, že sněm ten pátek po na nebewstaupenj Krysta Pána byl položen, ku kterémužto sněmu měli a museli se poslowé zase nawrátiti, byliby w několika nedělých žádné odpowědi nemohli dosáhnauti. Neb wssem za něgaké diwadlo w tom mogsstě byli, a přirozenj Čechowé nenwjce ge králi, cýsaři y giným národům osskliwili, a to sobě wymyslili, nač gsau lidé a gich kragané gak gsau žiwi nepomyslili, prawjce, že gsau se listowé w kancelářjch kurfirssta nassli, w nichžto se nacházý, že gsau ho sobě giž před několika léty za krále Českého wolili, a Ferdynanta krále y s geho syny wen ze země y z králowstwj Českého wyhnati připowěděli. A mnoho giného k prawdě hned nepodobného, a ty takowé řeči nenwjce procházely půwodem těch pochlebnjků, kteřjžto hanebně s newěstkami statky swé w Čechách prwé ztratiwsse, když pro žatykáře a dlužnjky doma býti nesměli, aby do wězenj bráni nebyli, w tom tažení se přjdrželi, a aby swau wěrnost prokázali, giné gakožto newěrné a neposlussné, gessto by se nad powinnostmi swými zapoměli, potupowali, haněli, a rozličně na wssecky téměř dobré sočili, z gichžto počtu byli gsau také tito: Ladislaw

Popel, Karel z Žerotjna, Křjž a Jan z Waitmille, Mikuláš Gablonský, Petr Ssatný, Petr Bechyně z Lažan a mnoho giných. Poslowé gsauce mezy nimi, welice sobě steyskali, zwlásstě hledjce swýma očima na přjlissné a nekřesťanské sskody, kteréž se vbohým lidem na wsse strany a neywjce od chasy Hyssvanské a Wlaské pálenjm a dobytka wsseligakého zgjmánjm činily a dály. Neb dwě, tři a někdy y čtyry wsy a městečka pogednau spolu hořely; kraw pak a owcý, wolů, konj mnohokráte nesčjslný počet zagat, a mezy wogsko přihnán byl, že wůl a kráwa po pácu prodáwána a naposledy y za darmo byly; málo kdo co za penjze kupowal, wssehe dosti darmo před rukama bylo; poněwadž sedláčkowé ze wsý a lidé z měst se rozprchli, drábowé pak wssudy na wsse strany gdauce, wssecko brali, wjna, piwa na plných wozech wozyli, a což wjce pobrati nemohli, obruče přetjnawsse rozkotili, a naposledy to wssecko buď město neb městečko aneb wes zapálili; klisnám pak a hřjbatům malým žjly podtjnali neb oči wybodali a některé rapjry probodowali, tak že na tom mjstě, kdež wogsko leželo, mnoho set klisen, hřjbat, konj, kraw a owcý pobitých leželo; ginj oči wzbodané magjce, dotud sem y tam se taulali, až hladem a žjznj na zem padli a zdechli. Z toho potom znamenitý smrad we wssem wogsstě possel, tak gestliže se kdo progjti aneb obrátiti chtěl, musyl sobě nos y vsta zahraditi. Gaké pak wogsko zwlásstě Hyssvanské bylo powahy, gedenkaždý z tohoto skutku, kterýž se práwě toho času, když poslowé Česstj tam byli, stal: Wkázána byla poslům welmi bljzko od wogska ležjcý twrz, kteraužani z wogska mohli spatřiti. Tu na té, než wogsko gesstě

přitáhlo, nĕgaký dobrý rytjřský člowěk pozůstal s manželkau a djtkami swými, mezy kterýmižto bylo dwé dcer téměř giž na wdánj. Když se wogsko položilo, někteřj z národu Hyšpanského na drancowánj w tu stranu se obrátiwsse do té wsy, při kteréžto ta twrz ležela, přissli, a wssecko wssudy brali. Ten dobrý člowěk na té twrzy se zawřew, gich prosyl a žádal, cožkoli w stodolách pjce gest, tu aby sobě wssecku s ginými wěcmi pobrali, toliko aby nepálili a ohněm aby sskody dálssj a wětssj nečinili.

Hyšpanská lotrowina porozuměwssi tomu, že on sám tam toliko býti nemůže, ale že s sebau někoho giného na té twrzy mjti musý, chtěli, aby ge tam pustil. On žádal, aby toho zanechali, že manželku má nemocnau; než že gim wssecko chce dáti, cožkoli má, gedině aby geho při pokogi zanechali. Nemohlo mu to nic prospěti; neb Hyšpanowé skaumali, že tam pohlawj ženského wjce býti musý, a protož počali se na něho dobýwati. A když nemohli tomu dosti včiniti, tu wes y také twrz zapálili. W tom ten dobrý člowěk s manželkau swau y s djtkami, a s těmi dcerami pod zem do nĕgakého sklepu, kdežto wjna a piwa něco měl, vtekl gest, a tu s manželkau y se wssemi djtkami swými dýmem od toho ohně se vdusyl. Hyšpanowé když giž po shořenj bylo, hledagjce pilně peněz y giných wěcý do toho sklepu naposledy ssli, a tu nalezsse těla gich mrtwá podlé sebe w pocziwých ssatech, z těch ge ze wssech swláčeli, a poznawsse že to dwě panny gsau, tu hned po smrti wůli swau a skutek nesslechetný na nich wykonáwali. W tom některé osoby z národu Českého a Německého prawě náhodau k tomu přissli, a ty

Hysspany při tom skutku nesslechetném zastihly. Oni srozuměwsse že to gich towaryssi negsau, a že s ně bysti mocy mjti nebudau, na vtjkánj se dali, kteřjžto některé zraniwsse po nich se sháněli. Napotom wssedsse zase do téhož sklepu, taž wssecka těla obnažená nassly, a wjno y piwo roztočeno. Ta mrtwá těla tu přikrywsse a dwéře dřjwjm a kamenjm zakladsse, aby tam psy nessli, pohřeb gim tu včinili, a z toho sklepu hrob vdělali; w kterémžto oni očekáwagj a očekáwati budau přjstj Syna Božjho a wzkřjssenj swého slawného z toho a takowého hrobu potupného. — Když se powěst skutku tak hanebného po wssjtkě roznesla, netoliko mnozý nad tjm žádné žalosti neměli, ale mnozý tomu gesstě se posmjwali.

W sobotu před sw. Žofij okolo hodiny 21. cýsař poslů ráčil powolati, a tu opět podaw každému ruky skrz doktora swého swrchu oznámeného odpowěd dal s tau záwěrkau: aby poslowé zase se domů nawrátjce giným to předložili, a ge od toho odwedli, tak aby se ze záwazků propustili: pakliby toho nevčinili, žeby sami znáti, a v sebe to zdrawě rozwažowati mohli, žeby on cýsař krále podlé přirozené náchylnosti, gakožto bratra swého w tom nikterakž opustiti nemohl. Tu opět ruky gim podaw, pustil ge od sebe. Král téhož dne w ten rozum také poslům při přjtomnosti obaudwau synů swých a některých Čechů odpowěd dáti ráčil s tjm doloženjm, kdyby poslowé o to se skutečně přičiniti chtěli, žeby wssecky giné od těch záwazků odwedli. Na to poslowé hned w neděli ráno wygewsse, we čtwrtek na den wstaupenj Pána Krysta okolo 21. hodiny do Prahy sstastně se nawrátili.

Nawrátiwsse se k stawům králowstwj Českého na sněmu, který wedlé předesslého zůstánj w pátek po na nebewstaupenj Pána Krysta se držel, oznamowali, předkem: Že milostiwě y dobrotiwě od Gich Milostj cýsaře y krále w poselstwj gsau wyslyssáni. Druhé: Že Gich Milosti žádati a napomjnati ráčj, aby se z těch záwazků propustili. A třetj: Že král Geho Milost welmi za welikau stjžnost sobě to pokládá, že gsau stawowé mocý předesslého sněmu, bez wůle a přjtomnosti Geho Milosti králowské sněm tento sobě položili. Po oznámenj gich poselstwj, hned byl slyssán Walentjn biskup z Irberku posel cýsařský, ten po wzkázanj milosti cýsařské dal předkem list wěřjcý, potom pak insstrukcý Německau čjsti, žádal takéž, rychle aby mohl odpowěd mjti a ku pánu swému zase se nawrátiti. W té pak cýsařské insstrukcý toto se hlawně zawjralo: Že cýsař nikdý toho aumyslu nebyl a nenj, aby zaumyslně proti křesťanům wáleti měl; ale přjčinu sobě od Hánusse Frydrycha mage, kterýžto s ginými se spuntowaw w Rjssi některé osoby s pomocnjky swými k poddanosti sobě přiwozowal, toto wálečné taženj proti němu že gest wzýti musel. Druhé: Že král Geho Milosti cýsařské takowau zprávu včinil, kterakby ti záwazkowé znamenitě býti měli k vblјženj a ku pótupě důstogenstwj králowského; a protož že milostiwě poraučj, aby stawowé hned a bez messkánj z nich se propustili. Neb král k tomu se poddáwá, že stawům sněm chce položiti, a milostiwě se ke wssem nakloniti, a nad to wýsse cýsař krále, gakožto bratra swého k tomu, aby s stawy králowstwj Českého milostiwě y dobrotiwě nakládal, ráčj napomenauti. Paklib

toho včinili, a z těch záwazků propustiti se nechtěli, stawowé gižby rozuměli mohli, žeby Geho Gasnost cýsařská, dle bratrské powinnosti aumyslem stižným to nésti musyl; ale že wěřj, že oni gakožto wěrnj poddanj ku králi a pánu swému dědičnému w tom se poslussně zachowagj.

Potom pak poslowé králowsstj byli pusstěni, a ti tolikéž po oznámenj milosti králowské, a podánj listu wěřjcýho, insstrukcý tuto njže položenau dali wůbec čjsti:

Ferdynand rc.

Insstrukcý na Urozeného Pertolta z Lippého na Krumlowě, neywyšssjho marssalka králowstwj Českého, a Giřjka Zabku z Limberku na Kaunicých radu a mjstokancléře nassého a téhož králowstwj Českého, společně neb rozdjlně, posly nasse wěrné milé k stawům králowstwj Českého ten pátek po Božjm na nebewstaupenj na hradě Pražském při sněmu obecném shromážděným, co na týž stawy wznesti, a s nimi gednati magj, daná.

Předkem: aby poslowé nassi po dodánj listu nasseho wěřjcýho, od nás stawům králowstwj Českého, milost nassi králowskau a wsseckо dobré powěděli, a dále na ně wznesli: Gakož gsau k nám Urozené: Wolfa starssjho z Kragku na nowé Bystřicy neywyšssjho purkrabj Pražského, Wiktoryna Křineckého z Ronowa na Děčenicých, Statečného Giřjka z Gerstorfu na Cholticých, podkomořjho králowstwj Českého, Slowútného Hynka Krabicy z Waitmille a Poctiwého Sirta z Ottrsdorfu, kancljře starého města Pražského a mistra Wáclawa Metka z Krumlowa, měsstěnjna nowého města Praž-

ského, wěrné naſſe milé, s inſſtrukcý wypravili, od kterýchžto poslů wyslaných z gich auſtnjho předloženj z weypiſu inſſtrukcý nám podané mezy ginými gſme wyrozuměti ráčili, že gſau ſtawowé dotčeného králowſtwj naſſeho Čeſkého, ſnému, kterýž od nás w neděli prowodnj minulau na hrad Pražſký položen geſt, mocý čehož ſněmu až do weyš pſaného čaſu do pátku po Božjm na nebewſtaupenj nynj přiſſtjm obložili; čehož gſme ſe do ſtawů, aby ſe takowého odkladu ſněmu bez powolenj naſſeho neb poslů naſſich dopuſtiti byli měli, nenadáli: protož ſe nám toho, abychom týmž wyslaným od ſtawů na gich poſelſtwj odpowědi dáti a aumyſlu naſſeho králowſkého, y také co geſt ſe až poſawád w tom zběhlo, gakž ſe njže wypiſuge, oznámiti neměli, aby každý w tom gruntowně wědomoſt mjti mohl, mlčenjm pominauti nezdálo.

„Prwotně, kdež ſtawowé obſſjrně toho w inſſtrukcý ſwé dokládagj, co geſt ge k takowým zápiſům a záwazkům přiwedlo, proſýce nás, abychom nad tjm žádné ztjžnoſti mjti neráčili, neb že ſe nic nowého a prwé nebýwalého neſtalo, než to, což před ſhořenjm deſk zemſkých prw bylo, k obnowenj přiſſlo, gakž taž gegich omluwa a artykul w ſtawſké inſſtrukcý položený, obſſjrněgi w ſobě obſahuge.“ Na to poslowé naſſi ſtawům toto předložiti a za odpowěd dáti magj, žebychom ſe toho do nich nebyli nadáli, aby ſe ſtawowé přes čaſtá a mnohá miloſtiwá napomjnánj, žádoſti y poddawánj naſſe, kteréž gſme těchto čaſů ſtawům činili a gim předkládali (kterak gſme wždycky miloſtiwě a otcowſky až poſawád k nim nakloněni gſauce, nikdy toho, cožby králowſkj

Českému, stawům a obywatelům w něm, y tudjž swobodám gich a dobrým starým chwalitebným zwyklostem, y obecnému dobrému, zřjzenj zemskému, řádu a práwu k vblíženj a ke sskodě býti měla, w neymenssjm hledati toho žádostiwi býti, nýbrž ani na to kdy mysliti ráčili) tau měrau w swém předsewzetj se vkázati, a ty nowé nebýwalé a nepodobné záwazky, které gsau tak proti starobylým pořádkům a wrchnosti nassj bez přjtomnosti osoby nassj králowské neb poslů nassich wzdělali, od těch zase na milostiwau žádost nassi pustiti nebyli měli. O kterýchžto zápisých a záwazcých gegich, hned zwrchu počátku gakž gsme zwěděli, s nemalým podiwenjm y těžkostj gsme to wslysseti ráčili; poněwadž ani o tom žádné wědomosti nemáme, aby kdy bud za králowánj předků nassich slawné paměti, tudjž y nasseho takowj záwazky a nowj artykulowé tjm způsobem bez zwlásstnjho powolenj a wědomj předesslých králů Českých, a na tento čas nás krále a pána gegich wzdělánj, aneb do desk zemských wgjti měli, o čemž nedržjme, kdyby y desky gesstě před rukami byly, aby se takowj zápisowé w nich nassli; a k tomu také nemůže se nám w prawdě a gruntem toho přičjtati, a w paměti nemáme, aby kdy stawowé po shořenj desk zemských při nás toho byli hledali, abychom takowé zápisy do desk zase wložiti ráčili: než o tom se dobře wj, že gsme hned po shořenj desk o swé vgmě a ze zwlásstnj milosti, lásky a náchylnosti nassj králowské, kterauž k stawům Králowstwj Českého, gako k wěrným poddaným nassim máme, na to mysliti, a ty cesty (žádné práce w tom nelitugj) předse wzýti ráčili, abychom Králowstwj České a téhož králow-

ſtwj ſwobody, dobré, ſtarobylé, chwalitebné zwyklosti, zřjzenj zemſká, řád a práwo, mnohem wjce a weyſſe, než gſau předeſſle měli, a w vžjwánj toho byli, wyzdwihnauti, wywyſſiti, a wſſecko to, což geſt prwé we dſkách zemſkých bylo, zaſe obnowiti a vtwrditi. Zwláſſtě pak aby řád a práwo průchod ſwůg měl, každého čaſu k tomu ſkutečně nápomocni býti, a s ſtawy ſe o to, kterak a pokudby to zaſe wyzdwiženo a obhágeno, a artykulowé k tomu náležitj wzdělánj býti měli, ſneſti, a ge k tomu napomenauti ráčili. A když gſau náš ſtawowé na napomenutj naſſe, gakž nynj dotčeno, ſkrze wyſlané ſwé ponjženě za to žádali, k ſněmu obecnjmu, kterýž neyprwněgſſj po shořenj deſk zemſkých pro weyš pſanau a žádnau ginau přjčinu držán byl, gſme gim miloſtiwě powolili. A tak ſe tomu wſſemu z toho ſnadně rozuměti může, že gſme w nicemž ſtawům, ſwobodám, řádu a práwu králowſtwj Čeſkého s naſſjm wědomjm vbljžiti neráčili, než po wſſecky čaſy, w čemž y Pána Boha za ſwědka ſobě dáwáme, podlé neywyšſj pilnoſti naſſj ſkutečně k wyzdwiženj králowſtwj Čeſkého, a k dobrému y vžitečnému ſtawu nápomocni byli, a geſſtě giného vmyſlu býti neráčjme. Y poněwadž ſe nám w tom od některých, gakobychom proti ſwobodám gednati měli, a řádu a práwu nedopomáhali a neobhagowali s vbljženjm, čehož ſe w prawdě od nás neſtalo, negſauc tjm winni, přičjtá; neznáť ſe, aby z té přjčiny takowá ſneſſenj a zápiſowé ſluſſně, gakž oznamugj, proti ſtarobylému a chwalitebnému pořádku a naproti wrchnoſti a mocnoſti naſſj králowſké wzdělánj býti měli. A protož aby wſſickni ſtawowé králowſtwj naſſeho Čeſkého poněkud o těch

a takowých artykulých, z kterých se rozuměti tomu může, že nám a mocnosti nassj se vbljžilo, a skrze takowé zápisy a záwazky od některých osob ze stawůw mimo náležitost, o čemž snad ne wssickni wědomost měli, než gináče se gim o tom zpráwa dáwala, předsewzato gest, wěděti mohli a to znali, že gmém takowých záwazkům a zápisům dopausstěti nikterakž náležité ani trpěliwé nenj. Toho se nám před stawy, gakž se dole pisse, zatagiti nezdálo. Předkem, když osoby ze stawůw takowé nepořádné a neslussné záwazky mezy sebau wzdělali, y o to se pokusyti směli, bez wědomj a gistého dopusstěnj a powolenj nasseho, gakožto krále a pána swého (což gest podlé zřjzenj zemského y starobylých chwalitebných dobrých zwyklostj gim y giným zapowědjno, a slussně gim to náležité nenj) sněm obecný a sgezdy o středopostj minulém do Prahy položili, o čemž my zwědauc, takowý sgezd, aby průchodu neměl, gsme zapowědjti ráčili; než aby se ponjžené prosbě a žádosti gich w tom dosti stalo, gim sněm obecnj wssem stawům králowstwj nasseho Českého w neděli prowodnj giž minulau (kteréhož gsme prwé pro znamenitá zaneprázdněnj od nás w Litoměřicých wůbec austně oznámená, držeti nemohli) na hrad Pražský rozepsati dáti, a při tom těm osobám ze stawůw spuntowaným přjsně přikázati ráčili, aby w tom času žádných sgezdůw nedrželi. A wssak neohlédagjc se na psanj a gistý y sprawedliwý rozkaz náš, předse gsau ten sgezd sobě o středopostj položený drželi, a spolu se w nemalém počtu w Praze w kollegi proti starobylému, dobrému, chwalitebnému pořádku a obyčegům scházeli, rozličná gednánj, kteráž bez přjtomnostj osoby nassj králowské a sněmu

obecnjho býti nemagj, wypali; proti naffim zgewným pro= tiwnjkům a nepřátelům, a zwláſſtě proti cýſaře Rjmſkého Geho Milosti pána a bratra naſſeho neymilegſſjho, nepřjteli do achtu danému Hánuſſowi Frydrychowi, kterýž ſe knjžetem Saſkým gmenuge, a geho pomocnjkům w pſanj ſe dali, a těm, kteřj geſſtě do gegich zápiſůw a puntůw ſe nepřjznali, přjſné pokuty pod ztracenjm ſtatkůw, a wyhnánjm man= želek a djtek gich ze země, geſtliže k nim w giſtém a určitém čaſu, kterýž gſau gim uložili, nepřiſtaupj a pečetj ſwých podlé nich k gegich ſneſſenj a ſpuntowánj nepřitiſknau neb nepřiwěſý, činili, paklibh wždy toho w tom čaſu gim ulože= ném, neudělali, aby gich wjce k ſneſſenj a dálſſjmu společné= mu gednánj nepřipauſſtěli; nébrž ſe k nim, gakž wýš dotčeno a wyměřeno, zachowáno bylo. Ale nemagjce ani na tom doſti, ſami mezy ſebau zbjrky uložili, neywyſſjho hegtmana y giné hegtmány polnj ſobě wolili, weřegnau hotowoſt nařjdili, a kterakby ſe dále při wyzdwiženj země a do pole taženj zachowati měli, uſtanowili. O ničemž nám prwé, gakožto králi a pánu ſwému neoznamugic, než tak ſe w tom rowně gakoby giž králowſtwj Čeſké bez krále a pána bylo, chowali. A na tom mezy giným konečně zůſtali a ſe ſneſli, buďme my neb nebuďme oſobně na tom ſněmu, od náš o prowodnj neděli položeném, aby proto wſſickni ze wſſech ſtawůw, kteřjž gſau koli k tomu ſneſſenj přiſtaupili a ſe při= znali neb přiznagj, a kteřjž gſau milownjcy obecného dobré= ho, kdož pro mladoſt neb ſtaroſt může, lečby pro nemoc neb gak bezelſtně (cožby ukázati ſe mohlo) přigeti nemohl, aby ſe do Prahy nagjti dali, a tak ſe k tomu připrawili, aby na témž

sněmu až do konce neodgjžděgjce setrwati mohli. Cožž gest se pak od nich, gakž gsme zprawení, stalo, a w znamenitém počtu na témž sněmu se nagjti dali. A když gsme se na milostiwau žádost cýsaře Geho Milosti spolu s knjžetem Maurycem a bratrem Geho Lásky knjžetem Augustem s lidem nasſjm wálečným, kterýž gsme tehdáž spolu s Gich Láskami w poli měli, z Drážďan skrze králowstwj nasse České ke Chebu obrátiti ráčili; a oni o takowém předsewzetj nassem zwěděwše, psanj gsau nám skrze některé osoby od nich zřjzené včinili, w němž sobě nemalau těžkost pokládali, že gsme dotčené wogenské taženj nasse s lidem nassjm wálečným skrze králowstwj České předse wzali. Na kteréžto zřjzené psanj gich tuto odpowěd gsme gim dali, že toho vmyslu býti ráčjme, na milostiwé obeslánj a žádost cýsaře Geho Milosti do Chba skrze králowstwj nasse České táhnauti, negsauc giného aumyslu, než pokogně, žádnému škodsti nečinjc, skrze též králowstwj České gjti, a také že giž gmenowané nasse wálečné taženj negednom pro nasse, ale tolikéž y wssemu králowstwj Českému a obywatelům w něm y zemjm k témuž králowstwj přjslussegjcým k dobrému, vžitečnému, a pro obranu y ochranu gich, a zwlássstě také ze strany nepřjtele, kterýž giž tehdáž Jochmisstal a Přjsežnicy byl wzal, se děge s tjm milostiwým doloženjm a žádostj, aby nad tjm (poněwadž se žádnau ginau měrau, než tau gakž nynj dotčeno, předse neděte) žádné těžkosti neměli a nenesli, napsali a oznámiti ráčili. Ale neohledagjc se na takowé nasse prawdiwé oznámenj, přes to gsau (čehož gim ani žádnému ginému kromě nám neb osobám od nás k tomu zřjzeným, podlé starobylého chwalitebného zřjzenj

zemského nenáležeto a nenáležj wyzdwiženj země do pole či- niti) lid swůg wálečný do pole wyprawili a lesy a hory při pomezý králowstwj Českého zasekati, opatřiti a osaditi dali, tak že gest žádná silnice kromě ta gedna cesta, kteraúž gsme dosti o poddál s nemalau těžkostj k cýsaři Geho Milosti s lidem nassjm wálečným obgeti musyli, nalezena nebyla. Z čehož se gináče rozuměti nemůže, než že gest se tudy shle- dánj nasseho s cýsařem Geho Milostj brániti chtělo. A k to- mu gest také, což wůbec wědomé gest, y psanj by se toho wkázati mohla; hegtman gegich wolený Kasspar Fluk o nás a proti nám a wssak beze wsseho gruntu smyssleně a nestyda- datě rozpisowati směl, že gsme dwě města nasse Kadaň a Most mocý wzali. A když gsme s týmž lidem nassjm wálečným skrze králowstwj České táhnauti ráčili, že gsme w témž krá- lowstwj nemalé sskody zdělali. Též také w často psaných osobách spuntowaných tisstěném a wůbec wydaném spisu se to nacházý, že gest skrze lid náš wálečný Wolffowi mladssjmu z Kragku městečko geho Manětjn wybráno, gessto se o tom wj a wěc zřetedlně wědomá gest, že nic nenj, a w tom gakž y w giném se nám křiwda děge, a nikdá se toho dowesti ani za prawé včiniti nebude mocy. A wssak ani na tom dosti nebylo, aby se wždy w swých neslussných a proti zřjzenj zemskému wzdělaných puntjch a záwazcých tjm wjce posylniti, a swé předsewzaté djlo tjm dostatečněgi prowesti mohli, y toho gsau nepominuli, než o témž giným zemjm oznamo- wali, gich napomjnagjce (poněwadžby proti gich swobodám wysoce obtěžowáni a sužowáni byli) aby gim pomocý a re- tuňkem swým přispěli. Kdež ač gsme gim přjsně poručili,

aby lidu swému wálečnému z pole domůw zase nawrátili se rozkázali, ale nic gsme při nich w tom obdržeti nemohli, nébrž předse týž lid pospolu w poli zůstal.

Item, Thumshyrnowi toho dopustili, a tomu se diwali, že gest s lidem wálečným Hánsse Frydrycha někdegssjho kurfirssta w králowstwj nassem Českém byl, a sem y tam táhl, Chomotow, Loket, Falknow, a některé giné statky mocý wzal. Na vrozené Ssebestyana z Waltmille a Bohuslawa Félixa z Hasnssteyna, y Fiktumowu mocý wálečnau táhl, gich statky zplündrowal a ssacowal, a poddané gegich k přjsaze přinutil, aby panům swým žádného poslussenstwj a poddanosti wjce nečinili, nébrž k ruce třem stawům králowstwj Českého gsau zawázáni.

Item: také gest wůbec wěc wědomá, že gegich neywyšssj hegtman Kasspar Fluk s Tumshyrnem wjce než gednau w králowstwj Českém swá shledánj a srozuměnj s njm mjwal, a o to se pokusyti směl, když gsme tehdáž skrze králowstwj nasse České táhli, a kdybychom Jochmistál zase vgjti býti chtěli, aby gich byl bránil, tak aby zase z rukau a mocý stawůw nám připogeni nebyli, gakož pak týž Jochmistál a Přjsežnice y giné dědičné statky nasse až podnes w gich mocy gsau.

Item: Thumshyrnowy w geho zlém a wálečném předsewzetj neohlédage se na to, ač gsau koli lid swůg wálečný w těch mjstech tudy nedaleko w poli měli, a gemu vsskoditi y odpor včiniti mohli, a pakliby mu nebyli dosti sylnj, nás když gsme rowně tehdáž s lidem nassjm wálečným w taženj ke Chbu byli, za to byli požádali, bychom wě-

děli to kterak opatřiti a předegiti; ale giž dotčené osoby žádného odporu gemu neučinili, ani proti němu se nezasadili. Než když gsme my gako král a pán gich s lidem nassjm wálečným a wssak neginače, než gakž dotčeno, wsseligak pokogně bezewssj lidské záhuby pro obranu a zachowánj králowstwj nasseho Českého a giných poddaných nassich k cýsaři Geho Milosti skrze králowstwj nasse České táhnauti ráčili, hned gest wogenské wyzdwiženj a wytaženj w králowstwj Českém se stalo. K tomu také Žatečtj poddanj nassi, abychom w městě přes noc byli zůstati mohli, w tom se nám zepřeli, a nás do města gako krále a pána swého pustiti nechtěli.

Nád to pak nadewssecko w tisstěném spisu a traktátu wyznánj markrabě Albrechta Brandenburského wsse k wětssjmu proti nám lidu pozdwiženj a zbauřenj psané osoby spuntowané toho doložili, gakoby markrabě Albrecht wyznati byl měl, že cýsař Geho Milost toho aumyslu býti ráčj na králowstwj České táhnauti, ge mocý podmaniti, a dědičné učiniti chtjc. Což wssecko zřetedlně smyssljenj gest, a prawé samo w sobě nenj. Přitom také weyš psanj poslowé nassi y toho před stawy králowstwj nasseho Českého zatagiti nemagi, že Hánuš Frydrych, kterýž se knjžetem Saským gmenuge, spolu s swými pomocnjky, když gest poražen byl a gat, kterýž až podnes u wězenj gest, sami prawili a dobrowolně wyznali, že gsau gistě tjm ubezpečeni byli, že Thumshýra od některých, kteřj w tom puntu a záwazcých gsau, to přirčenj a připowěděnj měl, že podlé něho a Hánusse Frydrycha táhnauti chtj, a žádnau měrau gich opustiti nemjnj. A když gest se od Tumshýrna weyš psaný wpád a sskoda do králowstwj Českého stala,

gesstě proto gmenowaný Kasspar Pluk a Rumšhyrna pospolu byli, a dálssj srownánj a snessenj spolu měli. Z čehož že wsseho se nic giného nadjti ani rozuměti nenj a nemůže, než to, kdyby se Hánussowi Frydrychowi w geho spurném předsewzetj dobře bylo zdařilo, žeby tudy proti nám tjm wjce zlého působeno a obmeyssleno býti mohlo.

Item: Tomoto se také nemůže slussně odporowati, že netoliko cýsaři Geho Milosti, ale y nám, y také lidu nassemu wálečnému w tomto nyněgssjm polnjm proti Hánussowi Frydrychowi taženj sspiže a (proſiant) z králowstwj Českého aby wezen a k wogsku dodáwán nebyl, zapowědjno bylo. A ti pak, kteřj osoby nassj, dětj nassjch neymilegssjch, nassj mocnosti králowské, žiwota y poctiwosti a důstogenstwj nasseho, zemj a poddaných nassjch žádostiwi byli a o to usylowali, přes to přeſewssecko do králowstwj Českého pausstěni, w zemi trpjni, přechowáwáni a wsseligak fedrowáni byli, a pohodlé se gim činilo.

Item: Od týchž, kteřjž w těch záwazcých a w puntjch gsau, a předesslé ten sgezd o středopostj drželi, gest nám posudnj (ode wssech třj stawůw gednomyslně swolené) y také cla nasse pomeznj zastawená, tak že se nám to až posawád newydáwá.

Item: Nedáwno pominulého času Floryan Griſpek rada a sekretář náš w zřjzené komoře nassj králowstwj Českého, kterýž obywatelem králowstwj Českého gest, negsa před námi obžalowán ani obwiněn, a neohlédage se w tom na geho weymluwu a newinu, kterauž oznamowal a před náš

se k slyssenj wolal, gest předse do wězenj wzat a potom na mnohé prosby zase na neobyčegný záwazek wypussťěn.

Item: těm osobám, kterýmž gest králowstwj České zapowědjno, zase se gim do země wbrati dopustili; a ty pak, kteřj proti nám přečinili, zleytowali.

Item: Osobu slibem zawázanau záwazku geho zprossiti a swobodnu včiniti chtěli. A giné wěcy, kterýchž se nám na tento čas předkládati za potřebné newidj, předse brali.

Y nemámeli giž z toho ze wssehe se domeyssleti a tomu rozuměti, že gest proti nassjm wlastnjm regálijm, mocnosti a wrchnosti králowské, w kterauž gim ani žádnému ginému, nám sahati aneb w tu wkračowati sprawedliwě nenáležj), takowým gich spuntowánjm a záwazky přjliš mnoho gednáno a působeno, nad čjmž slussně těžkost nésti musýme. Toho wsseho stawowé y wssickni wůbec zdráwě při sobě powážiti mohau. A poněwadž w tom we wssem, gakž od nás weyš oznámeno a předloženo, proti nám wysoce gest gednáno, a mocnosti nassj vblјženo, aby w takowých neslussných záwazcých předse státi měli, toho nám nigakž slussně déle snásseti a dopausstěti se nezdá, a dobře y sprawedliwě náležité nenj.

Protož magj swrchu psanj poslowé nassi wssecko to stawům bedliwě a se wssj pilnostj předložiti, a gim na mjstě a gménem nassjm přjsně přikázali, aby se hned bezewsseho meskánj neprodléwagjc z takowých swých spuntowánj a záwazkůw propustili, a těm osobám, kteréž gsau k dotčeným záwazkům a spisům pečeti swé přiwěsyli, neb přitiskli, a nynj

w Praze ty osoby přjtomni budau, gich pečeti nawrátili; kteřjžby pak k tomu sněmu nepřigeli a přjtomni nebyli, těm aby konečně gich pečeti také odeslali, a ty záwazky a spisy wzdělané poslům nassim w moc gich dali, abychom w skutku znáti a wěděti mohli, že takowá snessenj a záwazcy dokonale zdwiženi, zrusseni a zkaženi gsau.

Gestliby pak wždy na swém takowém neslussném předsewzetj newstupně stáli, a z těch puntůw a záwazkůw se hned, gakž weyš dotčeno, propustiti nechtěli; byloby nám obtjžné tau měrau mezy ně přigeti, a nasse y zemské obecnj potřeby s nimi gednati a předse wzýti, než gižby nám tudy k tomu přjčina dána byla, abychom na ty cesty pomyslili, kudy a kterakby wrchnost a mocnost nasse králowská nám a králowstwj Českému k dobrému a vžitečnému zachowána býti mohla, gsauc té milostiwé naděge k stawům, že k tomu přigjti nedagj, nébrž se tak k nám, gakožto ku králi a pánu swému, gakž wěrným poddaným dobře náležj, zachowagj, abychom tau přjčinau gsauc k nim milostj nassj králowskau nakloněni, w dobré lásce, swornosti a pokogi s nimi byli a trwali. A my se k tomu milostiwě poddáwáme, když se z toho snessenj a spuntowánj propůstj, a ti záwazcy, gakž dotčeno, dokonce zrusseni a zkaženi budau, že wssecko to, což gest předesslé a od starodáwna we dskách zemských bylo, a to se od nich před námi pokáže, má na budaucým sněmu obecnjm, kterýž gim stawům poslowé nassi, když se z těch záwazkůw, gakž se weyš oznamuge, propustj, hned na den vrčitý gmenowati, a na mjstě nassem oznámiti a položiti magj. Ny kte-

rýmžto sněmu osobně, dáli Bůh, konečně býti ráčjme, a stawowé wssickni aby se tolikéž na tom sněmu nagjti dali, zase do desk zemských wložiti, utwrditi a upewniti, a nad swobodami, zřjzenjm zemským, řádem a práwem, y lidskými sprawedlnostmi ruku nassi králowskau držeti a milostiwě y sprawedliwě ge w tom ochrañowati, a tak se we wssem podlé slussnosti, gako král a pán gich milostiwý chowati ráčjme, čehož sobě stawowé, ani žádný giný slussně do nás ztěžowati nebudau mocy.

Přitom také poslowé nassi stawůw od nás milostiwě žádati budau, aby ty artykule, kterézby nám w tom budaucým sněmu předložiti úmysl měli, nám pořádně sepsané odeslali, abychom w ty nahlédnauce, gim wyrozuměti a těmi se zprawowati ráčili. A wssak gsme té naděge, že stawowé žádných artykulůw, kteřjžby se na mocnost a wrchnost nassi wztahowali, předsebráti nebudau. A my také při tom y giné artykule, kteřjžby nám a králowstwj Českému k dobrému a užitečnému býti mohli a slaužili, předsewzýti a při budaucým sněmu gednati, a tolikéž stawům na gich artykule, kteréž gsau Nám poslowé w gich instrukcý předložili, dálssj odpowěd nassi dáti ráčjme. A což Nám také dále poslowé nassi, gakž gim milostiwě wěřjme, w tom we wssem dobrého a užitečného podlé zněnj instrukcý nassi zgednati a způsobiti budau mocy, w tom aby žádné pilnosti a práce nelitowali, a Nám o tom, cožkoli zgednagj, dnem y nocý gednohokaždého času oznamowali; abychom se wěděli čjm zprawiti. A my gim to milostj nassj králowskau

zpomjnati ráčjme. Datum w wogstě našsem v Wittmberka w neděli křjžowau léta 1547.

Ferdynand m. p.

Henricus Burgrauius Misnen.
S. R. Bohemie Cancellarius.

Po přečtenj té insstrukcý wssickni byli od Wyléma Křinekého z Ronowa napomenuti, aby poněwadž se přjliš welikých wěcý dotýká, wesměs na swá kolena poklekli, a Pánu Bohu se pomodlili; neb giž ssipka gako wywržena gest, aby sám Pán Bůh ráčil gich pomocnjkem býti, a w dobrém y w swatém swém pokogi králowstwj České zachowati. Ten den a na zegtřj nemalá mezy stawy byla roztržitost; neb negwyšsj purkrabj Kragjř z Kragku, který v krále Geho Milosti w poselstwj byl, gsa ginýmn duchem nadechnut, počal wrtochy honiti, a rozličně, aby gediné z těch záwazků sgiti mohlo, lidi strassiti. A poněwadž wedlé aufadu geho předně gemu náleželo se přimlauwati, k tomu koncy přjmluwau swau směřowal, „že on s těmi, kteřjž se s nimi neyposléze k snessenj přátelskému přiznali, o těch wěcech, o kterýchžto král Geho Milost w insstrukcý swé důmjnku činiti ráčj, málo s těměř hned nic gest newěděl; než teprwa něco tomu porozumjwá, slysse také něco we wogstě, žeby kurfirsst sám w tom slyssseti se dal, že gest ho vbezpečenj na Čechy zawedlo; a protož aby se toho do ponděljho, ažby se wětssj počet sgel, poodložilo." A když se gest w pondělj wětssj počet ze wssech stawů králowstwj Českého sgel, týž purkrabj přjmluwu swau takowau včinil a žádost, a napomenutj cýsařské y králowské

ze strany propusstěnj těch zawazků obssjrně dosti, opáčiw swé zdánj, oznamowal: „Žeby pro dobré vpokogenj, a aby to zlé, kteréž se na toto králowstwj walj, mohlo překaženo býti, tak včiniti a z těch a takowých záwazků propustitiby se chtěl; aby snad kdyby se to nestalo, králi od stawů k nepokogi přjčina dána nebyla; zwlásstě když se král w to poddáwá, že s ním položiti; a staloli se gest gaké vblíženj swobodám tohoto králowstwj, k naprawenj skutečně chce přiwesti; neb z té pohrůzliwé insstrukcý tomu gest rozuměti, gestliže toho nevčinjme, že král s námi bude konečně wáleti. A my widjme, co se ginde děge a giným děge, a mohauce pokoge vžiti, abychom na sebe y na toto králowstwj těch a takowých y snad gesstě wětssjch těžkostj neuwedli, a snad y o ostatek těch nassjch swobod, kteréž gesstě máme y o statečky swé abychom nepřissli. Neb kdyby gaká podstata při nás byla, mohloby snad něco toho se předsewzýti; ale nerozuměti tomu gest, abychom co mocý wálečnau prowesti mohli. A kdež nebýwá w takowých wěcech wálečných podstaty a wssech wěcý dostatku, nebýwát tu také ani žádného prospěchu. Wálkuť gest snadno gednomu každému začjti; ale rozumný gedenkaždý musý toho pilně ssetřiti, a k tomu bedliwě prohljdati, kdy a gaký konec by gi mohl býti. Kdo nikdýž nic nemá, ten k wálce a k nepokogi wsseligak pospjchá. Budeli od nás králi přjčina dána, to gest wěc gistá, že na nás s lidem swým se obrátj, a cýsař gakožto bratra swého podlé této swé ohrady nikterakž neopustj. — My pak gsme od nepřátel ze wssech stran obkljčeni, co sobě medle počjnati budeme? Neb z gedné strany

knjže Bawor̃ſké mage deeru krále naſſeho, druhau Falckrabě kurfirſſt, třetj knjže Celerſké, ti také s námi podlé krále wáleti budau. — Knjže Miſſenſké Maurycz s bratrem ſwým, ti gſau ſe, ač newjm kterak, nowými ſmlauwami, aby ſe neopauſſtěli, ſobě zawázali, a aby ſe nad Čechy pomſtili, to welmi rádi vſlyſſj, a gako ſobě to kaupj. Slezácy a Morawané nám proti králi giſtě pomáhati nebudau. Rakuſſané pak gſauce geho děditčnj, ti aby nechtěli, musegj na nás táhnauti. A gſauce wſſechněm okolnjm národům, zwláſſtě pak Němcům v weliké oſſkliwoſti, co žiwo, na nás ze wſſech ſtran ſe obrátj. A protož takowé, tak mnohé a ſylné nepřátely ſobě gako na hrdlo vweſti, geſt welmi nebezpečné. Neb Turka lépegi a ſnázegi byloby podniknauti, než tak přátelſtwjm ſpogené pány na ſebe obrátiti, a ge na ſebe poſſtwati. A kdyby wálka s Turky byla, těch a takowých ſſkod by nikterakž nečinili, které a gaké ten lid cýſařſký činj; což ſe od nás poſlů očima ſpatřowalo. A tak což králi náležj, neylépe geſt od toho puſtiti, a což také nám, ſprawedliwě ſe držeti, a od toho nevpauſſtěti. Máme w rukau naſſich pokog y nepokog, což lepſſiho geſt, toho potřebj geſt nám ſſetřiti, a toho ſe přjdržeti; neb we wogſſtě zběř ta ſe tomu těſſj, abychom my toliko něco začali a přjčinu k wálce dali."

Přjmluwa geho od neywyſſſiho komornjka, y od giných blijž při něm na ten čas přjſedjcých byla ſchwálena, až potom po pořádku přjmluwa přiſſla na Jana z Pernſſteyna, kterýžto k tomuto rozumu gi včinil:

„Zápis nasseho přátelského snessenj gest zřetedlný, a také pečetmi stwrzený, ten z žádné giné přjčiny se nestal, než toliko pro samé obhágenj a zachowánj swobod, wenSad, řádu a práwa Králowstwj Českého. Neb mandátem králowským wssecko to bylo k zkáze a zrussenj přisslo. A tak za přjčinau stjžnosti takowého mandátu, kterýž lidé giž déle snesti a wytrpěti nemohli, tjm zápisem přátelského snessenj k obhagowánj swých swobod stawowé gsau se sobě zase zawázali. Z kteréhož zápisu tomu se nikterakž wyrozuměti nemůže, aby njm gaké vbljženj wrchnosti a důstogenstwj králowskému se státi mělo aneb mohlo, tak gakž král Geho Milost w instrukcý dotýkati ráčj, wykládage a nás gako nařjkage, gakobychom my geg pod tau zástěru včinili, abychom Geho Milost z aumysla na to, cožby nám náleželo, se potahowali, a wrchnosti y (regalij), gakož toho dokládá, vblizowali; gessto toho gak při mně, tak také y při giných wssech lidech nebylo a gesstě až posawád nenj; nýbrž král w témž snessenj přátelském, a w témž zápisu při swé spravedlnosti, y při wssem swém práwě gest zachowán; a což Geho Milosti sprawedliwě gakožto králi a pánu náležj, w tom we wssem hned znamenitě wyhražen. My zase králi, kterýmikolj powinnostmi gsme zawázáni, ty wždycky gsme gakožto wěrnj poddanj činili, a až posawád s welikými gistě těžkostmi činjme. A protož za sprawedliwéby také bylo, aby y král nás přitom zůstawil, což nám sprawedliwě náležj; gakož gest se pak nám k tomu, přigjmage toto králowstwj, zawázal, aby nás podlé powinnosti swé ochraňowal, a ne tak nás sobě bezewsseho nasseho prowiněnj w zlé domněnj bral; poněwadž včiněnjm takowého

zápisu, nic se gest nowého nestalo, ani proti zřjzenj zemskému, ani proti dobrým starobylým, a gakž ta insstrukcý w sobě obsahugé, chwalitebným pořádkům :: ale w takowých a mnohem menssjch přjčinách předkowé nassi tolikéž gsau činjwali, a w těžkostech swých k zápisům takowým se vtjkáwali, gakž pak ti a takowj zápisowé y záwazkowé s pečetmi před rukama gsau. *) Welmi potřebný zápis gest, (dále dowozowál), a gako nčgaké zrcadlo nynčgssjch wssech těžkostj, kteréž gsau se Čechům hned od počátku králowánj dály, a až dosawád gesstě dčgj.

Pročež že tolik nás nuzné a přjliš stjžné přjčiny k tomu zápisu přátelského snessenj gsau přiwedly, abychom se giž aspoň o nasse swobody zasaditi směli, a giž wjce gich sobě russiti a kazyti nedopustili. Neb tjm mandátem od krále wyslaným weliká djra a mezera w swobodách králowstwj Českého a nassich se zdělala, a ta kdyby k naprawenj zápisem tjmto přiwedena nebyla, gižbychom do ostatku o wssecky swobody přigjti museli. Neb když od mnoha let stawowé teď mezy sebau na rozličných rozbjljch byli, a skrz to na sněmy gezditi nechtěli, wsseligakého gednánj obecného s pilnostj se wystřjhali, a gedni druhých se sstjtili, bezpečně o dobré s sebau

---

*) Dal přitom zápis čjsti léta 1465 za krále Girjho na Zelené Hoře včiněný, w němžto stawowé a tiž zápisnjcý hned sprwu počátku toho zápisu přjčiny položili, že gsau se w týž zápis proto zapsali, gsauce sobě tjm wssickni powinni, a předkem sami sebe, wlast swau a potomky swé opatrowati. Pak y ginj zápisowé k tomu podobnj čteni byli.

wyzmlauwati nesměli, wssecko wssudy y na wsse strany hynulo, nic se dobrého negednalo; ale toliko obmeyssleło, kudyby lidé o statečky swé přistrogeni byli. Tak kdož nikdyž nic neměl, anebo statek swůg hanebně vtratil; ten se wsseligak připochlebiti hleděl, aby mohl k něčemu přigjti, a tomu kdož statek měl, pod nĕgakau barwau sprawedlnosti, řádu a práwa geg wydřjti.

Y za těmi a ginými mnohými přjčinami, aby zase stawowé w swornost a w stálost mohli vwedeni býti, zápis nassého vpřjmného snessenj se stal; z kteréhožto abychom se hned tak lehce měli propustiti, toho se nikterakž při mne nesnássj; neb tjm a takowým propusstěnjm gižbychom se w tom we wssem winni dali, což král w insstrukcý za stjžnost sobě pokládá. A protož mé zdánj gest takowé, aby k cýsaři y ku králi gesstě gednau w obssjrných artykulých přjčiny toho předloženy byly, proč gsme se w ten a takowý zápis stawowé giž dáti musyli. — Že pro nic giného, než toliko pro zachowánj lásky a mezy námi wssemi pokoge dobrého, swobod, řádu, a práwa; a ne abychom tjm komu, a zwlásstě králi a pánu swému vbližowati chtěli, k němuž gsme se wždycky wěrně, poddaně, gakž na lidi poddané a dobré náležj, chowali, a gesstě chowati mjnjme a chceme. A poněwadž se to pro zachowánj dobrého pokoge, lásky a swornosti stalo, král, že w swornosti mezy sebau gsme a ne w rozbjljch, měłby zwlásstnj nad tjm také libost mjti; než gestliže gest se pak někdo w něco stranného a zlého dal, pod tjmto nassjm vpřjmým snessenjm, nechť to zlé sám nese, a to wssem nám stawům se přičjsti nemá a nemůže.“

Po dokonánj řeči geho Wylém Křinecký se přimluwil: „Že Geho Milost na gisté artykule, k sněmu skrze posly od stawů králowstwj Českého wyslané, mage odpowěd dáti, pod způsobem odpowědi, stjžnosti swé gakésy w mnohých artykulých toliko sobě pokládá, a gakésy hřjchy, ku kterýmžto my se neznáme, a gich se bohdá wssickni nebogjme, nám přičjtá. A což mandátem swým gesstě nedokonal, insstrukcý tauto to wsse wrchowatě na hlawu hned dolil; čehož gsme gistě na něm, abychom v něho w takowém zlém, hanebném a osskliwém domněnj byli, nezaslaužili; neb gsme geg sobě z milosti a lásky za pána zwolili; a tolikéž, poněwadž králowstwj toto gako přednj kurfirsstwj gest, cýsaři Geho Milosti bratru krále nasseho k cýsařstwj dopomáhali; za takowá nasse dobrodinj w prawdě takowé odplaty gsme se nenadáli. — A zwlásstě pak když gsme bohdá toho nic nevčinili, čehožbychom slussně a sprawedliwě včiniti anebo neměli anebo nemohli; když gsme wssudy a odewssech opusstěni byli, a nám se gest w swobodách nassich vblizowalo, newědauce co činiti, a bywsse na ten čas od obogjch wysoce podlé smluw děditčných napomenuti, abychom gim pomáhali, a nemohauce se nikdý těch a takowých smluw děditčných doptati, když gsau ge nám ze země iven prvč wywezli, a purkrabj Pražského w králowstwj tomto s sebau gsme neměli, a nepřátele do země toho králowstwj zbrogně a wogensky bez wssi ohrady wskočili, lidem nebohým znamenité sskody činili, a ne tak, gakž král Geho Milost pisse, se brali; musyli gsme se giž k tomu vtecy a k tomu přičiniti, k čemuž gsau se wždycky předkowé nassi vtjkali; abychom sobě proti takowým těžkostem něgak wždy pomáhali,

w wjce swobodám králowstwj Českého, ani nám také vblijzo-wati giž nedali. A protož snessenj včiniwsse, lid gsme pro obra-nu a ochranu králowstwj Českého a žádnému na sskodu do pole wypravili; gesstě neymenssjho slowjčka od žádného toho gsme nesslysseli, aby kdo směl powědjti, žeby za malý penjz sskoda se gemu od takowého lidu nassého státi měla, (gessto syc na od-por toho wychwáleného lidu pokogného, kterýž s králem Geho Milostj, gak pisse, pokogně skrze králowstwj toto k cýsaři do Chbu táhl, a gaké a gak weliké y nenabyté sskody gsau se dály, psanj mnohá před rukama gsau, y tak mnozý swědko-wé, cožby se w skutku vkázati mohlo,) wyprawenjm toho lidu do pole: ale rozličně nás y někteřj domácý a wlastnj nassi přirozenj Čechowé, wssak králowstwj tohoto tegnj ne-přátelé, malugj, z pauhého gakéhosy domněnj, w rozličné a diwné barwy oblácj, gessto kdyby někdo giný, kdožby pak ten koli byl, nežli král a pán náš, smělby to o nás psáti, mohlaby se gemu na to ta a takowá odpowěd dáti, žeby se on musyl za swé psanj hodně styděti. Neb ani kurfirsst, ani žádný giný námi Čechy nebyl gest zaweden, a pohrůžky žádnému gsau se s tjm nedály, gak se w insstrukcý doklådá: kdyby k tomu nassemu snessenj přátelskému přistaupiti nechtěl, žeby ze země s manželkau y ditkami swými od nás wyhnán býti měl. A co se záwazku Grysspekowého dotýče, za men-ssjmi přjčinami ginj mnohem znamenitěgssj y vrozeněgssj, na záwazky z poručenj králowského bránj byli, na kterýchžto až posawad nebozý gsau, a z těch aby propusstěni byli, ni-kterakž se dowoliti, a my stawowé přimlauwagjce se za ně, toho se také nemůžeme doprosyti. A tak se nám wssickni

wssedni hřjchowé w smrtedlné obracugj, a gliž smrtedlnj wssednj. On — se wssemi swými wždycky we wssem sprawedliwý a práw gest, a my wždycky, včiňme co chceme, winni, wssecka nasse předsewzetj gsau nesprawedliwá a na vblizženj wrchnosti králowské, toliko rozkaz neb mandát gest sprawedliwý. On — w to se poddáwá, že nám toliko to chce do desk klásti, co budeme mocy, že gest to prwé bylo, vkázati; a poněwadž nic toho před rukama nenj, a byloli gest co toho, to wssecko giž gest vklizeno, nebudem mocy nic vkázati, budem se s njm o to sauditi. Před kým? — Gessto wěc těžká gest s rychtářem se sauditi, a málo kdo práw zůstane, kdo se s pánem saudj. Neb tjm ze záwazků těch propusstěnjm ničehož se giného nehledá, než abychom stawowé zase w předessle neswornosti a roztržitosti vwedeni byli. Když se to tak stane gakž předessle; wždycky hlawy dolů nosem sklopjme, o swobody nasse netoliko se nezasadjme; ale ani zapjsknauti smjti nebudeme. Nebo kdo gest ten gedinjčký byl, aby se byl směl toliko o to ozwati, aby po shořenj desk zemských přjsaha králowská zase do desk zemských wložena a wepsana byla? A protož lépe bylo nám zemřjti, nežlibychom tak hanebně předkem o swobody, potom teď naposledy y o poctiwosti nasse měli tak strogeni býti. Neb giž tauto insstrukcý bez nassého sprawedliwého wyhledánj a rozeznánj patrně téměř gsme odsauzeni; gessto kdyby nám to bylo se prwé, než gsme lid na roztičná a mnohá přikjkánj a připowjdánj z pole domů obrátili, aneb mluwilo aneb psalo, bylibychom snad vměli a wěděli, co také za odpowěd dáti. Ale snadno gest toho, kdož komu wěřj, oklamati. A protož swau řeč tjmto zawjrám, k nic gsem

nesluſſnému ſwé pečeti nepřitiſkowal, w nic gſem ſe nesluſſ=ného s ginými nedáwal; než gakožto geden z obywatelů králowſtwj Čeſkého a přirozený Čech y také milownjk wlaſtı ſwé o ſwobody králowſtwj Čeſkého ſe zaſadiw, tak ſnadno ani tak lehce od toho puſtiti neminjm, odweſti ſe také nedám, na poctiwoſt, pečet, y na ſwé připowěděnj a záwazek můg pamatowati chcy."

Potom ginj mnozý ſe přimlauwali, gak z panſkého, ry=tjřſkého, tak také z měſtſkého ſtawu. A wſſak tak při tako=wých roztržitoſtech za obyčeg-býwá, gedni ſem a druzý tam, gako když geden wůz dwogj konj po zadu y po předu ſem y tam rozdjlně táhnau, a ti, genž na něm ſedj, ſami ſe wſſe=ligak wespolek hryzau. Neyposléze wſſickni třj ſtawowé na tom ſe ſneſli, aby k ſpiſowánj opět giných inſſtrukcý ze wſſech ſtawů giſté oſoby woleni byli. Než ti geſſtě na mjſtě poſtawili, někteřj ſſibalé pod gakauſy lſtiwau chytro=ſtj ſtawy k tomu nakloňowali a lahodnými řečmi naposled téměř wſſecky k tomu přiwedli, že gſau k tomu ſwolili, aby ti wſſickni přiznáwacý k přátelſkému ſneſſenj pečetmi ſtwrzenj liſtowé, gichžto geden djl w mocy Syxta z Ottrsdorfu, a druhý Wáclawa Pětipeſkého z Kráſného Dworu a Meli=chara Raura z Ror, byl chowán, na zámek ke dſkám zem=ſkým podáni a ſloženi byli; tak aby ti, kteřj duchem wrtocha nadchnuti byli, k ſwým pečetjm ſnažegi přigjti a za zdárce a za ty, geſſtoby ſe nad poctiwoſtmi a pečetmi ſwými zapo=menuli, nezůſtali. Ginj upřjměgſſj na odpor naſtupowat poručili, prawjce: že tak bezpečně ti liſtowé ſe chowagj, ga=koby při dſkách byli, a geſſtě bezpečněgi: wſſak gſauce potom

přjmluwami přemoženi, tomu místo dáti, a s ginými se w tom srownati musyli. W městech pak Pražských weliký rozbrog w lidu o ty listy byl, až předloženjm Wyléma Křineckého k tomu powolili; neb znamenité připowjdánj wssechněm se dálo, že žádnému ani také králi nemagj wydáwánj býti. Ale wssecko se to opatrným a lstiwým aumyslem dálo, aby tjm aspoň prostředkem začátek se stal, kudyby přátelské stawů snessenj se zrussilo. Tak se ssilo, aby dobře nebylo, newinnj aby vtrpěli, a winnj y ssibalé aby w pokogi zůstali.

Při témž sněmu také se ohlásyl Kasspar Pflug, stěžuge sobě, kterak tjm dotčen gest, gakby nestydaté zprávy činiti, a něco neslussného před sebe bráti měl, a stawům ku paměti dowozuge, že gest se on w ten aukad wogenského řjditele, sám od sebe newložil; ale k žádosti stawů, ač s welikau těžkostj geg přigal, a to pro lásku tu, kterauž ku králowstwj Českému, gakožto k swé milé wlasti, má, a pro zachowánj swobod téhož králowstwj; aby tedy w tom od stawů nebyl opusstěn, žádal; poněwadž tomu rozumj, že geho nepřátelé při králi geg osskliwj.

Tolikéž y měsstané Žatečtj se ohlásyli, prawjce, že toho tak nenj, aby oni krále a pána swého do města pustiti byli nechtěli; než když k nim dne sobotnjho trhowého Jakub Hrusska přigel, a gim slowem králowským welel, aby což mohau neywjce hospod připrawili, a sspjži se opatřili, že král s znamenitým počtem chce k njm přigeti, to gsau za odpowěď dali: že krále pána swého rádi vhljdati, y také w gistém počtu we 40 aneb 50 konjch do města přigjti chtj; ale toho národu Husarského že nikterak do města pustiti nechtěgi

a nesmégj, aby se snad něco zlého nezběhlo, a tak že tolikéž omylně při Geho Milosti králowské omluweni býti musegj.

Artykulowé na tomto sněmu swoleni gsau tito:

1. Gakož gest Geho Welebnost cýsařská a Geho Milost králowská pán náš milostiwý gisté osoby k nám stawům králowstwj Českého s listy mocnými wěřjcými, a tudiž s insstrukcými na týž sněm wypravili a wyslati ráčil; na kterézto poselstwj stawowé posly swé tolikéž s listy wěřjcými a gistými insstrukcými pod pečetmi zemskými wyprawiti ráčili zegmena tito: Adama z Ssternberka na Zelené Hoře, purkrabj Karlssteynského, Jáchyma z Hradce na Hradcy. Z panů: Wáclawa Žetinssického z Nestagowa na Zechussicých, Jana Wrabského z Wrabj na Dřewčicých. Z wládyk: Wáclawa Střjbrského z Rowin starého města Pražského měssťana.

2. Na tomto sněmu také se wssickni třj stawowé snessli: Co se saudů zemských menssjch y wětssjch, kteřjžby nynj při suchých dnech letničnjch neyprw přjsstjch držáni býti měli, dotýče, těch se až do dne sw. Jeronýma odkládá z přjčin slussných a hodných, a také z toho, že mnozý pro dalekost cesty, magjce se z toho sněmu zase domů nawrátiti, nemohliby zase k saudu postačiti přigeti; a tak tudyby mnozý pro dalekost cesty o swé pře a sprawedlnosti př[illegible]ti mohli. A protož stawowé wssickni, aby se zase gmenowitě na den sw. Wjta neyprw přjsstjho na hrad Pražský sgeli k wyslyssenj takowého poselstwj a od Gich Milostj odpowědj, tak gakž insstrukcý to w sobě ssjřegi obsahugj.

3. Na tomto gsme se také snessli: Abychom k Geho Gasnosti cýsařské a k Geho Milosti královské, pánu nassemu milostiwému, na čem gsme se na tomto sněmu snessli, a oč k nám Gich Milosti poslati a psáti ráčili s odpowědmi posly swé, zegmena swrchu gmenowané a postawené s gistými insstrukcými, mocnými wěřjcými listy pod pečetj zemskau wyslali a wypravili; a na to tjmto sněmem (relatory) wedlé zřjzenj zemského ke dskám zemským, aby táž pečet k týmž insstrukcým, mocným listům přitisstěna byla, wydati se magj.

4. Na tomto gsme se také snessli: Co se těch listů a zápisů listownjch spečetěných, které gsme mezy sebau pro dobré a vžitečné krále Geho Milosti, a pro swobody tohoto králowstwj y nás wssech obywatelů w něm na gistý způsob, tak gakž o tom ssjřegi insstrukcý k cýsařské Gasnosti a k Geho Milosti králowské od nás stawů včiněné w sobě obsahugi, včinili, dotýče; tiž listowé aby zapečetěni w truhlách byli od těch osob, které gsau ty listy w swé mocy měli a při dskách zemských y s kljči leželi, a žádnému od auřednjků menssjch od desk wydáwáni nebyli; ale při dskách dotud leželi, dokudžby nám wssem třem stawům, to což gest prwé při dskách bylo, a nač se insstrukcý k Geho Gasnosti cýsařské a k Geho Milosti králowské od nás stawů včiněné, wztahugi, zase do desk wloženo a otwřeno nebylo.

5. Na tom gsme se také gednomyslně snessli: Gakž w těchto nyněgssjch časech někteřj zlj, zrádnj a nesslechetnj lidé pjsně, nápisy hanliwé bez podepsánj gména swého, předs

kem proti Pánu Bohu, Geho cýsařské Gasnosti a králi pánu naššemu Geho Milosti, osobám a stawům králowstwj Českého a na znamenité obljženj a lehkost národu a gazyku naššeho Českého gsau skládali, psali a tiskli, což gest prwé zřjzenjm zemským starým zapowědjno pod pokutami znamenitými a wyměřenými, kteréžto zřjzenj zemské slowo od slowa takto w sobě držj a obsahuge: „Král Geho Milost, páni, rytjřstwo, y wšecka obec králowstwj Českého na obecnjm sněmu takto mezy sebau zgednali a zůstawili a dskami památnými zapsati rozkázali: Gakož w těchto předešlých časech někteřj zlj a nešlechetnj lidé cedule zrádné, nešlechetné a hanliwé na wšecky stawy tohoto králowstwj, y také na pány a auředniky zemské spisugjce zrádně a nešlechetně pokautně lepali, kladli a metali gsau, kterauzto tak zrádnau, nešlechetnau wěc páni S. M. wládyky a Pražané chtjce zastawiti a překazyti, aby takowj zlj, zrádnj a nešlechetnj lidé w tomto králowstwj prospěchu mjti nemohli; takto o tom z rozkázánj krále Geho Milosti, s powolenjm a dostatečnau wůlj panů, rytjřstwa, Pražan na sněmu obecném rozkazugj, wypowjdagj a nalézagj: Kdokoliwěk po tento čas, z kteréhokoli stawu a powahy člowěk w takowé zradě a nešlechetnosti postjžen a w prawdě nalezen byl, gesstoby takowé zrádné cedule spisowal, ljpal nebo metal a kladl, a nebo takowých cedulj nešlechetných který příčina byl; že k takowému každému má hleděno a sazeno býti gako k nešlechetnému člowěku, a takowý každý má bez milosti čtwrcen býti gako zrádce. A kdoby pak nagda takowau zrádnau ceduli hned gi neroztrhal, a gi komu ginému k čtenj a nebo k ohledánj podal anebo poslal, a w tom byl postjžen

w skutku, že gest to včinil, ten má sedět rok v wězenj we wěžj bez milosti, a o takowého žádného žádný se přimlauwati nemá zgewně ani tegně. A w tom roce bylolib' naň shledáno a vswědčeno, že gest on tu ceduli sám spisowal nebo kladl a lepal; tedy takowý má trpěti pokutu swrchu dotčenau, to gest, že má čtwrtcen býti gako zrádce. A kdoby gi nassel a čjsti nevměl, má gi strhati."

Gakož se domjnka swrchu stala z strany těch pečetěných zápisů, kterýchž Pražané na zámku ke dskám wydati nechtěli, a proto se baučili, gak gsau to pilně opatrowali, wyrozumj se z gich wlastnjho psanj:

Můg zwlásstě milý Pane Kmotře! *) winssugi wám sstastnau dobrau noc. Přissl o mi na mysl a za potřebné vznáwám, abyste s Pražany a s těmi osobami, kteřjž ty zápisy w swé mocy magi, aby to wssecko zeytra bohdá nahotu, ke dskám podlé snessenj nassého přiwezli anebo přinesli, aby se to wssecko wykonalo, nežby se relacý stala, giž prosým to opatřte.

Dán na hradě Pražském w středu po Božjm wstaupenj. Léta 1547.

Wolff starssj z Kragku purkrabě Pražský, wlastnj rukau.

Toto od pana z Pernssteyna k Pražanům:

Páni a Přátele mogi milj!

Teď wám posýlám ceduli, která mi gest wčeregssjho dne od pana purkrabj poslána, pak giž prosým, račte mezy se-

*) Jene z Pernssteyna.

dau dnes o to rozmluwiti; a poněwadž se snessenj stalo, to wykonati, aby skrze to žádné prodlenj mezy námi nebylo; neb neznám, aby se tjm položenjm těch zápisů v desky gacý zmatkowé státi měli.

Jan z Pernsstegna.

Odpowěd na insstrukcý krále Geho Milosti.

Insstrukcý k neygasněgssjmu knjžeti a pánu, pánu Ferdynandowi z Božj Milosti, Rjmskému, Uherskému, Českému a t. d. králi, na osoby odewssech trj stawůw králowstwj Českého, k Geho Milosti králowské pánu nassemu milostiwému wyslané, totižto: na urozené Adama z Sssternberka na Zelené Hoře, purkrabě Karlssteynského, na Jáchyma z Hradce na Hradcy, na Wáclawa Zewssického na Zewssicých, a na Jana Wrabského z Wrabj na Dřewčicých, a na poctiwé Wáclawa Střibrského z Rowjn, na Jana Panssila od zlatého Lwa, z Pražanů na mjstě stawu městského téhož králowstwj Českého.

Předkem Geho Milosti králowské pánu nassemu milostiwému služby nasse wžbycky wěrné a upřjmné, se wssj hotowau a powolnau od nás stawůw králowstwj Českého poddanosti oznámjte, a Geho Milosti králowské gménem nassjm žádati y winssowati budete na Pánu Bohu wssemohaucým dlauhého zdrawj, ssťastného, prospěssného y také pokogného nad námi y nad křestanstwem panowánj, gakožto králi a pánu nassemu milostiwému. A přitom Geho Milosti králowské listu tohoto nassého wěřjcýho dodáte, a po přečtenj téhož listu

wěřjcýho Geho Milosti králowské toto od nás oznáwjte a předložjte.

Gakožto Geho Milost králowská pán náš milostiwý k nám stawům králowstwj Českého na sněm obecnj, kterýž na hradě Pražském ten pátek po na nebewstaupenj Krysta Pána držán byl, ráčil gest wyslati wrozené pány: pana Bertolda z Lippého na Krumlowě neywyššjho maršálka králowstwj Českého a pana Gjřjho Žabku z Limbérka na Kaunicých, radu Geho Milosti králowské, a mjstokancléře giž gmenowaného králowstwj Českého s instrukcý a to takowau: Kdež Geho Milost králowská to sobě do nás stawůw stěžowati ráčj, že gsme bez powolenj a bez wůle Geho Milosti králowské sněmu, kterýž od Geho Milosti králowské w neděli prowodnj giž minulau na hradě Pražském položen byl, mocý téhož sněmu až do weyš psaného času, totiž, do pátku po Božjm na nabewstaupenj, poodložili, čehožby se Geho Milost králowská do nás nadjti neráčil. —

Y Geho Milosti králowské takowau odpowěd od nás deyte, že se gest toho tjm vmyslem, aby se Geho Milosti králowské gaké tu vblj̃ženj dálo od nás, takowé odloženj sněmownj nestalo, než toliko z přjčiny té, že my stawowé, podlé wyjeslánj Geho Milosti králowské a položenj sněmu na hradě Pražském, kdež gsme se w nemalém počtu na týž sněm sgeli, pro nepřjtomnost Geho Milosti králowské o wěcy Geho Milosti králowské a králowstwj Českému y také nám wssem obywatelům vžitečné gsme gednati, té gsauce do Geho Milosti králowské naděge, když se odloženj takowého sněmu od nás stane, že Geho Milost králowská k snažné nassj žádosti

a prosbě, kterauž gsme na Geho Milost králowskau, skrze posly nasse k Geho Milosti wyslané wznesli, a wložili, ráčj mezy nás na tento nynějssj sněm přigeti. A poněwadž pamětí gsau, že z přjčin slussných obkladowé mocy sněmu do giných časůw gsau se prwé také činjwali, a my aumyslem dobrým y také vpřjmným pro dobré Geho Milosti králowské a králowstwj tohoto to gsme před sebe wzali.

Protož Geho Milosti králowské žádati od nás budete, aby Geho Milost králowská do nás to sobě stěžowati, a nám ke zlému toho přičjtati neráčil.

Dále, gakož Geho Milost králowská w insstrukcý swé w obssjrných slowjch to sobě welice stěžowati a přjčiny mnohé předkládati ráčj, „co se přátelského snessenj a nařjzenj nasseho, kteréž Geho Milost králowská w též Geho Milosti insstrukcý nowými záwazky, spuntowánjm a neslussným předsewzetjm, proti řjzenj zemskému a t. d. gmenowati ráčj, dotýče, a po mnohých y obssjrných nám stawům předložených přjčinách nás wssech napomjnati y také přikazowati ráčj, abychom se hned bezewsseho meškánj tjm neprodléwagjce z takowých swých spuntowánj a záwazkůw propustili, a osobám pečeti zase nawrátili a t. d. gakž to wsse w slowjch dosti obssjrných od poslůw Geho Milosti králowské skrze insstrukcý nám stawům předloženo gest.“

Y na ten artykul Geho Milosti králowské pánu nassemu milostiwému toto za odpowěd dáte, že gest nám to wěc ljtostiwá, a toho gsme se do Geho Milosti králowské, gakožto bohdá wěrnj poddanj do pána swého nikterakž nenadáli, aby tjm měli dotýkáni býti, žebychom proti řjzenj zemskému,

starobylému, dobrému, chwalitebnému pořádku a obyčegi měli co toho učiniti; gessto my Geho Milost králowskau, gakožto pána nasseho milostiwého wsseligak a we wssem wždycky gsme gakožto wěrnj a upřjmnj poddanj ssetřili, nic toho před sebe neberauce, cožby k urážce poctiwosti a dobrých nassich powěstj býti mohlo: ale wssemi obyčegi toho hledjce, abychom we wssech a wsseligakých wěcech k Geho Milosti králowské pánu nassemu milostiwému náležitau poddanost y powinnost zachowali, toho žádnému ginému ze wssech lidj a wlasti napřed w ničemž, ani také těm, kteřjž snad Geho Milost králowskau swými postrannými zpráwami na to wedáu, a Geho Milost králowskau proti nám (wssak bez nasseho wsseho prowiněnj a zaslauženj) pozdwihowati a k hněwu popuzowati y zosskliwiti směgj; gessto ani toho na Geho Milosti králowské gsme nezaslaužili ani neprowinili, pročby Geho Milost králowská k nám do králowstwj swého Českého y na sněmy obecnj a ginák přigeti neměl neb neráčil. A které gsau toho přjčiny byly, pro kteréžto stawowé králowstwj Českého to snessenj a nařjzenj přátelské mezy sebau gsme učinili a w smlauwu přátelskau wkročili; ačkoli Geho Milosti králowské po nassich posljch předessle gsme něco toho byli předložili: wssak aby Geho Milost králowská gesstě gruntowněgi a dostatečněgi tomu wyrozuměti ráčil, že gsme nic nowého a nebýwalého proti řjzenj zemskému, ani také starobylým chwalitebným obyčegům tjm takowým způsobem předsebe newzali, toto Geho Milosti králowské oznámjte, a přjčiny tyto Geho Milosti předložjte:

Předkem: Geho Milost králowská dobrau o tom wědomost míti ráčj, že mnozý vžitečnj, znamenitj a nowj zápisowé a tolikéž snémowé y powinnosti přjsahy Geho Milosti králowské podlé zřjzenj zemského před shořenjm we dskách zemských gsau býly, na kterýchžto wssemu králowstwj Českému a nám obywatelům geho nemálo gest, ale přjliš mnoho záleželo; poněwadž to za neywyšssj klénot a swobodu králowstwj Českého gsme měli, máme a sobě pokládáme, y také na tom společně, aby zase k obnowenj přissli zůstáno bylo, ti a takowj zápisowé, gakž negednau na snémjch obecnjch toho žádáno, až posawád do desk zemských gsau newessli a wloženi nebyli.

Druhé: Než gsau takowj zápisowé a swobody králowstwj Českého k pořádnému swému vtwrzenj přissli, mandát od Geho Milosti na weliké vblјženj wssech swobod králowstwj Českého gest wyssel, kterýžto ačkoli od Geho Milosti králowské odwolán gest byl; wssak ne tak pro osobu Geho Milosti králowské, gako pro přetrženj wsselikého, swobodám králowstwj Českého budaucýho zlého, y k tomu podobného vblјžowánj od Geho Milosti králowské ginačegssjho a gruntownegssjho opatřenj potřebugeme.

Třetj: Že gsau za Gich Milostj králůw Českých slawné a swaté paměti předkůw Geho Milosti králowské, stawowé králowstwj Českého za přjčinami rozkazůw a mandátůw takowých, gessto gsau se na vblјženj swobod králowstwj Českého wztahowati chtěli, w gednostegná přátelská snessenj a smlauwy pečetěné wcházeli, a mezy sebau takowé smlauwy pečetmi stwrzowali, pod znamenitými pokutami aby se w tom

neopaussteli, dotud, dokudžby to, w čem se gest někdy mimo náležitost a starobylé swobody králowstwj Českého gim vbližowalo, zase k nápravě přiwedeno nebylo; tak aby swobod, gichž gsau gim předkowé gich s pracý welikau a skrze wěrné služby swé dosáhli, dobyli a pozůstawili, vžjti a při nich bez wsseligaké překážky zachowáni býti mohli. Gakž pak y za slawné paměti krále Girjho, krále Wladislawa, krále Ludwjka to se gest w skutku za menssjmi než nynj přjčinami stalo a wykonalo, což potom pro zachowánj w králowstwj Českém budaucýho dobrého pokoge od Gich Milostj králůw Českých k slussné nápravě přiwedeno a dskami zemskými vtwrzeno bylo, kterěžto wěcy před rukama máme, a Geho Milost králowská, když bohdá k nám sstastně do králowstwj Českého a na hrad Pražský přigjti a nawrátiti se ráčj, na sněmu obecném dokázati dostatečně chceme, té gsauce do Geho Milosti králowské, gakožto do pána nasseho milostiwého, nepochybné naděge, když skrze dostatečné Geho Milosti předloženj a vkázánj nasse tomu wyrozuměti ráčj, že Geho Milost králowská tomu wssemu pogednau mjsto dáti ráčj, a tohoto nasseho dobrým vmyslem spřjzněnj a přátelského snessenj, neslussným předsewzetjm a proti zřjzenj zemskému včiněným gmenowati neráčj; nýbrž to potomně w skutku, a gindk, než nás a králowstwj Českého y obecnjho dobrého některj nepřátelé v Geho Milosti králowské pod rozličnými barwami malugj a obauzegj, a Geho Milosti w osskliwost dáwagj, ráčj poznati a shledati, že gsme nic nowého a prw nebýwalého těchto nyněgssjch časůw předsebe nebrali, než to, což nám z přjčin daných náleželo a dobře včiniti slusselo, že gsme to

pro dobré Geho Milosti králowské, pro zachowánj swobod králowstwj Českého y také pokoge mezy obywateli téhož králowstwj dobře, pořádně y také sprawedliwě včiniti mohli; nežlibychom přjčinau toho byli, aby skrze nelásku a neswornost stawůw w králowstwj Českém měl něgaký rozbrog, nepokog a různice powstati a wzniknauti, na čemžby Geho Milost králowská bez pochyby neráčila žádné libosti mjti. A protož Geho Milosti králowské ponjženě od nás žádati a za to prosyti budete, aby Geho Milost králowská neráčil sobě do nás gakožto do swých wždycky wěrných poddaných ztěžowati. Což se propuštěnj z toho nasseho snessenj a z přátelského nařjzenj aneb z smluw těch pečetěných dotýče, že Geho Milosti králowské wůli slussně na tento čas w tom wyplniti nemůžeme; nebo sám Geho Milost králowská dobře tomu wyrozuměti y také mjsto dáti ráčj, kdyby se to na tento čas tak pogednau a bezewsseho slussného prostředku státi mělo, žeby w králowstwj Českém žádného řádu a pořádku, práwa zachowáno nebylo, z čehožby nám wssem obywatelům znamenitá nebezpečenstwj nastáti musela.

A wssak aby y w tom Geho Milost králowská od nás gakožto od swých wěrných poddaných, powolnost a slussné poddánj seznati, a tomu, že toho z žádného pýchu a swéwolnosti nečinjme, než ze znamenité nassj potřeby gsauce tak wysoce dotčenj, skutečně wyrozuměti ráčil, to Geho Milosti od nás oznámjte; že to a takowé nasse snessenj a přátelské nařjzenj, kteréž sobě Geho králowská Milost do nás stěžowati ráčj, při dskách zemských, tu kdež giné králowstwj Českého a lidské gsau sprawedlnosti, wssecky zapečetěné položiti gsme

dali a rozkázali, na ten konec, aby při dskách dotud ležela, dokudby ty wěcy a zápisowé, obecnj sněmowé, y giné králowstwj Českého swobody a náležegjcý stawům téhož králowstwj Českého potřeby zase do desk zemských neweslly a od Geho králowské Milosti stwrzeny nebyly; než kdyžby se to koli (gakž pak za to Geho Milosti králowské ponjženě, aby se tjm neprodlewalo, žádáme a prosýme) tjm pořádem gakž y předesslé bylo, wykonalo, na giném negsme, než abychom wsseligakau, gakž y wždycky předesslé w tom gsme se chowali, náležitau powinnau poddanost k Geho Milosti králowské pánu nassemu milostiwému vkázali a zachowali, a z takowého snessenj a zápisůw listownýcb se propustili.

Přitom dále poslowé nassi Geho Milosti králowské předložiti a oznámiti magj: Co se zastawenj posudného, cel pomeznjch, item odeslánj některých artykulůw, y také giných některých wěcý, nad kterýmižto Geho Milost králowská stjžnost mjti, a některé také zegmena pokládati ráčj, dotýče, když Geho Milost králowská, pán náš milostiwý do králowstwj Českého a na sněm obecnj budaucý, za kterýž Geho Milosti králowské, aby geg spěssně nám na hradě Pražském položiti a rozepsati ráčil, ponjženě prosýme, přigeti, a k nám se, dáli Pán Bůh, sstastně nawrátiti ráčj, že tehdy Geho Milost králowská to wssecko, což Geho Milosti králowské a nám sprawedliwě náležj, bude mocy pořádně předložiti, y také o wssem zprávu včiniti, tak že-což sobě Geho Milost králowská w těch we wssech artykulých z strany Hánusse Frydrycha, a někdy kurfirssta Saského y také giných do kohožkoli stěžowati ráčj, skrze Geho Milosti králowské pořádné před-

łożenj, newinnosti nassj dostatečně wyrozuměti, a tomu, že tjm, což se nám připisuge, winni negsme, mjsto dáti račj. A přitom Geho Milosti králowské, gakožto pána nassého milostiwého prosyti budete, dokawádž Geho Milost králowská na sněmu obecném od nás stawůw tomu wssemu gruntowně wyrozuměti neráčj, že také nassjm nemilostiwým králem a pánem bez nasseho bohdá prowiněnj býti neráčj. A toto Geho Milosti králowské doložjte, že gsme se stawowé králowstwj Českého na tom snesli: poněwadž k Geho králowské Milosti s tauto odpowědj a artykuly wás posly nasse posýláme, že se zase gmenowitě na den sw. Wjta neyprw přjsstjho, na hradě Pražském sgeti máme, z přjčiny té, abychom tomu, cožby nám Geho Milost králowská na nassi stawůw žádost za odpowěd dáti ráčj, mohli wyrozuměti, wssak gestliže Geho Milost králowská k témuž dni sw. Wjta, čehož žádostiwi gsme, a prosýme, mezy nás do králowstwj swého Českého přigeti neráčj; tedy stawowé při Geho Milosti králowské, gakoby nám obecnj sněm položiti a rozepsati ráčil, rádi s Geho Milostj králowskau, gakožto s Pánem swým milostiwým, cožby Geho Milosti králowské a tohoto králowstwj dobrého a užitečného bylo, gednati chceme. A za to Geho králowské Milosti stawowé prosýme, že Geho Milost králowská k Geho cýsařské Gasnosti přimluwiti se ráčj, aby Geho Gasnost cýsařská wás posly nasse odpowědj milostiwau a laskawau podlé Geho Milosti králowské spěssně wyprawiti ráčil; tak abyste wy poslowé nassi k témuž dni swrchu gmenowanému k nám na hrad Pražský s odpowědj nawrátiti se mohli, a my se toho Geho Milosti králowské, gakožto wěrnj

poddanj pánu swému milostiwému službami naššimi hotowými na časy budaucý rádi wždycky odsluhowati mjnjme a chceme. A na to wšecko od nás za milostiwau a rychlau Geho Milosti králowské odpowěd prosyti budete.

Item. Což se saudůw zemských menššjho y wětššjho, kterýžby nynj při suchých dnech letnjčnjch neyprwé přjštjch držáni býti měli, dotýče, o tom Geho Milosti králowské oznamte, a Geho Milosti králowské za to prosyti budete, aby Geho Milost králowská sobě toho do nás ztěžowati neráčil, že gsme stawowé těch saudůw až do na zeytřj sw. Jeronýma přjštjho sobě odložili z přjčin slušných, hodných, y také z té, že mnozý pro dalekost cesty magjce se z tohoto sněmu zase domůw nawrátiti, nemohliby postačiti zase k saudu přigeti a tak tudyby a swé pře a sprawedlnosti mohli přigjti.

W témž rozumu y k cýsaři insstrukcý byla poslána, w kteréžto při koncy cýsaře žádali, aby se k Geho Milosti králowské přimluwiti ráčil, aby takowých omylných zpráw tak snadně k sobě přigjmati, a bezewšši hodné přjčiny stawy králowstwj Českého w oškliwost sobě bráti neráčil.

Poslowé s týmiž insstrukcými wygeli z Prahy hned ráno w ponděli po památce seslánj Ducha swatého, a w středu na té cestě přigewše do Perna šest mil od Litoměřic ležjcýho tu krále našli. A tu ti poslowé konawše swé poselstwj oznamowali, že také k cýsaři Geho Gasnosti s poselstwjm wyprawenj gsau.

Král Geho Milost ani insstrukcý ani nic giného sobě předložiti nedaw, rychle ge předse pustiw, s nechutnau twářj gim za odpowěd dal: pokudž také s poselstwjm k cýsaři

wyprawenj gsau, aby tam geli, a když takowé poselstwj wykjdj, gakaužkoli odpowěd mjti budau, s tau aby se domů nawracowali, ale ku králi, kdežbykoliw na ten čas w Čechách a w kterémžkoli mjstě byl, wjce nessli. Cýsař wyslyssaw ty posly w městě Henychu, a nedaw gim žádné odpowědi do Halle se obrátil, a ty posly při sobě držel za některau neděli.

Král pak aby se tiše s wogskem do Čech přes hory wlauditi a nenadále na Čechy mohl připadnauti, posly swé do Litoměřic wypprawil, kteřjžto do Litoměřic přigewsse na purgmistru žádali, aby gim ti sausedé ku pomocy přidáni byli, kteřjžto gsau při prwnjm přjgezdu králowském hospod gim obgednati pomáhali, oznamugjce, že král Geho Milost na zeytřj hned za nimi přigeti ráčj. Když purgmistr giné konssele k sobě obeslal, bylo se gich ptáno, gak w počtu weliském králby s nim přigeti ráčil, — to za odpowěd dali: že se potřebj nenj gim o žádné obroky konské starati; gediné toliko aby sama osoba králowská mohla opatřena býti; a že toliko král s domem swým w počtu dosti skrowném ráčj s synem swým Ferdynandem přigeti, a tu w Litoměřicých nic než toliko přes noc pozůstati. Zatjm na zeytřj okolo čtyr hodin na den gizda zbrogně do města pomalu se trausyla, za kteraužto okolo poledne král s synem swým, s nemalým počtem lidu gizdného přigel. Prwé než gesstě do města přigel, konsselé podlé obyčege starobylého w cestu proti němu až za most wyssli, geho přiwjtati, a pečeti mu y klíčů podati chtěli; ale on wyslaw Giřjka Zabku gim wzkázati ráčil, aby se domů nawrátili, že na ten čas takowého wjtánj přigjti nemůže. Hned welmi brzo po přjgezdu králowském přitáhlo

do města čtyři praporce pěssjch (knechtů), a ti se na nowém městě, Dubině a probožstwj položili. Za nimi pak wezeno bylo 17 kusů střelby polnj nabité, a ke wssemu přistrogené, kterauž to tak nabitau obrátiwsse na tu stranu k Radobeyli hoře na náměstj zanechali, až král z Litoměřic pryč vgel. Husaři pak za mostem po těch lukách wssudy wedle Labe se kladli, a w okolnjch wesnicých až práwě k Doxanům. Když po obědě králowském bylo, konssele podle času od Žabky gmenowaného přissli, a krále vctiwě wjtawsse poctu gakožto králi a pánu swému prowkazowali. Král mage při sobě na ten čas Ferdynanda syna swého, Ginďřicha z Plawna, kancljře, Zdislawa Berku, hofmistra, Ladislawa Popela, marssalka, a Gjřjka Žabku, gim skrz Zdislawa Berku za odpowěd dal, že to wjtánj wděčně přigjmati, a toho na nich žádati ráčj, aby mu wssecky kljče od bran wydali, že se sám král opatrowati ráčj. Konssele tak včiniti, a wssecky kljče Ladislawowi marssalkowi wydati musyli, kterýžto s dwěma osobami k němu přidanými ráno ke wssem branám, aby ge otwjrali, a wečer aby ge zawjrali, chodjwali. A takowý způsob zachowáwán byl, dokudž král od nich neodgel, a k Praze s tjm lidem se neobrátil. Prwé než gesstě král do Litoměřic přigel, k těm osobám stawu panského a rytjřského, které se mu dobře zdáli a widěli, psanj toto včinil:

Ferdynand ꝛc.

Vrozený Wěrný náš milý N.

Wěděti dáwáme, že gsme toho aumyslu w brzkých dnech do králowstwj nasseho Českého přigeti; neb giž na cestě k Če-

chám býti ráčjme; a protož poraučjme, aby hned bezewsseho messkánj, gakž tebe toto nasse psanj dogde, k Nám do Litoměřic, ničjmž se nezamesskáwage, přigel. Kdež znage milostiwau wůli nassi, nepochybugem, že se tak zachowáš, a k Nám, gakž weyš dotčeno, přigeti neobmesskáš; a tu při přigezdu swém dále potřebám, pro kteréž gsme tebe obeslati ráčili, od nás wyrozumjš.

Dáno w Drážďanech w auterý Swatodussnj léta 1547.

Na takowé obeslánj mnozý nic se na záwazek připowěděný y pečeti swé neohledagjce do Litoměřic gelj; a co tam s králem o staw městský a o některé osoby gednali, o tom w djlu druhém těchto přjběhů bude prawjno.

Konec djlu prwnjho.

Pragae Czechorum,
typis Josephae Sommer, viduae. MDCCCXX.

Obsah.

Strana

Strana

Strana

